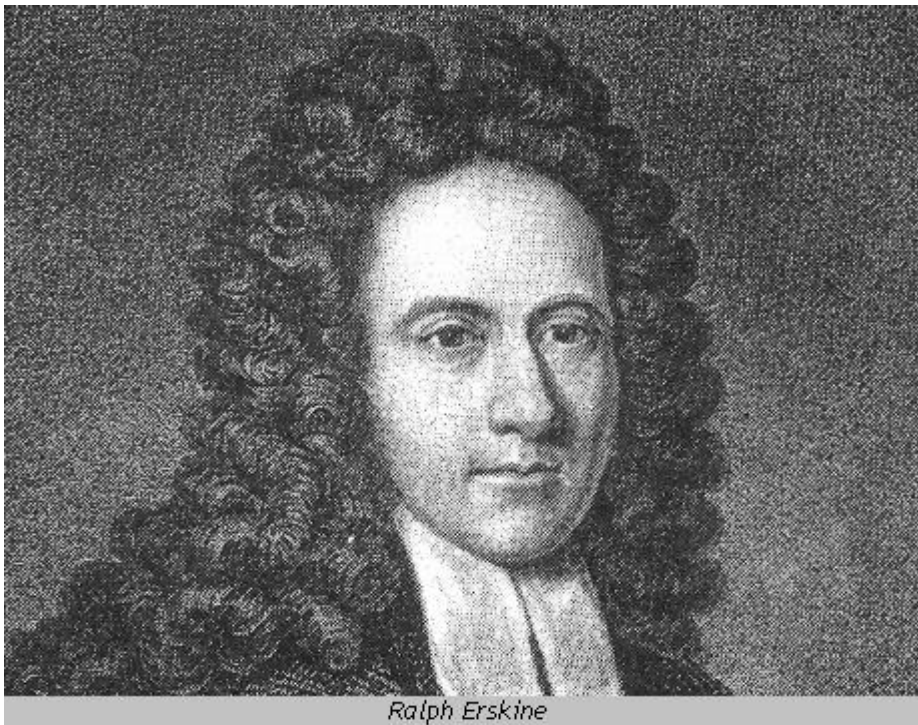

**DE ZWANGERE BELOFTE
EN HARE VRUCHT**

OF

**DE KINDEREN DER BELOFTE
VOORTGEBRAGT EN BESCHREVEN**

Door

RALPH ERSKINE

Bediening des Heilige Evangeliums

DE ZWANGERE BELOFTE EN HAAR VRUCHT

Maar wij, broeders, zijn kinderen der belofte, als Izak was. Galaten 4:28.

Deze tekst stelt ons een zaak voor, welke ons allen aangaat, die hier tegenwoordig zijn, maar inzonderheid alle gelovige Avondmaalgangers. Het Sacrament van 's Heeren Avondmaal is een zegel van het verbond der genade. Het verbond der genade is *een verbond der belofte*. De belofte is de vruchtbare moeder, welke alle kinderen Gods baart en voortbrengt, dus zijn alle kinderen Gods kinderen der belofte. Daarom, gelijk het ons aller belang is, onderzoek te doen, tot welke familie, of tot welk huisgezin wij behoren, en wiens kinderen wij zijn. Dan kunnen ook de gelovigen, opdat zij mogen opwassen in geloof, in liefde en in een heilige en evangelische gehoorzaamheid, zich onderscheiden vinden van de overige mensen in de wereld, door die oppermachtige genade, welke geopenbaard is in het verbond der belofte.

Het zal dan niet ongepast zijn, dat wij terstond, bij deze grote plechtigheid, haar voorstellen met een “maar”, en haar eigen naam en karakter aan haar geven, uitgedrukt in de woorden van onze tekst: “*Maar wij, broeders, zijn kinderen der belofte, als Izak was.*” Gelijk de wet en het Evangelie, inzonderheid hierin, evenals in andere dingen, verschillen, namelijk, dat de wet een woord is van *bevel*, en het Evangelie een woord van *belofte*, verschillen zij ook daarin, dat in het verbond der werken al diens weldaden daarvan afhingen, dat de mens een gebod vervulde. Terwijl in het verbond der genade alles afhangt van Gods vervullen van de belofte in CHRISTUS. Hierom wordt het verbond der werken genoemd *de wet*, en het verbond der genade *de belofte*, en wel inzonderheid in deze brief, Hoofdstuk 3:18. Daarom worden ook in tegenstelling van al degenen, die onder het verbond der werken zijn, alleen de gelovigen in CHRISTUS, welke gebracht zijn onder de band van het genadeverbond, kinderen der belofte genoemd: “*Maar wij, broeders, zijn kinderen der belofte, als Izak was.*”

De apostel handelt over deze twee verbonden op een zeer eigenaardige en sierlijke wijze, in de voorgaande verzen, vooral vers 21 en vervolgens. Daar stelt hij, nadat hij de Galatiërs berispt heeft, dat zij nog onder de wet wilden zijn, en hen hun dwaasheid en zwakheid onder het oog brengende, dat zij zich laten afleiden van de evangelische leer der rechtvaardigmaking en dus ook van hun vrijheid van de slavernij der wet, hen deze vraag voor: “Zegt mij, hoort gij de wet niet?” Dat is: hoe dwaas is het, dat u meent verbonden te zijn om de gehele wet te vervullen, om het eeuwige leven daardoor te verkrijgen, terwijl u, hoewel u de wet hoort, haar echter niet verstaat, maar in haar doel en oogmerk geheel mistast, omdat u CHRISTUS, als het einde der wet, niet genoeg in het oog houdt. U meent dat de blote onderhouding van de wet, zelfs na de val van ADAM, het leven geeft en rechtvaardigt. Deze onkunde was voor de Joden, onder het lezen der wet, als een voorhangsel voor hun ogen; ziet 2 Kor. 3:14. Ja, deze onkunde is nog het voorhangsel, waardoor duizenden van degenen, die Christenen genaamd worden, verblind zijn.

Vervolgens toont de apostel, vanaf vers 22, hoe de vrijheid van de wet afgebeeld was door het huisgezin van ABRAHAM, waaromtrent wij kunnen aanmerken:

1. Het verhaal.
 2. De verklaring.
 3. De bevestiging.
 4. En dan de toepassing daarvan.
1. Het verhaal van de geschiedenis (vers 22 en 23), waar Ismaël, gezegd wordt, geboren te zijn naar het vlees, dat is door de kracht der natuur, en naar de vleselijke raad van SARA, wanneer zij HAGAR stelde in haar plaats. Maar IZAK was uit de belofte, dat is: hoewel naar de loop der natuur, nochtans niet uit kracht der natuur, maar uit kracht van Gods belofte.
 2. De verklaring van de geschiedenis, vers 24, 25, 26 en 27. “Hetwelk dingen zijn, die andere betekenis hebben; want deze zijn de twee verbonden.” Dat is: niet slechts de twee onderscheidene bedoelingen van het verbond der genade, te weten, de oude wettische, en de nieuw evangelische bedeling, maar de twee verbonden zelf, namelijk, dat der werken en dat der genade. Dat *der werken*, gemaakt met ADAM, en in hem met al zijn zaad, belovende het eeuwige leven, op voorwaarde van volmaakte gehoorzaamheid aan de wil Gods, zie Gen. 2:17; en dat *der genade*, gemaakt met de Tweede ADAM én in Hem met al Zijn zaad, belovende het eeuwige leven en alle geestelijke zegeningen, op voorwaarde en uit aanmerking van Zijn dragen van de vloek, en het volbrengen van een volmaakte gehoorzaamheid aan de wet in hun plaats, Jes. 53:10, Rom. 5:6, tot aan het einde. Daarom noemt ze de apostel uitdrukkelijk “*de twee verbonden*.” En ofschoon Israël zelfs op Sinai, onder de bedeling was van het verbond der genade, hoe duister dat ook wezen mocht (zoals blijkt uit de voorrede van de tien geboden en op vele ander wijzen). Dus is er ook een herhaling en verkondiging van het verbond der *werken* op Sinai geweest, wat zeker is, en overeenstemt met de getuigenis van zeer veel rechtzinnige Godgeleerden. Tevens wordt dit ook door menigvuldige schriftuurplaatsen bewezen. De apostel zegt ons (Gal. 3:18, 19), dat de wet of het *eerste verbond der werken*, “om der overtreding wil daarbij gesteld is, totdat het Zaad gekomen zou zijn, Dien het beloofd was.” De wet was daarbij gesteld, om dienstig te zijn aan de belofte, en om haar doel te bevorderen. Het blijkt tevens ook hier, uit de samenhang van onze tekst, waarin de apostel aantoont, dat de kinderen van het Sinaïtisch verbond uitgestoten zijn van de eeuwige erfenis, gelijk ISMAEL uit Kanaän, het *voorbeeld* van die erfenis. Want wij lezen vers 30: “Werpt de dienstmaagd uit en haar zoon; want de zoon der dienstmaagd, zal geenszins erven, met de zoon der vrije.” Dit kon nooit gezegd worden van de kinderen der genade, hetzij onder de oude, onder de nieuw bedeling van dezelve. Terwijl de kinderen van het wettische verbond, of het verbond der werken, (waarvan de Sinai een herhaling geweest is) daarentegen altijd, sedert de Val van ADAM, onder het vonnis van uitsluiting en van dienstbaarheid aan de dood en de vloek geweest zijn. Het zijn de twee verbonden, namelijk, dat der werken en dat der genade welke de apostel hier tegenover elkaar stelt, zijnde het een door HAGAR, en het andere door SARA afgebeeld. Het verbond der werken wordt hier bij ISMAËL vergeleken, die geboren werd naar het vlees. Het verbond der genade bij IZAK, welke een kind der belofte was, voortgebracht door de Geest Gods, Die krachtig in ABRAHAM en SARA werkte,

en die aan de belofte het leven gaf. Hier is een allegorie, zijnde een grote verborgenheid, waaraan veeltijds niet gedacht wordt onder het lezen, aangaande ISMAËL en IZAK. HAGAR dan, die hier de wet, of het *verbond der werken* is, wordt gezegd te zijn barend tot dienstbaarheid, omdat zij dezulken, die door haar gerechtvaardigd, gezaligd willen worden, dienstbaar maakt; hierom genoemd: “een bediening des doods,” 2 Kor. 3:6. Daarentegen is het Evangelie, of het nieuw verbond, een bedeling van leven en vrijheid. Dat is als het kanaal, waardoor de Geest des levens heenloopt, Gal. 3:2; terwijl *Jeruzalem dat nu is*, gezegd wordt *in dienstbaarheid te zijn met haar kinderen*. Dus wijst dit ons aan, de ellende van de Joodse kerk, wegens haar weigering van de Heere CHRISTUS, en het oprichten van haar eigengerechtigheid. Zij zoekt gerechtvaardigd te worden uit de werken der wet, en dus in dienstbaarheid zijnde, berooft zij zichzelf van de Hemelse erfenis. Gelijk HAGAR nu de wet verbeeldt, zo verbeeldt *Ismaël*, alle wettische mensen en zelfrechtvaardigers, die door de wet gezaligd willen worden. Zij, die de toevlucht tot CHRISTUS niet genomen hebben tot gerechtigheid, maar die onder de wet blijven, zijn Ismaëlieten, in een geestelijke dienstbaarheid onder de zonde, en onder een wettische dienstbaarheid van de dood en de toorn, volgens de inhoud van de wet, waaronder zij zijn. *Maar Jeruzalem, dat boven is*, zegt de apostel, *is vrij*, enz. Hier toont hij ons aan, wat door SARA verbeeld was, namelijk het nieuw Jeruzalem, dat is, de algemene Christelijke kerk, Hebr. 12:22, 23 en Openb. 21:2. Verstaat dan door het nieuw Jeruzalem de ganse onzichtbare kerk, waarvan Jeruzalem, in verscheiden opzichten, een voorbeeld was. Daarom wordt het genoemd het Jeruzalem dat boven is, omdat allen, die onder de band van het nieuw verbond zijn, van boven zijn. Hun verkiezing, hun verlossing, hun krachtadige roeping, hun rechtvaardigmaking en heiligmaking, zijn allen van boven. Ook wonen zij reeds door het geloof boven in de Hemel, naar de mate van de Geest des geloofs. Dit Jeruzalem, dat boven is, *is vrij*, zegt de apostel, in tegenstelling van de dienstbaarheid, waaronder de Ismaëlieten en ongelovigen zijn; het is bevrijd van de dienstbaarheid der zonde, des doods en van de vloek der wet. Dit Jeruzalem, of de kerk, wordt gezegd *ons aller Moeder te zijn*, omdat de bediening van het Woord, die aan de kerk ter bewaring is overgegeven, en bij zaad en melk vergeleken wordt, 1 Petrus 1:23 en hoofdstuk 2:2, datgene is, waardoor Gode kinderen voortgebracht worden. Hierom wordt van Sion gezegd: “die en die is aldaar geboren,” Psalm 87:4, 5, 6.

3. Nu hebben wij de bevestiging. De apostel brengt het getuigenis der profeten bij; ziet Jes. 54:1, waar de Christenkerk genoemd wordt *de onvruchtbare*, omdat zij, uit kracht der natuur, Gode geen kinderen voortbrengt, evenmin als SARA aan ABRAHAM. Maar als de Geest van CHRISTUS het Woord en de verordeningen komt bezwangeren met een almachtige krachtadigheid, dan wordt er een talrijk zaad de Heere JEZUS voortgebracht, uit kracht der belofte van het nieuw verbond. Nu volgt,
4. De toepassing van de woorden van onze tekst, waarin de apostel aantoonde, dat, gelijk SARA een voorbeeld is van de algemene Kerk, alzo ook IZAK een voorbeeld is van alle ware gelovigen en kinderen Gods “***Maar wij, broeders, zijn kinderen der belofte, als IZAK was.***”

In welke woorden wij opmerken:

- a. een overgang,

- b. een benaming, en
 - c. een beschrijving.
- a. Eerst merken wij op een overgang in het woordje “Maar” of “derhalve”, aanwijzende des apostels overgang, om een toepassing te maken uit de onderhanden zijnde zaak, en om die op haar tegenwoordige omstandigheden toepasselijk te maken *Maar*, dat is: alles wel overwogen zijnde, laat het opgemerkt worden dat dit een zaak is welke u en mij aangaat. Laat ons dit dan op onszelf toepassen.
 - b. Een benaming: “broeders!” aanwijzende, dat er een geestelijke broederschap is, tussen alle ware gelovigen. Zij zijn allen broeders van Vaders zijde, want zij hebben allen één Vader, namelijk de God en Vader onzes Heeren JEZUS Christus. Zij zijn ook broeders van Moeders zijde, want zij liggen allen in dezelfde baarmoeder van de Kerk. Voorts zijn zij de broeders van CHRISTUS' zijde. Zij hebben allen dezelfde oudste Broeder, namelijk, CHRISTUS JEZUS. Zij zijn allen geboren uit hetzelfde onverderfelijke zaad des Woords, en aan één tafel gespijsd met dezelfde geestelijke spijs. Die geestelijke broederschap overtreft zeer ver de natuurlijke, ja zó ver, als God Vaderschap omtrent de gelovigen, het gewone en natuurlijk vaderschap onder de mensen overtreft.
 - c. Een beschrijving, inzonderheid van de gelovigen, passende aan de voorgaande leer, te weten: “wij zijn kinderen der belofte, als IZAK.” Hier worden zij beschreven:
 - 1 met betrekking op de belofte,
 - 2 met zinspeling op Izak.
1. Met betrekking op de belofte: “Wij zijn kinderen der belofte.” Door de belofte kan men hier verstaan het verbond de genade, anders *het verbond der belofte* genoemd. Dus kan me het nemen, óf voor de belofte, gedaan aan CHRISTUS, gelijk wij lezen: “Zo zal Hij zaad zien,” Jes. 53:10; óf voor de belofte aan ABRAHAM gedaan: “Ik zal u tot een God zijn en uwen zaden ná u.” Gen. 17:7; óf voor de belofte aan de kerk gedaan, wel onvruchtbaar zijnde, vele kinderen zou voortbrengen, gelijk we in het voorgaande vers lezen kan. De gelovigen nu, worden kinderen der belofte genoemd, niet alleen omdat zij de belofte geloven, maar ook omdat zij kinderen Gods gemaakt zijn, uit kracht van Gods belofte.
 2. Met zinspeling op IZAK worden zij beschreven, kinderen der belofte te zijn, op dezelfde wijze, als IZAK, voor zoveel hij uit ABRAHAM geboren was; dit niet was door de kracht der natuur, maar door de kracht van Gods belofte. Gelijk IZAK niet geboren was door een natuurlijke kracht, maar door de blote belofte en de kracht van God, alzo zijn ook de gelovigen, kinderen der belofte, geboren gelijk IZAK, niet uit de wil des vleses of des bloeds, maar door de kracht Gods, die de belofte krachtadig maakte. De verdere verklaring hiervan zullen wij overlaten voor de behandeling van de volgende leer.

LEERSTELLING. *Alle kinderen Gods, of alle ware gelovigen, zijn kinderen der belofte, gelijk IZAK was.*

Ik zal over het bewijs van zulk een duidelijk stuk niet zeer uitweiden. Laat ons maar nalezen wat onze apostel met dit zelfde doel zegt, Rom. 9:7, 8, waar de kinderen der belofte, (gelijk Izak was) gesteld worden tegenover de kinderen des vleses. De beloften zijn, als het ware de ouders der gelovigen, door welke zij “wedergeboren zijn

tot een levende hope; waardoor zij der Goddelijke natuur deelachtig worden,” 1 Petrus 1:4. Wanneer een arme ziel wedergeboren wordt, zo is het de belofte, die dat werk verricht. De krachtadigheid der belofte, in haar begonnen vervulling, verandert en vernieuwt het hart; ziet Jak. 1:18: “Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der waarheid,” dat is, door het Woord der belofte. Maar om dit stuk wat verder te behandelen, zal ik deze volgorde houden:

1. Zal ik de belofte verklaren, waarvan de gelovigen kinderen zijn.
2. Zal ik dit karakter van kinderen, der belofte openleggen en dan verder onderzoeken, hoe zij dat worden.
3. Zal ik de overeenkomst naspeuren tussen hen en IZAK, en dus aanwijzen, dat zij, gelijk IZAK, kinderen der belofte zijn.
4. Zal ik enige gronden van de Leer voorstellen, zowel ten aanzien van de vruchtbare kracht der belofte, om Gode kinderen voort te brengen, als wel met opzicht tot de gezegende wil en het welbehagen van de Belover Zelf, waarom Hij al Zijn kinderen tot kinderen der belofte hebben wil.
5. En eindelijk zal ik enige besluiten daaruit trekken, tot toepassing.

Hoofdstuk 1.

Het eerste stuk, door mij voorgesteld is, *de belofte te verklaren, waarvan de gelovigen kinderen zijn.*

Doch vóór ik dat doe, zat ik eerst twee dingen opmerken, welke deze leer vooronderstelt.

1. Dat sommigen door genade kinderen der belofte zijn, veronderstelt, dat “alle mensen, van nature, kinderen des toorns zijn,” Ef. 2:3. Wij hebben, wegens de overtreding en de scheiding van de Wet der werken in ADAM, de belofte des levens verbeurd, en de bedreiging des doods op ons gehaald, volgens de inbond van dat verbond: *Doet dat en gij zult leven, en zo ge dat niet doet, zo zult gij sterven.* Wij alzo, kinderen der ongehoorzaamheid zijnde, zijn kinderen des vloeks en geenszins der belofte; want: “vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven, staat in het boek der wet om dat te doen,” Gal. 3:10. Dit is de jammerlijke staat, waarin de ganse natuurlijk nakomelingschap van ADAM ligt, sinds de val. Wij zijn Ismaëlieten, kinderen der dienstbare, geboren naar het vlees, onder de vloek, en in dienstbaarheid aan de zonde, de Satan, de dood en de hel, “vervreemd van hel burgerschap Israëls, vreemdelingen van de verbonden der belofte,” Ef. 2:12. Het is waar, er was in het verbond der werken, waaronder wij van nature liggen, een belofte des levens, maar dat was op voorwaarde van onze volmaakte en persoonlijke gehoorzaamheid. Die volmaakte gehoorzaamheid is nu onmogelijk, en veroorzaakt, dat die belofte aan een ontwaakt geweten geen troost kan toebrengen, maar laat integendeel een ieder, wiens ogen geopend zijn, in de eeuwige wanhoop, zo hij niet bijtijds een gezicht ontvangt van een beter verbond en een betere belofte.
2. Dat nu sommigen kinderen der belofte zijn, vooronderstelt dat er zeker een andere belofte is, waarnaar de Heere Zich voorneemt te handelen met sommigen van de kinderen, der mensen. Dat nu is een belofte, die niet gegrond is op de zwakken grondslag ener persoonlijke gehoorzaamheid van een zwak mens maar een belofte, bevestigd op een beter fundament, en vast staande in een ander

Hoofd. Daarom wordt zij genoemd de “belofte des levens, die in CHRISTUS JEZUS is,” 2 Tim. 1:1. Dat “niet naar de werken, maar naar Zijn eigen voornemen en genade, die ons gegeven is in CHRISTUS JEZUS, voor de tijden der eeuwen,” vers 9, vergeleken met Tit. 1:2. Niet naar onze werken, noch volgens de inhoud van een verbond der werken. Want zolang een zondaar naar dat verbond omziet, ziet hij daarin niets dan een verterend vuur. Hij hoort daar niets, dan donder en bedreigingen; hij verwacht daar niets, dan de dood en Het oordeel. Daarom is die mens dan onder geen andere bedeling, dan van vreselijke bedreiging, totdat de belofte in CHRISTUS zich aan hem ontdekt.

Er is een viervoudig opzicht of vatbaarheid waarin een mens met God te doen gehad heeft:

- a. Als met een *gebiedend* God. De mens zelf, als schepsel aangemerkt, was verplicht, gehoorzaamheid te oefenen aan de wet en aan het gebod van de grote Schepper. Dit was ook ingedrukt in zijn hart in de oorspronkelijke schepping, en in het gemoed van onze eerste ouders, toen zij uit Zijn scheppende hand te voorschijn kwamen.
- b. Als met een *verbondmakend* God. Ik meen het verbond der werken, wat hij met de mens aanging, als een verbond van leven en dood, op zijn doen, of niet doen van wat God hem geboden had.
- c. Als een *bedreigend* God, op de schending van dat verbond. Dit nu is de toestand, waarin alle mensen met God te doen hebben. Zij, die in een natuurlijke staat, met verlichte ogen, God, buiten CHRISTUS, aanschouwen, kunnen Hem niet anders zien, dan als bekleed met bedreiging en toorn, totdat het Hem behaagt zich aan hen te ontdekken.
- d. Als met een *belovend* God, op een veel vastere grondslag, dan het eerste verbond, namelijk op Zijn belofte in CHRISTUS JEZUS vóór de tijden der eeuwen. Er is dus nu geen onderhandelen met God tot zaligheid, tenzij Hij zich ontdekke als een belovend God.

Na deze dingen te hebben doen voorafgaan, zal ik een weinig handelen over de belofte, waarvan de gelovigen kinderen zijn.

In het algemeen is de belofte hetzelfde als het verbond der genade, in tegenstelling van het verbond der werken; of de belofte en het Evangelie is hetzelfde, in tegenstelling van de wet. Daarom worden de belofte en het Evangelie, in deze brief, voor een en het zelfde genomen, Gal. 3:8. Dus worden ook vers 18, de belofte en de wet tegenover elkaar gesteld. Maar wij zullen meer in het bijzonder en tot opheldering van de belofte, waarvan de gelovigen kinderen zijn, overwegen:

- 1. Haar onderwerp of Gever.**
- 2. Haar stof;**
- 3. Haar natuur, en ten**
- 4. Het voorwerp van haar.**

Eerst. Het onderwerp van deze belofte, of wiens belofte het zij, daarvan zeg ik:

1. Dat het de belofte is van God, namelijk; van God de VADER, de Zoon en de Heilige Geest; daarom *de belofte Gods* genoemd, Gal. 3:21. Al de Goddelijke volmaaktheden zijn verbonden in het vervullen ervan, “opdat ons geloof en onze hoop op God zijn zou.” God de Vader, is de grote Auteur, de Uitvinder en de oorspronkelijke Fontein van dat verbond, gelijk wij zien, Titus 1:2. “In de hoop

des eeuwige levens, welke God, die niet liegen kan, beloofd heeft, voor de tijden der eeuwen! Dus wordt ook de grote belofte van het verbond, *de belofte des Vaders* genoemd, Hand. 1:4. Hierom is het ook, dat de God en Vader van onze Heere JEZUS CHRISTUS gezegd wordt, “ons te zegenen met alle geestelijke zegeningen, in de hemel in CHRISTUS, Ef. 1:3.

2. Het is de belofte van CHRISTUS; en Hij is ook de Belover daarom, toen Hij Zijn volk verliet en uit deze wereld ging, open de Hij Zijn mond met velerlei beloften; ziet Joh. 15:19, 17. Hierom nodigt Hij ook de zondaren, om tot Hem te komen, en moedigt ze aan door een belofte, zeggende, Matth. 11:28. “*Kom allen tot Mij, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven,*” enz.
3. Het is ook de belofte des Geestes, waarom Hij genoemd wordt de Geest der belofte,” Ef. 1:13; zowel, omdat hij beloofd is, als omdat Hij daarvan de Belover Zelf is. Wat zij, anders al de beloften van het nieuw verbond, dan de taal van de Heilige Geest, de stem des Geestes, de Geest des Vader en des Zoons, Wiens stem wij moeten horen? Hierom is het dat in de zendbrieven, aan de zeven gemeenten van Klein-Azie, Openb. 2 en 3 de eindbeloften alle met deze waarschuwing worden gedaan: “Die oren heeft, die hore wat de Geest tot de gemeente zegt.”
4. En eindelijk is het de belofte van God in CHRISTUS, door de Heilige Geest. Dat het de belofte van God in CHRISTUS blijkt uit Gal. 3:17, waar wij lezen van het “verbond dat tevoren van God bevestigd is op CHRISTUS;” en 2 Tim 1:1. “De belofte des levens, dat in CHRISTUS JEZUS was en, “die ons nu geven is in CHRISTUS JEZUS voor de tijden der eeuwen.” “Ja, de beloften Gods zijn in Hem Ja en Amen,” 2 Kor. 1: gij zijn allen in Zijn bloed bevestigd en vastgesteld. Vandaar die blijde boodschap, 2 Kor. 5:19: Want “God was in Christus de wereld met Zichzelve verzoenende, hun zonden hen niet toerekenende en heeft het woord der verzoening in ons gelegd.” Toelatende, dat “die, die geen zonde gekend heeft, voor ons is zonde gemaakt werd, opdat wij zonden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.” Dat het de belofte Gods in CHRISTUS, door de Heilige Geest is, is duidelijk. Niet alleen, omdat Hij de Derde Persoon is, Zijn bestaan hebbende in de Godheid en uitgaande van de Vader en van de Zoon, maar ook uit Zijn ambt in het werk der verlossing. Omdat Hij de belofte krachtadig toepast, als de grote Leermeester, die haar indachtig maakt, om haar te brengen in het hart van Zijn volk, hetwelk verordineerd is ten eeuwigen leven. Zie Joh. 14:26: “Maar de Trooster, de Heilige Geest, Welken de Vader zenden zal in Mijn Naam, zal u alles leren, en zal u indachtig maken alles wat Ik u gezegd heb.” Zo ook Joh. 16:8 en 14: “Hij zal de wereld overtuigen van zonde, van gerechtigheid en van oordeel; die zal Mij verheerlijken; want Hij zal het uit het Mijn nemen, en zal het u verkondigen.” Tot zover over het onderwerp, of de Gever van de belofte.

Ten tweede. Laat ons nu eens overwegen *de inhoud der belofte*, waarvan de gelovigen kinderen zijn, af welke goede dingen er begrepen zijn in Gods belofte.

1. God Zelf is de grote INHOUD van de belofte, zowel als de Gever ervan. Gelijk Hij de Belover is, zo is Hij ook de zaak, die beloofd wordt; ziet Ezech. 36:28, vergeleken met Jer. 31:33 en Hebr. 8:10: “En Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.” Dit is de grootste belofte in de ganse Bijbel, de onwaardbaarste en dierbaarste Schat in hemel en op aarde in zich bevattende. O, welk een uitnemende zaak is deze! God, Zichzelf als een eigendom overgevend, aan elke ziel, die Hem wil aannemen, en die, door het geloof naar

de werking Gods, daarop *Amen* zegt. Want gelijk een man zichzelf in het huwelijk aan de vrouw overgeeft, zo geeft de Heere zich aan de gelovige over; ziet Hoséa 2:18: “Ik zal u Mij ondertrouwen in eeuwigheid, ja Ik zal u Mij ondertrouwen in gerechtigheid, in gerichte, in goedertierenheid en in barmhartigheden.” Overal waar het verbond der genade in het Woord herhaald wordt, daar is het gewicht of de voorname inhoud van het lied: “Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.” O, welk een uitnemende zaak is deze! De eeuwigheid, zich badende in deze afgrond, zal nimmer die diepte peilen kunnen.

2. CHRISTUS Zelf is de grote Inhoud van de belofte, en gelijk God zichzelf belooft, zo belooft Hij tevens Zijn enige Zoon. CHRISTUS is de grote belofte, de som, het Middelpunt en de inhoud van het verbond, ja het AL ervan; zie Jes. 42:6 en 49:6: “Ik zal U geven tot een verbond des volks, en tot een licht der Heidenen, om Mijn heil te zijn tot aan het einde der aarde.” En “Hij is ons van Gode geworden Wijsheid, en rechtvaardigheid en heiligmaking en verlossing,” 1 Kor. 1:30. Ook wordt Hij Luk. 1:72 genoemd: *de Barmhartigheid, die God beloofd heeft aan de vaderen*. De beloften, van het Evangelie zijn anders niet dan het openen van de onnaspeurlijke rijkdommen van. CHRISTUS, waarin meer kostelijke schatten gevonden worden, dan ooit kunnen uitgerekend worden door de rekenkunst der mensen of der engelen, tot in alle eeuwigheid. De eerste belofte, welke gedaan is na de val, was de belofte van CHRISTUS, want “het zaad der vrouw zal de slang de kop vermorzelen,” Gen. 3:15 Al de andere beloften van het nieuw verbond zijn stromen welke uit deze fontein uitvloeien. God heeft nooit beoogd, enig mens te zaligen door een verbond der werken, maar Hij beoogde, door de val gelegenheid te nemen, om Zijn genade te verheerlijken. Daarom, zodra de zonde in de wereld kwam, met een vloek op haar, kwam ook de genade daarin met een belofte Zodra ADAM, wegens zijn zonde voor God gedaagd werd, opende zich de baarmoeder der belofte, zijnde CHRISTUS, welke naderhand in alle andere beloften van trap tot trap verklaard en opgehelderd is. En sedert God de fontein van Zijn beloften geopend heeft, heeft zij tot op deze dag gelopen, en heden vloeit zij ook nog tot ons neer. Terwijl de belofte van Christus, de Heere onze Gerechtigheid en Sterkte, ons wordt voorgesteld als de enige grondslag van ons geloof en van onze hoop.
3. De Heilige Geest Zelf is ook de grote stof van de belofte of de Goede Zaak welke beloofd is; ziet Ezech. 36:27, “En Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u,” zegt de Heere. “Ik zal de Trooster tot ulieden zenden,” zei de Heere Jezus, Joh. 16:7. Zodat, gelijk God Zichzelf en Zijn CHRISTUS geeft, zo beloven ook God en Christus de Heilige Geest. De Geest wordt hier beloofd in Zijn zending, bewegingen, invloeden en werkingen, evenals in Zijn genade en vruchten, als een Geest des geloofs, der liefde, der bekering, der genade, der gebeden, der heerlijkheid en der heiligmaking. Als een Geest van overtuiging, van vertroosting, van licht, van leven, van vrijheid, van kracht, en van een gezond verstand. In welk een hopeloos, hulpeloos, smartelijk of reddeloos geval een ziel ook zou mogen wezen, daarvoor is een belofte des Geestes, gepast naar elks geval, gelijk ik duidelijk zou kunnen aantonen, indien ik daarover verder wilde uitweiden. Het is ook zeker, dat de Geest de eerste belofte is, welke vervuld wordt, om Gode kinderen voort te brengen. Al de kinderen der belofte zijn dit geworden door belofte des Geestes, aan hen geschonken; door een Geest der wijsheid en der openbaring in de kennis van CHRISTUS, die van Hem getuigt, en aan de ziel zulk een bevinding geeft als PAULUS had, namelijk deze, dat “het Gode behaagd

heeft, Zijn Zoon in hem te openbaren,” Gal. 1:15, 16. Het is de gezegende belofte des Geestes, die dode zielen levend maakt, en Gode kinderen baart; ziet Joh. 3:8: “De wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid; maar gij weet niet van waar hij komt en waar hij heen gaat; alzo is een iegelijk, die uit de Geest geboren is.” “Ontwaak noordenwind!” enz. Hooglied 4:16. Net zijn de beloofde stromen des Geestes, welke alleen gezegende avondmaalstijden kunnen maken. O, mochten wij de stromen nu eens ondervinden, die beloofd worden Jesaja 44:3: “Ik zal water gieten op de dorstige, en stromen op het droge; Ik zal Mijn Geest op uw zaad gieten en Mijn zegen op uw nakomelingen.” Ja, Hij wordt niet alleen beloofd als een overvloeiende stroom, maar ook als een altijd vloeiende Fontein en Springbron; zie Joh. 4; 14: “Maar het water, dat Ik hem zal geven, zal in hem worden een Fontein van water, springende tot in het eeuwige leven.”

4. Alle andere dingen, in en met een Drieëinig God, zijn de stof van de belofte; ziet Rom. 8:32: “Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook, met Hem, niet alle dingen schenken?” Het is ook zeker, dat daar, waar een belofte van God, van CHRISTUS en van de Heilige Geest is, ook een belofte zijn moet van alle dingen; ziet 1 Kor. 3:21, 23: “Alles is het uwe; maar gij zijt van CHRISTUS, en Christus is Gods” Wie de Bruidegom heeft, die heeft alles, wat de Bruidegom heeft. Omdat nu CHRISTUS een Erfgenaam is van alles, moet Zijn bruid ook alles beërven; gelijk wij zien Openb. 21:7: “Die overwint, zal alles beërven, en Ik zal hem een God zijn, en hij zal Mij een zoon zijn.”

Ik heb vroeger eens van een zeer oude gift gelezen, welke gegeven werd door een der eerste koningen van Engeland. Daarbij werd alles afgestaan, wat gevonden werd van de hemel tot het middenpunt van de aarde toe; zodat, indien er mineralen in de ingewanden der aarde waren, deze ook alle opgesloten lagen in die gift. Zo doet ook de Rijke God. Wanneer Hij Zichzelf Zijn Zoon en Zijn Geest belooft en geeft, dan geeft Hij ook alles, wat Hij heeft en bezit. Al de mijnen, welke in Zijn ingewanden, in de ingewanden van Christus en van de Heilige Geest zijn, worden dan ook beloofd. O, overweegt dan eens bij uzelf, welke onnaspeurlijke en onbegrijpelijke schatten van genade en heerlijkheid er in deze mijnen al opgesloten zijn! Hoe vele aangename en zalige vruchten groeien er op deze boom, namelijk de belofte van het Nieuw Verbond! En welk een heerlijke zaak is het, kinderen der belofte te zijn!

Ik zou de stof van de belofte, in ontelbare bijzonderheden meer kunnen uitbreiden; als daar zijn:

- a. Dat zij kinderen zijn van deze belofte: “Ik zal u een nieuw hart geven,” enz. Ezech. 36:26. En vervolgens: “Al uw kinderen zullen van de Heere geleerd zijn,” enz. Jer. 54:13. Als ook: “Ik zal rein water op u sprengen, en gij zult rein worden,” Ezech. 36:25.
- b. Zij zijn kinderen van deze belofte: “Hij zal hun ongerechtigheid vergeven, en hun zonden niet meer gedenken.” Jer. 31:34. “Hij zal onze ongerechtigheden dempen,” Micha 7:19. “De Heere zal Zijn volk niet begeven, en Hij zal Zijn erve niet verlaten,” Psalm 94:14. “De zonde zal over u niet heersen,” Rom. 6:14. “Vrees niet, want Ik ben met u,” Jer. 41:10, “Als gij door het vuur zult gaan,” enz. Jer. 43:2.
- c. Daar is een belofte van vrede met God, waarvan zij kinderen zijn: “en deze zal vrede zijn,” Micha 5:4. Een belofte van vergeving: “Ik, Ik ben het, die uw overtredingen uitdelg,” enz. Jes. 43:25.
- d. Een belofte van bewaring: “En die man zal zijn als een verberging tegen de wind,

- en een schuilplaats tegen de vloed,” Jes. 32:2.
- e. Een belofte van verzorging, waarvan zij kinderen zijn; “zijn brood wordt hem gegeven, zijn wateren zijn gewis,” Jes. 33:16.
 - f. Een belofte van genezing: “Ik zal hunlieder afkering genezen; Ik zal ze vrijwillig liefhebben.” Hos. 14:5.
 - g. Een belofte van kennis en van verlichting: “Zij zullen mij allen kennen van hun kleinsten af, tot hun grootsten toe,” Jen 31:34.
 - h. Daar is een belofte van geloof, waarvan zij kinderen zijn: Zef. 12: “Ik zal in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk; dat zal op de Naam des Heeren vertrouwen.”
 - i. Daar is een belofte van liefde, waarvan zij kinderen zijn: “de Heere uw God zal uw hart besnijden, om de Heere uw God lief te hebben.” Deut. 30:6.
 - j. Daar is een belofte van bekering: “Zij zullen Mij zien, dien zij doorstoken hebben, en zij zullen over Hem rouwklagen.” Zach. 12:10.
 - k. Daar is een belofte van heiligheid: “Heilig ze in Uw waarheid, Uw Woord is de waarheid.” Joh. 17:17. Het is waar, dit is een gedeelte van CHRISTUS' gebed tot Zijn Vader, maar Zijn gebed voor hen is zo goed als enige belofte te in de ganse Bijbel.
 - l. Daar is een belofte van volharding, waarvan zij kinderen zijn: “Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afwijken, opdat Ik hen weldoe; en Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat ze niet van Mij afwijken,” Jer. 32:40. Met één woord, daar is een belofte van overwinning over de dood, want: “de dood is verslonden tot overwinning,” 1 Kor. 15:54. Daar is een belofte van eeuwige genieting van God. “En zo zullen wij altijd met de Heere wezen.” 1 Thess. 4:17. Het is onmogelijk al de beloften te noemen, waarvan de gelovigen kinderen zijn. Maar niet zo, alsof al de beloften op alle gelovigen, op dezelfde wijze, duidelijk toegepast worden. Maar indien zij kinderen zijn van één belofte van het nieuw Verbond, dan zijn zij ook kinderen van die alle, evenals de vloeken van de wet als een ijzeren keten aaneengeschakeld zijn. Gelijk wanneer iemand onder één vloek is, hij ook onder al de vloeken van de Bijbel is, alzo zijn ook al de beloften van het Evangelie als een gouden keten aaneen geschakeld; zodat wanneer iemand één belofte ontvangt, hij ze allen ontvangt. En hoewel het mogelijk maar één schakel is, waaraan hij zijn hart gebonden vindt, of maar één belofte, welke aan hem toegepast wordt, zo bewijst nochtans de toepassing daarvan zijn aandeel aan al de anderen.

Dus zien wij, wat de stof van de belofte is, en gewis, wij vinden hierin veel stof voor het geloof, om daarbij te leven, en om daarmee te werken.

Ten derde. Laat ons ook een weinig de natuur en de hoedanigheid van de belofte bezien en overwegen.

1. Het is een grote en dierbare belofte. Ziet 2 Petrus 1:4. “Door welke ons de grootste en dierbare beloften geschonken zijn, opdat gij door dezelve der Goddelijke natuur deelachtig zou worden.” Gewis, als wij de stof van de belofte aanmerken, gelijk die nu reeds beschreven is, dan toont ons dat aan, haar uitnemende grootheid en dierbaarheid, en inzonderheid haar vrucht en uitwerking, gelijk zij hier beschreven wordt, te weten, een gelovige, der Goddelijke natuur deelachtig makende. O, hoe ontdekt dat toch haar grootheid en dierbaarheid en de betrekking, die zij heeft, op God, als de Gever, op CHRISTUS, als de Verwerper en op de Heilige Geest, als de Toepasser ervan. De betrekking, zeg ik, die zij

heeft op deze grote God, toont ons aan, welk een grote en dierbare belofte zij wezen moet. Bovendien is zij de prijs van het dierbare bloed van CHRISTUS, het voorwerp van het dierbare geloof, en het enige kanaal van de mededeling van alle grote en dierbare zegeningen. Maar hiervan nog meer in het vervolg.

2. Het is een nieuw belofte; daarom wordt zij menigmaal genoemd *het Nieuw Verbond*, vergelijk Hebr. 8:8. *Nieuw* wordt ze genoemd, in tegenstelling aan de oude belofte, welke gedaan was op de volmaakte en de persoonlijke gehoorzaamheid in het verbond der werken. De oude belofte was een belofte des levens, op voorwaarde van een volmaakte gehoorzaamheid onzerzijds, maar daar was geer belofte van genade, om te kunnen gehoorzamen. Maar de nieuwe belofte, is een belofte op de gehoorzaamheid van een ander, als ook van genade, om te kunnen gehoorzamen. Niet om daardoor het leven en de zaligheid te verwerven, maar om de God onzes levens te verheerlijken, door wie wij de zaligheid verkregen hebben, 1 Thess. 5:9. De oude belofte des Levens hing af van de veranderlijke gehoorzaamheid van een mens, waarom die ook verbeurd is. Maar de nieuwe belofte is gegrond op de onveranderlijke gerechtigheid van een Godmens. Daarom kan ze ook niet verbeurd worden door degenen die haar omhelsd hebben, of liever, die door haar omhelsd worden.
3. Het is een vaste en zekere belofte; “Vast aan al dan zade,” Rom. 4:6. “Derhalve is zij uit de gelove, opdat ze zij naar genade, ten einde de belofte vast zij al de zade, en daarom genoemd “de gewisse weldadigheden DAVIDS,” Jer. 55:3. “Hemel en aarde zullen voorbijgaan, maar jota noch tittel zal van Gods Woord (of belofte) voorbijgaan,” ziet Jes. 55:10, alsook 2 Sam. 23:5, waar het genoemd wordt “een eeuwig verbond, dat in alles wel geordineerd en bewaard, of vast is.” Gewis, hoe beter het geordineerd is, hoe vaster en onveranderlijker het is. Nu, het is zó goed geordineerd door de oneindige Wijsheid, dat er niets in is, dat er uit moest, en niets er uit, dat er in moest wezen. Er wordt niets uit gemist, dat strekken kan tot verheerlijking van God, en tot zaligheid van een zondaar. Wat kan erin ontbreken, waar Hij, die alles in allen is, in is? Ja, het is zówel geordineerd, dat er in beloofd wordt: de eerste genade, de laatste genade, ja alle genade; beginnende, voortzettende en bekronende genade is daarin belooft! Daarom moet zij vast en zeker zijn. O, mocht het geloof veel geoefend worden, terwijl wij van deze grote dingen spreken.
4. Het is voor CHRISTUS een duurgekochte en voorwaardelijke belofte. Voor Christus, zeg ik, de Middelaar des verbonds, was zij duur gekocht en voorwaardelijk, want het was op voorwaarde van Zijn gehoorzaamheid tot de dood. De voornaamste grondslag en het fundament van de belofte is, (naast de soevereine genade, en het eeuwige welbehagen Gods jegens arme en verloren zondaren), het komen van CHRISTUS “onder de wet, om hen, die onder de wet waren, te verlossen,” zie Gal. 4:4:5. Hierom wordt het verbond der belofte genoemd: “het Nieuw Testament in Zijn bloed, 1 Cor. 11:25 en Zijn bloed wordt “het bloed des verbonds” genoemd, Zach. 9:11. Dit is het, wat alles vast en zeker maakt, namelijk, dat CHRISTUS' gehoorzaamheid en Zijn voldoening, de voorwaarde is van de belofte, en dat die voorwaarde vervuld is door Zijn aanbrenge van een eeuwige gerechtigheid, en het overgeven van Zijn Leven tot een rantsoen voor velen. Al de beloften zijn met Zijn bloed besprengd. De grote voorwaarde van al de beloften van het Evangelie is, dat Christus in onze plaats, de voorwaarde van het geschonden verbond der werken vervuld heeft. Die voorwaarde is een volmaakte gehoorzaamheid aan het gebod dat wij overtreden hadden en een volmaakte voldoening aan de straf en de vloek daarvan, welke wij

op ons gebracht hadden. Hoewel CHRISTUS voor ons niet heeft geloofd, zich heeft bekeerd of de wet heeft volbracht, enkel als een wet aangemerkt, of als een regel van gerechtigheid en heiligheid, in dier voege alsof zij van ons niet geëist werden. Want zij zijn ook ons opgelegd, gelijk het Evangelie beloften bevat om hen in ons voort te brengen. Ik ken niet één mens, die zulke dwaze, Antinomiaanse stellingen vasthoudt, om aldus de verbintenis aan de zedelijke wet te verbreken. Nochtans stel ik vast, dat CHRISTUS ons verlost heeft, zelfs ook van die plichten, als de eigenlijke voorwaarde, waarop wij voor God pleiten mogen, ter rechtvaardigmaking en verkrijging van het eeuwige leven. Vervolgens, dat Zijn heiligmaking, rechtvaardigheid en verdiensten de enige, eigenlijke en eisende grond en voorwaarde Zijn van alle genade en zaligheid, welke in de belofte opgesloten liggen, en waarop die vastgemaakt en aan het volk des Heeren verzekerd zijn. Die zijn de kinderen der belofte; zie Ps. 89:29: “Mijn verbond zal hem vast blijven.” Dit is die grondslag voor het geloof, welke in Sion gelegd is, als zijnde genoegzaam voor al degenen, die het Evangelie horen, om hun hoop en zaligheid daarop te bouwen, Jes. 38, Rom. 9, aan het einde, 1 Petrus 2:6; 2 Kor. 3:11. “Want niemand kan een ander fundament leggen, dan hetgeen gelegd is, hetwelk JEZUS CHRISTUS.” Hierom, gelijk aan de Heere CHRISTUS beloofd wordt, om een verbond des volks te zijn, zo worden ook de beloften gezegd aan Hem gedaan te zijn, Gal. 3:16, zodat ze allen “in Hem ja en Amen, zijn,” 2 Kor. 1:20. Dus wordt het geluide verbond der genade genoemd, een “belofte des levens, welke in CHRISTUS JEZUS is,” 2 Tim. 1:1 en als zoodanig ook aan ons gegeven. Daarom,

5. is het een vrije en volstreckte belofte, die, ten opzichte van ons, zonder enige voorwaarde, geheel vrij geschonken wordt; zie 2 Petrus 1:4: “Door welke ons de grootste en dierbare beloften geschonken zijn,” enz. Al de grote dingen van de belofte worden vrijelijk geschonken, zijnde CHRISTUS, en alle dingen met Hem,” Rom. 8:32. Hoewel het gebruik der middelen van de gelovigen en ongelovigen geëist wordt, en al is het dat wij onder een gebod liggen, en wij verplicht zijn om te geloven, ons te bekeren en alle andere plichten en genadegaven te oefenen, is nochtans het *verbond der genade een vrije volstreckte en onvoorwaardelijke belofte*, waarin de Geest aller genade vrijelijk beloofd wordt, zoodanig, dat geen daad of werk van ons er de voorwaarde van wezen kan. Er is wel een oude voorwaarde van orde en verwantschap tussen de ene verbondszege en de anderen, omdat ze als vele schakels van een keten aan elkaar vastgehecht zijn; daarom worden ook vele beloften in de bedeling van het Evangelie op een voorwaardelijke wijze uitgedrukt. Hierdoor is het, dat velen deze zaak misvatten, omdat zij geen recht onderscheid maken tussen *de orde der bedeling* van het verbond der genade, en het verbond zélf, waarin genade en heerlijkheid, met alle andere dingen, vrijelijk beloofd zijn. Het verbond der belofte kan, met opzicht tot ons, niet eigenlijk voorwaardelijk zijn; anders ware onze staat beklaglijk, wier staat van nature anders niet is dan zondig en ellendig, terwijl dit verbond staat op vaste fondamente, als daar zijn: de verkiezende genade des Vaders, de verlossende genade des Zoons en de toepassende genade des Heilige Geestes Zij zijn allen volstrekt vrij, en zonder enige voorwaarde. Daar is niet één geestelijke daad van ons, welke de toepassing van het verbond der belofte voorafgaat. De Geest, niet Zijn scheppende kracht komende, om het geloof in ons te werken, wordt in het verbond der genade volstrekt beloofd, want: „Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heirkraft,” Psalm 110:3; en “zij zullen Mij aanschouwen, dien zij doorstoken hebben,” Zach. 12 :10. Het geloof

wordt voortgebracht uit de baarmoeder van de volstreekte belofte en daaruit ook geboren. Het is verder ook zeker, dat er in de hele Bijbel niet één conditionele belofte is, of zij kan gezegd worden volstrekt te wezen, omdat de zaak zelf, die beloofd wordt, zowel als de voorwaarde daarvan, begrepen is in de baarmoeder van de absolute belofte. Sommige waardige godgeleerden stellen het geloof tot de voorwaarde van het verbond; maar hun rechtzinnige verklaring daarvan toont ons, dat zij het niet durven stellen tot een eigenlijke conditie. Indien iemand, die rechtzinnigheid voorwendt, zulks doet, zo ontdekt hij zeer duidelijk zijn blindheid, en openbaart zijn misvatting van het verbond der genade. Dat verbond is een vrije belofte in CHRISTUS JEZUS, aangezien het geloof zelf, en al de zegeningen, die het vergezellen en volgen, volstrekt beloofd zijn. *Eigenlijke voorwaarden* aan onze kant te stellen, zou in waarheid de natuur van het Evangelie kleineren en verbreken. Waar is de vrijheid van de genade, indien zij conditioneel is? Het Evangelie zou daardoor veranderd worden in een wet, en het vrije genadeverbond in een conditioneel verbond der werken. Ja, men zou daardoor de vrede verbreken van een arm en verootmoedigd zondaar. Want, wanneer hij begint te deken, dat zulk of zulk een conditie van hem geëist wordt, eer hij enig recht heeft op de belofte, dan deinst hij terug, en durft niet geloven, omdat hij meent, dat hij deze en gene voorwaarde of vereiste mist. Dus verhardt deze wettische droom zijn hart tegen het Evangelie, en het kweekt zijn ongeloof hoe langer hoe meer aan, tot oneer van God, en tot verderf van hemzelf. Maar integendeel, wanneer hij zien kon, dat de belofte vrij en volstrekt was, “zonder geld en zonder prijs,” Jes. 55:1, en dat in dit verbond geen andere voorwaarde is, dan CHRISTUS' gehoorzaamheid tot de dood, welke tot voldoening van God is opgebracht, dan wordt er voor hem een deur geopend, om op deze grond te pleiten om alles wat hij nodig heeft. Dan zegt hij: “Heere! geef mij het geloof om CHRISTUS wil; geef mij de bekering, geef mij genade, om CHRISTUS wil, welke de voorwaarde van al de genade van het nieuw verbond volbracht heeft, en door wie al de beloften zich vrijelijk uitlaten.” Indien iemand het aanbod van het Evangelie met zoveel termen en conditiën bezwaren wil, dan doet hij als iemand die een beker wijn zijn vriend wil aanbieden, maar die eerst op het vuur zo brandend heet maakt, dat hij die niet durft proeven, om niet gebrand te worden. Het is een bijzondere eigenschap van de belofte, dat ze vrij, volstrekt en voor ons zonder enige voorwaarde zij. Was dat niet zo, dan zou niemand kunnen geloven. Want wanneer het geloof zelf een eigenlijke conditie was, dan zou de grote tegenwerping wezen: *o, ik kan niet geloven*. Het is ook zeker, dat, zo het geloof niet volstrekt beloofd is, er niet altijd voor deze bekommering hulp is. Het Evangelie kan geen blijde boodschap zijn voor zulke zondaren, die verootmoedigd zijn, door hun gemis te zien van het geloof; maar alleen voor gelovigen, welke het geloof reeds hebben. Dus ware het vruchteloos, het Evangelie aan iemand anders, dan aan gelovigen te prediken. Maar omdat het geloof, zowel als alle andere zegeningen, beloofd is, mag een ongelovige ook deel nemen aan deze vrije genade; want “die dorst heeft kome, en die wil neme het water des levens om niet,” Openb. 22:17. Het is ook dit vrije aanbod en deze belofte, welke gewoonlijk het geloof voortbrengen, en “het geloof komt door het gehoor” van hetzelfde, Rom. 10:17.

6. Het is een krachtige en vruchtbare belofte. Daarom wordt het Evangelie, wat de belofte van CHRISTUS is, als *de Heere onze gerechtigheid*, genoemd *een kracht Gods tot zaligheid*, omdat “in hetzelfde de rechtvaardigheid Gods geopenbaard wordt van geloof tot geloof,” Rom. 1:16, 17. Het is de evangelische belofte,

welke een bediening des Geestes is, en dus ook het werktuig van een almachtige kracht, en van een soevereine krachtdadigheid, tot bekering en zaligmaking van zondaren; en als de Heere komt, dan komt Hij in de belofte.

Men vraagt wellicht: *“kan zich de Heere zowel niet medelen in een bevel of gebod, als in een belofte?”*

Ik antwoord: gelijk zich de Heere aan ons genadiglijk kan uitlaten en mededelen, zelfs in een bedreiging aan de duivel, gelijk gebeurde omtrent ADAM, Gen. 3:15: “Het zaad der vrouw zal de slang de kop vermorzelen,” (terwijl in deze bedreiging een aangename belofte aan onze eerste voorouders lag opgesloten) zo kan de Heere zichzelf ook mededelen. Dat doet Hij dikwijls krachtdadig aan de ziel, in een gebod; zoals in dit gebod: “Wendt u naar Mij toe en wordt behouden,” Jes. 45:22, of anders: “Vreest niet, want Ik hen met u,” Jes. 41:10. Nochtans is het altijd zulk een gebod, waar het Evangelie in gemengd is, waarin een belofte ligt opgesloten, en waarin de Heere onderneemt te werken, wat Hij gebiedt, volgens Zijn belofte, in CHRISTUS. Daar is geen gebod zonder betrekking op het Evangelie of de belofte, welke het kanaal is van alle zaligmakende kracht; want er is voor de zondaar geen zaligheid, dan uit kracht van haar, zodat het altijd de belofte is en blijft, welke krachtdadig is, om Gode kinderen voort te brengen, waarom zij ook genoemd worden *kinderen der belofte*. Maar hiervan meer in het vervolg. Met één woord, het is een uitgebreide belofte. Dit leidt mij tot het laatste stuk, dat in dit eerste Hoofdstuk voorgesteld was, strekkende

Ten vierde, om haar voorwerp te overwegen, of aan wie de belofte toebehoort.

Tot dit einde moet men omtrent de belofte drie dingen opmerken:

1. Voor wie ze wordt beoogd.
2. Door wie ze wordt bezeten.
3. En aan wie ze voorgesteld wordt.

Voooreerst. Vraagt men, *wie de voorwerpen zijn der belofte, waar zij voor beoogd is?* Ik meen, voor wie ze door God van eeuwigheid vastgesteld is, wie de zaligmakende vruchten daarvan plukken, en wie al het goede daarvan ontvangen zullen?

Dan antwoord ik: “de uitverkorenen hebben het verkregen, en de anderen zijn verhard geworden,” Rom. 11:7; Ef. 1:11. Daarom worden al de uitverkorenen Gods, welke bekwaam zijn om dadelijk te kunnen geloven, (die alle, en die alleen) daartoe gebracht, om door kracht van Goddelijke genade, de belofte te geloven tot zaligheid van hun zielen; zie Hand. 13:45: “Daar geloofden er zovelen, als er geordineerd waren tot het eeuwige leven.” En Joh. 6:37: “Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen.”

Denkt iemand: *Hoe kan deze leer van de bijzondere verkiezing overeenkomen met het algemeen aanbod van het Evangelie en deszelfs belofte?* Of hoe blijkt het, dat God in dit geval billijk en recht handelt met de mens, daar er maar sommigen uitverkoren, en door Hem beoogd zijn voor het goede van de belofte?

Wel vrienden! Handelt God niet recht, wanneer Hij ons duidelijk verklaart, wat Hij voorheeft te doen; hoe Hij voorheeft om Zijn barmhartigheid te bewijzen aan sommigen, en Zijn rechtvaardigheid jegens anderen? Rom. 9:22, 23. En hoe Hij gewild heeft, dat de openbaring van Christus, “velen tot een val en tot een opstanding in Israël zijn zal,” Luk. 2:34. Ook, ‘dat het Evangelie voor sommigen een reuk des levens ten leven, en weder voor anderen een reuk des doods ten dood zal zijn?’ 2 Kor. 2:16. ‘Wanneer een hovenier, (gelijk een groot Godgeleerde het aldus met een voorbeeld opheldert) zijn hof bevochtigt, (waarin meer onkruiden dan goede kruiden wassen) en daardoor verklaart, dat hij zulks doet, om zowel de kwade als de goede

kruiden boven de aarde te doen opkomen, opdat het openbaar worde, wat ze zijn, en hij dan daarna het onkruid kan uitroeien, en de goede kruiden kweekt tot een bijzonder gebruik, zou dat niet ten hoogste billijk en redelijk zijn?

Niemand behoorde dan verder te onderzoeken, waarom hij ook het onkruid bevochtigde. Zo is het ook hiermede; de kerk is Gods hof, waarin veel verwerpelijik onkruid is. Wanneer God de bevochtiging, van een evangelische bedoeling aan een gemengde menigte van uitverkorenen en verworpenen beschikt, verklarende, dat het aanbod van het Evangelie aan die beiden geschiedt, tot bekering en trekking van de uitverkorenen uit hun natuurlijke vijandschap, en om de haat en de vijandschap van de verworpenen, welke zij hebben tegen Hem en tegen de aanbieding van Zijn genade, in het daglicht te stellen; is dat niet een billijke en rechtmatige handeling? En is dat niet een redelijk antwoord op de redeneringen der mensen tegen het aanbod van het Evangelie? God verklaart in Zijn Woord, dat alle mensen, beiden uitverkorenen en verworpenen onder de zonde en onder het ongeloof zijn, en *dat niemand tot CHRISTUS' komen kan in de belofte van het Evangelie, tenzij de Vader hem trekke.* Ook verklaart Hij dat niemand komen zou, ten ware Hij aan sommigen barmhartigheid bewees. Deze manier van mensen te beproeven, en hen tonen wat zij zijn, door een algemeen aanbod van genade aan allen, terwijl het visnet des Evangelie; onder hen wordt uitgeworpen, is een gedeelte van die wonderbare wijsheid, waardoor CHRISTUS allen, welke uitwendig geroepen worden, onverschoonlijk stelt. Hij vist tegelijkertijd dij uitverkorenen uit een zee van zonde en ellende, waarin de anderen verloren gaan. Van die wijsheid, spreekt God bij de profeet aldus: “Ziet, Mijn knecht zal verstandig handelen; hij zal verhoogd en verheven, ja zeer verhoogd worden,” Jes, 52:18. O, die wijsheid Gods, welke uitblinkt in het bekeren van de uitverkorenen, voor welke de belofte inzonderheid beoogd en zonder daardoor aan de anderen oorzaak van ergernis te geven moest veeleer met verwondering geprezen, dan daartegen getwist worden, volgens Rom. 11:33: “O diepte des rijkdoms beide der wijsheid en der kennis Gods,” enz. En “Ik zal Mij ontfermen, diens ik Mij ontferm,” Rom. 9:15. “Gij zult dan tot mij zeggen: wat klaagt Hij dan nog; want wie heeft Zijn wil wederstaan? Maar toch, o mens, wie zijt gij, die tegen God antwoordt?” enz., zegt de apostel PAULUS, Rom. 9:18 - 20.

Indien u ten voordeel van de duivel en de verworpene twisten wilt tegen Gods rechtvaardig besluit, dan moet men met al zulke trotse, vermetele en ongelovige verachters van de bevattelijke en duidelijke leer overlaten, om met uw Rechter te twisten, en om Hem naar de reden te vragen. Hij zal wegens al Zijn besluiten en oogmerken wel kunnen antwoorden. Weet ondertussen, dat u voor uw vermetelheid niet zult kunnen antwoorden. Ook moet men weten, dat God aan alle mensen verboden heeft, zich in te laten met Zijn verborgen raad, Deut. 29:29: “Want de verborgen dingen zijn, voor de Heere onze God; maar de geopenbaarde zijn voor ons, en onze kinderen” enz.

Ons vooraan onderzoek moest dan niet zijn, wat Gods verborgen wil en voornemen, aangaande de belofte is; maar liever, wie haar bezit en hoe wij die bezitten mogen.

Ten tweede. Vraagt men: *wie de voorwerpen zijn van de belofte, en door wie zij bezeten wordt?*

Ik antwoord: deze zijn al gelovigen, want, “die gelooft, heeft het eeuwige leven,” zegt CHRISTUS, Joh. 6:47. De gelovigen zijn dadelijk in het verbond, en zij bezitten reeds de belofte daarvan. De bezitting van het eeuwige leven, heeft aanvankelijk bij hen plaats, en het voorrecht van de belofte is aan hen overgeleverd en in hun personen bevestigd. Zij zijn dadelijk leden van het lichaam van Christus en *kinderen der*

belofte, gelijk IZAK was. Daarvan nog meer in het vervolg.

Ten derde. Vraagt men verder: *Wie de voorwerpen zijn van de belofte, en aan wie zij wordt aangeboden, opdat zij daarvan bezit zouden nemen, om hun geloof en hun hoop daarop te bouwen?*

Gelijk de eerste vraag betrekking had op het voorwerp der belofte, ten aanzien van *Gods voorbeschikking*, en de tweede op het voorwerp van haar, betrekking hebbende op *des Geestes inwendige en zaligmakende werking*, zo ziet deze derde vraag op de voorwerpen der belofte, ten aanzien van *de uitwendige bedeling van het Evangelie*. Het eerste toont ons aan, door wie de belofte zal bezeten worden; het tweede, wie haar reeds bezit; en het derde, wie haar bezitten mogen.

Hierop antwoord ik, dat de belofte gegeven en voorgesteld wordt, *in de uitwendige bedeling van het Evangelie, aan zondaren; maar inzonderheid:*

- a. Aan zondaren uit het menselijk geslacht. Niet aan gevallen engelen, maar aan gevallen mensen. Want deze zijn de enige soort zondaren, welke God voorheeft zalig te maken. Om hunner wil is CHRISTUS, dat beloofde zaad, gezonden, gekomen en gestorven, en heeft ook geleden; ziet 1 Tim. 1:15. “Dit is een getrouw woord en aller aanneming waardig, dat CHRISTUS JEZUS in de wereld gekomen is, om zondaren zalig te maken,” enz. Dus wordt alleen aan de mensen de belofte gedaan, en zij worden geroepen en genodigd om te geloven; „Tot u, o mannen! roep ik, en mijn stem is tot der mensenkinderen” Spr. 8:4. En der leraren last of opdracht is: “Predikt het Evangelie aan alle creaturen.” Markus 16:15.
- b. Aan zondaren te Sion, of de zichtbare kerk. Gelijk de belofte van Kanaän gedaan was aan het ganse volk Israëls, zo wordt ook de belofte van CHRISTUS, en van alle zegeningen in Hem, ja zelfs de eeuwige rust hierboven, (waarvan Kanaän een voorbeeld was), gegeven aan de zichtbare kerk. Dat nu aan de zichtbare kerk zulk een belofte gegeven is, ziet men Hebr. 4:1, 2, 3. Daarom, gelijk degenen, die buiten de kerk zijn, gezegd worden “vervreemd te zijn van het burgerschap van Israël, en ook vreemdelingen te zijn van de verbonden der beloften,” Ef. 2:12, zo zijn ook de leden van de zichtbare kerk, diegenen, aan welke de beloften toebehoren. En gelijk het alzo voorheen met de Joodse kerk gesteld was, zo is het nu veel meer ten opzichte van de kerk van het Nieuwe Testament, waarin de voorrechten niet verminderd, maar veel meer uitgebreid zijn; ziet Hand. 2:39: “Want u komt de belofte toe, en uw kinderen, en allen, die daar verre zijn, zo velen, als er de Heere onze God toe roepen zal.” Dat is, uitwendig roepen; want de apostel gebruikt dit als een beweegreden voor het geloof van dezulken, die enkel nog maar in het hart verslagen waren, en die nog geen gelovigen met het hart waren; vergelijkt vers 37, 38-41. Dit was het algemene voorrecht der Joden, dat “hunner ook de beloftenis toebehoorde,” Rom. 9:4, en zo behoren zij ook ons toe. Dus hebben wij hier een grondslag voor het geloof, welke in Sion gelegd is, Jes. 28:16. U allen hebt recht van toegang en vrijheid, om te mogen komen, en daarvan bezit te nemen. Ja, ik zeg u, dat er ten opzichte van de uitwendige bedeling van het Evangelie, hier niemand is, of hij heeft zulk een goed recht op de belofte, als ooit enig gelovige had, op het eerste ogenblik vóór dat hij geloofde. Ja, het is juist
- c. aan grote zondaren dat de belofte wordt voorgesteld; *u komt de belofte toe.* Tot wie sprak de apostel? Het was tot de kruisigers van de Heere CHRISTUS, en tot hen, die de Heere der heerlijkheid gedood hadden, tot welke hij zo even tevoren gezegd had, vers 23: “Deze, door de bepaalden raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt gij genomen en door de handen der onrechtvaardigen

aan het kruis gehecht en gedood.” De belofte wordt voorgesteld als een grond des geloofs, aan vijanden, rebellen, slechten, spotters en zotten; ziet Spr. 1:22, 23: “Gij slechten, hoe lang zult gil de slechtheid beminnen? De spotters voor zich de spotternij begeren, en de zotten wetenschap haten? Keert u tot Mijn bestraffing.” Wat is daar de beweegreden toe? Een heerlijke belofte, die hun voorgesteld wordt: “Ziet; Ik zal Mijn Geest vlieden overvloedig uitstorten; Ik zal Mijn woorden u bekend maken.”

- d. Zij wordt voorgesteld en gegeven, niet alleen aan verootmoedigde en boetvaardige zondaren, welke hun nood zien en die overtuigd zijn van hun zonden en schulden, maar zelfs ook aan de onvernederden en onboetvaardigen. Het is waar, niemand zal zijn toevlucht tot de belofte nemen, of tot CHRISTUS in de belofte, tenzij hij overtuigd zij van zijn nood. Nochtans, - hoewel de belofte voorgesteld wordt, om “een blijde boodschap te zijn voor de zachtmoedigen, en om te verbinden de gebrokenen van hart,” Jes. 61:1; en omdat degenen, die verootmoedigd zijn, nochtans doorgaans dezulken zijn, die klagen en zeggen zullen: helaas, ik ben niet recht vernederd of overtuigd, - moet ik u zeggen, dat de belofte voorgesteld en gegeven wordt, niet alleen aan vernederden en aan door de wet verootmoedigden, maar zelfs ook aan de meest onvernederden, onboetvaardigen en verharde zondaar, die dit Evangelie hoort. Zelfs aan degene, die niets van zijn nood ziet of kent, maar die steeds dekt, dat hij het zonder Christus wel genoeg stellen kan; zie dit Openb. 3:17, 18: “Want gij zegt, ik ben rijk en verrijkt geworden,” enz. En gij weet niet, dat gij zijt ellendig en jammerlijk en arm en blind en naakt.” Daar zien Mij, dat juist hun gemis aan overtuiging en aan kennis van hun jammerlijke staat door CHRISTUS voorgesteld wordt, als de eigenlijke reden van de aanbieding van het Evangelie. Wat ook volgt: “Ik raad u, dat gij van Mij koopt, goud, beproefd, komende uit het vuur,” enz. Zie ook tot dit einde Jes. 55:1, 2, waar wij zien, dat dezulken die naar de ijdelheid dorsten, geroepen worden, om te zien op de vrije belofte des levens in CHRISTUS; “O, al gij dorstigen; komt tot de wateren!” enz. Welke dorstigen hier bedoeld worden, toont ons de beschuldiging in vers 2 vermeld: “Waarom weegt gijlieden geld uit?” enz. Daarom wordt ook de belofte van het Evangelie voorgesteld aan dezulken, wier harten verhard zijn tegen God en alles goeds; Jes. 46:12, 13: “Hoort naar Mij, gij stijven van harten; gij, die verre van de gerechtigheid zijt. Ik breng Mijn gerechtigheid nabij, zij zal niet verre wezen, en Mijn heil zal niet vertoeven; maar Ik zal heil geven, in Sion, aan Israël Mijn heerlijkheid.”

Dus zien wij, dat de belofte voorgesteld is aan zondaren in de zichtbare kerk, op een algemene en onbepaalde wijze, in de uitwendige bedeling, van het Woord. Dat Woord noemt geen zondaar in het bijzonder, maar spreekt tot allen, zonder onderscheid van geslacht, staat of gelegenheid, en dat onder zulke namen en karakters, welke op allen even toepasselijk zijn, in hun natuurlijke, verloren, dorstige en verdoemelijke toestand. Zo is het ook gesteld met al de beloften van het nieuw verbond, zowel in het Oude als in het Nieuw Testament; Gen. 3:15 en 22:18; Gal. 3:8; Jer. 36:25, 26 en 31:31, 32, 33, 34, vergeleken met Hebr. 8:9, 10, 11, 12. Uit al deze plaatsen zien wij, dat de belofte voorgesteld wordt aan alle geslachten, die haar horen zullen, en aan alle mensen op een algemene en onbepaalde wijze. Zij vooronderstelt hen allen, dat zij in een vervloekte, veroordeelde, dode en verloren staat zijn. Dit nu doet het Evangelie “een blijde boodschap zijn, al de volke,” Luk. 2:10.

Vraag. Mogelijk zult u zeggen: Indien de vrije en volstreckte belofte, in de bedeling

van het Evangelie, aan alle worden voorgesteld wordt, waartoe is dan het gebruik der middelen nodig?

Antwoord 1. Ten opzichte van de soevereine genade Gods; welke door ons goedgevoelen niet bevorderd, noch door ons kwaaddoen verhinderd kan worden. God wil Zijn uitverkorenen zalig maken, en brengen onder het verbond, al leefden ze ook in verachting en in verzuim van alle goede middelen. Daarom vraag ik: wat deed MANASSE, toen God hem ving in de distelen en doornen van Babylon? Wat deed Paulus, toen God hem eerst aangreep door Zijn bekerende genade? Immers vervolgde hij allen, die enige goede middelen gebruikten, blazende dreiging en moord tegen de Kerk van God, en vervolgende de Zoon van God? Ja, geen middel zal ooit door iemand recht gebruikt worden, vóór dat God het werk begint, en vóór Hij uit de volstreekte belofte, die onbepaald bedeed wordt, enige genade uitstort. Daarom, omdat wij niet weten, of deze zelfde soevereine gedachte niet, nog wel eens enige verachters van het Evangelie zou mogen aanraken, die nog steeds in de verachting van alle goede middelen leven, zo moet deze leer van de volstreekte vrije genade aanhoudend gepredikt worden, al zouden de verworpingen zich aan haar stoten, tot hun eeuwig verderf.

2. Ten opzichte van de heiligheid Gods, die het gebruik der middelen vastgesteld heeft, als het gewone kanaal, waardoor Zijn genade loopt. Zo moet ik u zeggen, dat deze leer geen nadeel toebrengt aan het gebruik der middelen, maar zij bevestigt die veeleer. Want de beloften zijn wel volstrekt, in tegenstelling aan alle voorwaardelijkheid aan onze zijde, maar niet in tegenstelling aan het naarstig gebruik der middelen. Evenals het besluit van Gods verkiezing vrij en volstrekt is, en nochtans het gebruik der middelen niet uitsluit, maar daarentegen de uitvoering en het vervullen van Zijn besluit, door zulke en zulke middelen, ook de besturing van ons tot het gebruik daarvan, insluit, zo is ook de belofte van God volstrekt, en nochtans sluit zij het gebruik der middelen niet uit. Dat doet zij evenmin als de volstreekte belofte, die PAULUS ontving, namelijk, *dat niemand, die met hem in het schip was, omkomen zou*, het middel uitsloot. Dat middel was: hun blijven in het schip, Hand. 27:24. Daarom, hoewel het natuurlijk gebruik der middelen, het welk al het gebruik is dat een natuurlijk mens daarvan maker kan, niet noodzakelijk verknocht is aan de belofte, nochtans zijn dezulken, die de middelen van lezen, horen, bidden en dergelijke moedwillig verzuimen, zó ver van Gods weg af, dat ze zichzelf uitsluiten van de weldaden der belofte. Wanneer iemand moedwillig weigert te eten en te drinken, en de verdere middelen van het natuurlijke leven te gebruiken, zal men dan zulk een niet houden voor een doodslager van zichzelf, niettegenstaande het vaste en volstreekte besluit aangaande het getal zijner dagen. Zo ook, wanneer een mens moedwillig het Woord des Heeren verzuimt, en hardnekkig de middelen der genade weigert, zal hij dan niet door God geoordeeld worden een zelfverdoemer te wezen, niettegenstaande Zijn volstreekte belofte, welke algemeen en onbepaald voorgesteld is, ter aanmoediging en tot opwekking van het geloof, in de uitwendige bedeling van het Evangelie?

Vraag. Ja maar, zult u mogelijk zeggen, *indien de volstreekte belofte aan ons allen voorgesteld wordt, hoe kan dat dan zijn, wanneer zij in ons allen niet vervuld wordt?*

Antwoord. Iemand kan ons zijn woord en zijn belofte geven, en nochtans, wanneer wij zijn woord niet willen aannemen, en geen gebruik maken van zijn belofte, kunnen wij geen vrucht daarvan hebben, hoewel zijn woord waar is. Zo is het ook hiermee gelegen. God stelt aan ons, in de uitwendige bedeling van het Evangelie, Zijn belofte en Zijn Woord van genade voor. Wanneer wij Zijn Woord niet aannemen, verhindert

dat daarom niet, dat Zijn Woord waar is. Hoewel de waarheid ervan niet tot ons voordeel zal zijn, omdat wij Zijn Woord niet aannemen, Zijn belofte niet geloven, noch Zijn getuigenis bevestigen. Er is een groot onderscheid tussen het ongeloof van een *gelovige*, en tussen het ongeloof van een *ongelovige*. Het ongeloof van een gelovige doet hem groot kwaad, en hoewel het de belofte Gods niet krachteloos maakt, brengt het hem evenwel veel onheil toe. Maar het ongeloof van een ongelovige, als hij daarin leeft en sterft, is de eigenlijke oorzaak van zijn uiterst verderf. Toch stelt het ook de belofte Gods niet krachteloos, maar Zijn waarheid in de belofte doet ons geen nut, dan alleen in de weg des geloofs. De belofte is de beste verzekering voor de hemel en de zaligheid. Maar wie deze verzekering weigert, en haar niet wil aannemen, voor die zal zij de verdoemenis verzwaren; want “die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden,” Markus 16:16. Maar zij, die de belofte omhelzen door het geloof der werking Gods, en die haar voor hun enige zekerheid aannemen, die zullen Hem getrouw bevinden, om ieder woord der belofte aan hen te vervullen.

Mogelijk zult u vragen: *wanneer God een belofte aan mij gegeven heeft, zal zij dan niet vervuld worden, of ik geloof of niet?*

Antwoord. Wanneer Hij u genade geeft, om de belofte te geloven, en u dus daarvan in het bezit stelt, dan verbindt zich de Heere om ze te vervullen, omdat zij aan een gelovige, die haar omhelst, op een bepaalde en bijzondere wijze gegeven is, zeggende: *u bent de man, aan wie zij wordt gegeven.* Maar als zij alleen in de aanbidding van het Evangelie, en in deszelfs uitwendige bedeling, gegeven wordt, (zo wordt ze aan allen, die het Evangelie horen, gegeven,) dan legt dat op God geen verbintenis, om de belofte aan iemand te vervullen, omdat zij algemeen en onbepaald wordt voorgesteld, zonder iemand in het bijzonder te noemen. Dat wijst dan maar alleen op zondaren in het algemeen, en zo blijft ze maar algemeen en onbepaald in de aanbidding, totdat u door het geloof, haar tot uw eigen en bijzonder voordeel aanneemt. Daarom is God rechtvaardig, met u deze aangeboden weldaad te welgeren, zolang u haar door het ongeloof verwerpt. Wanneer u aan iemand een schuldbekentenis voor een zekere som geld aanbiedt en hij die weigerde, dan bent u door die schuldbekentenis, niet verbonden, om hem de inhoud daarvan te geven. Alleen als hij die schuldbekentenis aanneemt, dan verbindt gij uzelf; maar verwerpt hij die, dan bent u vrij, en u kunt niet beschuldigd worden van ontrouw aan uw belofte.

Zo is het ook hiermede gelegen. Als u waarlijk God op Zijn woord gelooft, dan is Hij door Zijn eigen belofte verbonden, om u alles te geven; want dan hebt u, gelovende, het eeuwige leven. Maar als u Gods belofte of Zijn getuigenis niet wilt aannemen, en deze door ongeloof verwerpt, zeggende: *dat het in kracht geen zekerheid genoeg is tot uw zaligheid en het eeuwige leven,* dan maakt u Hem tot een leugenaar, Zijn woord tot een leugen, en Zijn belofte tot een onwaarheid. In dat geval, als u daarin leeft en sterft, is Hij zó ver, van de verbintenis, om u de zegeningen van Zijn belofte te geven, dat Hij, integendeel, verbonden is, om al Zijn bedreigingen aan u uit te voeren. Want hij die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden. De belofte in de uitwendige bedeling is, gelijk een schoon wit papier, of een onbepaalde verbintenis aan personen, opdat zij een staand recht zou zijn voor alle zondaren van het menselijk geslacht, die haar horen zullen. Zondaren in het algemeen, worden daarin vermeld, maar niemands naam in het bijzonder vastgesteld. Als u door het geloof, uw naam daarin laat optekenen, dan hebt u daardoor een bijzonder recht; en hetgeen tevoren maar in het algemeen en onbepaald het uw was, wordt dan op uw aannemen daarvan, met een bijzondere toepassing op uzelf, dadelijk en in het bijzonder het uwe.

Maar laat ik ook anderen aanspreken, die nog niet zover gekomen zijn, als u; omdat ik het visnet des Evangelies voor allen uitwerp.

O, zondaar! De belofte wordt u aangeboden. Zij wordt u voorgehouden met CHRISTUS daarin; of wel CHRISTUS en de belofte in dezelve worden aan u voorgesteld. Want de belofte stelt u het eigenlijke geneesmiddel voor al uw kwalen voor.

- Bent u dood in de zonden? De belofte stelt u het leven voor: “Want de ure komt, en is nu, wanneer de doden zullen horen de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord, hebben zullen leven,” Joh. 5:25. O, mocht eens een Goddelijke kracht de belofte vergezellen!
- Leeft u onder de toorn? De belofte stelt JEZUS voor: “die van de toekomstige toorn verlost,” 1 Thess. 1:10.
- Bent u verloren en rampzalig? De belofte stelt voor: “de verlossing door Zijn bloed, namelijk, de vergeving der misdaden,” Ef. 1: 7.
- Bent u onmachtig om uzelf te kunnen behouden? De belofte stelt CHRISTUS voor: als “den Heere onze gerechtigheid en sterkte”, en als kennende volkomen zaligmaken,” Jes. 23:6 en Hebr. 7:25.
- Bent u krachteloos? Gedenkt dat er “hulp besteld is bij een Held,” Psalm 89.
- Bent u zowel onwillig als onbekwaam? De belofte stelt macht voor, ter verbreking van die vijandschap en tegenstand, zeggende: “Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heirkraft,” Psalm 110:3.
- Hebt u een duivelenhart binnen in u? De belofte stelt u vernieuwende genade voor, zeggende: “Ik zal u een nieuw hart geven,” enz. Ezech. 36:26.
- Bent u arm, blind en naakt? De belofte stelt u voor: “Goud, beproefd, komende uit het vuur, tegen uw armoede; ogenzalf om uw blindheid te genezen, en witte klederen om uw naaktheid te bedekken, Openb. 3:18.
- Bent u een arm, dwaas, schuldig, vuil en ellendig schepsel? De belofte stelt u CHRISTUS voor, als “ons van Gode geworden wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing,” 1 Kor. 1: 30.
- Noemt mij eens één geval, dat buiten het een bereik is van geneesmiddelen of een belofte. Nee zondaar! Zij is juist gepast, als voorgesteld tegen ál uw kwalen. Zeg dan niet: wat zal ik met deze, belofte doen, of waartoe heb ik haar nodig uit het Woord?

Wel mens! Wie u ook zou mogen wezen: “u is het woord deze zaligheid gezonden,” Hand. 13:26. Ik zal u, in Naam van God zeggen, wat u daarmee doen moet: u moet de Heere, op Zijn Woord aannemen, zeggende: *“Amen Heere! zo neem ik U aan, op Uw belofte aan. O, laat zij mij aangrijpen, want zij is voor mijn ziel een blijde boodschap!”*

Wat is het, het Evangelie te geloven?

Dat is te horen naar een belovend God, om de belofte in het hart te bekomen. Het geloof heeft betrekking op de belofte, en neemt haar aan, als een getrouw woord, en aller aanneming waardig, zeggende: *“O, wat is dat voor mij een blijde boodschap!”* Want het geloof maakt een bijzondere toepassing van de belofte, welke in de uitwendige bedeling van het Evangelie wordt voorgesteld. Neemt men de belofte uit de Bijbel weg, dan neemt men het Evangelie weg. Alle geboden en bedreigingen van de wet, zullen uit zichzelf, niet een enkel vonnis van het Evangelie uitmaken. Nochtans maakt de oneindige Wijsheid een goed gebruik daarvan door haar dienstbaar te maken aan het Evangelie. Want hoewel geen gebod of bedreiging eigenlijk enig deel is van het Evangelie, dienen zij nochtans ter voorbereiding daarvoor. Zij zijn, gelijk het

boetprediken van JOHANNES, “om de weg des Heeren te bereiden,” Matth. 3:3. De bedreiging dient als een vlammend zwaard, om ons te drijven op des Heeren weg; en het gebod dient, om ons te besturen, hoe wij die weg zullen houden, wanneer wij daarop zijn. Maar het Evangelie, op zichzelf beschouwd, is anders niet, als God in de belofte. Het is een ganse samenstelling van beloften, waarvan CHRISTUS de ganse Som, het *ja en amen* is. In het Evangelie zegt de Heere: „zeg mij wat u schort, Ik zal u helpen; zeg wat u hebben wilt, ik zal het u geven; zeg Mij, waarvoor u vreest, en Ik zal u verlossen.”

Met één woord, Ik zal u zeggen, wat de Wet, wat het Evangelie en wat het geloof zegt.

- “Door de wet is de kennis der zonde,” Rom. 3:20. Daarom zegt ze ook: ‘meester u hebt een onwettig hart, daar is geen besturen aan, noch er is geen orde in.’

Het Evangelie antwoordt daarop: “Ik zal Mijn wet in uw binnenste geven,” Jer. 31:33 en het dus tot orde brengen.

Het geloof zegt: “welkom goede belofte! Heere! ik ben blij dat U zulks doet, amen! Doe gelijk u gesproken hebt”; om het woord van DAVID hier eens te gebruiken, 2 Sam. 7: 25.

- De wet zegt: “gij hebt een boos verstand en nog bozer hart, een goddeloze natuur, een onbuigzaam en wederspanning hart.”

Maar het Evangelie antwoordt: “Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en Ik zal u een vleses hart geven.” Ezech. 36:26.

Daarop zegt het geloof: “o, welkom Heere! met zulk een belofte; o! doe gelijk Gij gesproken hebt.”

- De wet zegt: “u hebt een boze geest binnen in u, welke geneigd is tot alle kwaad.”

Maar het Evangelie antwoordt: “Ik zal Mijn geest in het binnenste van u geven, en Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen” Ezech. 36:27.

Dan zegt het geloof: “o welkom, lieve belofte! Heere, ik vertrouw op Uw Woord; doe zoals Gij gesproken hebt!”

- De wet zegt: “u hebt vele zware zonden en overtredingen gepleegd.”

Maar het Evangelie antwoordt: “Ik gedenk uwer zonden niet,” Jes. 43:25, als ook: “Ik delg uw overtredingen uit als een nevel,” Jes. 44: 22.

Daarop zegt het geloof: “Welkom gezegende belofte. Heere, ik vertrouw op Uw Woord: en ik omhels die belofte. O, doe gelijk Gij gesproken hebt!”

- Al verder; de wet zegt: “uw afkerigheden zijn vele geworden; gij zelf zijt een stug en afkerig kalf.”

Maar het Evangelie zegt: “Ik zal uw afkering genezen; Ik zal u vrijwillig liefhebben.” Hos. 14: 5.

Dan zegt het geloof: o, welkom Heere! met de belofte in Uw hand! Gezegend is Hij, die daar komt in de Naam des Heeren; o, doe gelijk Gij gesproken hebt!”

- De wet zegt: “gij zijt een onvernuftig en onkundig dier; u kent niets van God, gelijk u behoort te kennen.” De overtuigde ziel stemt deze beschuldiging der wet gewillig toe.

Maar het Evangelie antwoordt: “Al uw kinderen zullen, van den Heere geleerd zijn,” Jes. 54: 13. “Dan zullen wij kennen, wij zullen vervolgen om de Heere te kennen,” Hos. 6: 3.

Dan zegt het geloof: “het Woord des Heeren is goed; ik omhels een belovend God. Heere, ik vertrouw op Uw Woord, doe gelijk Gij gesproken hebt, want op U zal ik wachten, om de vervulling daarvan!”

- De wet zegt: “gij zijt waardig, om geworpen te worden in de hel, in de donkerste en diepste plaats van de put des verderfs.” Een overtuigde ziel onderschrijft de waarheid daarvan.

Maar het Evangelie antwoordt: “verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale; Ik heb verzoening gevonden,” Job 33: 21.

Dan zegt het geloof: “welkom, goed Woord der genade! Heere, ik omhels Uw belofte, en ik hoop op Uw Woord.”

- De wet zegt: “Uw plagen zijn groot, en uw ziekte is ongeneeslijk.”

Maar het Evangelie antwoordt: “Ik ben de Heere uw Heelmeester,” Exod. 15: 26. “De bladeren, van de boom des levens zijn tot genezing der Heidenen,” Openb. 22: 2.

Dan zegt het geloof: “Heere, ik vertrouw op Uw woord, doe gelijk Gij gesproken hebt.” “Ja, zegt de Heere, maar Ik zal de belofte op Mijn eigen tijd vervullen.”

“Want het gezicht zal nog tot een bestemden tijd zijn.” Hab. 2:3. Dan zegt het geloof: “Heere, ik zal U verbeiden.” “Ik zal uitzien naar den Heere; Ik zal wachten naar de God mijns heils; mijn God zal mij horen,” Micha 7: 7. En: “De Heere is een God des gericht; welgelukzalig zijn, allen, die Hem verwachten.” Jes. 30: 18.

Ziedaar, zo stelt God ons Zijn brief voor: wie wil nu komen en zijn naam daarin optekenen? De beloften vliegen, als het ware, rondom uw hoofd en oren heen; vliegen er dan nu ook geen in uw hart? Hebt u dan geen gebruik, o mens, van enige ervan? Helaas! Het is treurig, dat God, met de belofte in Zijn hand, onder u geen geloof verkrijgen kan. Maar indien u de belofte begeert, neem haar dan aan, met des Heeren zegen daarbij, en CHRISTUS in haar schoot; want de belofte is de plaats, waarin de Heere ligt. Zeg niet: “Wie zal in den hemel opklimmen”, om Christus van boven af te brengen; of, “in de afgrond nederdalen”, om Hem uit de doden, op te brengen?” Rom. 10: 6, 7. Want het geloof kan Hem vinden in de belofte. Wanneer u dan de belofte in uw hart ontvangt, dan ontvangt u CHRISTUS daarin. Als u zó de belofte omhelst, dan mag ik tot u zeggen, dat u kinderen der belofte zijt, gelijk Izak”.

Dit leidt mij tot hoofdstuk 2.

Hoofdstuk 2.

Hetwelk is, de aard van de kinderen der belofte nader open te leggen.

Om, de natuur van dit kinschap wat nader te verklaren, zal ik aantonen:

**Eerst, in welk opzicht de gelovigen of kinderen Gods, kinderen der belofte zijn.
Ten tweede, op welke wijze en orde zij dat worden.**

Eerst: *In welk opzicht zij kinderen der belofte zijn.*

Zij worden zo genoemd, ten opzichte van hun geestelijke ontvangenis, geboorte, onderhouding, opvoeding, gelijkenis en omhelzing,

1. De gelovigen zijn kinderen der belofte, ten aanzien van hun geestelijke ontvangenis.

Zij zijn in de baarmoeder der belofte ontvangen, lang vóór zij wedergeboren en gelovigen waren. Zij waren ontvangen door het genadevoornemen, en het soevereine welbehagen Gods, in de baarmoeder van het verbond, hetwelk van eeuwigheid tussen de Vader en de Zoon was opgericht. Dit is de belofte in haar oorspronkelijke vaststelling. De uitverkoren zijn onderwerpen van deze belofte, het zaad, dat in de baarmoeder van haar gezaaid wordt. Zij zijn het zaad, dat beloofd is aan de Middelaar, waarvan gesproken wordt, Jes. 53: 10: “Zo zal Hij zaad zien,” en Psalm 110: 3: “Uit de baarmoeder des dageraads zal u de dauw uwer jeugd zijn.” Die allen, welke in de tijd dadelijk kinderen der belofte worden, waren zulks in kracht al van eeuwigheid af; zie dit Ef. 1:4: “Gelijk hij ons uitverkoren heeft in Hem vóór de grondlegging der wereld.” En 2 Tim. 1:1: “Naar de belofte des levens, dat in CHRISTUS Jezus is.” Als ook Titus 1: 2: “In de hoop des eeuwigen levens, hetwelk God, die niet liegen kan, beloofd heeft vóór de tijden der eeuwen,” enz. En “niet naar onze werken, maar naar Zijn eigen voorriemen en genade, die ons gegeven is in CHRISTUS JEZUS vóór de tijden der eeuwen.” 2 Tim. 1:9.

Hier is een heerlijke ontvangenis, welke nooit een misdraacht wordt: “De kinderen der belofte worden voor het zaad gerekend,” Rom. 9: 8. CHRISTUS wil niet, dat iemand van zijn zaad verloren gaat, dien Hem de Vader gegeven heeft, zeggende: “Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen.” Joh. 6: 37. Daarom wordt Hij sprekende ingevoerd zeggende: “Ziet Ik en de kinderen, die u Mij gegeven hebt,” Jes. 8:18, vergeleken met Hebr. 2:13. “Om den arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verzadigd worden,” Jes. 53:11. Wanneer in de volheid des tijds, de zwangere baarmoeder der belofte geopend wordt door de kracht Gods. Want als de tijd der minne komt, dan is

de dag van Gods heirkraft gekomen. Dan is de belofte gekomen tot haar volle dracht, om een kind der genade en erfgenaam der barmhartigheid voort te brengen, hetwelk in haar baarmoeder opgesloten was.

2. Zij zijn kinderen der belofte, ten aanzien van hun geestelijke geboorte en dadelijke voortbrenging.

Zij zijn geboren en voortgebracht uit de baarmoeder der belofte: Jak. 1:18: “Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard, door het Woord der waarheid.” Daar zien wij, dat, gelijk de *uitwerkende Oorzaak* van de nieuw geboorte, God is. *Hij heeft ons gebaard*. En dat Hij tevens de *bewegende Oorzaak* daarvan is: Gods vrije welbehagen, want, *naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard*. Zo is ook de Middelloorzaak: de belofte, of het Woord der waarheid, bezwangerd met de kracht des Geestes van CHRISTUS. Dus werden de gelovigen, uit kracht van de belofte geboren en voortgebracht.

Van Efraïm wordt gezegd Hos. 13:13, *dat hij een tijd in de kindergeboorte is blijven staan*. Maar hoe zal hij dan voortgebracht worden? Ziet, terstond volgt daarop de belofte daartoe, vers 14: “Ik zal ze van het geweld der hel verlossen; Ik zal ze vrijmaken van de dood. O, dood! waar zijn uw pestilentiën? Hel! Waar is uw verderf?” enz. Deze belofte, (welke andere genade daar ook door te kennen gegeven mocht worden) sluit ook in, de geestelijke opstanding uit het graf der zonde, tot een geestelijk leven, in en door CHRISTUS JEZUS, uit kracht van Zijn dood en opstanding. Om die reden wordt de gelovigen geleerd te zeggen: “Geloofd zij de God en Vader van onze Heere JEZUS CHRISTUS, die, naar Zijn grote barmhartigheid, ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van JEZUS CHRISTUS uit de doden,” 1 Petrus 1:3. Christus' dood en opstanding zijn de bevestiging van al de beloften, waardoor de gelovigen wedergeboren worden tot een levende hoop. Wat is een gelovige anders, dan een kind der hoop, voortgebracht uit de baarmoeder der belofte, welke bezwangerd is door een almachtige krachtdadigheid des Heilige Geestes, hem doende hopen op de belofte, waardoor hij tot die levende hoop wedergeboren wordt? Daarom is ook de natuurlijke uitroep van een recht geboren kind der belofte, Psalm 119:42: “Gedenk des woords, tot Uw knecht gesproken, op hetwelk Gij mij hebt doen, hopen.” Dat is steeds opnieuw zijn woord: “Ik hoop op Uw Woord; ik hoop op Uw Woord!” Zie vers 74, 81, 114, 147. Wat zijn het geloof, de hoop en de andere genade anders, dan daden van het nieuwe schepsel, voortgekomen uit de baarmoeder der belofte? Ja, de belofte is beiden, de moeder en de minnemoeder van de hoop. De moeder brengt dat kind der hoop voort, als zijnde het middel om ons daartoe te wederbaren. Dan zuigt de hoop haar moeders borsten, zeggende: *op Uw Woord heb ik gehoopt*. Vervolgens zijn ook,

3. De gelovigen kinderen der belofte, ten opzichte van de geestelijke voeding of onderhouding.

Gelijk de belofte een barend kracht heeft, om kinderen voort te brengen, zo heeft zij ook een voedende kracht, om hen te onderhouden. Zij heeft een vruchtbare baarmoeder, om kinderen voort te brengen, en een volle borst om hen te voeden. De kinderen Gods worden uit de borsten der belofte gezoogd en onderhouden. Leest tot dat doel Jesaja 66: 8, 9, 10, 11. De kinderen Gods zijn de kinderen Sions, dus van de Kerk, die geestelijke maatschappij, aan welke de zuivere van ordeningen Gods bedeed worden. Daarom zegt een kind van God: “Het is mijns moeders huis, en de binnenste kamer van degene die mij gebaard heeft,” Hoogl. 3: 4. Wat zijn de beloften anders, dan de borsten van een moeder, tot geestelijke voeding van haar kinderen, en van die, welke uit haar geboren worden? Daarom wordt het Woord der genade bij

melk in de borsten vergeleken, 1 Petrus 2: 2: “Als nieuwgeboren kinderkens, zeer begerig naar de redelijke en onvervalste melk, opdat gij door dezelve moogt opwassen.”

Ik zal eens enige eigenschappen van die melk, die in de borsten der belofte is, opnoemen.

- Hier hebt u een vrije melk, een zeer vrije borst: “Komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk,” Jes. 55:1.
- Het is een zeer vetmakende melk; zij is dat ‘vet vol mergs’, hetwelk het kind der belofte groeien doet, Jes. 25:6.
- Het is een zeer zoete melk: “Zoeter dan honing en honingzeem,” Psalm 19:11. En “hoe zoet zijn Uw redenen, mijn, gehemelte geweest, meer dan honig mijn mond,” Psalm 119:103.
- Het is een zeer warme melk; het hart van het kind wordt daardoor verwarmd, wanneer zij door de geef van CHRISTUS wordt toegepast: “Was ons hart niet brandend in ons, als Hij tot ons sprak op de weg?” Luk. 24:32.
- Het een zeer genezende melk; want, als het kind der belofte eer onder een geestelijke uittering is, zo zal een nieuw dronk van deze melk het weer genezen: “Hij zond Zijn Woord uit en heelde ze,” Psalm 107: 20. Daarom komen zij ook dikwijls tot verordeningen, vervuld met allerlei plagen en kwalen, en tot de dood toe gepijnigd, als het ware. Maar dan komt er soms eens een woord, of een druppeltje van deze melk, welke hen gezond maakt, en triomferend doet heengaan in de wegen Gods. Maar vanwaar komt het, dat zij deze hoedanigheid heeft? Het is omdat zij rein en zuiver is, want, “de redenen des Heeren zijn reine redenen”, Psalm 12:7.
- Het is de redelijke onvervalste melk van het Woord Gods hetwelk zonder sofistertij, of enig dwalend of wettisch inmengsel is. Wanneer wij, die leraren zijn, deze vrije en volstrekte Evangeliemelk der belofte, vermengen met enige wettische hoedanigheden, dat zou de kinderen doen grillen en daarvan afkerig maken en hun aanwas in heiligheid en vertroosting verhinderen. Vraagt men, waarom? Omdat een kind der belofte dan zeggen zou: o, ik durf mij zulk een belofte niet toeëigenen, want ik mis zulk of zulk een hoedanigheid, waarvan de leraar spreekt. Ik zeg u, o mens! Het is de wet, die u afhoudt en tot u zegt: u bent niet recht gesteld; u bent een zondaar. Want het Evangelie zegt: *komt zonder geld*, enz. U mag dan ook zijn wie u bent. Daarom, alles wat er u van afhoudt om de belofte op u toe te passen, en de melk daarvan in te zuigen, dat mag u gewis wèl vermoeden, dat dát geen Evangelie is.

4. Zij zijn kinderen der belofte, ten opzichte van hun geestelijke opvoeding.

Zij worden opgevoed en grootgebracht door de genade en de kracht, die uit de Goddelijke belofte voortvloeien. De kinderen der belofte zijn, zolang zij hier nog zijn, op zijn best maar kinderen en zuigelingen. Daarom worden zij, zoolang zij in deze wereld leven, gespeend van de borsten der belofte, totdat het geloof en de hoop, welke gegrond zijn op de belofte, veranderd zijn in aanschouwen en genieting in de hemel, waar alle beloften haar volle vervulling hebben zullen. Daarom worden de zonen en dochters Sions, welker de verbonden en de beloften zijn, gezegd: “aan haar zijde gevoedsterd te zijn,” Jes. 60:4. Gelijk de kinderen van hun ouders afhankelijk zijn, en op een gewone wijze, zonder hen niet kunnen leven, zo is ook hier het leven van de gelovigen, een leven van afhankelijkheid van de belofte. Dun licht en leven, hun vrijheid, kracht, vertroosting en alles, vloeien voort uit de belofte. Gelijk de eigen

moeder van Mozes hem grootbracht voor Farao's dochter, welke hem als prins en als haar eigen zoon aannam, zo was hij toch ook een prins in Farao's huisgezin. Alzo werden ook de gelovigen, door het zaad der belofte groot gemaakt, en dan brengt hun moeder hen verder op tot koningen en prinses Gods, want: "In plaats van uw vaderen, zullen uw zonen zijn; u zult ze tot vorsten zetten over de gotische aarde," Psalm 45: 17.

5. Zij zijn kinderen der belofte, ten aanzien van de geestelijke gelijkenis en gelijkvormigheid.

Zie 2 Kor. 3: 18: "Wij allen met ongedekten aangezichts de heerlijkheid des Heeren, als in een spiegel aanschouwende, (dat is, in de spiegel des Evangelies) worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest." 1 Petrus. 1:4. "Door welke ons de grootste en dierbare beloften geschonken zijn, opdat u door dezelve der Goddelijke natuur deelachtig zoudt worden." De wet, gelijk zij een regel van heiligheid is, zo is zij ook een afschrift van Gods heiligheid in een *gebod*; het Evangelie is het beeld Zijner heiligheid in een *belofte*. Wanneer de belofte met kracht vergezeld wordt, om Gode kinderen voort te brengen, dan leert het Evangelie krachtadig hetgeen de wet alleen gebiedenderwijs geleerd heeft. Zie Titus 2: 11, 12: "De zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle mensen, en onderwijst ons dat wij de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzakende, matig, rechtvaardig en godzalig leven zouden in deze tegenwoordige wereld."

Gewis, *de heiligheid* is een kind of een vrucht der belofte; zij is een dochter van het heilige verbond. Gelijk de kinderen hun ouders gelijk zijn, zo worden ook de gelovigen, uit kracht van de belofte, haar gelijkvormig gemaakt; Rom. 6:17: "Maar Gode zij dank, dat u wel dienstknechten der zonde waart, maar dat u nu van hart gehoorzaam geworden zijt de voorbeeld der leer, tot hetwelk gij overgegeven zijt." Dat is: tot hetzelfde overgegeven, als in een vorm, gelijk het was overgedrukt wordt in een zegel, daaraan juist beantwoordende en gelijkende, vertonende op alle manieren het beeld daarvan. De gelovigen worden, elk naar de mate der mededeling, naar de gelijkenis van het Evangelie veranderd, en daaraan gelijkvormig gemaakt. Hun verstand, wil, genegenheden, oogmerken, beginsels, werkzaamheden en wandel zijn allen het Evangelie en deszelfs beloften waardig. Daarom worden ook de beloften gesteld tot de springbronnen van de evangelische heiligheid; ziet 2 Kor. 7:1: "Dewijl wij dan deze beloften hebben, geliefden! zo laat ons onszelven reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreze Gods."

De belofte in CHRISTUS is de deur der hoop; en "wie deze hoop heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is." 1 Joh. 3: 3. De wet, als verbond, stelt een mens hopeloos en bijgevolg ook harteloos in elke plicht; zij heeft nog nooit een zondaar, tot op deze dag toe, gereinigd. Het is het Evangelie, hetwelk een bediening des Geestes is, namelijk, van der Geest der heiligheid; en ik vertrouw ook, gelovigen, dat u dit bij ondervinding kennen zult! Laat de wet of het wettisch prediken op u aanvallen met duizend geboden, en met nog zoveel goede en zedelijke drangredenen, om zich op te dringen, nochtans zal dit niets anders teweeg brengen, dan u dood te slaan totdat het leven uit de belofte voortkomt. Zodra een woord van genade of van belofte in uw hart komt, wordt het aanstonds met blijdschap ontvangen, en dan brengt het ook het kind voort, dat genoemd wordt: *de heiligheid des Heeren*. Wanneer bent u wel het allerheiligst? Immers dan, wanneer de belofte op de liefelijkste en krachtigste wijze wordt toegepast, en als derzelve genade komt en u omhelst in haar armen.

Daarom zijn

6. De gelovigen ook kinderen der belofte, ten aanzien van amplitatie of omhelzing.

Ik gebruik dit woord maar, voor zover het in zich bevat, hetgeen ik daarvan zeggen wil. Ik ben anders niet voornemens, mij uit te drukken in woorden die u allen niet zou kunnen verstaan. Hetgeen ik er dan mee bedoel, is dit: zij zijn kinderen der belofte, aangezien de belofte tot hen komt, hen omhelst en hen troetelt gelijk een moeder haar kind. Kunt u dat niet goed verstaan? Mogelijk verstaat u de zin der woorden wel. Maar zij zijn gelukkig, die de zaak zelf bij ondervinding kennen, namelijk: het komen van de belofte ter omhelzing van haar, in hun armen. De belofte is de blijde moeder van al de kinderen welke zij voortbrengt, waarom zij “op haar zijde gedragen worden, en getroeteld op haar knieën” Jes. 66:12.

Mijn vrienden! Er is een soort mensen in de wereld, welke Christus’ troetelkinderen zijn. Al Zijn volk is dat wel, maar er zijn sommigen onder hen, die dat op een bijzondere wijze zijn. Hoe komt Hij dezulken dan te troetelen? Daar komt een belofte tot hen, en in haar schoot ligt CHRISTUS, haar eerstgeboren kind. Wanneer Hij vervolgens, als een Geest der belofte, die ziel omhelst door Zijn Geest, dan neemt Hij haar in Zijn armen, Hij troetelt ze, en maakt haar alzo bekend, de liefde en de goedwilligheid Gods jegens haar, hen zeggende: “Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde,” enz. Jer. 31: 3. Óf: “zoon, of dochter, zijt welgemoed, uw zonden, zijn u vergeven,” Matth. 9: 2. O, hoe dierbaar is het, zo omhelsd te worden in de armen der belofte! Want dan is de ziel zelf in de armen van God in Christus. De gelovigen worden gezegd: “de belofte te omhelzen,” Hebr. 11: 13. Dit is de plicht van allen, wanneer men spreekt van de grond des geloofs. Maar als men spreekt van de wijze hoe God het geloof werkt, dan zal niemand de belofte omhelzen, vóór dat de belofte, hem eerst omhelst. Nooit heeft een ziel de belofte met haar ganse hart aangegrepen, voordat de belofte zelf eerst haar hart aangreep. God komt door Zijn krachtdadige genade de natuurlijke vijandschap van de ziel verbreken, en doodt haar, als het ware, met Zijn goedertieren beid. Dit is de eerste en de laatste zaak, welke de benaming van kinderen der belofte te kennen geeft. Want de belofte is altijd de moeder en de ondersteunster van het geloof, van de bekering en van de liefde, alsook van alle andere genaden Deze hebben geen wezen, totdat ze voortkomen uit de baarmoeder der belofte. Ja, dan zelfs is een gelovige nog onbekwaam, om de belofte te omhelzen en te geloven, totdat zij hem opnieuw omhelst. Dus zien wij dan, in welk opzicht de gelovigen kinderen, der belofte zijn.

Ik heb nog niet gesproken, hoe de gelovigen kinderen belofte zijn in een *dadelijke zin*, en voor zover zij gelovigen en gebruikmakers daarvan zijn, enz. Want, hoewel zulks waar is, en op zijn plaats zal getoond worden, nochtans zou het niet gepast zijn, en weinig overeenkomen met de inhoud en de mening van de tekst. Daarin worden zij *lijdelijk* aangemerkt, zonder enig toedoen van henzelf, gelijk IZAK was, toen hij zijn vader Abraham geboren werd, blotelijk uit de kracht van de belofte. De belofte is uit de vrije genade Gods in CHRISTUS, en dus is dan “een kind der belofte te zijn”, anders niet, dan een kind Gods te wezen, uit Zijn vrije genade in CHRISTUS.

De vraag is hier dan niet: hoe de gelovigen, als zodanig, handelen? Maar: hoe de genade Gods hen gelovigen doet worden? Dat is, omdat zij kinderen der belofte zijn in bovengemelde opzichten.

Ten tweede. De manier, hoe zij *dadelijk* kinderen der belofte worden. Dadelijk, zeg ik, omdat er velen van Gods uitverkorenen zijn, die nog niet bekeerd zijn. Die zijn echter

in kracht, kinderen der belofte, terwijl de baarmoeder der belofte nog niet geopend is, om hen voort te brengen. Daarom spreken wij van *de manier hoe zij dadelijk kinderen der belofte worden en dus ware gelovigen zijn*.

Ook moet aangemerkt worden, dat ik nu niet spreek van de grond en het Voorwerp des geloofs, waarvan te voren gesproken is, namelijk de belofte, maar van *de wijze, hoe* God dat werkt. Want deze twee zaken moeten niet vermengd, maar onderscheiden aangemerkt worden.

Het Woord Gods is de grond des geloofs, en de Geest Gods is de Werkmeester daarvan. Het geen tevoren reeds door ons gezegd is, kan aan dit onderzoek wel enig licht geven.

Er zijn vier dingen, die ik vervolgens zal voorstellen, aangaande de gewone wijze, waarop God voor Zichzelf kinderen voortbrengt.

1. De Heere brengt de bedreiging van de wet tot hen, en pas die op hun geweten toe, in een werk van overtuiging, Het geweten is van nature, als met een brandijzer, toegeschroeid, zoals bij hen, die enig deel van hun vlees met een brandijzer dichtgeschroeid hebben, al raakt men die plaats aan, daar geen gevoel van hebben, (want die harde huid moet eerst doorgesneden worden, zullen ze daar enig gevoel van hebben,) zo doet ook God het mes der overtuiging tot in het leven ingaan. Hij doet een mens zien, dat hij een kind des duivels en des toorns is. Hij brengt hem in vrees voor de hel, en Hij toont hem de bestaande twist, die er is tussen God en hem, als ook dat die noodzakelijk moet weggenomen worden. Daaruit wordt dan in het hart geboren een begeerte om zalig te worden, Hand. 16: 30 zeggende: “Wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?” Die allen, welke dadelijke kinderen der belofte zijn, hebben zichzelf onder de bedeling van Sinäi’s bedreigingen gevonden; want de wet is een tuchtmeester, om een zondaar te doen ontwaken, en hem de noodzakelijkheid van CHRISTUS te doen zien.

2. Hij maakt de zonde bitter, welke aan de bedreiging kracht geeft, in een werk van verbrijzeling. De geestelijkheid van de wet in haar gebod, en de gestrengheid daarvan in haar bedreiging, worden dan beiden aan de ziel voorgesteld. Daarom moet zij, uit aanmerking daarvan niet alleen uitroepen: “onrein! onrein!” Maar ook: “verloren! Verloren! De oneindige majesteit Gods wordt aan haar ontdekt, als ook de oneindige boosheid en het kwaad der zonde, en dus wordt ze in haar hart verslagen; zie Hand. 2: 37. Het gebod komt, de zonde wordt levend, en de mens die tevoren zonder de wet leefde, sterft. Rom. 7: 9.

3. Bij ontdekt de volstreckte noodzakelijkheid van de belofte des Evangelies in een werk van verootmoediging, als ook zijn verloren staat buiten dezelve. Een heilig God verschijnt aan de ziel, en de onheilige ziel ziet deze Heilige God. Zij is bevreesd, beschaamd en vernederd; ja zo vernederd, dat zij de ganse beschuldiging, welke Hij en Zijn heilige wet tegen haar inbrengen, erkent en op zich neemt. Wanneer de leraren het volk beschuldigen wegens hun zonde, dan zal het die zonde ontkennen of bedekken, door menigvuldige verschoningen, en mogelijk zeggen, dat het in een drift of onder enige verzoeking was en dergelijke. Maar dat is dan een duidelijk bewijs, dat het niet voor God vernederd is. Want wanneer God een mens vernederd, dan is hij meer bezig in het werk van zelfveroordeling, dan enig leraar aan hem doen kan. Hij stemt de ganse beschuldiging der wet gulhartig toe, zeggende: *Ik ben die man, ik ben dat monster!* Het is waar, deze en andere trappen van verootmoediging kunnen een Christen bijblijven, in de ganse loop van zijn Christendom, zowel na zijn eerste bekering, als daarvoor; maar ik spreek nu van de gewone en natuurlijke orde.

Hij wordt dan ook vernederd tot een billijking van Gods rechtmatigheid en rechtvaardigheid, omdat hij door de wet gevonnisd wordt tot het verderf. Ja, hij verklaart God vrij, en hij rechtvaardigt Hem, als Hij hem verdoemde en naar de hel zond.

Sommigen zullen zeggen, dat zij niet denken kunnen, *dat God zo wreed zou zijn, dat Hij het grootste deel van de wereld, om hun zonde, zou verdoemen*. Maar dat is een blijk, dat hun zielen door een recht gevoel van zonden nog nooit vernederd zijn. Maar, o, zegt een vernederde ziel, de dood en de verdoemenis zijn een rechtvaardige bezoldiging der zonde, en als God mij naar de hel zond, Hij zou met alzo te doen, rechtvaardig wezen. Daarin zou ik Zijn gerechtigheid moeten verkondigen, en nog verklaren dat Hij mij geen onrecht deed. Ja, ik ben verwonderd, dat ik niet reeds geworpen ben in de grondeloze put des verderfs.

Nog eens, hij wordt dan ook vernederd, om te erkennen, dat, gelijk zijn verdoemenis een daad van de oneindige rechtvaardigheid zou zijn, alzo ook zijn zaligheid, indien hij ooit daar deel aan krijgt, een daad van heerlijke en soevereine vrije genade zal zijn. Ook wordt hij dan vernederd, om te zien, dat hij, zichzelf niet redden kan. Hij is onbekwaam om zichzelf te behouden en zalig te maken; en ook onwaardig, dat God hem zaligmaken zou. Het is er zo ver af, dat hij enige gerechtigheid van zichzelf zou hebben, om daarmee te pleiten, dat hij integendeel, al zijn gerechtigheid erkent wegwerpelijke klederen te zijn, zodat God hem rechtvaardig zou kunnen verdoemen, zowel om zijn plichten, als om zijn zonden.

4. Hij ontdekt de mens, in zulk een geval, de uitnemendheid van de belofte en van de nieuwe Verbondsweg van zaligheid, van de uitnemendheid van Christus, en van de heerlijkheid van Zijn gerechtigheid, in een werk van zaligmakende verlichting. Hier begint het goede en zaligmakende werk, wanneer de Geest der wijsheid en der openbaring in de kennis van Christus, aan de ziel geschonken wordt, en als CHRISTUS in de mens geopenbaard wordt, Ef. 1: 17, en Gal. 1:16.

Dit licht is het licht des levens, waardoor de ziel levend gemaakt wordt om de belofte te omhelzen, in CHRISTUS te geloven en op Zijn Woord te hopen. Dus wordt de belofte geopend en toegepast Waaruit het geloof geboren wordt. Gelijk de Heere Christus Zijn heerlijkheid openbaarde, en Zijn discipelen in Hem geloofden, Joh. 2:11, zo openbaart Hij ook Zijn heerlijkheid in eer woord der genade of der belofte. Dan gelooft een ziel ook Hem, want dan wordt “de rechtvaardigheid Gods geopenbaard van geloof tot geloof,” Rom. 1 16. Een Goddelijke kracht gaat met die openbaring gepaard, om het geloof te werken. Want het geloof der uitverkorenen Gods is “een geloof der werking Gods,” Kol. 2: 12. Dan gelooft een ziel, als zij de waarheid en de goedheid van de belofte gelooft, 1 Tim. 1: 15. Zij neemt die van hart aan, en past de grote en goede dingen, welke beloofd zijn, op zichzelf toe, met een zeker vertrouwen, dat de belofte aan haar vervuld zal worden. Zij rust op de getrouwheid, de macht en de genade van de Belover, naar de mate der bedoeling van de Geest des geloofs, Rom. 10:10; Hebr. 11:13; Rom. 4: 20, 21; Hebr. 11: 11. Dan is zij dadelijk een kind der belofte, want de belofte heeft haar aangegrepen en de ziel heeft ook, door de genade, de belofte aangegrepen. De belofte heeft haar omhelsd, en zij heeft de belofte omhelsd, want de omhelzing is wederkerig. Nu is zij genadig gevangen.

Ten einde ik *de wijze* of de manier verder verklaar, hoe de gelovigen *dadelijk* kinderen der belofte worden, merkt op, dat de bediening van het Evangelie een zekere soort visvangst is.

De bedienaars ervan worden vissers der mensen genaamd, en dus zijn de mensen dan de vissen. God heeft nu, als het ware, een gehele bundel van beloften, als zo vele

haken, aan een lijn opgehangen, om allerlei soort van vissen te vangen, en die dan voor zichzelf thuis te brengen. Her zijn grote haken om grote vissen te vangen, al waren ze ook zo groot als een Leviathan; en ook kleine haken om kleine vissen te vangen, al waren zij zo klein als de kleinste vis.

O, zal mogelijk iemand zeggen, *ik ben een groot zondaar, en mijn zonden zijn als bergen.*

Wel zondaar, hier is een haak voor u: “Wie zijt gij, o grote berg? Voor het aangezicht van Zerubbábel zult gij worden tot een vlak veld; want hij zal de hoofdsteen voortbrengen, met toeroepingen: Genade! genade zij denzelven!” Zach. 4:7.

O, zal een ander zeggen, *ik ben een arm, zwak, onwaardig en onmachtig schepsel.*

Wel, hier is ook een haak voor u: “Vreest niet, u wormke Jacobs, gij volkske Israëls; Ik help u, spreekt de Heere, en uw verlosser is de Heilige Israës,” Jeu 41:14.

Bent u arm en nooddruftig?

Hier is een haak voor u: “De ellendigen en nooddruftigen zoeken water, maar daar is geen; hun tong versmacht van dorst; Ik, de Heere, zal ze verhoren; Ik, de God Israëls, zal ze niet verlaten; Ik zal rivieren op de kogge plaats openen,” enz. Jes. 41: 17, is.

Bent u een arm en blind schepsel, dat niet weet, welke weg u inslaan zult?

Hier is een haak voor u: “Ik zal de blinden leiden door de weg, dien zij niet geweten hebben; Ik zal ze doen treden, door de paden, die zij niet geweten hebben,” Jes. 42:16.

Bent u als een stuk dorre aarde, en als een dorstige wildernis?

Hier is een haak voor u: “Ik zal water gieten op de dorstige en stromen op het droge,” Jos. 44:3.

Bent u verlegen, dat u geen hart hebt, om te kunnen bidden?

Hier is een haak voor u: want, “Over het huis DAVIDS, en over de inwoners van Jeruzalem zal Ik uitstorten de Geest der genade en der gebeden,” Zach. 12: 10.

Bent u onmachtig om te kunnen geloven en u te bekeren?

Hier is een haak, om u te vangen, in de volgende woorden: “Zij zullen Mij aanschouwen, dien ze doorstoken hebben, en zij zullen over Hem rouwklagen,” waar geloof en bekering beloofd worden.

Bent u een ellendige en verloren ziel?

Hier is een haak voor u, want “CHRISTUS is gekomen, om te zoeken en zalig te maken, dat verloren was,” Luk. 13: 10.

Bent u een arm en gekweld schepsel, geplaagd met de plaag van Atheïsme, ongelooft, lasteringen en vijandschap, zeggende: “o, er zijn zoveel helse plagen in mijn hart?

Ziedaar, hier is ook een haak voor u, Openb. 22: 2: “De bladeren van de boom des levens zijn tot genezing der Heidenen,” en Mal. 4: 2: “Ulieden, die Mijn Naam, vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan, en daar zal genezing zijn onder haar vleugelen.”

Ja maar, zult u mogelijk zeggen, *dat laatste is een voorwaardelijke belofte; zij is voor hen, die de Naam des Heeren vrezen.*

Maar ik moet u zeggen, o mens, dat er in de ganse Bijbel niet één belofte onder een voorwaardelijke vorm wordt voorgesteld om een ziel af te houden, dat zij die zou aannemen, en op haar zelf toepassen. Maar veeleer, opdat zij de voorwaarde zou omhelzen, of CHRISTUS aangrijpen als de enige conditie, en zich uitstrekken tot een volstreckte belofte, waarin die conditie beloofd wordt.

Bijvoorbeeld: Bent u verzekerd, dat u ontbloot bent van de vreze van Gods Naam? Dan is hier een haak voor u, om in te slikken, opdat u daardoor mocht gevangen worden, Jet 33: 40: “Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat ze niet van Mij afwijken.” En zo moest u met al de beloften handelen, welke in een *voorwaardelijke* vorm schijnen voor te komen. Laat de voorwaarde u niet afschrikken, zodat u uw

mond niet wijd durft opendoen voor de haak der belofte. Of zo u evenwel die belofte nog niet durft aannemen, gaat dan tot een volstreekte belofte, waarin de conditie beloofd is. Wanneer u die niet vinden kunt, zo komt tot CHRISTUS Zelf: “in wie al de volheid woont,” en in Wie al de beloften ja en amen zijn. Als u Hem hebt, dan hebt u de conditie van al de beloften. Indien u blijft staan ver van de belofte, en uw mond niet openen wilt, om die te ontvangen, of u die uit uw mond spuwt omdat u deze of gene conditie of gesteldheid mist, dan vat u de natuur van het Evangelie verkeerd op, en u bent nog onkundig van het vrije verbond der belofte. Er is geen kwaad, waarvan u verlost wilt worden, en geen gebrek dat u wilt voldaan hebben, of er is een belofte voor. Wanneer een belofte te u niet kan voldoen (gelijk zij dat zeker wel doen kan, wanneer zij maar recht gebruikt wordt) dan kunt u tot een andere gaan. Indien de ene haak te groot is voor u, dan kunt u een andere krijgen, welke u beter past; zoek dan maar uit en grijp die belofte aan, die op uw toestand het best past.

O, gelukkige ziel, wanneer u gevangen wordt! Want de haak zal u geen leed doen noch beschadigen; maar zij zal u zeker tot de gelukkige haven brengen, met al de kinderen der belofte.

Mogelijk denkt iemand bij zichzelf: *Ik vind niet dat de belofte mij aangrijpt; hoe kan ik dan haar aangrijpen? Want u hebt zo-even gezegd, dat niemand de belofte kan omhelzen, vóór dat de belofte hem eerst omhelst; en ik gevoel niet, dat ze mij omhelst.*

Antwoord. Ik vrees, dat u, door zo te spreken, het gevoel tot de grond van uw geloof stelt, en niet de belofte; dat is geen geloof, maar gevoel. Zo deed THOMAS, die niet geloven wilde, voordat hij CHRISTUS zag en tastte; maar CHRISTUS zei tot hem: “Zalig zijn ze, die niet zullen gezien hebben, en nochtans zullen geloofd hebben,” Joh. 20:29.

Maar mogelijk zult u voortgaan en vragen: *Moet ik de kracht Gods niet gevoelen, die mij gelovig maakt, eer ik geloven kan?*

Antwoord.

Het is wel alleen de kracht Gods, die u kan doen geloven; maar stel echter uw gevoelen van die kracht niet tot de grond van uw geloof. Want het Woord der belofte is uw grond, en ook het onmiddellijke voorwerp en de grondslag des geloofs. Daarom, als er dan een belofte is, die voor u voegzaam en door God gepast is op uw geval, zo strek uw verdorde hand maar uit, om haar op Zijn roeping aan te nemen, niet vrezende dat de kracht van God u niet bekwaam mocht maken. Want zodra u zulks onderneemt, zal Zijn kracht voorhanden zijn, hoewel mogelijk wel op een meer ongevoelige wijze. Terwijl integendeel, als u wachten wilt op een klaarblijkelijk gevoel van Zijn kracht, u geen geloof oefent, noch vertrouwt op Zijn Woord. Indien u geloof wilt oefenen, zo moet dat geschieden wanneer u niet voelt. Want geloof is geen gevoel, en gevoel is geen geloof.

Tegenwerping. *Indien ik Zijn Woord geloof, zonder dat ik Zijn kracht gevoel, dan vrees ik voor vermetelheid, dat ik de belofte maar in mijn eigen kracht zou aannemen. Of gelijk de steenachtige aarde, het Woord met blijdschap ontvangen door een tijdgeloof, dat mij begeben zou.*

Antwoord. Het is zeker, dat een mens zeggen kan dat hij gelooft, en zich ook verbeelden kan dat hij gelooft, en echter zichzelf bedriegt, maar het is wat anders, zich iets in te beelden, en wat anders te geloven. Een waarachtig, recht en gegrond geloof is zo iets, waarvan u niet zeer behoeft te vrezen, dat u het doen kunt in uw eigen kracht. Hoe? Het Woord van God te omhelzen, als uw enige velligheid; de weg van zaligheid door de wet te verzaken, en de toevlucht te nemen tot de belofte des

Evangelies; te vertrouwen op de getrouwheid van God, die zich verbonden heeft door Zijn belofte, om u zalig te maken, zowel van de zonde en de verdorvenheid alsook van de hel en de verdoemenis; te bezegelen dat God waarachtig is, en Zijn getuigenis met een bijzondere toepassing op uzelf aan te nemen; ... indien u dit alles doet, dan hebt u niet te vrezen, dat u het in uw eigen kracht doet. Want het is geen natuurlijke, maar een bovennatuurlijke kracht, welke dan in u werkzaam is, wanneer u zo handelt. Indien u een hart bekomt, om de belofte te omhelzen, wees verzekerd, dat de belofte u omhelst. Want het is alleen de kracht dier belofte, welke u haar doet omhelzen. Vóór u haar omhelsd hebt, kan de kracht, waardoor u zulks doet, ongevoelig en onzichtbaar zijn; maar na de omhelzing zult u de kracht wel gevoelen. Toen de vrouw in het Evangelie, de zoom van CHRISTUS' kleed aanraakte, ging er een gevoelige kracht van Hem uit; maar er ging vooraf een onzichtbare en ongevoelige kracht van Hem uit, welke haar bekwaam maakte, om Hem aan te raken, waarvan zij niets wist, voordat zij Hem aangeraakt had. Totdat een mens gelooft, kan hij ongevoelig zijn, dat het de kracht Gods is, welke hem doet geloven. Zo wonderlijk handelt God in dit geval, zie Joh. 3:8: "De wind blaast waarheen hij wil, en u hoort zijn geluid, snaar u weet niet van waar hij komt en waar hij heen gaat" Welke indruk zijn kracht gemaakt heeft, of hoe die indruk gemaakt wordt, dat kan niet dan daarna gezien worden, ten minste in de orde der natuur. Evenzo wordt de indruk, welken een zegel op het gesmolten lak maakt, niet gezien, voordat men het zegel daarvan aftilt; dan pas wordt zij klaar gezien. U kunt uzelf niet aanschouwen in een spiegel, tenzij u daar in kijkt. Maar kijk daarin wanneer u wilt, altijd zal uw gedaante daar vooraf in zijn. Als u zo ook op God ziet in de belofte, zo zal Zijn zien op u daarin u altijd voorkomen. Uw omhelzing van de belofte komt voort, omdat de belofte u omhelst.

Daarom, als de belofte aan u voorgesteld wordt, om ze te geloven, neemt ze dan, in des Heeren Naam aan, zonder lang te dralen, en zegt bij dezen: hier is een Woord voor mij; dat is het Woord van de God der waarheid; daarom zullen ik en dit Woord, nimmermeer van elkaar scheiden. O gezegend Woord! Zelfs de dood zal ons niet scheiden. Aan deze haak, aan dit Woord, zal ik blijven hangen, totdat alles aan mij vervuld zal worden.

Zo zult u "met zachtmoedigheid het Woord ontvangen, hetwelk uw ziel kan zaligmaken," Jak. 1: 21.

Hoofdstuk III.

Het derde stuk, dat voorgesteld was, is, om het vergelijk te stellen of om de overeenkomst na te speuren tussen de gelovigen en IZAK; en om alzo ook in het bijzonder aan te tonen, hoe zij kinderen der belofte zijn, als IZAK.

Wij kunnen het vergelijk of de overeenkomst gevoegelijk stellen, in deze navolgende bijzonderheden.

1. IZAK was een kind van ABRAHAM. zo zijn ook de gelovigen kinderen ABRAHAMS, Gal. 3:7. *“Zo verstaat u dan, dat degenen, die uit de gelove zijn, ABRAHAMS kinderen zijn; ziet ook vers 29. Gelijk IZAK een kind van ABRAHAM was, niet door een natuurlijke kracht, want zijn lichaam was reeds gestorven, gelijk ook dat van SARA, maar door een genadige belofte, Gen. 17:19, zo zijn ook de gelovigen, kinderen ABRAHAMS. Niet door een natuurlijke afkomst uit hem, gelijk die was, waarop eertijds de Joden roemden, wanneer zij zeiden: “Wij hebben ABRAHAM tot enen vader,” Math. 3:9, maar uit kracht van de genadebelofte, aan ABRAHAM gedaan; te weten: dat “in zijn zaad, dat is in CHRISTUS, alle geslachten der aarde zouden gezegend worden,” Gal. 3:8, vergeleken met Gen. 18:18. “Nu, zo zijn de beloften tot ABRAHAM en zijn zaad gesproken. Hij zegt niet, en de zaden, als van velen, maar als van een, en uwen zade, hetwelk is Christus,” Gal. 3:16. Gelijk nu IZAK een kind der belofte was, aan ABRAHAM gedaan, zo zijn ook de gelovigen niet alleen kinderen der belofte, aan ABRAHAM gedaan, maar ook kinderen der belofte te, gedaan aan Christus, het zaad ABRAHAMS; want: “in uwen zade, dat is, in CHRISTUS, zullen zij gezegend worden.” De beloften zijn aan; ABRAHAM en zijn zade gedaan. Gelijk ABRAHAM op God vertrouwde, ten opzichte van de vervulling Zijner belofte, aangaande IZAK, Rom. 4:19, 20, 21, alzo vertrouwde ook CHRISTUS op Zijn Vader, ten opzichte van de vervulling van Zijn belofte aan Hem gedaan, wegens Zijn uitverkoren kinderen, Hebr. 2:13: “Ik zal mijn betrouwen op Hem stellend” en wederom, “Ziet daar, Ik en de kinderen, die mij de Heere gegeven heeft,” Jes. 8:18. ABRAHAMS vertrouwen was sterk, maar CHRISTUS' vertrouwen op Zijn Vader was volmaakt. Het was ook niet mogelijk, dat de Middelaar Zijn Vader wantrouwen kon.*
2. IZAK was het bijzondere zaad van ABRAHAM, Hebr. 11:18: *“tot dewelken gezegd was, in IZAK zal u het zaad genaamd worden;”* ziet ook Gen. 21:12 en Rom. 9:7. Alzo zijn ook de gelovigen, Gods verkregen volk en een uitverkoren geslacht, 1 Petrus 2:7: *“U dan, die gelooft, is Hij dierbaar, enz. Maar gij zijt een uitverkoren, geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk en een verkregen volk, opdat gij zou verkondigen de deugden desgenen die u uit de*

duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht,” 1 Petrus 2:9. ABRAHAM had nog een anderen zoon, namelijk ISMAËL; maar de belofte was niet voor hem, maar voor IZAK. Dus heeft God ook nog een ander volk, dat Zijn kinderen zijn; niet alleen door schepping, maar ook door algemene aanneming en kerklidmaatschap. Hun recht op de belofte is maar algemeen, ten opzichte van toegang en van recht om te mogen geloven. Dat wordt aan hen bezegeld in het sacrament des Doops, hetwelk hen onverschoonlijk zal stellen, wanneer zij dat recht van toegang niet wel gebruiken. Maar de gelovigen zijn kinderen Gods door een bijzondere aanneming; zij hebben daar een bijzonder belang bij, en zelfs ook een bezitting van de belofte.

3. IZAK was een vrucht des gebeds, zowel als een kind der belofte, aan ABRAHAM gedaan. Ziet ABRAHAMS gebed, aangaande, een zaad, Gen. 15:2: *“Toen zei ABRAHAM: Heere, HEERE wat zult u Mij geven, daar ik zonder kinderen heen ga? Mogen wij hierop wel niet eens zinspelen? Gods kinderen zijn niet alleen kinderen der belofte, gedaan aan de Middelaar, maar ook kinderen van Zijn voorbede. Zij zijn de vrucht van CHRISTUS' gebed van Zijn Middelaarschap en van Zijn voorbede, Joh. 17:20. Hij bidt niet alleen voor allen, die reeds gelovigen waren, maar ook voor allen, die in Hem geloven zouden. In vers 24 bidt Hij, dat ze allen in de hemel komen mogen, zeggende: “Vader! Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven, hebt opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt; want Gij hebt Mij lief gehad vóór de grondlegging der wereld.”*

4. IZAK was een kind der belofte, waarvan de vervulling lang werd uitgesteld; hoewel dat uitstel geen nadeel toebreacht aan de zekerheid van de vervulling, welke in de volheid des tijds, die God bestemd had, geschiedde, Gen. 17:21 en 21:2. Zo gaat het ook niet de gelovigen, die de kinderen der belofte zijn. Er is een bestemde tijd voor hun geboorte of voor hun voortkomen uit de baarmoeder der belofte. En de Heere wacht, als het ware, naar die tijd, die Hij bestemd heeft: *“wachtende om genadig te zijn,”* Jes. 30:18. Wanneer zij al door bekerende genade kinderen der belofte zijn, dan is er ook een bestemde tijd, waarin Hij Zijn bijzondere beloften aan hen vervullen wil, waarop zij ook wachten moeten. *“Want het gezicht zal nog tot een bestemde tijd zijn; dan zal Hij het op het einde voortbrengen en niet liegen; zo hij vertoeft, verbeidt Hem, want Hij zal gewis-selijk komen; Hij zal niet achterblijven,”* Hab. 2:3. Het was meer dan twintig jaren geleden, dat God aan ABRAHAM een zaad beloofd had, toen IZAK geboren werd. Mogelijk is er bij u ook een tien- of twintigjarige belofte, of een, welke u vele jaren geleden ontvangen hebt, die nog niet schijnt vervuld te worden. Maar weet het, gelovigen, de tijd nadert evenwel, dat zij vervuld zal worden. Gelijk iemand, die op een verre reis is, iedere stap dien hij op zijn terugkomst doet, nader en nader bij zijn huis is, zo komt ook de volheid des tijds, dat de belofte baren en het gezicht spreken zal. Hij vertoeft bij dag noch bij nacht; al schijnt dat soms zo, nochtans nadert Hij ieder ogenblik. Hoe langer u leeft, gelovigen, hoe nader u bent aan de vervulling van de belofte: *“Want de zaligheid is u nu nader, dan toen gij eerst geloofd hebt,”* Hebr. 13:11. De belofte van IZAK, hoe lang ook uitgesteld, was zo zeker, als de belofte van CHRISTUS' komst in de wereld, want de CHRISTUS moest uit hem voort komen. Zo zullen ook de kinderen der belofte zeker geboren, en de belofte aan hen even zeker vervuld worden, als het zeker is, dat CHRISTUS, het beloofde zaad, gekomen is.

Gewis, de vervulling van de belofte Zijner komst is een zeker pand van de vervulling van alle andere beloften, want daaraan zijn zij allen vastgemaakt en als aaneen geschakeld. Zo was de grootste en voornamste belofte; en alhoewel zij omtrent vierduizend jaren uitgesteld werd, vóór zij vervuld werd, nochtans heeft God, *“wanneer de volheid des tijds gekomen is, Zijn Zoon gezonden; geworden uit een vrouw,”* enz. Gal. 4:4, en heeft also die grote belofte vervuld, waarvan al de andere afhankelijk waren. God zal nooit Zijn tijd vergeten, al duurde het nog zolang tussen de belofte en de tijd dien Hij gesteld heeft; ziet Exod. 12:41, vergel. met Gen. 15:13.

5. IZAK was een kind der belofte, geboren op een zeer onwaarschijnlijke, onverwachte en wonderlijke wijze. Onoverkomelijke zwaarigheden stonden er in de weg; de uitwendige middelen feilden, en, volgens de loop der natuur kon een zaak, als de beloofde IZAK was, niet verwacht worden. ABRAHAM was honderd jaren oud, en zijn lichaam was dood en verstorven. SARA was negentig jaren oud, en haar baarmoeder was dood en onvruchtbaar, Rom. 4:19, en Hebr. 11:11. Zo is het ook gelegen met de gelovigen of de kinderen der belofte. Wanneer de belofte tot haar volle dracht gekomen is, dan is de geboorte van al de kinderen der belofte altijd verbazend, wonderlijk en voor het vleselijk vernuft en de natuurlijke rede gans onwaarschijnlijk, daar er dan bergen van zonden, schulden en onoverkomelijke zwaarigheden in de weg staan. Dus vinden wij, dat het Evangelie, als de alleraangenaamste versterking ingevoerd wordt; zelfs dan, wanneer de wet de grootste zwaarigheden opwerpt; ziet Jes. 43:22, en 24:25: *“Maar gij hebt Mij niet aangeropen, O JAKOB! als gij u tegen Mij vermoeid hebt, o Israel! Maar gij hebt Mij arbeid gemaakt met uw zonden; gij hebt Mij vermoeid met uw ongerechtigheden.”* Wie zou nu verwachten kunnen, dat God, na dit alles, zeggen zou: *“Ik, Ik ben het, die uw overtredingen uitdelg om Mijntwille, en Ik gedenk uwer zonden niet?”* Ziet ook Jes. 57:17, 18. *“Ik was verbolgen over de ongerechtigheid hunner gierigheid, en Ik sloeg ze; Ik verbergde Mij en Ik was verbolgen; evenwel gingen zij afkerig heen, in de weg huns harten.”* O, welk een verbazende en wonderlijke geboorte van vrije genade volgt daar niet onmiddellijk op? *Ik zie hun wegen; Ik zal ze genezen; Ik zal ze geleiden., en hun vertroosting wedergeven.* Wanneer iemand deken zou, dat de bedreiging zwanger is en wraak zou baren, dan, ja dan is, tot prijs van de vrije genade, de belofte zwanger, en zij baart genade en zaligheid. Dit is het, wat ABRAHAMS geloof zo noodzakelijk maakt in de kinderen der belofte, elk naar zijn mate, omdat er altijd enige overeenkomsten zijn met de zwaarigheden, waarmede ABRAHAMS geloof te worstelen had, welke hun dan ook voorkomen.

Maar u zult mogelijk zeggen: *“het was een ongelofelijke zaak, welke aan ABRAHAM beloofd was, omdat hij zo oud en verstorven was, gelijk ook SARA zo oud en onvruchtbaar was.”*

Maar weet, o mens, dat uw geval hetzelfde is, maar in andere opzichten! u hebt een ouden mens der zonde en der verdorvenheid, en uw hart is dood en onvruchtbaar tot enig geestelijk goed. Het is voor u even onmogelijk, om enige hemelse en geestelijke vruchten voort te brengen, als het voor ABRAHAM en SARA was, om een IZAK voort te brengen, ware hij niet geweest een kind der belofte, niet geboren uit kracht der natuur, maar uit kracht der belofte. Evenzo is het met u ook gesteld. U hebt ABRAHAMS geloof nodig, en een geloof van dienzelfden aard en natuur bezit u ook, indien u een kind ABRAHAMS bent. Het vlees en de rede zullen zeggen: Het is niet

mogelijk, dat er geestelijk leven en vruchten kunnen voortkomen uit zulk een dood en onvruchtbaar hart. Maar de taal des geloofs is: Wat zegt *de belofte*? Gelijk “*ABRAHAM zijn eigen lichaam niet aangemerkt heeft, (dat reeds verstorven was, alzo hij omtrent honderd jaren oud was) noch ook dat de baarmoeder in SARA verstorven was,*” Rom. 4:19, als ook niet de zwaarigheden die in de weg van de belofte lagen, maar de waarheid, de getrouwheid en de macht van de Belover. Alzo merkt ook het geloof de doodsheid, de hardheid en de onvruchtbaarheid van het hart niet aan, waar de waarachtigheid en de macht van dien God, die volgens Zijn belofte, machtig is: “*om uit stenen, ABRAHAM kinderen te verwekken.*” Matth. 3:9. Dus baart de belofte haar gelukkige vrucht; en het kind der belofte erkent, dat het niet uit kracht van de natuur, maar alleen uit kracht van de genade en der belofte is, dat hij enig geestelijk goed kan voortbrengen; zeggende: “*Door de genade Gods ben ik, dat ik ben.*” 1 Kor. 15:10. Dus zijn wij dan kinderen Gods door het geloof, en kinderen der belofte, gelijk IZAK was.

6. IZAK's geboorte was de blijdschap van zijn ouders, de troost van ABRAHAM, “*en het lachen van SARA,*” Gen. 21:6. Zo is ook de geboorte der belofte de blijdschap van al haar geestelijke en hemelse maagschap. Het is een dag, waarin God Zijn welbehagen toont in CHRISTUS; een dag van de verheuging des harten van CHRISTUS; een dag, waarin de heiligen en de engelen zich verheugen. Nog eens, het is een dag, waarin de strijdende en de triumferende kerk zich verblijdt; want: “*Daar is blijdschap in de Hemel over enen zondaar, die zich bekeert,*” Luk. 15:7. Ziet hoe de onvruchtbare christenkerk geroepen wordt, om vrolijk te zijn, wanneer in haar, Gode kinderen gebaard worden, Gal. 4:27. Dan is de kerk in vrolijke omstandigheden, wanneer, uit kracht van de belofte des Evangelies, kinderen in haar voortgebracht worden, en als men zeggen kan: “*die, en die is daarin geboren,*” Psalm 87:5. Zulke dagen heeft de kerk van Schotland gehad, toen een geest der hervorming over haar was uitgestort. Maar als die geest wordt uitgeblust, als het reformatielicht verdonkerd, en de reformatieijver koel wordt, wanneer de scherpte daarvan stomp, en het uitgehouwen werk daarvan verbrand wordt; als er een bezworen verbond begraven wordt en in vergetelheid gebracht en de oude reformatiebeginselen tegelijk met de Evangelieleer der vrije genade, welke het grote werktuig van bekering is geweest, gebracht worden onder veel versmading en verachting, dan is het geen wonder, dat God onzer moederkerk enen scheidbrief schijnt te geven, zodat ze niet meer is een blijde moeder van vele kinderen voor Hem. De belofte van het Evangelie en de vrije openbaring van de genade in CHRISTUS, is de eigenlijke baarmoeder der kerk, welke haar kinderen voortbrengt. Doch, nu wordt de leer van het Evangelie onder veel verdenking en verachting gebracht, even alsof het een nieuw en gevaarlijk ontwerp van een leer was. Gelijk die van Athene spraken van de leer van PAULUS, Hand. 17:19, en de Joden van de leer van CHRISTUS, zeggende: „*Wat nieuwe leer is deze?*” Markus 1:27. Ziet, zodanig is de natuurlijke helling naar de wet als verbond. Zo natuurlijk vervalt ook een kerk en een volk daartoe, zelfs na en onder een belijdenis van rechtzinnigheid; zodat, wanneer de leer van het Evangelie enigermate begint te herleven, zij altijd zal gebrandmerkt worden, als ware zij wat nieuws. Op die wijze ging het met CHRISTIS zelf. Zijn leer werd nieuw genoemd, terwijl Hij nochtans gekomen was, om een bedienaar te worden van de oude waarheid Gods, “*opdat Hij bevestigen zoude de belofte der vaderen,*” Rom. 15:8. Evenwel is het de vrije belofte en genade Gods, welke Gode heilige kinderen voortbrengt. Daarom zal een onheilige duivel al de lasteringen en naspraken van de wereld

daartegen opwerpen, opdat, wanneer die leer eens gebracht is in een kwaad gerucht en onder een algemene verdenking, niemand enig goed daarvan ontvangen zou. Want al het zaligmakend goed, dat verkregen wordt, is uit kracht van de genade en uit hoofde van de belofte. Hoe het ook gaan moge, de uitverkorenen zullen het verkrijgen. Maar wanneer de duivel zijn zin kreeg dan zou de belofte nimmer een blijde moeder van enige kinderen zijn.

7. Izak werd geboren niet naar de vleese, maar naar de belofte; niet uit de dienstbare, maar uit de vrije. Ziet in de samenhang van onze tekst, Gal. 4:22, 23, hoe het aldaar verklaard wordt. Ziet dat ook in de volgende 24, 25, 26ste verzen hoe dat toegepast wordt in de tekst, alsook vers 31, waar op gelijke wijze van alle gelovigen gezegd wordt: *“Zo dan, broeders! wij zijn niet kinderen der dienstmaagd, maar der vrije”*.

Gelijk HAGAR en SARA het Oude en Nieuw Verbond verbeelden, gelijk ik in de verklaring getoond heb, zo verbeelden ook Ismaël en IZAK diegenen, die onder de wet, en die onder de genade zijn. De gelovigen worden van alle ongelovige Ismaëlieten hierin onderscheiden, dat zij niet zijn *onder de wet, maar onder de genade*, en dat daarom *“de zonde over hen niet heersen, zal,”* Rom. 6:14. Er is een drievoudige dienstbaarheid der wet, waaronder alle ongelovigen zijn, en waarvan de kinderen der belofte of der vrije verlost zijn.

- a. Eerst, zij zijn onder de gebiedende macht van de wet; dat is onder haar gebod, hetwelk deze voorwaardelijke vorm heeft: *Doet dat, en gij zult leven*. De wet der werken, waaronder zij zijn, zegt tot hen: *“Doet dat, en gij zult leven,”* Rom. 10:5. De wet waaronder zij zijn, zegt: *“Zo gij ten leven in wilt gaan, zo onderhoudt de geboden,”* hetwelk buiten twijfel voor het geweten hard moet vallen; gelijk dat ook was voor de jongeling in het Evangelie, tot wiens opwekking en overtuiging CHRISTUS dit zo zei, Matth. 19:17. Hoe hard moet het niet zijn voor degenen, die onder de wet zijn, te moeten horen, dat zij onder zulk een ondoenlijk gebod zijn: *gehoorzaamt volmaakt, en gij zult eeuwig leven*; aangemerkt de heiligheid en de geestelijkheid van de wet, als ook de goddeloosheid en de onmacht van het schepsel.
- b. Vervolgens zijn zo ook onder de dienstbaarheid van de verdoemende macht der wet, welke *“een iegelijk vervloekt, die niet blijft in al wat geschreven is in het boek der wet, om dat te doen,”* Gal. 3:10. Zij vervloekt niet alleen al degenen, die haar overtreden, hen houdende uit de hemel, dien zij verbeurd hebben, maar zij wijst hen naar de hel, die zij verdiend hebben: want, *“Wij hebben allen gezondigd, en derven, de heerlijkheid Gods,”* Rom. 3:23. *“De bezoldiging der zonde is de dood,”* Rom. 6:23. En *“de toorn Gods wordt geopenbaard van de hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid der mensen,”* enz. Rom. 1:18.
- c. Zij zijn onder de dienstbaarheid van de opwekkende macht der wet; *“Want toen wij in de vleese waren, de bewegingen der zonden, die door de wet zijn, wrochten in onze leden, om de dood, vruchten te dragen,”* Rom. 7:5. De geestelijke wet wekt de verdorvenheid van een natuurlijke mensen krachtig op; zodat hij daardoor toornig en wrevelig wordt, en hoe langer hoe meer zondigt: *“Want het bedenken des vleeses is vijandschap tegen God; het onderwerpt zich der wet Gods niet, want het kan ook niet,”* Rom. 8:7. De wet doet de verdorvenheid woeden, als een woedend paard; hetwelk te meer woedt, wanneer men het bedwingt met de toom.

Dat is die jammerlijke dienstbaarheid, waaronder alle ongelovige Ismaëlieten (kinderen der dienstmaagd) nog zijn. Maar de gelovigen, de kinderen der belofte, zijn met IZAK kinderen der vrije, die zijn van onder die dienstbaarheid verlost; van het eerste, door de toegerekende gehoorzaamheid, Rom. 5:19; van het tweede, door de toegerekende voldoening van Christus, Gal. 3:13; en van het derde, door de instorting van Zijn genade en de inplanting van Zijn Geest, volgens het nieuwe verbond, Rom. 8:2. Een gelovige is niet onder het gebod van de wet der werken, omdat CHRISTUS alles voor hem gedaan heeft. Hij is niet onder de bedreiging van die wet, omdat CHRISTUS alles voor hem geleden heeft. Hij is niet onder de opwekking en beweging daarvan, want de wet, als een regel, wordt in zijn hart geschreven; en CHRISTUS werkt door Zijn Geest in hem *“het willen, en het werken naar Zijn welbehagen,”* Phil. 2:13. Hij is niet onder de wet, als een verbond, om door haar gerechtvaardigd of verdoemd te worden. Daarom is hij dan ook niet onder dienstbaarheid, om de plichten te doen, in de hoop dat hij daardoor gerechtvaardigd zal worden. Ook niet uit vrees, dat hij, om het nalaten van haar, verdoemd zal worden, naardien *“uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd zal worden,”* Rom. 3:20: *“Zo is er dan nu ook geen verdoemenis meer voor degenen, die, in CHRISTUS JEZUS zijn,”* Rom. 8:1. Hij is bevrijd, zowel van zijn wettische hoop, om door zijn doen in de hemel te komen, als van zijn slaafse vrees, om door zijn nalaten, naar de hel te gaan. Want gelijk zijn recht op de hemel gegrond is alleen op CHRISTUS' gerechtigheid, en zijn bevrijding van de hel alleen op CHRISTUS' dood en voldoening, zo zijn ook zijn beweegredenen tot gehoorzaamheid meer evangelisch, en meer overeenkomend met de vrijheid des Evangelies, waaronder hij is; gelijk daar zijn: de liefde tot, en de dankbaarheid aan God welke hem vrijgemaakt heeft. Ik spreek nu van gelovigen, voor zoveel zij zulks zijn, en in zover zij bevrijd zijn van de wet en niet voor zover het ongelooft en een wettische gesteldheid, in de droevige overblijfsels van hetzelfde, hen nog houden kunnen onder dienstbaarheid. Maar zodanig is hun vrijheid, gelijk ik die verklaard heb, voor zoveel zij in die *“vrijheid staan, met welke CHRISTUS hen vrijgemaakt heeft,”* Gal. 5:1. Ik zou hier ook nog kunnen spreken van de vrijheid van Gods kinderen, zelfs van de ceremoniële wet. Die is ook een deel van des apostels oogmerk; zij is een dienstbaarheid, waaronder de Joden nog gewillig zijn, en welke door dat beruchte concilie, Hand. 15:10 genoemd wordt: *“Een juk te leggen op de hals der discipelen, hetwelk noch onze vaders noch wij, hebben kunnen dragen.”* Indien nu de ingestelde ceremoniën zoodanig zijn, hoe veel meer moeten zulks dan niet de niet ingestelde wezen? Dit is een juk, hetwelk velen in ons land op hun hals torsen, omhelzende de afgezworen Engelse paapse ceremoniën en nieuw wijzen van Godsdienst, welke niet de minsten drang van enige Goddelijke autoriteit hebben. Men behoorde dezulken te beklagen, en voor hen te bidden welke gaarne met zulk een juk beladen zijn, hetwelk bij de uitkomst niet anders, dan hun halzen verwonden zal; alsook opdat dit geslacht niet eens geheel tot Rome moge wederkeren. Ik zeg dan, gelijk IZAK geboren was, niet uit de dienstmaagd, maar uit de vrije, dat alzo de gelovigen ook waarlijk vrij zijn, omdat de Zoon hen vrij maakt; zij zijn van dat Jeruzalem, dat boven is, hetwelk vrij is, vers. 26, en zij zijn niet onder de wet maar onder de genade.

8. IZAK was zodra niet geboren, of hij werd door ISMAËL, de zoon der dienstmaagd bespot en vervolgd; Gal. 4:29: *“Gelijkerwijs toen, die naar de vleese geboren was, vervolgde degene, die naar de Geest geboren was, alzo ook nu,”* zegt de apostel; en ik zeg ook: alzo ook nu, in onze dagen, en zo zal het zijn tot aan het einde van de wereld. De apostel bedoelt hier, om de gelovige Galatiërs de

aanstoot te benemen, die hun, wegens de tegenkating der Joden, mocht overkomen, welke zodanig vasthoudende waren aan hun wet, dat zij gereed waren, om dezulken te vervolgen, die zich aan de wet niet wilden onderwerpen. Daarom toont hij hun, dat zulks niet anders was, dan in het voorbeeld was afgebeeld. Gelijk het was tussen IZAK en ISMAËL, zo zal het zijn tussen de gelovigen en de ongelovigen; tussen degenen, die onder de wet, en zij die onder de genade zijn. Het zaad der vrouw en het zaad der slang kunnen niet overeenkomen, en *“allen, die godzaliglijk willen leven in CHRISTUS JEZUS, zullen vervolgd worden,”* 2 Tim. 3:12. Allen, zonder onderscheid, die godzalig willen leven, in CHRISTUS JEZUS, moeten er vast staat op maken, dat zij vervolgd zullen worden. Maar inzonderheid moeten dezulken, die het Evangelie prediken of belijden, niet anders verwachten, dan gehaat en gesmaad te zullen worden; ziet Luk. 21:17 en Matth. 10:22, *“Gij zult van allen gehaat worden, om Mijn Naam.”* Van allen, dat is, van allen die het Evangelie niet omhelzen, zult u voornamelijk gehaat worden; want de satan schiet zijn pijlen naar de beste prijzen. De apostel schijnt hier verborgen vijanden op het oog gehad te hebben; valse broederen, die godzaligheid voorwendden en ondertussen schijnheiligen waren, Gal. 2:4 vergeleken met Hoofdst. 1:6, 7. En in ons tekstkapittel was het een besneden ISMAËL, die met IZAK de spot dreef, vergeleken met Gen. 21:9. De dodelijkste vijanden van de Heere CHRISTUS waren degenen, die zichzelf ABRAHAMS zaad noemden, en dat ook waren naar het vlees. Hierom is het ook, dat de kerk zo klaagde, Hoogl. 1:6: *“De kinderen mijner moeder waren tegen mij ontstoken,”* dat is, de kinderen mijner moeder door een uitwendige belijdenis. De grootste vijanden der kerk zijn die addereengebodsels, welke in hun eigen ingewanden liggen. De kinderen der belofte mogen zeer wel verwachten, door hun schijnbroederen uitgeworpen te zullen worden: *“Hoort des Heeren Woord gij, die voor Zijn Woord beeft; uw broederen die u haten, die u verre afzonderen om Mijns Naams wille, zeggen, dat de Heere heerlijk worde; maar Hij zal verschijnen tot ulieder vreugde; zij daarentegen zullen beschaamd worden”* Jes. 66:5. Ja, van de zulken die soms als *tekenen en als wonderen* geacht wonderen zelfs in Israël, Jes. 8:18 en Zach. 3:8. Indien het dan alzo gesteld is, tot op deze dag toe, acht het dan niet vreemd, wan de wereld zal zichzelf altijd gelijk wezen. Ik zou geërgerd zijn (zeide Luther eens) indien de wereld aan mij niet geërgerd ware. Er is een vervolging die in smadelijke woorden bestaat. ISMAËLS bespottung van IZAK wordt hier een vervolging genoemd. Wij lezen van veertien of vijftien onderscheiden beproevingen, die de martelaren des Ouden Testaments ondergaan hebben, Hebr. 11, waaronder er ook een was genaamd: bespottung. Geslagen te worden met de tong, is soms een harde zaak gelijk ook genoemd te worden razenden, dronkaards, klappers en beroerders, enz. Hand. 2:13-17; 17:19 en 28:22, en als aller afschraapsels geacht te worden, ja als stokebranden van twist en van gekijf; zie Jes. 15:10: *“Wee mij, mijn moeder dat gij mij gebaard hebt; een man van twist, en een man des krakeels de ganse lande.”* Maar de beste hartsterking voor een kind Gods in zulk een geval, is dit, of een dergelijk woord als wij vinden, 1 Petrus 4:13, 14: *“Indien gij gesmaad wordt om de Naam van CHRISTUS, zo zijt gij zalig; want de Geest, der heerlijkheid en de Geest Gods rust op u. Wat hèn aangaat, Hij wordt wel gelasterd, maar wat u aangaat, Hij wordt verheerlijkt.”* Ziet ook Matth. 5:11, 12.

9. IZAK, hoewel dus vervolgd, was nochtans een erfgenaam der belofte; ziet Cal. 4:30 vergeleken met Gen. 21:10 en Gen. 15:3, 4. Alzo zijn ook de gelovigen

kinderen der belofte, erfgenamen Gods en medeërfgenamen van CHRISTUS, Rom. 8:17: *“En indien wij kinderen zijn, zo zijn wij ook erfgenamen; erfgenamen Gods, en medeërfgenamen van CHRISTUS, zo wij anders met Hem lijden, opdat wij ook met Hem verheerlijkt worden.”* Als kinderen der belofte zijn zij geboren erfgenamen van de kroon der heerlijkheid; *“Zij zijn wedergeboren tot een levende hope, door de opstanding van JEZUS CHRISTUS uit de doden; tot een onverderfelijke, onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis die in de hemelen bewaard is voor hen,”* 1 Petrus 1:3, 4. Zij, die door de haak der belofte genadiglijk gevangen zijn, mogen voor een tijd wat zwemmen in de zee van deze zondige en beroerde wereld, nochtans zal de lijn, waaraan de belofte vast is, hen allen eindelijk eens aan het land der heerlijkheid brengen; *“Want die het beloofd heeft, is getrouw,”* Hebr. 10:23, die het ook volbrengen zal. Ja, alleen de evangelische gelovigen zijn erfgenamen, Rom. 4:14; Gal. 3:18.

10. De beproevingen en zwarigheden, welke IZAK ontmoette op de weg van de vervulling der belofte, waren zeer groot en zwaar. Alzo kan het ook met de gelovigen, de kinderen der belofte, dikwijls zijn, eer zij gesteld worden in de volle bezitting van de beloofde erfenis. Wij hebben reeds de beproevingen gezien van ABRAHAMS geloof, ten aanzien van IZAKS geboorte, en de zwarigheden, welke in de weg van die belofte zich opdeden; te weten, dat ABRAHAMS lichaam verstorven was, en dat SARA insgelijks van een natuurlijk onvruchtbare gesteldheid was. Haar tijd, om vruchtbaar te zijn, was reeds lang voorbij. Maar nadat IZAK op zo een ongewone wijze geschonken, en dus een erfgenaam van de belofte was, zo deden zich zulke zwarigheden op, die de ganse erfenis der belofte met één slag voor eeuwig scheen af te snijden. Want ABRAHAM ontving bevel, om heen te gaan, en zijn zoon IZAK op te offeren, Gen. 22:2 vergeleken met Hebr. 11:17, 18, 19. Groter beproeving is nooit enig schepsel overkomen, nadat hij de belofte ontvangen had. Vraagt men, welke belofte? Deze, dat in IZAK hem, het zaad genaamd zou worden, dat hij een van de voorzaden van de Messias zijn zou, en dat alle geslachten der aarde in Hem gezegend zouden worden. Zodat, geroepen te worden om zijn zoon IZAK te offeren, (die de hoop was van zijn huisgezin, en zijn enige zoon, dien hij lief had) zoveel scheen te zijn, als geroepen te worden, om heen te gaan, om de beloften Gods af te snijden, om de komst van CHRISTUS te voorkomen, om alzo de gehele wereld te bederven, om zijn eigen ziel op te offeren, om al zijn hoop van zaligheid in CHRISTUS, welke uit IZAK beloofd was, geheel te voorkomen, en om alzo de ganse Kerk Gods met één slag uit te roeien. Voorwaar, een zeer vreeslijke beproeving! IZAK was zijn enigste zoon, dien hij bij zijn vrouw SARA hebben zou; de enigste, die het kind en de erfgenaam zijn zou van de belofte en de enigste zoon, die aan al de geslachten de beloofde zegeningen kon doen toekomen; een zoon, waarop hij zolang had gewacht, dien hij op zulk een wonderlijke wijze verkreeg, en daar zijn hart zozeer op gezet was. Deze zoon op te offeren tot een slachtoffer, en dat met zijn eigen handen, (hetwelk zelfs die doodslag scheen te zijn, die verboden is in het zesde gebod) — dat was een beproeving, die het sterkste verstand zou beneveld hebben, hetwelk ooit enig mens bezeten heeft. Nochtans heeft ABRAHAM, door het geloof, IZAK opgeofferd; want hij deed het in voornemen, en hij was bereid om zulks ook met de daad te doen. Ja, hij ging er ook zover in voort, zelfs tot op het uiterste tijdstip toe, en hij zou er ook mede voortgegaan zijn, zo God hem niet ware voorgekomen. Want de grond van zijn geloof was dat *hij overleide dat God machtig was, om hem ook uit de doden te verwekken;* zodat het blijkt, dat

ABRAHAM gans geen verwachting had van een tegenovergesteld gebod te zullen ontvangen. Dus ging de beproeving tot op het uiterste toe, en het is bekend, hoe de Heere hem vervolgens verscheen. Nu, op gelijke wijze kunnen de kinderen der belofte, of de gelovigen in CHRISTUS, nadat zij reeds gesteld zijn tot erfgenamen der belofte, door ongemene zwarigheden ook geoefend worden waarmede hun geloof te worstelen zal hebben. Soms kan de voorzienigheid zo dwars inlopen tegen de belofte, dat het slachtmes zelfs reeds schijnt te liggen aan de keel van haar, om ze zodanig voor eeuwig af te snijden, dat ze niet vervuld zal worden. IZAK werd als dood gerekend, en *“ABRAHAM heeft hen ook, bij gelijkenis, uit de doden wedergekregen,”* Hebr. 11:19. Het wederkrijgen van hem was niet minder dan een opstanding. De kinderen en erfgenamen der belofte moeten het dan niet al iets vreemds achten, *“dat de hitte der verdrukking onder hen is welke hun geschiedt tot beproeving, alsof hun wat vreemds overkwame,”* 1 Petrus 4:12. Maar zij moeten geloven, dat de belofte zich een weg zal banen door vuur, water, dood en door alle schrikkelijke tegenstanden heen: *“Opdat de beproeving huns geloofs, die veel kostelijker is dan des gouds, hetwelk vergaat en door het vuur beproefd wordt, bevonden worde te zijn tot lof eer en heerlijkheid in de openbaring van JEZUS CHRISTUS,”* 2 Petrus 1:7. Zo ziet gij dan de overeenkomsten tussen de gelovigen en IZAK, in verscheiden bijzonderheden, en ook, hoe kinderen der belofte zijn, als IZAK.

Hoofdstuk IV.

Het vierde stuk dat voorgesteld was, is, om de gronden en de redenen u van deze leer aan te wijzen, waarom de kinderen Gods kinderen der belofte zijn.

Hieromtrent doen zich drie bijzondere vragen voor.

1. Vanwaar het komt, dat de belofte zulk een vruchtbaarmakende kracht heeft, om Gode kinderen voort te brengen?
2. Waarom God Zijn kinderen tot kinderen der belofte wil hebben?
3. Waarom Hij hebben wil, dat gij alleen kinderen der belofte zullen zijn?

Van elke dezer vragen maar een enkel woord.

Vooreerst: *Vanwaar komt het, dat de belofte zulk een vruchtbaarmakende kracht heeft, om Gode kinderen voort te brengen? Of, hoe is zij het middel, om kinderen te baren?*

In het algemeen: zij wordt door de Goddelijke voorbeschikking en vaststelling, het grote middel, om Gode kinderen voort te brengen, Jak. 1:18. Maar meer in het bijzonder heeft ze kracht, om deze uitwerking te doen in de volgende opzichten.

1. Gelijk de belofte de ontdekking is van de Goddelijke liefde en van de openbaring van de Goddelijke genade in CHRISTUS, Tit. 2:31, zo is deze openbaring het kanaal van de Goddelijke kracht, Rom. 1:16, 17. Want de rijkdommen van Gods genade en liefde tot zondaren, worden in de belofte des Evangelies duidelijk ontdekt alsook hun vrijheid, namelijk: *“Dat Hij ze lief heeft, omdat Hij ze liefhebben wil,”* Deutr. 7:6, 7, 8 en dat Hij *“zich ontfermen wil om Zijns Naams wille,”* gelijk dit zeer dikwijls voorkomt in de belofte. En als de Heere zich aanbiedt, om door al de onwaardigheden en verdiensten van het schepsel door te breken, zo strekt; dat, om de grootste, zondaar te doen wegsmelten en hem te brengen tot de grootste zelfverfoeiing. Het brengt hem tot het diepste gevoel van zijn eigen nietigheid, hetwelk hem doet uitroepen: *Heere! wie ben ik?* enz. Het strekt ook, om de ziel te doen wegzinken in de diepste vernedering voor God, hetwelk haar doet uitroepen: *O Heere! wie is U gelijk?* Ja, om verliefd te worden op die wonderlijke uitvinding van zaligheid, in de weg der vrije genade, door CHRISTUS JEZUS, als de Heere onze gerechtigheid; alsook, om alzo de mens tot God te brengen, als een kind der belofte, hetwelk overwonnen is door de genade van die belofte.
2. De belofte heeft zulk een vruchtbaarmakende kracht, omdat *“zij het voorwerp is*

van het geloof, en ook het middel daarvan,” Rom. 1:17. “Zij wordt van geloof tot geloof geopenbaard” dat is, om geloofd te worden; daar is zij het onmiddellijke voorwerp des geloofs. Het is ook deze openbaring, welke van God is vastgesteld, om het eigenlijke middel des geloofs te zijn. Daarom wordt er ook gezegd, Rom. 10:17: “Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods;” en als het geloof langs deze weg komt, dan is iemand een kind Gods door het geloof in CHRISTUS.

3. De belofte heeft deze vruchtbaar makende kracht, voor zoveel zij de grond van de hoop is voor een arm en verloren zondaar. Wanneer hij op deze grond begint te hopen, dan begint de wedergeboorte; ziet 1 Petrus 1:3: “Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van JEZUS CHRISTUS uit de doden.” Dat is, dek ik, door de openbaring van CHRISTUS, als des zondaars gerechtigheid tot rechtvaardigmaking, bevestigt en geopenbaard in Zijn opstanding uit de doden. Daarom spreekt CHRISTUS van Zijn Geest, “welke de wereld van gerechtigheid zoude overtuigen, omdat Hij heen ging tot Zijn Vader,” nadat hij opgewekt was tot onze rechtvaardigmaking, Joh. 16:10 vergeleken met Rom. 4:25.
4. Zij heeft dan bijgevolg deze vruchtbaar makende kracht, “gelijk zij het zaad der wedergeboorte is,” genaamd “een onvergankelijk zaad,” 1 Petrus 1:23, 25. Wanneer het Woord der genade of de belofte gezaaid wordt in het hart, dan wordt het onvergankelijke zaad daarin gezaaid. Dat heeft een barendende kracht, om de ziel te wederbaren tot een levendige hoop, en om haar door de wedergeboorte, tot een kind der belofte te maken; want, “naar Zijn wil heeft hij ons gebaard door het Woord, der waarheid,” Jak. 1:18.
5. De belofte heeft een vruchtbaar makende kracht, zoals zij de mededeling is van de genade. In het Nieuwe Verbond zijn niet alleen beloften, en zegeningen van meer genade voor dezulken, die genade hebben, welke genaamd mogen worden voorwaardelijke beloften; maar ook tevens beloften van genade voor dezulken, die geen genade hebben, die volstrekt zijn, en noodzakelijk een geheel gemis veronderstellen; also loopt het verbond; ziet Hebr. 8:8, 9, 10, 11. Elk aasje van genade is de vrucht, de uitslag en het gevolg van een volstreekte belofte. Al de beloften zijn reductievelijk, of door terugleiding volstrekt; want daarin wordt elke goede conditie of gesteldheid beloofd; also is er ook in de ziel geen goede conditie of gesteldheid, vóórrdat de belofte aan haar vervuld wordt. Het ogenblik, vóórrdat de belofte van levendmaking vervuld wordt, is de ziel “dood door de misdaden,” Ef. 2:15. Het ogenblik, vóórrdat zij verwond wordt, staat zij in “vijandschap tegen God,” Kol. 1:21. Het ogenblik vóórrdat de belofte van heiligmaking wordt vervuld, is zij onder de zonde en de onreinheid. Hierdoor heeft een zondaar aanmoediging, om tot CHRISTUS en tot de belofte te komen, niettegenstaande het gemis van alle goede hoedanigheden, omdat alle genadige hoedanigheden aan de zondaar door de belofte worden toegebracht. De Heere is een vrij bedeler, en Hij werkt, zoals het Hem behaagt. Maar Hij heeft niet aan één ziel toegestaan, om een ogenblik van CHRISTUS af te blijven, onder voorwendsel van deze of gene hoedanigheid te missen, of om menige andere oorzaak, hoe ook genaamd, want anders zou Hij haar verblijf in het ongeloof moeten goedkeuren, terwijl dat integendeel hatelijk en gruwelijk voor Hem is. Aangezien dan de genade aan de genadelozen, het geloof aan de ongelovigen, de

bekering aan de onboetvaardigen, de heiligheid aan de onheiligen en alle goede dingen aan degenen, die anders niet dan kwaadheid en boosheid bij en aan zich hebben, bedeed worden, (waardoor de vruchtbaarmakende kracht ontstaat van het Evangelie der genade,) zo geschiedt de bedeling des Evangelies met een opdracht: *“om de ogen der blinden te openen, en hen te bekeren van de duisternis tot het licht, en van de macht des satans tot God, opdat zij vergeving der zonden ontvangen., en een erfdeel onder de geheiligden, door het geloof in Hem,”* Hand. 26:18. Indien door het Evangelie aan zondaren, die van nature van alles goeds en van alle genade ontbloomd zijn, de genade niet vrijelijk bedeed en geschonken werd, dan zou gewis niemand van ADAMS zondige nakomelingschap, door het Evangelie, enig voordeel hebben, want zij zijn allen genadeloze en vervloekte vijanden Gods. Maar het Evangelie heeft kracht, om genade voort te brengen, omdat het het kanaal is, waardoor de genade vrijelijk tot hen heenvloeit.

6. Zij heeft een vruchtbaarmakende kracht, *“zoals zij de wagen des Geestes is, Waarop Hij rijdt en waarin Hij is,”* daarom genaamd *“een bediening des Geestes,”* 2 Kor. 3:8. Het is door de leer en prediking des Evangelies, dat *“de Geest ontvangen wordt,”* Gal. 3:2. Ja, de belofte is zozeer de wagen des Geestes, dat zij zelfs genoemd wordt *“de belofte des Geestes,”* Gal. 3:14. De Geest wordt genoemd *“de Geest der belofte,”* Ef. 1:13. Dit is waarlijk de grote zaak, de bron van de vruchtbaarmakende kracht der belofte, waartoe alles, wat er van gezegd wordt, gebracht moet worden; namelijk, dat zij de wagen des Geestes is, waarop Hij voorspoedig rijdt, overwinnende, en opdat Hij overwinne. De Geest des geloofs, zich parende met de leer des geloofs, doet haar de scepter Zijner sterkte zijn, welke *“uit Sion wordt gezonden,”* Psalm 110:2, waarop dan volgt, vers 3: *“Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag uwer heirkraft in heilige sieradiën.”* Nu, het Woord der genade, en de Geest der genade, tesamen hand aan hand gaande, om Gode kinderen voort te brengen, is een belofte, gedaan aan de Middelaar God-mens, welke plaats zal hebben, tot op het einde van de wereld; Jes. 59:21. Dus is de belofte niet de Geest daarin, krachtdadig, om kinderen voor CHRISTUS te baren. De Geest, welke beloofd is, was eerst op CHRISTUS, als het Hoofd, en Hij daalt van Hem neder op al Zijn leden. Al de gelovigen zijn het zaad, en het Woord en de Geest zijn het middel, waardoor een zaad voor Hem wordt onderhouden en bewaard. Het Woord wordt gezegd eerst in de mond van CHRISTUS te zijn; Hij is onze grote profeet, en dan in de mond Zijns zaads, de kerk; want aldaar zal de belofte verkondigd worden. Dus zal door Woord en Geest, tesamen gaande, het zaad worden onderhouden, en kinderen geteeld. O, roept dan veel om de Geest, opdat Hij de belofte krachtdadig maken moge! Gelukkige zielen, die de belofte kent! Gelijk ze gegeven is van de Vader, bezegeld door de Zoon en toegepast door de Heilige Geest!

Tot zover over de eerste vraag, namelijk: *hoe de belofte een middel is, om Gode kinderen voort te brengen.*

Ten tweede: *Waarom wil God, dat Zijn kinderen zullen zijn, kinderen der belofte? De gelovigen zijn kinderen Gods door de belofte; en dat om deze volgende redenen:*

1. *Omdat er langs een anderen weg geen leven of zaligheid te bekomen is. Daar zijn maar twee wegen tot het eeuwige leven; de een is door de wet, en de andere door*

de belofte. Door de wet is het onmogelijk geworden; Gal. 3:16; daarom moet het dan uit de belofte zijn. Deze twee wegen worden tegenover elkaar gesteld; ziet Rom. 4:14 en Gal. 3:18: “Want indien de erfenis uit de wet is, zo is ze niet meer uit de belofte; maar God heeft ze ABRAHAM door de belofte genadiglijk gegeven.” Waarom? Omdat het onmogelijk was, het leven door de wet te verkrijgen, Gal. 3:21: “Want indien daar een wet gegeven ware, die machtig was levend te maken, zo zoude waarlijk de rechtvaardigheid uit de wet zijn.” Maar alzo is het gelegen: daar is geen wet gegeven, die machtig is, een zondaar het leven te geven, en daarom moeten de gerechtigheid en de rechtvaardigheid uit de belofte in CHRISTUS zijn. Dit argument is bevestigd zelfs door de dood van CHRISTUS, Gal. 2:21, want: “Indien de rechtvaardigheid uit de wet is, zo is dan CHRISTUS tevergeefs gestorven.” Maar nu vast te stellen, dat CHRISTUS tevergeefs gestorven is, dat ware lasterlijk, daarom is de rechtvaardigmaking en het leven niet uit de wet, maar uit de belofte in CHRISTUS.

2. God wil, dat zij kinderen der belofte zullen zijn, *opdat hun zaligheid zeker en vast wezen zou*. Wat is er zekerder, dan Gods belofte, bevestigd door Zijn eed, en bezegeld door Zijn bloed? Daarom genaamd “*de gewisse weldadigheden DAVIDS*,” Jes. 53:3. Dit verbond der belofte staat vast in CHRISTUS. De belofte van het werkverbond, dat het leven beloofde op onze gehoorzaamheid, is door onze ongehoorzaamheid verbeurd, in dier voege, dat er nu niets overblijft voor degenen, die onder dat verbond zijn, dan een gebod, welks onderhouding voor zondige schepselen onmogelijk of ondoenlijk is. Alsook een straf die voor eindige schepselen ondragelijk is. Het is een gebod, waaraan niet kan gehoorzaamd, en een bedreiging, die niet kan verdragen worden. Gelijk dan het eeuwige leven onmogelijk te verkrijgen is, en de eeuwige dood voor hen, zolang zij buiten CHRISTUS blijven, onvermijdelijk is, zo was daarenboven ook de belofte des levens, door dat verbond, zeer onzeker. Ja, dat was zij zelfs voor ADAM in de staat der rechtheid, gelijk de uitkomst dat getoond heeft. Maar nu hebben de kinderen Gods, doordien zij kinderen der belofte zijn, het eeuwige leven aan zich verzekerd, op een eeuwige gerechtigheid der wet, welke eeuwig en onveranderlijk is, door welke gerechtigheid of rechtvaardigheid, “*de genade nu heerst tot het eeuwige leven, door JEZUS CHRISTUS*,” Rom. 5:21.
3. God wil, dat zij kinderen der belofte zullen zijn, *opdat de zaligheid zowel vrij, als zeker zou zijn*. Ziet die twee bedoelingen tesaamengevoegd, Rom. 4:16: “*Daarom is ze uit de gelove, opdat ze zij naar genade, ten einde de belofte vast zij, allen de zade*.” Indien de belofte niet vrij ware, dan kon gewis de zaligheid ook niet zeker zijn, want een eigenlijk gezegde conditionele belofte zou een verbond der werken uitmaken. Wanneer wij dan de voorwaarde van zulk een verbond hebben overtreden, zelfs in de staat der rechtheid, wat zouden wij dan nu niet wel doen in een staat van zonde en ellende? Zou dat wel zeker geweest zijn? Neen, o neen! Daarom is de belofte naar genade, opdat zij vast en zeker zij, Rom. 11:6. Ik durf zeggen, gelovigen! dat gij uw zegel daaraan hangen zult, dat uw zaligheid niet zeker kon zijn, ware zij niet uit vrije genade, geopenbaard in de vrije belofte.
4. God wil, dat zij kinderen der belofte zullen zijn, *opdat hun zaligheid volkomen en volmaakt zou zijn*. Want de kinderen der belofte zijn de erfgenamen. Maar waarvan zijn ze erfgenamen? Zij zijn erfgenamen van alles; want zij zijn erfgenamen Gods, Openb. 21:7; Rom. 8:17 en Gal. 3:29. De “*kinderen der*

belofte zijn in CHRISTUS volmaakt, in Wien alle volheid woont,” Col. 2:9. “*En die hun van Gode geworden is wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing,*” 1 Kor. 1:30. De wet der werken stelde geen volkomen zaligheid voor; want, hoewel zij het leven beloofde op de gehoorzaamheid, nochtans beloofde zij geen genade, om te kunnen gehoorzamen of daarin te kunnen volharden. Maar hier is een verbond met beter beloften, waarin CHRISTUS en alle genaden in Hem worden voorgesteld. Niet alleen het eeuwige leven, in zich bevattende: genade, heerlijkheid, bevrijding van zonde, van hel en van alles, op voorwaarden, vervuld door de Heere JEZUS CHRISTUS zelf, te weten: door Zijn eeuwige gerechtigheid; maar ook een eeuwig leven tot het allergrootste nut en voordeel, zowel ten opzichte van Gods meerdere heerlijkheid, als van des mensen gotere zaligheid. want “*Hij is gekomen, opdat zij het leven hebben en overvloed,*” Joh. 10:10.

5. God wil, dat zij kinderen der belofte zullen zijn, *opdat hun zaligheid wonderlijk en verbazend zou zijn.* Zalig gemaakt te worden door een vrije belofte, is een wonder voor de wereld. Dat verbaast en verstomt al haar wijsheid. Ja, het is voor haar “*een steen des aanstoets, en een rots der ergernis,*” Rom. 9:33. De wereld kan niet begrijpen, hoe het mogelijk is, dat God ons om niet, zonder onze kosten, zonder onze arbeid, zonder onze toe brenging, zonder onze verdienste, ja zelfs zonder onze begeerte zaligmaken zou. Nochtans is het zeker, dat zelfs niemand var nature begeerte heeft naar CHRISTUS. Neen, men zegt van nature: “*Hij heeft gene gedaante noch heerlijkheid, dat wij Hem zouden begeren; Hij is veracht, en de onwaardigste onder de mensen,*” enz. Jes. 53:2, 3. De mensen willen niet erkennen, dat zij directe vijanden van CHRISTUS en van het evangelie der vrije genade zijn, en echter zijn zij ellendig genoeg, indien zij maar, als het ware, vijanden daarvan zijn. Er zijn twee zulke nare en kwaadbeduidende “*als het ware*” in de Schriftuur vermeld. Het een staat Jes. 53:3: “*Een iegelijk was, ALS verbergende het aangezicht voor Hem.,*” dat is: zij verachtten CHRISTUS. Het andere staat Rom. 9:32: “*Israel, die de wet der rechtvaardigheid zocht, is tot de wet der rechtvaardigheid niet gekomen. Waarom? Omdat ze die zochten niet uit de gelove maar ALS uit de werken der wet.*” Dit wordt genoemd, *een stoten aan de steen des aanstoets* of aan CHRISTUS. Maar vraagt men: hebben dan degenen, die het leven op deze wijze zochten, hetzelfde niet gevonden, wie heeft het dan verkregen? Juist dezulken, die het ganselijk niet zochten, of begeerden, volgens Zijn belofte: “*Ik ben gevonden van die, die naar mij niet vraagden; Ik ben gevonden van degenen, die Mij niet zochten,*” Jes. 65:1. Dit drukt de apostel uit met verwondering over de vrije genade Gods, Rom. 9:30, 31. Deze leer is zo wonderlijk, zo geheimzinnig en verborgen, en zo gekant tegen de wettische neigingen der mensenkinderen, dat de wereld die niet kan dulden noch aannemen. De kinderen der belofte zelf kunnen nauwelijks geloven, dat de belofte zo vrij is, als zij is. Hoe! zeggen zij soms; wil God mij zalig maken zonder enige andere aanmerking op mijzelf, dan die van zonde en ellende? Alsook op geen andere voorwaarde, dan omdat ik een zondaar ben, en Hij een Zaligmaker is? Gewis, een van de grootste zaken, die het geloof zwaar en moeilijk maakt, is, dat wij in onze gedachten niet kunnen dulden, dat de zaligheid zo vrij verkregen wordt. Het oude conditionele verbond der werken is met onze natuur zódanig verenigd, het *doe dat en u zult leven*, is zó in onze harten gedrukt, dat wij niet kunnen deken, dat God ons de hemel schenken zou, zonder dat wij om derzelf, iets verrichten of doen zouden. Nochtans is het zeker, dat, indien wij het leven zoeken, zelfs als *uit de*

werken der wet wij ons stoten aan de genade Gods. O, hoe wonderlijk wordt dan deze genade Gods in CHRISTUS in de belofte!

6. God wil, dat zij kinderen der belofte zullen zijn, *“opdat hun zaligheid langs een weg zou zijn, welke allen roem uitsluit.”* Ziet Rom. 3:27. *“Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten; door welke wet? der werken? Neen, maar door de wet des geloofs”* Hij wil hen zaligmaken langs een weg, welke Hem het meest verheerlijkt, en hen het meest vernedert; opdat *“hij die roemt, in de Heere zou roemen,”* 1 Kor. 1:31; en opdat *“geen vlees zou roemen voor Hem,”* 1 Kor. 1:29; ja *“opdat de hoge ogen der mensen vernederd en de Heere alleen verheven zoude worden,”* Jes. 2:11. De werken der wet, en het geloof van de belofte, verschillen zeer veel. De eerste verwekken het roemen, en het andere sluit die uit. De belofte des levens door de wet is voor hem die werkt, en dat verwekt hoovaardigheid en roem; daarom is dat ijdel. Maar de belofte des levens, door het Evangelie, is voor *degene, die niet werkt, maar gelooft in Hem, die de goddeloze rechtvaardigt* Rom. 4:5. Dat sluit allen roem uit; dat vernedert de mens en dat verheft de genade Gods; daarom is het Gods weg. De weg des mensen is gans strijdig tegen de weg Gods. Hij kan door zijn natuurlijke trotsheid zich niet onderwerpen aan de rechtvaardigheid, zonder dat hij zijn eigen wettische gerechtigheid daaronder mengt, Rom. 10:3. Zelfs dan, wanneer door het Evangelie *“de rechtvaardigheid Gods geopenbaard is zonder de wet,”* Rom. 3:21. Het is de eigenschap en de aard van het geloof, dat het met ledige handen komt zonder de wet, of zonder verwachting uit haar werken. Ledig zijnde van eigen werken en gerechtigheid, zo is het bekwaam, om de gerechtigheid van een ander aan te nemen. Maar een wettische, die zijn handen vol heeft, (want de wet vult beide zijn handen) kan CHRISTUS en de belofte niet aannemen. Wanneer hij de belofte in de ene hand en de wet in de andere neemt, of zo hij CHRISTUS' gerechtigheid en zijn eigen gerechtigheid te samen paart, menende dan uit die beiden een volmaakte gerechtigheid op te maken, hoe maakt hij dan toch zijn hoogmoedig roemen op een persoonlijke gerechtigheid openbaar, ter verachting van de persoonlijke gerechtigheid van CHRISTUS, alsof die niet volkomen ware! Het geloof sluit de roem uit, omdat het op de belofte van vrije genade leeft. Al wat wij daarom hebben of schijnen te hebben, van onszelf, hetzij werk of waardigheid, dat werpt het geloof terneder, en onszelf daarbij, opdat CHRISTUS alles en in allen worde tot *wijsheid, rechtvaardigmaktig, heiligmaking en verlossing.*

Dit zijn zo enige redenen, waarom God Zijn kinderen tot kinderen der belofte hebben wil

Ten derde. Waarom wil God, dat Zijn kinderen allen dadelijk kinderen der belofte zullen zijn? Of waarom wil Hij Zijn kinderen dus onderscheiden hebben van de overige mensen van de wereld?

1. Omdat *zij kinderen zijn van Zijn voornemen.* Zij zijn de vrucht van Zijn eeuwige voorverordining. Ef. 1: “5. *“Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door JEZUS CHRISTUS, in Hemzelf, naar het welbehagen Zijns wils”.* Hij had een voornemen der genade over hen, en daarom worden zij ook krachtdadig geroepen naar dat voornemen; ziet Rom 8:28, 29, 30.
2. Zij zijn *kinderen der belofte*, omdat *zij kinderen Zijner gift zijn.* Hoe menigmaal

spreekt CHRISTUS niet van dat gezegende getal, hetwelk *“hem van Zijn vader gegeven is?”* Joh. 17. Daarom gaf Hij dat ook als een reden op, waarom Hij hun Zijn Woord der genade had bekend gemaakt, vs. 8 en 14, zeggende *“Ik heb hun Uw Woord gegeven,”* en vers 17: *“Heilig ze in Uw waarheid, Uw woord is de waarheid.”* Hierom wordt ook het verband of de samenhang, tussen van eeuwigheid aan Hem gegeven te zijn en tot Hem te komen in de tijd, verklaard, Joh. 6:37: *“Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen.”*

3. Zij zijn kinderen der belofte, omdat zij *kinderen van Zijn toegenegenheid, en van Zijn eeuwige liefde en ontferming zijn.* Dit volgt op het voorgaande, en het wordt ook gegeven als een reden, waarom de Heere hen in de tijd door Zijn genade trekt, Jer. 31:3: *“Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid.”* De liefde van Zijn welbehagen moet in de tijd openbaar worden aan degenen, die Hij van eeuwigheid met een liefde van verkiezing geliefd heeft, want *“Zijn vermaken waren met der mensen kinderen,”* Spr. 8:31.
4. Zij zijn kinderen der belofte, omdat zij *kinderen zijn van Zijn verwerving,* want zij zijn duur gekocht; daarom zullen ze niet verloren gaan. Zij zijn verlost door de prijs van Zijn bloed, hetwelk gestort is aan het kruis; daarom zullen zij ook verlost worden door de kracht van Zijn Geest, in de toepassing der belofte, welke in CHRISTUS JEZUS ja en amen is, bevestigd zijnde in Zijn bloed. De belofte zal hen zeker aangrijpen, en hen voortbrengen; ziet Jes. 53:10, 11, waar gezegd wordt: *“Als zijn ziel zich gesteld zal hebben tot een schuldoffer, zo zal Hij zaad zien; Hij zal de dagen verlengen, en het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan. Om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verzadigd worden; door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.”*
5. Zij zijn kinderen der belofte, omdat zij *kinderen van Zijn gebeden zijn.* Jes. 53:12, *“Hij heeft voor de overtreden gebeden,”* en Joh. 17:9: *“Ik bid voor hen; Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen, die Gij Mij gegeven hebt, want zij zijn de Uwen.”* Wat CHRISTUS voor hen bidt, ziet dat Joh. 14:16, 17, 26, dat is om de Geest der waarheid, en de Geest der belofte, om hun alle dingen te leren, en om de toepassing van de belofte te maken in hun voorttelende kracht.
6. Zij zijn kinderen der belofte, omdat zij *kinderen van Zijn lof en prijs zijn.* Jes. 43:21, *“Dit volk heb ik Mij geformeerd; zij zullen Mijn lof vertellen.”* Daarop volgt dan die vrije belofte, vers 25. *“Ik, Ik ben het die uw overtredingen uitdelg, om Mijntwille, en Ik gedenk uwer zonden niet.”* Zij zijn kinderen der belofte, opdat zij de deugden van een belovend God verkondigen zouden, 1 Petrus 2:9. God zegt van al Zijn kinderen: Jes. 49:3: *“Gij zijt mijn knecht! Israel: door welken Ik verheerlijkt zal worden;”* dat is: Ik zal al Mijn volmaaktheden in u verheerlijken, omdat u een kind der belofte in CHRISTUS bent, in wien, als het middelpunt van alle beloften, aan God in de hoogste hemelen ere wordt toegebracht. Ik zal Mijn goedertierenheid verheerlijken, in de belofte te geven. Ik zal Mijn waarheid en trouw verheerlijken, in het vervullen van haar; gelijk er gesproken wordt bij Micha 7:20: *“Gij zult JAKOB de trouw, ABRAHAM de goedertierenheid geven.”* Zij wordt goedertierenheid genoemd, ten opzichte van ABRAHAM, omdat ze aan ABRAHAM gegeven is; zij wordt trouw genoemd

aan JAKOB, omdat ze aan hem vervuld is. Op gelijke wijze beoogt God de verheerlijking van Zijn goedertierenheid in het geven, en van Zijn trouw in het vervullen van de belofte. Hoe verheerlijkt Hij daarin Zijn wijsheid, dat Hij Zijn beloften door zoveel duisterheden en verwardheden doet heen lopen; en Zijn macht, door ze te beveiligen onder zoveel zwarigheden en tegenstanden! Hoe verheerlijkt Hij hierdoor Zijn heiligheid; zowel ten aanzien van de Borg, door wie ze verzegeld, als ten aanzien van de zondaar, aan wie ze toegepast wordt! Ten aanzien van de Borg: o! hoe verheerlijkt Hij daardoor Zijn heiligheid! aangezien de volmaakte gehoorzaamheid van CHRISTUS haar bestand doet zijn, zonder nadeel aan het gebod van de wet. Hoe verheerlijkt Hij hierdoor ook Zijn rechtvaardigheid, aangezien de volmaakte genoegdoening van CHRISTUS haar bestand doet zijn, zonder nadeel toe te brengen aan de bedreiging van de wet! Ten aanzien van de zondaar, aan wie zij worden toegepast: hoe verheerlijkt Hij Zijn heiligheid ook hierdoor, aangezien Hij de belofte het eigenlijke middel van Zijn heiligmaking doet worden, 2 Petrus 1:4, want daardoor wordt een ziel der Goddelijke natuur deelachtig. Hoe verheerlijkt Hij Zijn rechtvaardigheid, door het besprengen van de belofte van goedertierenheid met het aan de rechtvaardigheid voldoende bloed van CHRISTUS, opdat de ziel, waaraan zij toegepast wordt, niet twifelen zou aan Zijn goedertierenheid, uit vrees voor Zijn rechtvaardigheid en opdat de belofte in CHRISTUS zich betonen zou blank en rood te zijn, gelijk Hij zelf is. Blank door de wonderbare goedertierenheid die ze aanbrengt, en rood wegens het aan de rechtvaardigheid voldoende bloed, waardoor zij verkregen wordt. Dus kan een kind der belofte, tot zijn onuitsprekelijke vreugde zien, dat niet alleen barmhartig, maar ook rechtvaardig is, door hem de belofte van genade en heerlijkheid te schenken, hoe gering en onwaardig hij ook in zichzelf is. Dat Hij niet alleen barmhartig maar ook rechtvaardig is in het vergeven der zonde, ziet dat Rom. 3:23, 26: *“Welken God voorgesteld heeft tot een verzoening door het geloof in Zijn bloed, tot een beloning van Zijn rechtvaardigheid, door de vergeving der zonden; opdat hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende degene, die uit de gelove JEZUS is.”* Niet alleen tot een betoning van Zijn barmhartigheid, maar ook van Zijn rechtvaardigheid. O, Zijn grote oogmerk is zichzelf te verheerlijken in dit geval. Waarlijk, dat God zichzelf wil verheerlijken in ons te zaligen, langs de belofte van het Nieuwe Verbond, dat is een grond van eeuwige lof en dankzegging, Jes. 44:23: *“Zingt met vreugde, gij hemelen! want de Heere heeft JAKOB verlost, en zich heerlijk gemaakt in Israel.”* Dit zal de aangenaamste toon van het lied zijn in de hemel, te weten: dat God Zijn volk verlost en zalig gemaakt heeft, tot verheerlijking van zichzelf in al Zijn luisterrijke volmaaktheden, de goedertierendheid en de waarheid en alle andere eigenschappen, elkaar heerlijk en eendrachtig omhelzende. O, wat toch arme, slechte, wettische, geringe, jammerhartige en onbetamelijke begrippen en dromen hebben wij van het Evangelie, wanneer onze gedachten daarover niet verzwolgen worden in deze Oceaan van de Goddelijke heerlijkheid! Want een soeverein God, die zich ontfermt diens Hij zich ontfermen wil, heeft dit, in het formeren van de kinderen der belofte, tot Zijn hoogste doelwit, dat zij kinderen Zijn lofs zullen zijn.

Tot zover van de gronden der leer, ten aanzien van de kracht der belofte en de kinderen der belofte. Nu kom ik tot

Hoofdstuk V.

Hetwelk voorgesteld was, om van deze leer een toepassing te maken. Menigvuldige gebruiken kunnen uit deze leer getrokken worden. Ik zal dan vooreerst beginnen met een gebruik van onderrichting.

EERSTE GEBRUIK VAN ONDERRICHTING.

Is het alzo, dat al de kinderen Gods, of ware gelovigen, kinderen der belofte zijn, gelijk IZAK, op die wijze, zoals ik in deze tekst verklaard heb, ziet dan hieruit:

1. Wat eigenlijk de natuur van het Evangelie is. Zij is anders niet, dan *een vrije belofte van leven en zaligheid, door CHRISTUS JEZUS*; gelijk onze apostel het alzo verklaart, Gal. 3:8: *“De Schrift, tevoren ziende, dat God de Heidenen uit de gelove zoude rechtvaardigen, heeft tevoren aan ABRAHAM het Evangelie verkondigd, zeggende: In u zullen alle volken gezegend worden.”* Hier zien wij, dat het Evangelie verklaard wordt, in een vrije belofte te bestaan, gelijk het aan ABRAHAM gegeven is: *“In uw zaad, dat is in CHRISTUS, zullen alle volken der aarde gezegend worden.”* Het is waar, wanneer wij het Evangelie in een ruimen zin nemen voor de bededing daarvan, dan blijkt het, dat er zowel geboden als bedreigingen onder deze bedoeling worden ingemengd, om alzo een beschutting of bescherming voor het Evangelie te zijn, ten einde de mens zijn plicht zou weten, om dat recht te gebruiken. Vandaar een gebod als dit: *“Geloof in de Heere JEZUS CHRISTUS, en gij zult zalig worden,”* Hand. 16:31. Alsook, opdat de mens zijn gevaar, in het misbruiken en verachten van hetzelfde, zou leren kennen. Hierom vinden wij deze soort van bedreigingen: *“Die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden,”* Marc. 16:16. Deze en dergelijke geboden en bedreigingen, gemengd zijnde onder de bedeling van het Evangelie, dienen om dat te beschermen; dus wordt de wet aan de doeleinden des Evangelies, volkomen dienstbaar gemaakt. Maar het Evangelie, op zichzelf en bepaald genomen, is noch het gebod, noch de bedreiging, met betrekking tot het geloof, maar de zaak zelf welke geloofd moet worden, namelijk, die blijde boodschap van zaligheid aan zondaren, door CHRISTUS JEZUS; of wat hetzelfde is, de belofte des levens, welke in Hem gevonden kan worden. De reden, waarom wij dit alzo vaststellen, is niet alleen, omdat de Schrift in dit stuk zo klaar is, maar ook, om de eer van Gods wet, die volmaakt is en alle plichten in zich bevat, welke van ons gevorderd worden. Dat kon zij niet doen, en zou dus ook niet volmaakt zijn, indien het Evangelie ons enige nieuwe plichten voorschreef, die in de wet niet begrepen waren. Eer is ook tot beveiliging van het Evangelie zelf, opdat het niet vervalst of bedorven zou worden door enig wettisch inmengsel, ter omkering van het heerlijke doel of oogmerk daarvan, hetwelk is: *“de rechtvaardigheid Gods te openbaren zonder de wet,”* Rom. 3:21. Wanneer het Evangelie een nieuwe wet ware, met nieuwe geboden en bedreigingen, (ter onderscheiding van die wet, waaronder CHRISTUS gekomen is, om die in onze plaats te vervullen), dan moest het een nieuw verbond der werken zijn, en dan moest er ook een nieuw gerechtigheid, onderscheiden van de gerechtigheid van CHRISTUS, noodzakelijk aan vast zijn tot onze rechtvaardigmaking. Hoe gevaarlijk en verderfelijk dit is voor de natuur van het Evangelie, blijkt uit de dwalingen van sommigen. Die willen door deze stelling, dat onze daad van te geloven in gehoorzaamheid aan het nieuwe gebod, onze rechtvaardigmakende gerechtigheid voor God zij, waartegen onze uitnemende leuze (de Belijdenis des geloofs, en de Catechismus), om goede

redenen, zelfs onze daad des geloofs, zowel als de vruchten daarvan, uit de stof van onze rechtvaardigmaking voor God uitsluit; en wel, omdat wij niet gerechtvaardigd worden uit de werken der wet, waaronder ook het geloof zelf is, zoals dat onze daad is, zelfs door genade. Ja, al degenen, die het Evangelie eigenlijk tot een nieuwe wet maken, kunnen niet vermijden het te verdonkeren en te bederven, al schijnt het ook dat zij het beminnen en omhelzen, Gal. 1:6, 7. Deze leer dan toont ons, dat het Evangelie eigenlijk een belofte is.

2. Ziet hieruit ook, *de kracht en de uitwerking van het Evangelie* onder de invloed van de eeuwigen Geest die het vergezelt. En aangezien het een Goddelijke belofte is, zo heeft het kracht om Gode kinderen voort te brengen, welke daarom kinderen der belofte genoemd worden. Daarom zegt de apostel, Rom. 1:16, 17: *“Ik schaam mij het Evangelie van CHRISTUS niet; want het is een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk die gelooft; want in hetzelfde wordt de rechtvaardigheid Gods geopenbaard uit gelove tot gelove,”* enz. Zij, die kinderen Gods zijn, zijn gebaard door het Woord der waarheid, uit kracht der belofte, gelijk IZAK was. O, hoezeer moest het Evangelie door ons gewaardeerd en hooggeschat worden! Want, al het zaligmakende goed, dat aan de ziel gewrocht wordt, wordt verkregen door het Evangelie! De wet, recht gebruikt zijnde, is het middel van overtuiging, Rom. 3:20: *“Want door de wet is de kennis der zonde,”* opdat een mens de noodzakelijkheid van CHRISTUS zien mocht. Ook dient zij, als een regel des levens, wanneer zij recht wordt toegepast, tot bestiering van onze gangen in de weg der heiligheid, wanneer men reeds in CHRISTUS is. Maar het is het Evangelie alleen, hetwelk een mens bekeert, en dat hem tot de gemeenschap niet God in CHRISTUS brengt. Het is de prediking van CHRISTUS, van de belofte en van het Evangelie, die het middel is geweest, waardoor alle bekeerden, tot op deze dag toe, zijn bekeerd geworden; dat is alleen door de bediening des Geestes. Het heeft nog dezelfde kracht, waar het niet alleen in woorden, maar ook in de Heilige Geest, en in vele verzekerdheid, gevonden wordt, 1 Thess. 1:5. Het is waar, de prediking die geheel evangelisch is, kan wel geen goed doen, wanneer het maar alleen in woorden geschiedt; maar nochtans, zo er ooit bekerende kracht komt, dan komt dat door het Evangelie. Het is ook waar, dat die prediking, welke met veel schuim van wettischheid vermengd is, en weinig van het Evangelie in zich bevat, soms wel een middel van bekering kan zijn, maar dan is dit het evangelische gedeelte daarvan, hetwelk al het zaligmakende goed uitwerkt. O, laat ons dan de evangelische belofte hoog waarderen! Want zij heeft alleen kracht, om de ziel tot CHRISTUS te trekken.
3. Hieruit kunnen wij ook zien, *de vrijheid der genade in het Nieuwe Verbond*. Daar al de delen en stukken van de zaligheid, de vrucht en de afkomst zijn van de belofte, bezegeld door het bloed van CHRISTUS, zo moeten de gelovigen, kinderen der belofte zijnde, wat ook hun karakter en voorrecht vaststelt, de vrucht en de afkomst van de belofte zijn. Alle genade die zij bezitten en de weldaden die zij genieten in de tijd of genieten zullen in de eeuwigheid, zijn allen kinderen of vruchten der belofte. Dus zijn alle genadegaven des Nieuwen Verbonds, vrijgeboren kinderen of vruchten daarvan. Het geloof is een kind of vrucht der belofte, want *“Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heirkraft,”* enz., Psalm 110:3. De bekering, als een vrucht des geloofs, is een kind der belofte, want: *“Zij zullen zien, dien zij doorstoken hebben, en over Hem rouwklagen”* enz. Zach. 12:10. De Geest des gebeds is een vrucht der belofte: *“Over het huis van*

DAVID en de inwoners van Jeruzalem, zal Ik uitstorten de Geest der genade en der gebeden." De liefde Gods is een vrucht der belofte: "de Heere God zal uw hart besnijden, om de Heere uwen God lief te hebben," Deut. 30:6. Heilige vrees is een vrucht der belofte: "Ik zal Mijn vreze in hun hart geven," Jer. 32:40. De geest des lofs is een vrucht der belofte: "Zij zullen zingen van de wegen des Heeren, want de heerlijkheid des Heeren is groot," Psalm 138:5. Noemt mij eens één genade, die niet afkomstig is van de belofte. Alle weldaden en zegeningen van het Nieuwe Verbond zijn vruchten der belofte in CHRISTUS, van wie in het algemeen gezegd wordt: "Zij zullen in Hem gezegend worden; alle Heidenen zullen Hem welgelukzalig roemen," Psalm 72:17. De inplanting en de vereniging met, CHRISTUS, welke de grondslag van alle geestelijke zegeningen zijn, is een vrucht der belofte: "Men zal hen noemen, eikenbomen der gerechtigheid, een planting des Heeren, opdat Hij verheerlijkt worde," Jes. 61:3, vergeleken met hoofdstuk 62:12. Deze planting des Heeren is ook een inplanting in Hem, Jes. 45:17, 24, 25. "Israël wordt verlost door de Heere, met een eeuwige verlossing. Men zal van mij zeggen, gewisselijk, in de Heere Zijn gerechtigheden en sterkte, enz. In de Heere zal gerechtvaardigd worden en zich beroemen het ganse zaad Israels." De rechtvaardigmaking is dan ook een vrucht der belofte. "Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de rechtvaardige, velen rechtvaardig maken," Jes. 53:11. De vergeving der zonden is een vrucht der belofte: "Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hunner zonden niet meer gedenken," Jer. 31:34. De heiligmaking is een kind der belofte: "Ik ben de Heere die u heiligt," Lev. 20:8: "Ik zal Mijn geest geven in het binnenste van u, en Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen," Ezech. 36:27. De aanneming tot kinderen is een vrucht der belofte: "Ik zal u tot een Vader zijn, en gij zult Mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de Heere, de Almachtige," 2 Kor. 6:18. De vrede met God is ook een vrucht der belofte: "En deze zal vrede zijn," Micha 5:4. De aanwas in de genade en in heiligheid is een vrucht der belofte: "Ik zal Israel zijn als de dauw: hij zal bloeien als de lelie, en hij zal zijn wortelen uitslaan als de Libanon. Zijn scheuten zullen zich uitspreiden, en zijn heerlijkheid zal zijn als des Olijfboom, en hij zal een reuk hebben als de Libanon," Hos. 14:6, 7. De herstelling, nadat men gevallen is, is een vrucht der belofte: "Ik zal hunlieder afkerigheden genezen; ik zal ze vrijwilliglijk liefhebben," Hos. 14:5. De wederkeringen, na het afkeren, zijn ook vruchten der belofte: "Zij zullen wederkeren, zittende onder zijn schaduw; zij zullen ten leven voortbrengen als koorn, en bloeien als de wijnstok," enz. "Ik zal hem zijn, als een groenende dennenboom; uw vrucht is uit Mij gevonden," Hos. 14:8, 9. De vernieuwde bezoeken, na verlaten en verberging, zijn ook vruchten der belofte: "Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten, maar met grote ontferming zal Ik u vergaderen. In een kleinen toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen, zegt de Heere uw Verlosser," Jes. 54:7, 8. Het verblijf van de Goddelijke gunst, onder alle veranderingen en wisselvalligheden, is een vrucht der belofte: "Ik ben die God van Bethel, waar u het opgerichte teken gezalft hebt, daar gij Mij een gelofte beloofd hebt," Gen. 31:13. "Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken," enz. Jes. 51:10. Ja, de bergen van mirre en van een gevoelig genot en tegenwoordigheid mogen wijken, waarvan u gereed bent, te zeggen: "Ik zal niet wankelen, want Heere! Gij hadt door Uw goedgunstigheid Mijn berg vastgezet," Psalm 30:7, 8. Ja, de bergen van mirre en de heuvelen van wierook, bergen van gevoelige genietingen, en heuvelen van zoete gestalten, mogen wijken, maar Mijn goe-

dertierenheid zal van u niet wijken enz. Met één woord, de hemel, het eeuwige leven en de overwinning over de dood, zijn allen vruchten der belofte: “*De dood is verslonden tot overwinning,*” 1 Kor. 15:54, en “*alzo zullen wij altijd met de Heere wezen,*” 1 Thess. 4:17. Op deze wijze kon ik het ganse verbond der belofte doorlopen, en u aanwijzen, hoe elke zegening van het verbond, een vrijgeboren kind der belofte genoemd kan worden. O, ziet dan hieruit, de vrijheid der genade des Nieuwen Verbonds, en grijpt het aan, want daarin is voor u het leven.

4. Ziet hieruit ook, *hoe Gods kinderen bevrijd zijn van de wet*, en ziet ook *hun veiligheid ten opzichte van de macht des werkverbonds, omdat zij kinderen der belofte zijn*. Betreffende het gebod van de wet als verbond der werken, daaraan zijn zij geen beker koud water meer schuldig, want de gehoorzaamheid van CHRISTUS ontslaat hen van die gehele schuld. Betreffende het dreigement van de wet, daarvan zijn ze ook geen druppel warm bloed schuldig. De persoon van een gelovige in CHRISTUS, is zóver af van onderworpen te zijn aan de dood, de hel en de eeuwige verdoemenis, (hoe groot ook zijn zonden en zwakheden zouden mogen wezen, welke uit hun eigen aard die nochtans wel verdienen) dat hij zelfs niet aan één slag van de wrekenen toorn meer onderworpen is. Die slag is Hem voorbij gevallen op zijn Borg, met al deszelfs vloek; die heeft door Hem al de voldoening ontvangen, welke een oneindige rechtvaardigheid vorderen kon, want: “*Daar is nu geen verdoemenis meer voor degenen die, in CHRISTUS JEZUS zijn;*” Rom. 8:1. Zij zijn van alle schuld der wet ontslagen: “*Wie zal dan beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods?*” Rom. 8:33.
5. Ziet hieruit ook *de ellendigen staat van alle ongelovigen die geen dadelijke kinderen der belofte zijn*. Wat zijn ze dan? Gij allen, die buiten CHRISTUS bent, u bent van nature kinderen des toorns, en in uw daden kinderen der ongehoorzaamheid kinderen des duivels, kinderen der dienstbare en niet der vrije u bent in dienstbaarheid aan de wet, als verbond der werken u bent vervloekte kinderen, slaven, en dienstbaar als ISMAEL onder dienstbaarheid aan het gebiedende gedeelte van de wet in haar uiterste gestrengheid, Gal. 5:3. U bent een schuldenaar, om de gehele wet te doen; alsook, onder dienstbaarheid aan het bedreigende gedeelte der wet, zijnde onder haar vloek want: “*Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is,*” enz. Gal. 3:10. En waarom? Omdat: “*Zo vele als er uit de werken der wet zijn, ook onder de vloek zijn,*” dat is: zo velen, als er onder het gebod zijn, die zijn ook onder de straf, en onder haar bedreiging; dus ook onderworpen aan de eeuwigen toorn Gods. O, kent dan uw treurigen staat, waaronder u bent, en weest daarover verlegen, u allen, die tot de voorgestelde hoop nooit de toevlucht genomen hebt. U bent nog geen kinderen der belofte en der vrije, als IZAK was, maar kinderen der dienstbare, als ISMAEL. Dus, onder de dienstbaarheid der wet zijnde, bent u ook onder de dienstbaarheid aan de dood, de hel en de toorn. Want vervloekt zult gij zijn in uw korf en baktrog; vervloekt in ziel en lichaam. Indien u in dien staat blijft, zult u vervloekt zijn in uw leven en in uw dood; vervloekt in tijd en eeuwigheid. O, bedenkt dan, waaronder u bent, en hoe u dien toorn nog kunt ontvlieden; anders, wee u voor eeuwig! Want, zo waarachtig als de Heere leeft, is uw naam *anathema, maranatha*, vervloekt hier, en vervloekt als de Heere CHRISTUS komt. Maar om u nu op te wekken, om tot deze JEZUS de toevlucht te nemen, en de belofte aan te grijpen, zo overweegt deze volgende stukken:

6. Uit deze leer kunnen wij zien, *de gelukkigen staat van alle gelovigen in CHRISTUS*. Zij zijn, gelijk IZAK was, dadelijke kinderen der belofte en dus ook kinderen van alle genaden en heerlijkheid, welke beloofd zijn in het Nieuwe Verbond. Als kinderen der belofte zijn ze kinderen Gods, kinderen des lichts, kinderen der vrijheid en der vrije. Vrij van de dienstbaarheid, de gestrengheid en de vloek der wet; vrij van de schuld en de macht der zonde; vrij van de prikkel en de schrik des doods. Zij zijn vrij van de tirannie en de heerschappij des Satans; vrij van de toorn en het mishagen Gods; vrij van de hel en de eeuwige verdoemenis. Zij zijn vrijgeboren kinderen, erfgenamen der belofte, en kinderen des koninkrijks, in de volstreksten zin, welke nooit buitengeworpen zullen worden; want: *“het is huns Vaders welbehagen, hun het koninkrijk te geven,”* Luk. 12:32, met alles wat in het verbond der belofte begrepen is. Daarvan zijn zij kinderen, en daarvan hebben zij bewijs, omdat zij gelovigen zijn. Zij zijn dezulken, die door genade de belofte omhelsd hebben als hun enige veiligheid, en hebben geen hoop noch verwachting van de wet, noch van zichzelf, noch uit hun beste betrachtingen. Maar zij hebben al hun hoop en verwachting uit de vrije en volstreekte belofte Gods in CHRISTUS, geopenbaard in het Evangelie.
7. Ziet hieruit ook, *de plicht in het algemeen, van allen die het Evangelie horen*. Te weten, om op de belofte des Evangelies te pleiten, en haar aan te grijpen, opdat zij daardoor blijken mogen hebben, dat zij kinderen der belofte zijn en dus ook kinderen Gods door het geloof in CHRISTUS JEZUS. Gal. 3:26: *“laat ons dan vrezen,”* zegt de apostel, *“dat niet te eniger tijd de belofte van in Zijn rust in te gaan, nagelaten zijnde, iemand van u schijne achtergebleven te zijn.”* Want hoewel het Evangelie der belofte aan ons verkondigd wordt, nochtans doet *“het Woord der prediking ons geen nut, als het niet gemengd is met het geloof dergenen die het horen,”* Hebr. 4:2. Wij kunnen uit de belofte geen nut of voordeel trekken, tenzij wij haar geloven, of door het geloof aannemen, met toepassing op onszelf. Het is een zekere waarheid, dat het geloof een kind is van de belofte. Daarom moet de moeder eerst dat kind uit haar vruchtbare baarmoeder voortbrengen, vóór het lucht kan scheppen in de lucht des Evangelies. Droomt daarom niet, om het geloof te halen uit uw eigen ingewanden; of zoekt niet te geloven in uw eigen kracht. Want het geloof sluit een geheel verzaken van uw eigen krachten in, met een vertrouwen op de Heere JEHOVA, in wie een eeuwige sterkte is. Het is een aangrijpen van Zijn kracht, welke u voorgesteld wordt in de vrije belofte. Het is niet het aangrijpen van Zijn sterkte door uw eigen kracht, maar het aangrijpen ener arme en machteloze ziel van Zijn sterkte, om genade te ontvangen, om alzo Zijn sterkte te kunnen aangrijpen. Indien de belofte alleen het voorwerp des geloofs was waarvan het geloof afhing, waar zouden wij dan om genade uitzien, om van haar afhankelijk te zijn? Maar zij, nu ook de moeder, of de vruchtbare baarmoeder zijnde, welke het geloof, onder de invloed des hemels, voortbrengt, zo is het niet alleen een omhelzen van de belofte, maar ook daaruit een kracht trekken om haar te omhelzen. Het geloof is, in een zeker opzicht, het zwakste ding van de wereld, hoewel het alles vermag. Het is zwak in zichzelf, maar sterk in de Heere; want het geloof, zich oefenende op de belofte, spreekt aldus: O, Jehova! u weet dat ik geen kracht heb, om gebruik te maken van dat Woord, of van die belofte, evemnin als ik een wereld kan scheppen. Maar o! daar is de belofte van U, als van een God der waarheid, die tevens ook een God van macht bent, en die aan Uw belofte het wezen geven kunt. Derhalve zegt mijn hart daar Amen op; mij geschiede naar Uw woord; door Uw genade omheIs ik haar

dan. Geloofst gij, o mens! op deze wijze, (hoe zwak het geloof ook in trap zou mogen wezen,) zo moet ik tot uw bemoediging zeggen, dat het zulk een goed geloof is in zijn soort, als er ooit geweest is in enigen gelovige ter wereld. Nu, ik zeg, het is de plicht van allen, die het Evangelie horen, het te geloven, *“door te bezegelen dat God waarachtig is, en door het aannemen van Zijn getuigenis, dat hij ons het eeuwige leven gegeven heeft, en dat leven is in Zijn zoon CHRISTUS JEZUS,”* 1 Joh. 5:10, 11. De wet en de belofte verschillen hierin, dat de wet niet anders, dan door het doen, voldaan kan worden; daar de belofte geen nut doen kan, dan door te geloven, ja door te geloven, in onderscheiding van het doen, zelfs in tegenstelling daarvan. Want het wettische doen en werken, in welk een evangelischen vorm de wereld het ook gieten moge, is juist het tegenovergestelde van het geloof. Verwacht daarom de beloofde genaden en zegeningen niet door uw werk, of door uw doen (want dat zou zijn door de werken der wet) maar door het geloof aan de belofte. Weliswaar, er kunnen soms misbruikers van de belofte en van de genade Gods wezen, die zeggen: *“Gedankt zij God, wij hebben voor de Hemel niets te doen dan te geloven; daarom zullen wij maar leven naar ons goeddunken, in het volbrengen van onze begeerlijkheden; evenwel geloven wij, dat alles met ons wèl zal zijn”* Hoe, mens! Wat is dat, te geloven en nochtans u voor te nemen, om in uw lusten en zonden te leven? Gewis, u weet in dit geval niet wat het geloof is. Anders zou u een zaak, zo strijdig tegen de gezonde rede en zo lasterlijk tegen de Heilige JEZUS, niet kunnen deken of uitspreken, alsof Hij, die het voorwerp des geloofs is, ook een dienaar der zonde ware. In CHRISTUS te geloven, buiten hetgeen ik gezegd heb, is Hem te gebruiken als een Zaligmaker, om u zalig te maken van uw zonden. Daarom, als u zegt in CHRISTUS te geloven, en in de zonde te blijven leven, zo is dat maar zot geklap en lastering. U mag in zulk een geval u verbeelden dat u gelooft, maar dat is geen geloof, maar lastering; en dus geen zaligmakend, maar een verdoemend geloof. Ook is het voorwerp van dat geloof niet des Heeren Woord, maar des Satans verleiding. Het ware en heerlijke voorwerp des waren geloofs is CHRISTUS, als *“ons geworden zijnde van Gode wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing,”* 1. Kor. 1:30, en dus tot volkomene bevrijding van de zonde en van de toorn. Het onmiddellijke voorwerp, waarin deze CHRISTUS ons wordt voorgesteld, is: de belofte. In de wet handelt God met zondaars enkel door geboden en dreigementen. Wee ons dan voor eeuwig, indien wij onder geen andere bedoeling zijn! Maar in het Evangelie, bepaald genomen, handelt God met ons zondaars door beloften. Daarom worden wij ook geroepen, om met Hem te handelen door het geloof in Hem, Zijn Woord der genade aangrijpende, om al die zaligheid, welke wij, als arme en ellendige zondaren, nodig hebben. De belofte komt tot zondaren, als zondaren; en er zou ook geen belofte van genade zijn, zo er geen zondaren waren. De belofte is Gods brief uit de hemel, ondertekend door de hand van CHRISTUS, en bezegeld door Zijn bloed. Wanneer u dan een zondaar bent, dan luidt het opschrift aan u, zeggende: *“Tot u is het Woord dezer zaligheid gezonden, dat JEZUS CHRISTUS in de wereld gekomen is, om zondaars zalig te maken,”* 1 Tim. 1:15.

8. Hieruit kunnen wij ook zien, *wat de plicht is van aken gelovige in het bijzonder.* Indien de gelovigen kinderen der belofte zijn, dan is het, (gelijk het de plicht is van zondaren, om de belofte te geloven,) ook de plicht van alle gelovigen, om door het geloof daarin te leven. Gelijk kinderen op hun moeder, en zuigelingen op de borst leven, zo moeten ook de kinderen der belofte leven op de belofte, en de

melk die daarin is, inzuigen. Want dat is hun leven, hun voedsel en hun onderhoud in ieder geval, totdat zij gekomen zullen zijn tot het leven bij de levensfontein in heerlijkheid, waar een belovend God voor eeuwig, als een beloftevolbrengend God, zal genoten worden. Dit was het leven van PAULUS, Gal. 2:20: *Ik ben met CHRISTUS gekruist, en ik leef, doch niet meer ik, maar CHRISTUS leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, die mij lief gehad en zichzelf voor mij overgegeven heeft.* Wat is het te leven door het geloof des Zoons Gods? Het is anders niet, dan op CHRISTUS te leven, welke voorgesteld is in de belofte; want het onmiddellijke voorwerp des geloofs is het Woord. Op CHRISTUS te leven, afgetrokken van het Woord, is het leven van aanschouwing en genieting, hetwelk alleen plaats heeft in de hemel. Maar op CHRISTUS, door het geloof te leven, is op Hem te leven in een woord van genade, en in de belofte des Evangelies.

Aangezien er dan beloften zijn, passend op elk geval, zo leeft daarop dan in elk geval.

- Bent u in duisternis, zo leeft op de belofte van verlichtende genade: *“Ik zal de blinden leiden door de weg dien zij niet geweten hebben; Ik zal ze doen treden door de paden, die zij niet geweten hebben; Ik zal de duisternis voor hun aangezicht licht maken, en het kromme recht,”* Jes. 42:16.
- In geval van doodsheid, zo leeft op de belofte van levendmakende genade: *“Ik ben de opstanding en het leven,”* Joh. 11:25; *“Ik leef, en gij zult leven,”* Joh. 14:19.
- In geval van verlating, zo leeft op de belofte van nooit-begevende, noch verlatende genade: *„Ik zal u niet begeven, en Ik zal u niet verlaten,”* Hebr. 13:5.
- In geval van zwakheid, zo leeft op de belofte van versterkende genade: *“Mijn genade is u genoeg, want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht,”* 2 Kor. 12:9.
- In geval van verberging, zo leeft op de belofte van vertroostende genade: *“Ik zie hun wegen, en Ik zal ze genezen, en hun vertroosting en wedergeven, namelijk, hunnen treurigen,”* Jes. 57:18.
- In geval van verflauwing en verdrukking, zo leeft op de belofte van ondersteunende genade, als daar is: *“Vreest niet, want Ik ben met u, en zijt niet verbaasd, want Ik ben uw God, Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid,”* Jes. 41:10.
- In geval van verzoeking, zo leeft op de belofte van de satan-overwinnende genade: *“En de God des vredes zal de Satan haast onder uw voeten verpletteren,”* Rom. 16:20.
- In geval van de kracht en overmacht der zonde, zo leeft op de belofte van de zonde-overwinnende genade: *“De zonde zal over u niet heersen, want gij zijt niet onder de wet maar onder de genade,”* Rom. 6:14.
- In geval van vreze des doods, zo leeft op de belofte van de dood-overwinnende genade: *“O dood! waar zijn uw pestilentiën? Hel! waar is uw verderf?”* Hos. 13:14.

In welk geval u u ook bevinden moogt, zo ziet, leeft op de belofte. Daar u geroepen bent, om God te verheerlijken voor de mensen, door Hem te gehoorzamen in uw leven, zowel als om Hem te verheerlijken, door te geloven met het hart; ziet dan ook toe, dat uw geloof een werkzaam geloof zij, werkende door de liefde. Dat zal dan aan

de wereld en aan uzelf doen blijken, dat uw geloof ongeveinsd is. Indien iemand een bewijs begeert, dat de zon eerst is opgegaan binnen de middenvlakte, hoewel zij nog buiten zijn gezicht is, zo zal hij dat door westwaarts heen te zien beter ontdekken, dan oostwaarts, want vóór hij het lichaam der zon zien kan, kan hij haar stralen tegen een hogen toren of berg zien schijnen. Dus, westwaarts ziende, zal hij zien dat de zon in het oosten opgaat. Zo ook, wanneer de wereld een bewijs hebben wil, dat u een gelovige bent, zo zal zij niet op uw geloof, maar op uw werken zien, en op de stralen, die van het geloof afdalen. Op uw werken te zien, dat is dan: tegenover uw geloof te zien. Want, gelijk het geloof en de werken, in het stuk van rechtvaardigmaking, tegenover elkaar staan, zo verloochent ook het geloof alle werken, om door hun betrachtning iets te verwachten; hoewel het de goede werken dadelijk voortbrengt. Daarom, omdat de wereld niet op uw hart zien zal, (hetwelk zij ook niet doen kan,) maar op uw wandel, alsook niet op uw geloof, (hetwelk God alleen ziet,) maar op uw werken, welke zij ook ziet, o, draagt dan zorg, dat uw geloof een werkzaam geloof zij! *“Toont mij uw geloof uit uw werken,”* Jak. 2:18. Wanneer u het geloof recht werkzaam wilt houden zo zoekt toe te zien, dat het op CHRISTUS en op de belofte vastgemaakt zij, welke ondernomen heeft om in u te werken *“het willen en het werken naar Zijn welbehagen”* Phil. 2:13. Anders zullen de vruchten van uw geloof zeer ongestadig en oneffen zijn, want het geloof heeft twee voeten. De éne is een vastgezette en de andere een omlopende voet; gelijk de voeten of punten van een passer. Daarvan staat de éne vast in het middenpunt, en de andere loopt rond om de cirkel te maken; zo nu de punt, welke in het middenpunt is, niet vaststaat, zo zal de andere een zeer oneffen cirkel maken. Zo is het ook hiermede; de éne voet des geloofs staat vast op CHRISTUS, het middenpunt, en de andere loopt en maakt het rond van een heilig geestelijke en evangelische gehoorzaamheid. Wanneer nu de voet, welke op CHRISTUS en op de belofte vaststaan moet, heen en weder gedreven wordt, dan zal uw beweging in gehoorzaamheid ook zeer oneffen zijn. Wilt u dan God, uw Hemelse Vader, verheerlijken? O, ziet dan bij Hem uit naar genade, om door het geloof te leven op de belofte, om alzo te tonen dat gij kinderen der belofte bent!

VERDERE GEBRUIKEN VAN ONDERRICHTING, BIJ EEN ANDERE GELEGENHEID, OVER DEZELFDE WOORDEN, VOORGESTELD.

Het Sacrament van des Heeren Heilige Avondmaal is een zegel, hetzij van een zegen of van een vloek; van een belofte of van een bedreiging. Aan een ongelovige verzegelt het een vloek en een bedreiging, want: “*Die onwaardiglijk eet en drinkt, eet en drinkt zichzelf een oordeel,*” 1 Kor. 11:29. Aan de gelovige verzegelt het een zegen en een belofte. Dit is de eigenlijke inhoud van de instelling: “*Deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in Mijn bloed,*” 1 Kor. 11:25. Het is dan het Nieuwe Verbond, waarvan al de beloften door het bloed van CHRISTUS verzegeld en bevestigd zijn. Daarom zijn allen, welke daar recht hebben, kinderen der belofte; dus is deze tekst bij deze gelegenheid gepast.

Onder de menigvuldige kenmerken, gegeven aan de kinderen Gods, is deze van kinderen der belofte wel een van de aangenaamste en meest-betekenende. Het is een groot voorrecht een grote waardigheid, een kind der belofte te wezen; want zulk een betrekking op de belofte toont aan, een nauwe betrekking op CHRISTUS. CHRISTUS is de naaste aan de belofte. Zij is in Hem ja en amen; ja in het stuk van verzekering en amen in het stuk van bevestiging. Alle beloften zijn door Hem verzekerd en bevestigd; verzekerd door Zijn Woord en bevestigd door Zijn bloed. Zodat een kind der belofte te zijn, is: een nabestaande van CHRISTUS te wezen. Want CHRISTUS zelf is het eerstgeboren kind van de belofte, en naast Hem zijn alle gelovigen daar kinderen van.

Ik zal dan verder enige andere lessen uit deze leer, bij wijze van onderrichting voordragen.

1. Hieruit kunnen wij zien, *de natuur des geloofs*. Zijn alle gelovigen, als gelovigen, kinderen der belofte, dan is het geloof zelf een vrucht der belofte, zowel, als alle andere genaden, zegeningen, weldaden en voorrechten, die zij reeds in de tijd genieten, en die zij ten volle in de eeuwigheid genieten zullen, allen vruchten der belofte of beloofde zegeningen zijn. Inzonderheid is het geloof een kind of een vrucht der belofte, in een tweeledig opzicht; het éne is barende, en het andere voedende. De belofte is de baarmoeder, welke het geloof baart, en zij is de borst die het voedt en aankweekt. Eerst wordt het geloof uit de baarmoeder der belofte voortgebracht en door het Woord der waarheid geboren, Jak. 1:18: “*Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard,*” door hetzelfde. Het geloof der uitverkorenen Gods is een geloof der werking Gods, werkende door middel van het Woord: “*Het geloof is uit het gehoor,*” enz. Wanneer de kracht van de Geest des geloofs de leer der genade vergezelt, dan wordt de baarmoeder der belofte bezwangerd met een almachtige kracht en komt tot haar volle dracht, om de genade des geloofs in het hart voort te brengen. Wanneer nu het geloof, in het hart des zondaars, door de belofte voortgebracht is, dan is hij een gelovige. Als nu het kind, dat geloof heet,

geboren is, wat doet het dan? Wanneer het een kind der belofte is, dan zuigt het aan de borsten zijner moeder, door de belofte te omhelzen; gelijk een kind zijn moeder omhelst, die het geboort heeft, zich vasthoudt aan haar borst, en, naar de mate van zijn kracht, de melk, welke daarin is, zuigt en zich toedient. Dit zinnebeeld komt overeen met de toepassing of toeëigening, welke in de natuur des geloofs is. Alleen wanneer een kind de borst neemt, dan is dit een natuurlijke daad des lichaams. Maar wanneer het geloof de belofte aanneemt, dan is dat een geestelijke daad der ziel, en wel inzonderheid van het verstand. Want de belofte te omhelzen, is haar te geloven; en haar te geloven is een hartelijke toestemming daaraan te geven, met een bijzondere toepassing op zichzelf. Het is een aannemen van Gods Woord, als een genoegzame zekerheid voor zijn eeuwig leven en zijn zaligheid. Daarom, indien iemand vragen mocht of de verzekering tot het wezen of tot de natuur van het geloof behoort, dan vraag ik weder hoe het bijzondere geloof van een belofte bestaan kan, zonder verzekering in de natuur daarvan. Geloven is: de belofte voor zichzelf aan te nemen; en de belofte voor zichzelf aan te nemen is: van die belofte verzekerd te zijn, met opzicht tot zichzelf. Indien iemand u een grote zaak belooft, wat doet u dan, als u zijn woord en zijn belofte aanneemt? Wanneer u daarvan niet verzekerd of overtuigd bent, met betrekking tot uzelf, dan zult u het niet aannemen. Maar, indien u zijn belofte aanneemt, dan bent u van de getrouwheid van de belover verzekerd, met betrekking tot uzelf. Evenzo is het ook hier mede; het geloof is een aannemen van Gods Woord, een berusten op Zijn belofte, vertrouwend op de getrouwheid van de Belover, Rom. 4:20, 21. Het is de natuur van het ongeloof, om aan de belofte te twifelen. Het is waar, een gelovige kan wel vele twijfelingen hebben, omdat hij veel ongeloof heeft; ook zijn heden ten dage de meeste gelovigen, ongelovige of twijfelende gelovigen; maar het is niet het geloof hetwelk twijfelt, maar het ongeloof. De vraag is dus: Wat doet een mens, als hij gelooft? Ik antwoord: *Dat het de natuur des geloofs is, verzekerd te zijn van de belofte, en God op Zijn Woord te geloven.* Het is ook, uit kracht van de belofte, de waarheid en de vervulling daarvan te geloven, zeggende: *“Die het beloofd heeft is getrouw, die het ook volbrengen zal.”*

2. Hieruit kunnen wij ook zien, *het onderscheid tussen het geloof en het geestelijk gevoel, of tussen de verzekering des geloofs, en de verzekering van het gevoel.* Het geloof neemt bezit van de belofte, maar het gevoel is een begonnen bezitting van de beloofde zaak. Het geloof is een aannemen van de belofte, maar het gevoel is een genieten van hetgeen beloofd is. Het geloof is een aannemen van Gods Woord, en het gevoel is een gevoelen van Zijn werk, in overeenkomst met het Woord. De verzekering, welke men gemeenlijk alzo noemt, is gans geen geloof, maar gevoel; want zij is niet gegrond op het Woord buiten ons, maar op Gods werk binnen ons. Zij is de vrucht en de uitwerking van het geloof, maar niet deszelfs directe daad. Zij is de terugstuiting des geloofs en van andere genaden, en het zien bij het licht van Gods Geest, dat men het geloof heeft. Het geloof leeft op de belofte, en het gevoel op de vervulling daarvan. Door het geloof gelooft een gelovige de waarheid van de belofte, maar door het gevoel smaakt hij daarvan de zoetheid. De verzekering des geloofs spreekt aldus: *“Ik ben verzekerd omdat God het zegt”*; maar de verzekering van het gevoel zegt *“Ik ben verzekerd, omdat ik het gevoel.”* Een behoorlijk onderscheid te maken tussen deze twee zaken, zou van groot gebruik en van nut kunnen zijn. Als men iemand hoorde vaststellen, dat er geen geloof kon zijn zonder verzekering, dat zou een waarheid zijn, wanneer

men het verstond van de verzekerdheid des geloofs. Wanneer men een ander hoorde vaststellen, dat er immers geloof kon zijn, waar geen verzekering was, dat is ook een waarheid, als men het verstaat van de verzekering van het gevoel. Doch, als men dit onderscheid niet wel waarneemt, dan kan men niet anders dan verward spreken omtrent dit stuk. Ook kan men zich dan niet verenigen met de leer van het Woord, met de leer van onze hervormers, en met onze geloofsleuzen, waaraan wij plechtig verbonden zijn, om die staande te houden. Als men deze zaak behoorlijk onderscheidt, dan zullen wij in staat zijn, om de overeenkomst van ons geloof met het geloof van onze gelovige voorvaders aan te tonen. Die hebben de verzekering geplaatst in de natuur, of in het wezen van het geloof, alsook de overeenkomst tussen onze oude en latere geloofsbelijdenissen, welke in deze zaak in het geheel niet verschillen, wanneer men hen maar onderscheidenlijk verklaart.

3. Hieruit kunnen wij ook zien *het onderscheid tussen het geloof en de hoop, met betrekking tot de belofte, waarvan de gelovigen kinderen zijn*. Het geloof heeft zijn betrekking tot de belofte zelf, maar de hoop heeft haar betrekking tot de beloofde zaak. Het geloof heeft zijn betrekking op de waarheid van de belofte, en de hoop op het goede daarvan. Gelijk een koning die zijn gezant uitzendt, om zijn gunstgenoot kennis te geven, dat hij bij Hem aan zijn huis moet komen; eerst ontvangt die vriend de gezant des konings, en dan bereidt hij zich om de koning te ontmoeten. zo ontvangt ook het geloof de belofte, als een gezant, en dan bereidt zich de hoop, om dien koning te ontmoeten, en wacht op de beloofde zaak. Het voorwerp des geloofs is dan de Waarheid Gods, maar het voorwerp van de hoop is de goedheid Gods, en die ziet uit op het beloofde goed.
4. Hieruit kunnen wij ook zien, *het onderscheid tussen de Wet en het Evangelie*. Ziet dan, hoe zij in hun natuur verschillen. De wet is een gebod, maar het Evangelie is een belofte. Hierom worden de wet en het Evangelie tegenover elkaar gesteld, Gal. 3:18, 21. Het Evangelie is geen nieuwe wet, anders zou het een nieuw verbond der werken moeten zijn. Indien daarin nieuwe geboden waren, die direct of indirect bevolen zijn in de wet, dan moesten die nieuw geboden ook een gerechtigheid hebben, welke aan de wet beantwoordde tot onze rechtvaardigmaking, onderscheiden van de gerechtigheid van CHRISTUS. Dus zouden wij dan een andere gerechtigheid tot onze rechtvaardigmaking nodig hebben, dan CHRISTUS' gerechtigheid, vervullende de wet in onze plaats. "Hoe!" zult u mogelijk vragen, "zijn het geloof en de bekering geen nieuwe evangelische geboden, die de wet niet voorschrijft?" Ik antwoord: "zij mogen evangelische geboden genoemd worden, voor zover zij nu aan de bediening van het Evangelie ondergeschikt zijn geworden; maar, als geboden in een volstrekten zin, behoren zij tot de wet.

Het geloof, de bekering en dergelijken, kunnen drieledig worden aangemerkt.

- Eerst, gelijk zij conditiën zijn;
- ten anderen, gelijk zij plichten zijn;
- en ten derde, gelijk zij genade zijn.

Merkt men zo aan als conditiën, ik bedoel zoals zij door de mens daartoe gemaakt zijn, dan behoren zij tot het verbond der werken, hetwelk een conditioneel verbond is.

Hoewel dat verbond niet minder dan een volmaaktheid tot de voorwaarde of conditie eiste, en geen bekering toeliet, zo maakt men nochtans voor zichzelf een nieuw verbond der werken, wanneer men het geloof en de bekering tot de voorwaarden des levens stelt. Als voorwaarden hebben wij die dan nu niet nodig, want de enige conditie van ons eeuwige leven is de gehoorzaamheid van CHRISTUS tot de dood.

Ten andere, merken wij ze dan als plichten, dan behoren zij tot de wet der zeden in de hand van CHRISTUS, in de algemene bediening van het Evangelie, of tot het Evangelie, in een ruimen zin genomen; hetwelk dan ook al de plichten van de zedelijke wet in zich begrijpt. In deze zin blijven wij altijd verbonden, om ze te volbrengen; want CHRISTUS is niet gekomen onder de wet als regel, om onze verbintenis van gehoorzaamheid daaraan als regel des Levens te verbreken. Hoewel Hij nochtans onder de wet, als verbond, gekomen is, om onze verbintenis van gehoorzaamheid aan haar te verbreken, zoals zij een voorwaarde des Levens is.

Ten derde merken wij ze aan als genaden, dan behoren zij eigenlijk tot het Evangelie, strikt genomen; want zij zijn daar beiden in beloofd, gelijk ook alle andere genaden en heerlijkheid daarin beloofd zijn. Het is dan zeer nodig, dat wij het Evangelie aanmerken, bepaald genomen, als belofte; (gelijk ook de Schrift hetzelfde alzo noemt,) opdat wij aldus de wet en het Evangelie en het Oude en het Nieuwe Verbond, te weten: het verbond der werken en het verbond der genade, niet vermengen mochten. Dit merkt ook de apostel aan Rom. 11:6. De wet en de belofte kunnen niet vermengd worden evenmin als vuur en water. De wet, gevoegd bij de belofte, vernietigt die, want: *“Indien de erfenis uit de wet is, zo is ze niet meer uit de belofte, Gal. 3:18. Want indien degenen, die uit de wet zijn, erfgenamen zijn, zo is het geloof ijdel geworden, en de belofte te niet gedaan.”* Rom. 4:14. De wet belooft het leven, op voorwaarde van onze gehoorzaamheid, maar het Evangelie alleen op voorwaarde van CHRISTUS' gehoorzaamheid. Vraagt men: *“beloofst dan het Evangelie niet het eeuwige leven, op voorwaarde van ons geloof?”* Ik antwoord: *“gelijk het geloof een vrije gave Gods is, evenals het eeuwige leven, zo moet het niet worden aangemerkt als een werk, door ons verricht; maar als een instrument, waardoor het de belofte met de beloofde zaak aanneemt.* Ook heeft het ware geloof zichzelf nooit als een eigenlijke conditie aangemerkt, maar het heeft zichzelf altijd verloochend, en CHRISTUS omhelsd tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing, enz. Dit onderscheid tussen de wet en het Evangelie moet door ons bewaard worden als een schat; want het is de grondslag van vele andere evangelische waarheden. De onkunde in dit stuk heeft het verval veroorzaakt van de godsdienst in al de eeuwen van de kerk. Wanneer het geloof en de werken, in het stuk van de rechtvaardigmaking, dooreen gemengd worden, dan wordt de evangelische heiligheid bedorven, omdat door de wet geen heiligheid voortkomt, maar door de genade. Daarom merkt het Evangelie het geloof zelfs niet aan als een werk; want het veroorzaakt niet, het werkt niet uit, en het bevordert onze zaligheid of rechtvaardigmaking niet. Maar, gelijk de hand van een bedelaar een aalmoes aanneemt, zo neemt het geloof die aan. Dat geloof is door God alleen gewrocht, en aan ons geschonken. Omdat de wet een woord is van bevel, en het Evangelie een woord van belofte, om geloofd te worden, daarom worden het geloof en de werken, door de apostel, direct tegenover elkaar gesteld. Ook is de misvatting van dit onderscheid het bederf geweest van het Evangelie. Daarom zei LUTHER: *“De mensen dwalen zeer gevaarlijk, indien zij geen nauwkeurig onderscheid maken tussen de stem der wet, en tussen de stem des Evangelies, in dit wezenlijke verschilstuk; te weten: dat de wet ons alleen leert, wat wij doen moeten, daar het Evangelie ons leert,*

wat wij moeten aannemen en geloven.”

5. Hieruit kunnen wij ook zien *het onderscheid tussen de wet en het Evangelie, niet alleen in hun natuur, maar ook in hun uitwerkingen*. De wet is een dodende letter, een bediening des doods en der verdoemenis; maar het Evangelie is *“Een bediening des Geestes, des levens en der rechtvaardigheid,”* 2 Kor. 3:6, 7, 8, 9. Het is de belofte des Evangelies, welke de vruchtbare baarmoeder is, om Gode kinderen voort te brengen. Daarom worden zij ook kinderen der belofte genoemd. Hieruit zien wij, dat de wet en het Evangelie zoveel verschillen, als leven en dood. Sedert de wet verbroken is, heeft ze nooit één ziel levend kunnen maken, of uit de dood tot het leven overbrengen; want *“zij is door het vlees krachteloos geworden”* Rom. 8:3. De wet kan wel overtuigen en doen ontwaken, maar zij kan niet bekeren, noch levend maken. Die eer heeft God bewaard voor de belofte des Evangelies; te weten, om kinderen voor Hem te baren, omdat zij het kanaal is, waardoor de Geest heen loopt, Gal. 3:2. Neemt een mens, die het Evangelie verstaat, en laat de wet op hem aanvallen met duizend geboden, en met nog zo veel zedelijke argumenten om zich op te dringen, zo dient nochtans al haar aanvallen nergens anders toe, dan om hem te doden en levenloos te maken, totdat de belofte hem door de Geest Gods wordt voorgesteld. Daardoor wordt hij dan levend gemaakt; want dan wordt aan de ziel hulp voorgesteld, en dus beurt zich haar hart en haar hoop op uit die diepten, waarin zij gezonken was.

6. Ziet hieruit ook *het onderscheid tussen die dingen die wettisch en die evangelisch, mogen genoemd worden*. Bijvoorbeeld:
 - a. Ziet hieruit het onderscheid tussen een *evangelischen en een wettischen geveinsde*. Een evangelisch geveinsde wil wel aan de belofte, maar hij misbruikt en verdeelt haar. Hij bemint de belofte van bevrijding, maar hij haat de belofte van heiligheid. Hij omhelst de belofte van vergeving, maar verwerpt de belofte van reinheid, zodat hij wel zalig, maar niet heilig wil zijn, en dus verbreekt hij het Evangelie en de belofte. Anderzijds: een wettisch geveinsde wil alleen maar aan de wet; maar hij is een zondig misbruiker en verbreker daarvan. In plaats van de wet te voldoen door de volmaakte gerechtigheid van CHRISTUS, zo dekt hij haar te voldoen door zijn eigen onvolmaakte, geringe en zwakke plichten. PAULUS noemt al zijn gerechtigheid maar drek, Fil. 3:8, en wat is uw gehoorzaamheid beter, o mens? Meent u Gods heilige wet te kunnen voldoen met een stukje drek? O, welk een schande brengt zulk een mens toch op de wet, welke niet tot CHRISTUS, om Zijn gerechtigheid, komt! *Neen*, zult u mogelijk zeggen, *het is mijn gehoorzaamheid en de gehoorzaamheid van CHRISTUS tesamen, waardoor ik de wet hoop te voldoen*. Maar ik moet het u zeggen, o mens! Indien u dekt door de wet, hetzij in 't geheel of ten dele, gerechtvaardigd te zullen werden, tot verachting van de belofte des levens en der rechtvaardigmaking door CHRISTUS alleen, dat CHRISTUS u onnut geworden is. Verder, indien u aan de wet enige schuld betalen wilt, zo moet u het alles betalen; en u bent een schuldenaar om de gehele wet te doen, gelijk de apostel spreekt Gal. 5:2, 3, 4. Behalve dat, gelijk de wet een volmaakte gehoorzaamheid vordert, zo vordert zij ook een persoonlijke, dat is, de gehoorzaamheid van een persoon alleen. Men moet niet deken, dat men, door gehoorzaamheid van twee personen tesamen te voegen, een volmaakte gehoorzaamheid maakt; want in zulk een geval is de gehoorzaamheid van de

enen en de anderen onvolkomen, en dus niet gelijkvormig met de wet. Daarom kan dat niet voor een volkomene gerechtigheid worden aangenomen. Maar de ziel, die ze alzo heeft, moet sterven, omdat ze een zondige ziel is, Ezech. 18:4.

- b. Hieruit kunnen wij ook het onderscheid zien tussen een *wettischen en een evangelischen gelovige*. Er kunnen ware gelovigen zijn, welke meer wettisch zijn dan anderen, die meer evangelisch zijn. Een evangelisch gelovige handelt meest met de belofte, op een gelovige wijze, door het geloof daarop levende. Daarom is hij de heiligste, de blijmoedigste en vrolijkste Christen. Daarentegen houdt zich een wettisch gelovige, hoewel hij, voor zover hij een gelovige is, niet onder de wet is, nochtans door zijn ongeloof daar veelal onder, meer handelende met het gebod dan met de belofte. Daarom wordt hij ook, op elke tekortkoming en gebrek in zijn gehoorzaamheid, moedeloos en harteloos, en vervuld met vrees en twijfelingen. Sommige mensen zijn gelijk die, waarvan de apostel spreekt, Gal. 4:21: “*Die willen onder de wet zijn.*” Vraagt gij: “*wanneer kan men zeggen, dat een mens, en zelfs een gelovige, onder de wet wil zijn?*” ik antwoord: “dan, wanneer hij, volgens zijn wettische gesteldheid, geneigd is, om zijn aanneming bij God te grondvesten op zijn plichten en betrachtingen, in plaats dat hij die alleen bouwt op de gehoorzaamheid van CHRISTUS; alsook, wanneer hij meer bouwt op de ontvangene genade, dan op de toegerekende gerechtigheid van CHRISTUS. Als hij meer tot zijn gehoorzaamheid bewogen wordt door de schrik en de vloek der wet, dan door de lokking der genade in de vrije belofte. Als hij vervolgens datgene wat beloofd is, alleen verwacht op een conditioneel wijze; want dan houdt hij zich vast aan het oude verbond, hetwelk op een conditionele belofte steunde: *Doet dat, en gij zult leven*. Als hij enige ondersteuning in de plicht gehad heeft, en daarom dekt dat de Heere nu weder verbonden is, om Zijn genade aan hem te schenken, op zijn volbrenging van de plichten. Als hij niets verwacht, dan op het volbrengen van enige conditie, gelijk die, waarvan men leest Jes. 58:3. Vervolgens, wanneer zijn hoop van genade rijst en daalt met zijn gestalten en betrachtingen, meer dan door de regel van de vrije genade en de getrouwheid Gods, dan is hij een wettisch gelovige bij uitstek; indien hij anders een gelovige mag genoemd worden. Dus is het dan ook geen wonder, dat zo een nog zeer waggelend en twijfelachtig is. Gelukkig is daarentegen zulk een gelovige, die meer verlicht is in de verborgenheid van het Evangelie; gewis, zo iemand is veel meer in staat, om God te verheerlijken.
- c. Hieruit kunnen wij ook zien het onderscheid tussen een *wettische en een evangelische leerwijze*. Een wettische leerwijze vertoont God meer als een gebiedend en bedreigend God; maar een evangelische leerwijze stelt God voornamelijk voor als een belovend God. Een wettische leerwijze doet God, als het ware, niets anders dan een Gebieder zijn, maar een evangelische leerwijze vertoont Hem ook als een Belover. De wet is: *God in een gebod*, maar het Evangelie is: *God in een belofte of in CHRISTUS*. Een wettische leerwijze begunstigt de natuurlijke trotsheid des mensen, alsof men het leven zoeken moest, als uit de werken der wet; maar een evangelische leerwijze vernedert de trotsheid des mensen, omdat zij aanwijst, dat het leven alleen verkregen kan worden door een vrije belofte. Dat is ook een voorname reden, waarom het Evangelie voor de vleselijke rede zulk een wonderlijke zaak is; want de geleerdheid kan het onmogelijk bereiken. De wereldse wijsheid

wordt daaraan geërgerd en de natuur staat daarvan verbaasd. *Hoe!* zegt ze, *zou men het leven en de zaligheid verkrijgen om niet, door een vrije belofte?* Maar dit Evangelie is voor de wereld een dwaasheid; zij kan het niet geloven. Zij dekt, dat God het leven en de zaligheid voor zulk een geringen prijs niet schenken wil. Met één woord, een wettische leerwijze geeft een mens meer te doen om de zaligheid, dan hij doen kan; maar een evangelische leerwijze geeft hem minder te doen, dan hij doen wil. Want niemand is gewillig, om door vrije genade gezaligd te worden, voordat God zelf hem op een dag van Zijn heirkraft, gewillig maakt. Een wettische leerwijze spreekt, alsof alles afhankelijk is van een gebod te gehoorzamen; maar een evangelische zegt integendeel, dat alles afhangt van Gods vervullen van een belofte. Gelijk de wet een mens al het werk oplegt, en het Evangelie dat aan de genade toeëigent, opdat zij al de heerlijkheid daarvan ontvangen zou, zo leidt een wettische leerwijze een mens in zich zelf; maar een evangelische leidt hem buiten zichzelf tot CHRISTUS om, en tot alles. Daarom baart ook een wettische leerwijze tot *vrees en dienstbaarheid*, maar een evangelische tot *hoop en tot vrijheid*.

- d. Ziet hieruit ook het onderscheid tussen een *wettische, en een evangelische, bekering; alsook tussen een wettische, en een evangelische, gehoorzaamheid*. De bekering is een vrucht des geloofs, van welke soort zij ook wezen moge. Een wettische bekering heeft haar invloed uit het geloof der wet en uit haar bedreiging. Daarom heeft zij ook een mengsel van schrik en vrees in zich. Maar een evangelische bekering wordt aangedrongen door het geloof aan het Evangelie en zijn beloften. Daarom heeft zij een mengsel van vreugde en van blijdschap, zodat een ziel de belofte van vergeving lezen kan, zelfs met tranen van blijdschap in haar ogen. Te spreken van een evangelische bekering vóór het geloof, dat is een vreemde droom; want er kan geen evangelische bekering plaatshebben vóór het geloof in de barmhartigheid Gods, in CHRISTUS aangemerkt, en begrepen in de spiegel van een evangelische belofte. Aangaande de gehoorzaamheid: *een wettische gehoorzaamheid wordt aangezet door een wettische hoop op de hemel, of door een slaafse vrees voor de hel; volgens de inhoud van de wet: doet dat, en gij zult leven, en zo niet, zo zult u sterven*. Maar een evangelische gehoorzaamheid wordt aangezet door het geloof van Gods vrije liefde en gunst in CHRISTUS, geopenbaard in de belofte. Dus toont ons deze leer het ware onderscheid tussen wettische en evangelische zaken.
7. Ziet hieruit ook het *onderscheid tussen gelovigen en ongelovigen*. Gelovigen aan de belofte zijn kinderen der belofte. Zij worden onderscheiden van anderen, die het geloof voorwenden, zelfs door hun geloof. De gelovigen geloven de beloften, en zij passen, hetgeen ze geloven, op zichzelf toe. Maar de goddelozen kunnen, gelijk de duivel, ook wel geloven, welke weet, dat dit alles waar is, maar zij kunnen het op zichzelf niet toepassen. Het geloof van velen is, gelijk een uithuizige of uitlopende hen, welke haar eieren bij een ander brengt, en die nooit thuis legt. Alzo geloven zij ook, dat anderen zalig zullen worden, maar niet zichzelf; zij geloven de belofte, met betrekking tot anderen, maar niet ten opzichte van zichzelf. Hoe de gelovigen en ongelovigen verschillen ten opzichte van hoedanigheid en gesteldheid, dat zal naderhand blijken in het gebruik van de beproeving. Maar hoe zij ook ten opzichte van voorrecht verschillen, dat toont onze tekst ons duidelijk aan. Inzonderheid zijn zij vrijgeboren kinderen der

belofte, of kinderen der vrije, gelijk in de samenhang van onze tekst gezegd wordt; terwijl alle ongelovigen kinderen der dienstbare zijn. Dat is: de gelovigen zijn bevrijd van de wet, als een verbond der werken, en de ongelovigen zijn onder de dienstbaarheid daarvan; en zij, aldus onder de dienstbaarheid der wet zijnde, zijn ook dienstbaar aan hun lusten, Rom. 6:14. Het is alleen het voorrecht van de gelovigen, dat de zonde over hen niet heersen zal, omdat zij *“niet zijn onder de wet, maar onder de genade,”* Rom. 6:14, hoe ze anders soms ook nog over hen moge schijnen te heersen. Maar het is integendeel de ellende van alle goddelozen en ongelovigen, dat de zonde waarlijk over hen heerst, omdat zij niet zijn onder de genade, maar onder de wet. De wet heeft geen belofte van heiligmaking voor de zondaar; want de wet, waaronder hij is, vervloekt en veroordeelt hem, wegens zijn zonde, naar de hel. Maar zij kan hem niet bevrijden van zijn zonde, noch van de hel. Maar een gelovige is bevrijd van de wet, als verbond der werken, en dientengevolge ook van de schuld en de macht der zonde, daar hij niet onder de wet is, maar onder de genade. Alzo maakt hem de genade vrij, want de rechtvaardigmakende genade bevrijdt hem van de schuld, en de heiligende genade van de macht der zonde. Opent nu deze leer van de bevrijding der gelovigen van de wet, als verbond, een deur tot zorgeloosheid en losheid? O diepe onkunde! Deze leer is het enige middel, hetwelk hem van de zonde bevrijdt, volgens de eigen bevinding van onze apostel, Gal. 2:19, zeggende: *“ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zoude;* en Rom. 3:31: *Doen wij dan de wet to niet door het geloof? Dat zij verre; maar wij bevestigen de wet.”*

8. Hieruit kunnen wij ook zien, *het onderscheid tussen de vastheid van het verbond der werken, en het verbond der genade; met betrekking tot het eeuwige leven.* Het eerste hing af van een belofte, welke gedaan was op de veranderlijke gerechtigheid van een mens, waarom het ook verbeurd is; maar het laatste hangt af van een belofte in CHRISTUS JEZUS, op Zijn eeuwige gerechtigheid. Alzo staat het recht ten eeuwigen leven voor een gelovige op de vasten grondslag van CHRISTUS' gehoorzaamheid aan het gebod van de wet; en niet op de zandgrond van een persoonlijke gehoorzaamheid van een bloot mens. Gelijk de vastheid van het eeuwige leven eens gelovigen, gegrond is op de gehoorzaamheid van CHRISTUS aan het gebod, zo is ook zijn bevrijding van de eeuwigen dood, gegrond op de voldoening van CHRISTUS aan de bedreiging van de wet. Dus kan hij nu niet meer onder de bedreiging van de eeuwigen dood wezen, omdat hij een kind, der belofte is. Hoe vals is het dan toch, vast te stellen, dat een gelovige door zijn nieuwe zonden weder onderworpen wordt gemaakt aan de dood en aan de hel? Wel is waar, zijn zonden verdienen wel de dood en de hel, maar zijn persoon kan daar nooit aan onderworpen worden, zoolang hij een kind der belofte is, welke hem bevestigd is door de eed Gods en het bloed van CHRISTUS. God heeft andere wegen, waardoor Hij Zijn kinderen tuchtigt, dan dat Hij hen uit zijn familie zou uitwerpen, of van kinderen der belofte tot kinderen des toorns stellen, gelijk zij van nature waren. O neen! Gelijk zij niet weder onder de verbeuring van het eeuwige leven vervallen kunnen, omdat de dadelijke gehoorzaamheid van CHRISTUS de belofte des levens voor hen bevestigd, zo kunnen zij ook niet weder onderworpen worden aan de eeuwigen dood. Daarom, omdat de lijdelijke gehoorzaamheid van CHRISTUS tot de dood, de belofte van hun bevrijding daarvan bevestigd heeft; en *“Zo is er dan nu gene verdoemenis voor degenen, die in CHRISTUS JEZUS zijn,”* Rom. 8:1. Hen daar weder aan onderworpen te maken, dat zou ten enenmale de kracht van CHRISTUS' dood en de waarheid van

Gods belofte, krachteloos maken. Mijn vrienden! Wij zijn zo ver van bevreesd of beschaamd te zijn, om deze waarheden te prediken (hoezeer zij ook door sommigen mogen tegengestaan worden) dat wij ze aanzien, als een heilige schat, overwaardig, dat daarvoor gestreden worde, al ware het tot de bloede toe.

9. Ziet hieruit ook, *waarin, zowel de hoop van een zondaar, als het deel van een heilige gelegen is*; te weten: in de vrije belofte van God in CHRISTUS, waarvan de gelovigen kinderen zijn. Ik zeg, zowel de hoop van een zondaar, als het deel van een heilige is gelegen in de belofte; dat is: *in de goedertierenheid Gods in CHRISTUS*, welke de belofte aan zondaren voorstelt. Ook in de waarheid Gods, in CHRISTUS, welke verbonden is, om haar aan de Heilige of de gelovigen te geven. Daarom wordt het geven der belofte goedertierenheid en het vervullen daarvan, waarheid genoemd, Micha 7:20: “*Gij zult JAKOB de trouw en ABRAHAM de goedertierenheid geven*. Zij wordt goedertierenheid aan ABRAHAM genoemd, omdat God Zijn goedertierenheid verheerlijkte, door hem de belofte te geven. Zij wordt trouw aan JAKOB genoemd, omdat God Zijn waarheid of getrouwheid verheerlijkte, welke verbonden was, om de belofte te vervullen. Hieruit wordt ons geleerd, dat de hoop van een zondaar nergens anders, dan in de belofte gelegen is; welken God, als een goedertieren God, in CHRISTUS; aan hem voorstelt, om vervolgens door hem aangenomen en toegepast te worden. Ook, dat de schat van een heilige nergens anders in gelegen is, dan in de belofte; welken God, als een waarachtig en getrouw God, in Christus, verbonden is te vervullen aan hem, als zijnde een kind der belofte.

- 0 zondaar! Ziet hier dan voor u een deur der hoop geopend. Die zelfde belofte, welke de schat is van een heilige, en welke in zich begrijpt God, CHRISTUS, de Geest, de genade en de heerlijkheid, die zelfde belofte wordt u ook voorgesteld in het Evangelie. Dat geschiedt door een goedertieren God in CHRISTUS, opdat u die voor uw schat zou aannemen, welke zijn: de onnaspeurlijke rijkdommen van CHRISTUS. Het is waar, de belofte is niet uw eigen en bijzondere schat, vóórdat u door de genade die als uw eigendom aanneemt. Maar u mag zijn, wie u ook bent, u bent zo welkom, om hem als uw eigendom aan te nemen, als het aanbod van het Evangelie, en het gebod van de God des hemels u maken kunnen. Ik spreek zelfs tot u, o genadeloze, onchristelijke en tot nog toe verharde, ongelovige zondaar! U hebt even zulk een goed recht, om te mogen komen, en om de belofte, met CHRISTUS in haar, aan te nemen, als ooit een gelovige had, een dag of een uur vóór hij geloofde. Het is waar, niemand zal komen, tenzij de Heere hem trekke, door Zijn krachtdadige genade, “*Want het vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel: de Heere kent degenen, die de Zijne zijn,*” 2 Tim. 2:19, alsook die, welke Hij voorgenomen heeft te trekken. Maar daar Hij door zulke middelen trekken wil, te weten: door het aanbod des Evangelies, en door de algemeen roeping tot zondaren, overal waar het Evangelie komt; en omdat de Heere ons geboden heeft, het Evangelie te prediken “*aan alle creaturen,*” Markus 16:15, opdat Hij uit hen trekken zou, die het Hem behaagt, en om de anderen onverschoonlijk te laten liggen in hun gewillige vijandschap, om alzo te tonen, hoe rechtvaardig Hij met hen handelen zal in het oordeel; en eindelijk omdat Hij voorheeft, Zijn barmhartigheid te verheerlijken aar de vaten der barmhartigheid, zo stelt

Hij zichzelf ook als eer barmhartig en belovend God aan u voor, en opent voor u al Zijn schatten in Zijn vrije beloften. Deze *“schat heeft God in aarden vaten gelegd, opdat de uitnemendheid der kracht zij Godes en niet uit ons,”* 2 Kor. 4:7. Want, wat zijn wij, arme leraren anders, dan aarden vaten, gezonden, om aan u allen de Goddelijke schatten des Evangelies voor te stellen? Hetzij u dan de schatten aannemen wilt of niet, nochtans zij het u bekend o zondaar!, dat er geen andere deur of grond der hoop voor u is met betrekking tot het eeuwige leven en de zaligheid, dan deze belofte des levens, in CHRISTUS JEZUS. Deze wordt door de barmhartigheid Gods aan u voorgesteld als een schat om u voor eeuwig te verrijken, door of in zulk een aarden vat als ik ben, die heden dit, in Gods Naam, aan u voordraag.

- O ellendig zondaar, die God verloren, en door het verlies van Hem, alles goeds verbeurd hebt! Hier is een schat om daartoe te komen, in deze belofte: *Ik zal u tot een God zijn.*
- O verdwaald zondaar, die uw weg tot God verloren hebt, en die niet weet, waar u Hem vinden zult! Er is een schat voor u in deze belofte: *“Ik zal de blinden leiden door de weg, dien zij niet geweten hebben,”* Jer. 42:16, dat is: door CHRISTUS, die zichzelf een weg genoemd heeft; zeggende: *“Ik ben de weg, enz. Joh. 14:6.*
- O ongelovig en onkundig zondaar, die deze weg niet zien kunt, noch CHRISTUS kent, tenzij u een leidsman en bestierder hebt! Er is een schat voor u in deze belofte, die CHRISTUS van Zijn geest gedaan heeft: *“Ik zal de trooster tot u zenden, enz. Die zal van mij getuigen,”* Joh. 15:26, *“en die, gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen, van zonde, van gerechtigheid en, van oordeel,”* enz. Job. 16:8. *“Die zal Mij verheerlijken; want Hij zal het uit het Mijn nemen, en het u verkondigen,”* Joh. 16: 14.
- O, schuldig zondaar, wiens zonden als scharlaken zijn, of van een zeer hoge verf! Hier is een schat van vergevende genade aan u voorgesteld in deze belofte; *“Komt dan, en laat ons tesamen rechten, zegt de HEERE; al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol,”* Jes. 1:18, *“Ik zal hun ongerechtigheid vergeven,”* Jer. 31:31, en *Ik ben het, die uw overtredingen uitdelg,”* Jes. 43:25.
- O, vuil en walgelijk zondaar, wiens hart anders niet is, dan een kooi van onreine duivelen, en wiens levenswijze anders niet is geweest, dan een hoop of massa van onreine praktijken en betrachtingen! Hier is een schat van reinigende genade; indien u dien niet verwerpt, zo mag u dien aannemen in deze belofte: *“Te dien dage zal er een fontein geopend zijn voor het huis van DAVID, en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinheid,”* Zach. 13:1; dat is, niet alleen tegen de zonde en schuld, maar ook tegen onreinheid en besmetting. Die geopende fontein is anders niet, dan de fontein van het bloed des Lams: *“Het bloed van JEZUS CHRISTUS dat ons van alle zonden reinigt,”* Joh. 1:7.
- O, gruwelijk zondaar! Wiens zonden van zulk een aard en natuur zijn, dat u mogelijk dekt, dat God u door dit aanbod van genade niet roept, omdat er misschien sommige verborgen gruwelen bij u zijn, die u dekt dat bij niemand in de wereld gevonden worden. Bij mij, zegt u mogelijk, is iets vreselijks en iets monsterachtigs, door niemand dan door God en mijn eigen geweten gekend; en dat iemand het haar te bergen zou doen rijzen,

wanneer hij het hoorde verhalen. Ja, als het bekend was, wat ik ben, dan zou ik een schandvlek voor alle levenden, een smaad der mensen en een spel der duivelen zijn. Mij dunkt, mijn naburen zouden mij óf dood stenigen, óf levend doen verbranden, zo zij wisten, wat ik ben. Zelfs aan u, o mens, zeg ik, is hier een schat van verwelkomende genade, aan u voorgesteld in het aanbod en in de belofte des Evangelies! Want *“die wil, die neme het water des levens om niet,”* Openb. 22:17, *“en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen,”* Joh. 6:37, dat is: Ik zal hem, om generlei oorzaak, uitwerpen; Ik zal hem niet uitwerpen om enige schuld, dwaasheid of lastering, waaraan hij ooit schuldig geweest is. Indien u de genade verwelkomt, welke u verwelkomt, dan zult u bevinden, op des Heeren tijd, dat u zo vriendelijk verwelkomd zult worden, als ooit aan een zondaar te beurt gevallen is, sedert de val van ADAM, of ooit aan enig zondaar, welke reeds verheerlijkt is.

- Nog eens, o overvloeiend zondaar! Ik meen u, wiens zonden menigvuldiger in getal zijn, dan de grasscheutjes op het veld! Hier is een schat van menigvuldige genade voor u, in deze belofte: *“Bij de Heere is goedertierenheid, en bij Hem is veel verlossing; en Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden,”* Ps. 130:7, 8. Zijn goedertierenheden zijn menigvuldiger dan al de druppelen van de oceaan. Zij zijn als een wolk van goedertierenheid, uitbrekende in menigvuldige slagregens en druppelen van goedertierenheden.
- O hardnekkige zondaar, die niet kunt bewogen worden door de genade en de goedertierenheid Gods, geopenbaard in het Evangelie! Er is een schat van hartvermurwende genade in deze belofte aan u voorgesteld: *“Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen,”* Ezech. 36:26; alsook, *“Hoort naar Mij, gij stijven van harte! gij, die verre van de gerechtigheid bent; Ik breng Mijn gerechtigheid nabij; zij zal niet verre wezen, en Mijn heil zal niet vertoeven,”* Jes. 16:12, 13.
- hardnekkig zondaar! Wiens hart en natuur anders niet is, dan vervuld met opstand en vijandschap tegen God en CHRISTUS: Er is een schat van overwinnende genade, aan u voorgesteld in deze belofte: *“Gij zijt opgevaren in de hoogte; Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd, Gij hebt gaven genomen, om uit te delen onder de mensenkinderen; ja, ook de wederhorigen, om bij U te wonen, o! HEERE God!”* Psalm 68:19. Hij heeft de Geest ontvangen zonder mate, om wederhorigen, gelijk u en ik van nature zijn, bij Hem te doen wonen. O, dat dan uw hart de belofte omhelze, en Zijn Woord geloven moge!
- O, vervloekt zondaar! Vervloekt in de eersten ADAM, en die voor eeuwig onder Gods vloek zijn zult, indien u sterft, zonder de belofte te omhelzen! Hier is een schat van alle geestelijke en eeuwige zegeningen, in deze belofte, aan u voorgesteld: *“In Hem zullen al de volken der aarde gezegend worden; zij zullen in Hem gezegend worden; alle Heidenen zullen Hem welgelukzalig roemen,”* Psalm 72:17. CHRISTUS staat aan de deur van uw hart te kloppen; o, kan dat dan van uw hart, dat u Hem en Zijn zegeningen zou buitensluiten? Of wilt u Hem opendoen, en met uw hart amen daarop zeggen, zeggende: *“Ja, kom Heere JEZUS! Gezegend is Hij die daar komt in de naam des Heeren,”* Matth. 21:9.

Bent u een machteloos zondaar, die bevindt, dat gij, hetgeen God u aanbiedt, niet kunt

aannemen? Hier is een schat van versterkende genade voorhanden, in deze belofte: *“Hij geeft de moeden kracht, en Hij vermenigvuldigt de sterkte dien, die gene krachten heeft”* Jes. 40:29. En *“Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heirkraft,”* enz. Psalm 110:3. Daar wordt kracht beloofd, en er zou, u aangaande, hulp in Israël zijn, indien gij, onder het gevoel van uw eigen machteloosheid uitriep: O Heere! Schenk mij kracht, om mij bekwaam te maken; de belofte op mij toe te passen. Want het geloof wordt nooit geoefend onder een gevoel van kracht, maar onder een gevoel van machteloosheid. Nooit redekavelt het geloof op deze wijze: ziet, nu heb ik kracht; ziet, nu heb ik sterkte in mijzelf, daarom zal ik door de ontvangene genade, zo en zó doen. O neen! zo spreekt het geloof nooit; maar het spreekt aldus: O!, ik heb geen kracht of sterkte in mijzelf. Ook heb ik die nooit gehad; daarom zal ik buiten mijzelf gaan en zeggen: In de Heere heb ik gerechtigheid en sterkte; volgens de belofte: *“Men zal van mij zeggen, gewisselijk in de Heere zijn gerechtigheden en sterkte,”* Jes. 45:24.

Bent u een onwetend en onbedreven zondaar, vrezende, dat u verkeerd mocht handelen in het geloven en in het toepassen van de belofte? Er is een schat van geleidende en onderwijzende genade, om die aan te grijpen, in deze belofte: *“Zij zullen allen van God geleerd zijn. Een iegelijk dan, die het van de Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot Mij,”* Joh. 6:45. CHRISTUS is de gehele somma en de schat, welke aan u voorgesteld wordt in deze belofte: *“Hij is de kracht Gods en de wijsheid Gods,”* 1 Kor. 1:24. *“In Hem zijn al de schatten van wijsheid en van kennis verborgen,”* Col. 2:3. In de beloften worden aan u schatten van onderwijs ter hand gesteld. Indien u Gods Woord der belofte tot uw verzekering daarvan aanneemt, dan zullen zij (gelijk zij de uwen zijn in het aanbod, om u recht te geven ze aan te nemen) ook de uwen zijn in de bezitting. Alle schatten, die u nodig hebt, om u te verrijken, (o, arme zondaar!) zijn verborgen in het veld van de belofte des Evangelies. Ja, dat is Gods schatkamer; en de deur is geopend opdat u daarin zou gaan, en daarvan nemen, welke belofte u ook nodig hebben mag. Wanneer u daarin komt en haar aanneemt, dan bent u zowel een kind der belofte, als de beste. Zeg dan niet: *“ik ben een zondaar, daarom moet ik wachten, totdat ik mij bekeer van de zonden, vóór ik mij verstouten mag, om werkzaam te zijn met de belofte.”* Gewis, indien u meent, dat u u bekeren kunt van de zonden, vóór u tot CHRISTUS komt, opdat Hij u daarvan bekere: zo kent u noch de kracht der zonde, noch het ambt van CHRISTUS, als een Zaligmaker van de zonde. Wacht dan voor zulke verkeerde en onkundige uitleggingen van schriftuurteksten, welke van de bekering tot de Heere spreken. Bijvoorbeeld, dien tekst Jes. 59:20: *“En daar zal een Verlosser tot Sion komen, namelijk voor die, die zich bekeren van de overtreding in Jakob, spreekt de HEERE.”* Mijn vrienden! Ik moet bekennen, dat ik zelf voorheen onder de dienstbaarheid ben gehouden geweest door zulke schriftuurteksten, zolang ik ze verkeerd heb opgevat. Mogelijk kunnen sommigen van u ook op gelijke wijze ze verkeerd verstaan en zeggen: *“O, ik kan geen vrucht van CHRISTUS trekken, vóórdat ik mij bekeer van mijn overtredingen, nochtans bevind ik, dat ik mij even weinig recht bekeren kan van mijn zonden, als ik de zon aan het firmament zich Westwaarts wendende, kan doen wederkeren naar het Oosten. Wat zal ik dan in zulk een geval doen?”* Waarlijk, mijn vrienden! Wanneer ik met dezulken van één gevoelen ware, die de evangelische bekering, en het verlaten van de zonde voor het geloof stellen, dan kon ik met mijn prediken, in dit geval, voor u tot geen hulp of ondersteuning zijn. Maar ik weet, en ik geloof dat anders uit Gods Woord. Alleen daarom zeg ik, dat u die tekst en dergelijken, in de zin des Evangelies moet opvatten

“Wel,” zult u mogelijk zeggen, *“wat is daarvan de evangelische zin?”* Ik zal die niet

uitleggen naar mijn eigen begrip, want dan behoefde u zulks niet veel te achten. Ziet liever de uitlegging die de apostel, of liever de Geest Gods daarvan geeft, Rom. 11:26: *“De Verlosser zal uit Sion komen, en zal de goddeloosheden afwenden van JAKOB;”* zodat de zin van de woorden bij de profeet: *“De Verlosser zal tot Sion komen voor die welke zich bekeren,”* enz. deze is: *“Hij zal hen komen bekeren, en de goddeloosheden van hen afwenden?”*

O zondaar! Hoe staat u nu deze uitlegging aan? Is hier dan niet een deur der hoop voor u geopend? Kan de Heere JEZUS, uit kracht van Zijn ambt, en volgens Zijn belofte, waartoe u geroepen wordt, om daarop te pleiten, u niet bekeren, zodat u zeggen mag: *“Bekeer mij Heerel zo zal ik bekeerd. zijn?”* Het is Zijn verbond en Zijn belofte, dat Hij zondaren bekeren zal; Rom. 11:27: *“En dit is kun een verbond van Mij, als Ik hun zonden zal wegnemen.”*

Ik bid u dan om des Heeren wil, (o arme afkomeling van de ouden ADAM van nature!) die zonder kracht bent om iets te kunnen verrichten: dek toch niet, het werk uit CHRISTUS' hand te nemen, maar zoek liever Hem Zijn eigen werk in Zijn hand te geven. Verwacht van Hem geen zaligheid, onder het begrip van een heilige, maar van een zondaar, want Hij wil u op geen andere voorwaarde zalig maken, dan omdat u een zondaar bent en Hij een Zaligmaker is. CHRISTUS in de belofte, komt tot u, als zondaren aangemerkt Indien er geen zondaren waren, dan zou ook Christus, in Zijn zaligmakende ambten, niet nodig zijn. Indien er geen blinde zondaren waren, dan zou CHRISTUS, als Profeet, niet nodig zijn. Indien er geen schuldige zondaren waren, dan zou CHRISTUS, als Priester, niet nodig wezen. Indien er geen gebonden en slaafse zondaren waren, zijnde onder de slavernij des satans en hunner eigen lusten, dan zou CHRISTUS, als Koning, niet nodig zijn. Als Verlosser heeft Hij niet een ambt, dan zulk een, hetwelk betrekking heeft op zondaren. Ook zou Hij als Zaligmaker niet kunnen verheerlijkt worden, ingeval er geen zondaren waren. Daarom zijn het zondaren, als zondaren aangemerkt, en geen anderen dan zondaren, welke de personen zijn, die God roept, om tot CHRISTUS te komen in de belofte. Ik weet ter wereld niet, van welk gebruik CHRISTUS voor u zijn zou, indien u geen zonden hadt om vergeven, geen lusten om overwonnen, geen plagen om genezen, geen hardheid des harten om vermurwd of verzacht, en geen verbrijzelde, dode en dorre beenderen, om geholpen en levend gemaakt te worden. Zo ook, wanneer u geen duivel hadt om uitgeworpen te worden, geen ongeloof, ateïsterij, vijandschap, ongevoeligheid, vleselijkheid en andere dergelijke plagen, om genezen te worden; indien er tot deze einden voor zondaren geen gebruik was, dan zouden CHRISTUS, het Evangelie en de belofte de onnodigste dingen zijn van de wereld. Daarom, o mijn geliefde medeschepselen! Hij, die mij belast hoeft het Evangelie te prediken aan alle creaturen, en wel dit Evangelie, dat JEZUS CHRISTUS in de wereld gekomen om zondaren zalig te maken, heeft mij ook geboden u te waarschuwen, om van dien CHRISTUS niet af te blijven, omdat u zondaren bent; maar juist omdat u zondaren bent, veeleer tot Hem te komen. Hoe meer werk u van dien aard hebt voor CHRISTUS, hoe welkomer u bij Hem zijn zult, en hoe meer heerlijkheid Hij ontvangen zal, in u zalig te maken. Hij rekent het Zijn eer, om zondaren te zaligen. Van alle zonden, waaraan u ooit schuldig geworden bent, is deze de grootste, dat u CHRISTUS de eer niet geven wilt, om u te zaligen, volgens de belofte des Evangelies.

“Maar,” zult u mogelijk zeggen, *“moet ik niet eerst zo en zo vernederd en overtuigd zijn, vóór ik tot CHRISTUS kom, die mij in de belofte des Evangelies wordt aangeboden; en vóór ik de belofte op mijzelf mag toepassen?”* Ik zeg u, indien u maar zover vernederd bent, dat u ziet, dat CHRISTUS van eenig gebruik voor u zou wezen,

en dat u door Hem geholpen zou kunnen worden wanneer u Hem hadt, dan bid ik u, om des Heeren wil, blijft niet van CHRISTUS af, door te wachten naar enige andere preparatie of voorbereiding. Want dan zal de wet daardoor zoveel vat op u krijgen, dat ze niet zal toelaten, dat u de belofte ooit op u zult toepassen. De wet zal zeggen: *“gij moet eerst deze en gene hoedanigheid hebben vóór u tot CHRISTUS komen mag, en de belofte op u toepassen.”* Maar wanneer men die hoedanigheid dan al bekwam, dan zou ze weder zeggen: *“houdt af, want u bent een zondaar; gij moet volmaakt zijn, vóór u komen mag,”* en zo zou daar geen einde aan zijn. U zult nooit tot CHRISTUS komen, indien u nergens anders, dan naar de stem der wet luistert, en naar de wettische neiging en consciëntie, welke van nature binnen in u zijn. Maar de stem des Evangelies is: *“Die dorst heeft, kome, en die wil, neme”* enz., Openb. 22:17. Hij zij dan, wie hij ook zij, laat hem komen. Elke hoedanigheid, die u nodig hebt, wordt gevonden in de schoot van de belofte. Komt dan zonder vrees voor vermetelheid, en neemt om niet, alles wat u nodig Hebr. Het is waar, indien u tot CHRISTUS, of tot de belofte komen wilt, met enige conditiën of hoedanigheden, en verbeelden, dat u aldus doen moet, zo is dat vermetelheid maar geen geloof. Want dan onderneemt gij, met God te handelen op de ouden conditionelen weg van het verbond der werken. Dus zult u het zeker bederven, en niet voorspoedig zijn. Maar, indien u tot CHRISTUS komt, die u in de belofte aangeboden wordt, ten einde u alles om niet zou mogen ontvangen, om Gods eigen Naanswil, en om Zijns Zoons CHRISTUS wil dan mag u met vrijmoedigheid komen, zonder vrees voor vermetelheid. De wet zegt: Geeft tot de volmaaktheid toe, maar het Evangelie zegt: Neemt alles, want u hebt niets om te kunnen geven. Aangezien dan God, door het Evangelie met u handelt, en niet door de wet, zo is het vermetelheid, wanneer u wilt komen en wat toebrengen, daar God zegt: komt en neemt. Het wettische hart, en een wettische handelwijze zouden het vermetelheid noemen, dat u tot CHRISTUS kwam, en u de belofte toepaste, zonder dat u eerst enige goede hoedanigheden had. Maar ik zeg u, in Gods naam, dat het niet alleen onmogelijk is voor u, om te kunnen, maar dat het ook trotsheid en vermetelheid is, vóór te geven enige goede hoedanigheden te willen medebrengen. Het is anders niet, dan een trotse onderhandeling met God, en op grond van het oude verbond, inzonderheid daar God met u komt handelen, als een belovend God op grond van de vrije, absolute en conditionele belofte van het Nieuwe Verbond, waarvan CHRISTUS, door Zijn dood, de voorwaarde vervuld heeft, tot Gods volkomen voldoening. Indien ooit de tweede ADAM u vindt, het zal daar zijn, waar de eerste ADAM u gelaten heeft. Dat is, gedompeld in een zeer zondigen, ellendigen, schuldigen en verdoemelijken staat, en ontbloot van alle goede hoedanigheden, tenzij men de hel, de vijandschap, de dood en de verwarring alzo noemen mag. Juist is het in deze jammerlijke omstandigheden, waarin u geroepen wordt, om te komen en de belofte des Evangelies te omhelzen tot uw volkomen zaligheid. Daarom is het ook, wanneer de Geest des geloofs wordt uitgezonden, dat Hij de mens komen doet onder het begrip van een verloren zondaar tot een Zaligmaker; als een arme en verlorene tot een Borg, en als een vuil en onrein vat, ledig zijnde van alles goeds, tot een onmetelijken oceaen van alle volheid, waar alle genade verkregen kan worden.

Nu, ik ben bij dit stuk wat langer blijven staan, omdat het van de grootste aangelegenheid is voor alle onchristelijke zondaren. Ja, voor alle zondaren, die het Evangelie horen, opdat zij weten mogen, welk een deur der hoop voor hen openstaat, om er in te komen, hetwelk is CHRISTUS, voorgesteld in de belofte, om van hen aangenomen en aan hen toegepast te worden. Ik ken geen andere deur der hoop. Ach, arm zondaar! Indien u dekt bij deze zaak geen belang te hebben, zo weet, dat de dag

nadert, zeker het oordeel en de eeuwigheid u in het aangezicht zien zullen, en mogelijk veel vroeger dan u wel dekt. Weet, dat er voor u onder de hemel geen hulp meer zijn zal, indien u in de tijd nooit met God, in CHRISTUS (aan u voorgesteld in de belofte des Evangelies) enige onderhandelingen gehad hebt. Indien u God niet bekleed vindt met een genadige belofte in CHRISTUS, zo zult u Hem bekleed vinden met een schrikkelijke bedreiging. Ja, zo u Hem niet ontmoet in de belofte, dan zult u Hem ontmoeten in een vlamvend vuur, in wraak en in toorn. God is in de belofte een Verlosser, een God in CHRISTUS, een Vader en een Vriend, vol van liefde en van goedertierenheid. Maar buiten de belofte en buiten CHRISTUS, is Hij een verterend vuur; volgens de inhoud van het geschonden verbond der werken, gebiedende, bedreigende, veroordelende, verdoemende en zich wrekende over Zijn vijanden. Er is dus geen hoop, dan door de belofte, en indien u door de kracht daarvan wordt wedergeboren tot een levende hoop, dan zult u kinderen der belofte zijn, gelijk IZAK was.

Maar, gelijk wij hieruit nu gezien hebben, waarin de hoop van een zondaar gelegen is, zo kunnen wij hieruit ook zien, waarin het deel van een heilige bestaat. Door heiligen versta ik dezulken, die, hoewel zij zichzelf nog blijven aanmerken als zondaren, en ook anders niet in zichzelf zijn, als zodanigen, nochtans buiten zichzelf tot CHRISTUS, aan hen in de belofte des Evangelies voorgesteld, de toevlucht genomen hebben. Zij, die uit de vruchtbare baarmoeder der belofte voortgebracht zijn, gelijk IZAK was, die door de barendende kracht daarvan zijn *wedergeboren tot een levende hoop*, welke dus dadelijk kinderen der belofte zijn. O, begenadigden! Uw deel ligt in de belofte. Want God, CHRISTUS, de Geest en alle andere dingen worden u daardoor toegebracht; die zijn ook vast genoeg en zeker. Want het is Gods testament, waarin alles voor u verzorgd is, voor tijd en eeuwigheid. Daarom zijn ook de kinderen der belofte alleen de erfgenamen daarvan; Gal. 4:30; Rom. 4:13, 14. Gelijk IZAK de erfgenaam was, zo zijn ook alle gelovigen erfgenamen der belofte. Zij hebben daartoe niet alleen een recht van toegang, gelijk alle andere zondaren, hetwelk voor hen een deur der hoop is, gelijk ik zoeven gezegd heb, maar zij hebben ook een recht van bezitting, als kinderen, die door het Woord der waarheid wedergeboren zijn. Zij zijn geboren en opgevoed aan de zijde der belofte, voor zover deze hun deel, hun erfenis en hun testament van voorzorg is, totdat zij zullen gekomen zijn tot de volle bezitting van de ganse erfenis, hun daarin verzekerd door het Woord en de eed Gods. Dat zijn *“die twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is, dat God liegen zou, opdat zij een sterke vertroosting zouden hebben,”* diegenen namelijk, *“die de toevlucht genomen hebben, om de voorgestelde hoop vast te houden,”* Hebr. 6:18. CHRISTUS in de belofte is voor zondaren de voorgestelde hoop. Nu, de gelovigen zijn degenen, die tot haar de toevlucht genomen hebben. Uw naam, o gelovigen, is in het testament. Dus is de belofte voor u niet meer algemeen en onbepaald voorgesteld, gelijk aan anderen, die het Evangelie horen, maar bijzonder en bepaald. Uw deel is daarin verzekerd, en het is uw testament van voorzorg bij naam. Zoveel *idems*, als u bij wijze van onkosten in te leveren hebt voor uw dagelijks onderhoud, totdat u in de hemel zult aangeland zijn, zoveel artikelen zijn er in dat testament verzorgd, om aan u, bij wijze van kwitanties, gegeven te worden. Hoeveel *idems*, en hoeveel artikelen, welke die beantwoorden, er al zijn, die kunnen allen niet opgenoemd worden; ik zal er dus maar weinigen van voorstellen.

- Idem, *zoveel onkosten voor uw brood en water*, dat is, voor uw dagelijkse noodzakelijkheden. Het artikel daarvoor is, Jes. 33:16: *“Zijn brood wordt hem gegeven, en zijn wateren zijn gewis.”*

- Idem, *zoveel voor wijn en melk tot onderhoud*. Het artikel daarvoor is, Joël 3:18: *“En het zal te dien dage geschieden, dat de bergen van zoeten wijn zullen druipen, en de heuvelen van melk vlieten;”* enz., dat is: Die wijn en melk zonder geld en zonder prijs, dat vet vol mergs, die reine wijnen, die gezuiverd zijn.
- Idem, *om alle oude en tegenwoordige schulden kwijt te raken*, welke u aan de wet schuldig bent. Het artikel is, Jer. 23:6: *“Dit zal Zijn naam zijn, waarmede men Hem noemen zal, de Heere onze gerechtigheid, want ik zal hun ongerechtigheid vergeven,”* Jer. 31:34. Hebr. 8:12. En, *“Hij is voor ons tot zonde gemaakt,”* enz. 2 Kor. 5:21.
- Idem, *tot kwijtschelding van alle schulden*, welke naderhand gemaakt mochten worden, door de kracht der verdorvenheid en de dagelijkse zwakheden. Het artikel is, Jer. 50:20: *“In die dagen en te dien tijde, spreekt de Heere, zal Israëls ongerechtigheid gezocht worden, maar zij zal er niet zijn; en de zonden van Juda, maar zij zullen niet gevonden worden.”* Waar zijn ze dan gebleven? *“Ik zal ze degene vergeven, dien Ik zal doen overblijven; Hij zal al onze zonden achter Zijn rug werpen, in de diepte der zee,”* Micha 7:19. In welke zee? In de zee van CHRISTUS' bloed, *“Het Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt,”* Joh. 1:29. Als Hij ze wegneemt, dan zullen ze ook niet meer gevonden worden.
- Idem, *voor de kleding van de kinderen der belofte*. Het artikel is, Jes. 61:3: *“Om de treurigen Sions te beschikken, dat hun gegeven worde sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid en het gewaad des lofs voor een benauwde geest,”* en vers 10: *“Ik ben zeer vrolijk in de Heere, mijn ziel verheugt zich in mijn, God, want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils,”* enz.
- Idem, *voor het wassen van der kinderen klederen*, of liever van hun voeten, wanneer zij gereed zijn, zichzelf te bezoedelen of te verontreinigen. Het artikel is, Jes. 4:4, waar de Heere gezegd wordt: *“Den drek der dochteren Sions af te wassen door de Geest des oordeels en der uitbranding.”* *“Indien Ik u niet was, zo hebt gij geen deel met Mij”*, zei CHRISTUS tot PETRUS, Joh. 13:8. Het is zeker, dat de kinderen dagelijkse wassing nodig hebben, hoewel hun kleed van de toegerekende gerechtigheid dat niet nodig heeft, omdat dat bestaat in de volmaakte en onbevleete gerechtigheid Gods. Echter heeft hun kleed van de ingestorte of medegedeelde gerechtigheid, zijnde dat hun genaden en plichten, wel degelijk dagelijkse wassing nodig.
- Idem, *voor schoolgeld en onderwijs in de verborgenheden des Evangelies*. Het artikel is, Jes. 54:11: *“O gij verdrukte, door onweder voortgedrevene! enz. Al uw kinderen zullen van de Heere geleerd zijn,”* Jes. 54:13.
- Idem, *voor tuchtiging*, wanneer de kinderen misdaan hebben, nochtans zodanig, dat ze nooit meer onderworpen of in gevaar zullen zijn, om de belofte te verbeuren. Het artikel is, Psalm 89:31, 32, 33, 34: *“Indien zijn kinderen Mijn wet verlaten, en in Mijn rechten niet wandelen, indien zij Mijn inzettingen ontheiligen en Mijn geboden niet houden zo zal Ik hun overtredingen met de roede bezoeken, en hun ongerechtigheid met plagen; maar Mijn goedertierenheid zal Ik van hen niet wegnemen, noch in Mijn getrouwheid feilen.”*
- Idem, *voor hartsterking voor de getuchtigde kinderen*, opdat zij niet bezwijken onder de verdrukkingen. Het artikel is, Jes. 57:16, 17, 18: *“Ik zal niet eeuwig twisten, en Ik zal niet gedurig verbolgen zijn; want de Geest zou van voor Mijn aangezicht overstelpt worden, en de ziel, die Ik gemaakt heb; Ik was verbolgen*

over de ongerechtigheid hunner gierigheid, en Ik sloeg ze, Ik verborg Mij, en Ik was verbolgen; evenwel gingen zij afkerig heen in de weg huns harten; Ik zie hun wegen, en ik zal ze genezen,” enz. O wonder! Alsof een God van oneindige genade zeggen wilde: blote tuchtigingen en kastijdingen zullen op Mijn kinderen niet vermogen; daarom moet Ik heengaan, hen wederom troosten en liefkozen; want: Ik zal hun vertroosting en wedergeven, namelijk hun treurigen.

- Idem, *om het kind te verkwikken*, onder doodsheid van gestalten en ongestalten. Het artikel is: *“Ik ben de opstanding en het leven,”* Joh. 11:25, *“Ik leef, en gij zult leven.”*
- Idem, *voor versterking onder zwakheid*, en als het gereed is, om door de verdorvenheid overwonnen te worden, of, als het in de plichten afgemat of verflauwd is. Het artikel is: *“Mijn genade is u genoeg, Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht,”* 2 Kor. 12:9.
- Idem, *voor licht en een lamp*, ik meen de lamp des Heeren, om hen te verlichten als zij in het duister zijn, en gereed zijn om af te dwalen van hun weg. Het artikel is, Jes. 30:21: *“En uw oren zullen horen het woord desgenen, die achter u is, zeggende: dit is de weg, wandelt in dezelve, enz. en: Ik zal de blinden leiden door de weg, dien zij niet geweten hebben,”* Jes. 42.
- Idem, *voor zoveel zij nodig hebben, om de Lasten to kunnen dragen*, zowel van hun werk, als van hun strijd. Het artikel is, Jes. 26:12: *“Heere! Gij zult ons vrede bestellen, want Gij hebt ons ook al onze zaken uitgericht:”* en, *“Ik sterk u, ook ondersteun Ik u door de rechterhand Mijner gerechtigheid”* Jes. 41:10.
- Idem, *voor medicijnen, om de vallende ziekte van het kind te genezen*; en om het weder op te richten, als het valt en zich bezeert heeft. Het artikel is: *“Ik zal hunlieder afkering genezen; Ik zal ze vrijwillig liefhebben,”* Hos. 14:5.
- Idem, *voor tegengiften en voorkomingen*, opdat het op het einde niet ganselijk zou afvallen. Het artikel is, Psalm 37:24: *“Als hij valt, zo wordt hij niet weg-geworpen, want de Heere ondersteunt zijn hand.”*
- Idem, *voor geneesmiddelen ter genezing van alle dodelijke kwalen*, en vreselijke hardigheden des harten. Het artikel is: *“Ik ben JEHOVA ROPHI, de Heere uw Heelmeester,”* Exod. 15:26. En *“de bladeren van de boom des levens zijn tot genezing der Heidenen.”* Ja, zelfs van hun dodelijke wonden, Openb. 22:2.
- Idem, *voor sorrocive of uitbijtende middelen*, tot uitzuivering van de zonde, van de verdorvenheid en van alle schadelijke vochten, welke het kind der belofte kwellen. Het artikel is: *“Hij zal onze ongerechtigheden dempen,”* Micha 7:19, en *“de zonde zal niet over u heersen, want u bent niet onder de wet, maar onder de genade,”* Rom. 6:14.
- Idem, *voor purgative of reinigende middelen*, om het kind in genade te doen opwassen, en om de planting des Heeren dus te doen bloeien. Het artikel is: *“Alle rank die in Mij vrucht draagt, die reinigt Hij, opdat zij meer vrucht drage,”* Joh. 15:2, en *“Ik zal Israël zijn als de dauw; hij zal bloeien als de lelie, en hij zal zijn wortelen uitslaan als de Libanon; zijn heerlijkheid zal zijn als de olijfboom, en hij zal een reuk hebben als de Libanon,”* Hos. 14:6, 7.
- Idem, *voor middelen van herstelling*, om het kind weder te herstellen en te doen wederkeren, na verslappingsen en afnemingen in de genade. Het artikel is: *“Zij zullen wederkeren zittende onder zijn schaduw; zij zullen ten leven voortbrengen als koorn, en bloeien als de wijnstok, zijn gedachtenis zal zijn als de wijn van Libanon. Ik zal Efraïm zijn, als een groenende dennenboom, want*

uw vrucht is uit Mij gevonden,” Hos. 14:8, 9. Wat zal ik meer zeggen? Zegt mij één idem, en ik zal u het artikel of de belofte zeggen, welke het beantwoordt.

- Idem, *voor tegengiften tegen de verzoeken des satans*. Het artikel is: “*De God des vredes zal de satan haast onder uw voeten verpletteren,*” Rom. 16:20, en: “*Het zaad der vrouw zal de slang de kop vermorzelen,*” Gen. 3:15.
- Idem, *voor nieuwe bezoeken na verlatingen*. Het artikel is: “*Voor een klein oogenblik heb Ik u verlaten, maar met grote ontfermingen zal Ik u vergaderen. In een kleinen toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een oogenblik verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen, zegt de Heere, uw Verlosser,*” Jes. 54:7, 8.
- Idem, *ter verzekering van de onveranderlijkheid van de Goddelijke gunst onder alle veranderingen*, hetzij van gestalten of van de bedelingen der voorzienigheid. Het artikel is: “*Ik ben de God van Bethel waar u het opgerichte teken gezalft hebt, daar gij Mij een gelofte beloofd hebt,*” Gen 31:13, en: “*bergen zullen wijken en heuvelen wankelen,*” enz. Jes. 54:10. Zelfs de bergen van mirre en de heuvelen van wierook, waarvan u gereed bent te zeggen: “*Gij hadt Mijn berg door Uw goedgunstigheid vast gezet, ik zal niet wankelen,*” enz. Psalm 30:7, 8. Ja, zelfs de bergen van gevoelige genietingen, en de heuvelen van zoete gestalte mogen wijken, “*Maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, spreekt de Heere, uw Ontfermen.*”
- Idem *voor overwinning over de wereld*, niet alleen over de god dezer wereld, maar ook over de dingen van deze wereld, de begeerlijkheid der ogen de begeerlijkheid des vleeses en de grootsheid des levens. Alsook over het verlies en het kruis van de wereld en de verlokkingen en verstrikkingen daarvan. Het artikel is: “*In de wereld zult gij wel verdrukkingen hebben; maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen,*” opdat mijn overwinning de uwe wezen moge, Joh. 16:33.
- Idem, *om een zegen over al Gods bedelingen*, en om alle verlies, kruis en tegenheden te heiligen, welke de kinderen der belofte overkomen. Het artikel is: “*Alle dingen zullen medewerken ten goede, degenen die God liefhebben, en die naar Zijn voornemen geroepen zijn,*” Rom. 8:28.
- Idem, *voor de zwakheid of het gebrek aan liefde tot God wegens de zwakheid of het gebrek des geloofs, der bekering van ijver of van andere genaden*. Het artikel daarvoor is: “*in Hem woont al de volheid der Godheid lichamelijk,*” Col. 2:9. Alsook: “*In Hem zijt gij volmaakt,*” en verder: “*Het is des Vaders welbehagen geweest, dat in Hem al de volheid wonen zou,*” Co1. 1:19, opdat “*wij uit Zijn volheid ontvangen zouden genade voor genade,*” Joh. 1:14. Want Hij is “*de overste leidsman en voleinder des geloofs en der liefde,*” Hebr. 12:2, de Alfa en de Omega van alle genade. Zijn er u dan nog enige andere dingen nodig, welke niet begrepen zijn in dit Testament? O, neen! Zit dan vrij neder, en verzint maar wat u wilt. In dit Testament zult u de artikelen daartoe vinden.
- Idem, *voor de leiding door al de strikken en zwarigheden op uw weg*. Het artikel daarvoor is: “*Ik zal raad geven, mijn oog zal op u zijn,*” Psalm 32:8.
- Idem, *voor overwinning over de dood, en een gelukkigen ingang in het eeuwige leven*. Het artikel is: “*De dood is verslonden tot overwinning,*” 1 Kor. 15:54. “*En de vrijgekochten des Heeren zullen wederkeren en tot Sion komen met gejuich; een eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vrolijkheid en blijdschap zullen zij verkrijgen, maar droefenis en zuchting zullen wegvlieden,*” Jes. 35:10. “*En zo zullen wij altijd met de Heere zijn,*” 1 Thess.

4:17. Wat dunkt u nu, gelovige kinderen der belofte? Wat dunkt u van uw Testament? Komt, leest het en ziet, of in het verbond der belofte wel iets ontbreekt, en of daarin niet al uw heil is! Indien ik iets vergeten mocht hebben, zo zal ik alles met één woord noemen.

- Idem, voor het gebrek aan alle dingen. Het artikel, om dat te beantwoorden, is Rom. 8:32: *“Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem, voor ons allen overgegeven; hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?”* En *“alles is het uwe, en u bent van CHRISTUS.”* Ja, in het verbond der belofte is tienduizendmaal meer, dan men bedenken kan. God zelf is daarin: *“Ik zal u tot een God zijn,”* CHRISTUS zelf is daarin, *“Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft,”* enz. Joh. 3:16. De Geest zelf is daarin, als een Geest des geloofs, der liefde, des lichts, des levens, der vrijheid, der genade en der heerlijkheid: *“Ik zal water gieten op de dorstige, en stromen op het droge; Ik zal Mijn Geest op uw zaad gieten, en Mijn zegen op uw nakomelingen,”* Jes. 44:3. Indien dan God de Vader, de Zoon en de heilige Geest daarin is, zegt mij dan eens, wat daarin ontbreken kan, als Hij daarin is, die alles en in allen is? Wat ontbreekt u dan, gelovigen, hetwelk hierin niet te vinden is? Indien u alleen met de wet verkeert, zo zal alles ontbreken. Maar als u tot de belofte komt, dan zult u een schat vinden, welke niet kan worden uitgeput.

Hieruit ziet u dan klaar, waarin uw deel gelegen is. Komt en verheugt u dan met uw erfenis. Gij, een kind der belofte zijnde, hebt CHRISTUS gewonnen en tot uw deel gekregen; en u wordt ook nu geroepen op deze uw winst en op uw deel te leven. Bent u een kind der belofte, dan moest u in elk geval trachten daarop te leven, zuigende de borsten daarvan, gelijk een kind die van zijn moeder; want dat is te leven door het geloof. Wilt u heilig, gelukkig, dankbaar en vruchtbaar wezen, wilt u God verheerlijken, en uw naasten stichten, zo maakt toch meer gebruik van de belofte, door biddende en pleitende door het geloof, daarop te leven, tegen alle beschuldigingen van de wet in, haar op u toepassende. Want in de wet zult u nooit iets vinden, om uw schuld te betalen, of om uw plicht recht te volbrengen; maar wel in de vrijspraak, welke in de belofte des Evangelies ligt, en die alleen alles beantwoorden kan.

Ik zal u zeggen, mijn vrienden, wat onder ons uitstekend de godzaligheid bevorderen zou; te weten dit: wanneer de beschuldiging der wet recht gekend werd, en als het geweten dat dan op zichzelf toepaste, alsook, wanneer het ontslag des Evangelies beter gekend werd, en het geloof dat ook dadelijk aannam. Overweegt dan eens terdege, welke de beschuldiging der wet is, en wat het geweten daarop zegt; alsook, wat de vrijspreking des Evangelies is, en wat het geloof daarop zegt.

- a. De wet zegt: *“Mens! u hebt een goddeloos en duivels hart, dat geheel verhard is. U bent niet anders, dan een gehele massa van zonde; want door de wet is de kennis der zonden,”* Rom. 3:20. Wat zegt nu het geweten hierop? Stemt het die ganse beschuldiging gulhartig toe? Hoort dan ook, hoe de vrijspraak des Evangelies luidt: *“Ik zal het stenen hart uit hun vlees wegnemen en zal hun een vlezigen hart geven,”* Ezech 11:19. Wat zegt nu het geloof daarop? O welkom goede belofte zegt het. Heere! ik vertrouw op Woord, *“mij geschiede naar hetzelve.”*
- b. De wet zegt: *“U bent een zwaar en gruwelijk zondaar, die rechtvaardig verdiend hebt, in de hel geworpen te worden, in het vuur van Gods toorn voor eeuwig te branden.”* Wat zegt nu het geweten op deze beschuldiging? Stemt het die toe? En zegt het: *“o ja dat is zo?”* Hoort dan ook de vrijspraak des Evangelies: *“Verlos*

Hem, dat hij in het verderf niet nederdale; Ik heb verzoening gevonden,” Job 33:21. Wat zegt nu het geloof daarop? “O welkom dierbare belofte! Heere, ik omhels Uw belofte en ik hoop op Uw woord.”

- c. De wet zegt: *“U bent ontbloot van alle heiligheid en onbekwaam om God te dienen, of om Hem te verheerlijken, door in Zijn wegen te wandelen.”* Wat zegt het geweten hierop? Gewis indien het niet is toegeschroeid, dan zal het die beschuldiging billijken. Welnu dan, de vrijspraak des Evangelies antwoordt: *“Ik zal Mijn Geest geven in uw binnenste, en Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen,”* enz. Ezech. 36:27. Wat zegt nu het geloof hierop? Gewis, indien u dat bezit, dan zal het zeggen: *“o welkom gezegende belofte! Heere, ik vertrouw op Uw belofte, Amen! Mij geschiede naar Uw Woord.”*
- d. De wet zegt: *“U bent zo onvernuftig als een dier; u kent niets van God, gelijk u behoorde te kennen.”* Wat zegt het geweten daarop? Indien het wakker is, dan zal het zeggen: *“o, dat is een ware beschuldiging; ik stem dat van hart toe”;* de vrijspraak des Evangelies antwoordt daarop: *“En al uw kinderen zullen van de Heere geleerd zijn,”* Jes. 54:13. *“Ik zal de Trooster tot u zenden, die zal u alle dingen leren,”* enz. Joh. 14:26, en *“Hij zal de ogen der blinden openen, en hen roepen uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht,”* 1 Petr. 2:9. Wat zegt hierop het geloof? Het zegt: *“welkom goede tijding, welkom aangename belofte! Heere, ik ken geen andere school dan de Uwe, waarin ik zaligmakend kan onderwezen worden; daarom vertrouw ik op Uw Woord, doe dan zoals u gesproken hebt.”*
- e. Nog eens, de wet zegt: *“U bent een vervloekt en veroordeeld zondaar, want vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen,”* Gal. 3:10. Wat zegt het geweten daarop? Indien het niet stom is, dan zal het zeggen: *“O ja, volgens de inhoud van de wet ben ik de man, de vervloekte, welke Gods wet geschonden heeft; de beschuldiging is rechtvaardig en waarachtig. De vrijspraak des Evangelies antwoordt: “CHRISTUS heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons.”* Wat zegt nu het geloof hierop? Het zegt: *“O! welkom, dierbare evangelische belofte! Heere! Ik vertrouw op Uw Woord en ik omhels Uw belofte, met toepassing op mijzelf, want “voorzeker daarin is al mijn heil,”* 2 Sam. 23:6.
- j. Met één woord, de wet zegt: *“U bent in alle opzichten een onmachtig schuldenaar. Het is voor u onmogelijk, om uw schuld van gehoorzaamheid aan het gebod van de wet te betalen; en uw schuld om te voldoen aan de straf daarvan, is voor u onverdragelijk, u kunt dat niet uitstaan.”* Gelijk uw schuld van gehoorzaamheid en voldoening aan de wet, als verbond, onverbrekkelijk is, zo is ook uw plicht van gehoorzaamheid aan, en van onderhouding van de wet, als regel des levens, voor u ondoenlijk. Wat zegt het geweten hierop? Indien het wakker is, dan zal het die beschuldiging niet ontkennen, maar zeggen: *“O ja, dat is zo! Ik ben een gans onmachtig schuldenaar;”* en de vrijspraak des Evangelies antwoordt daarop: CHRISTUS is *“de Borg van een zoveel beter verbond,”* Hebr. 7:22. Hij is de Heere onze gerechtigheid en sterkte. Onze gerechtigheid, om al onze schulden te betalen, welke wij aan de wet, als verbond, schuldig zijn, door Zijn rechtvaardigmakende verdiensten. Onze sterkte, om alle onkosten van onze plichten te dragen, die wij, ten opzichte van dankbaarheid, aan de wet als regel des levens, schuldig zijn; en dat door Zijn heiligmakende Geest. Wat zegt nu het geloof daarop? Indien het spreken zal, zo zal het zeggen: *“O welkom belofte! Welkom Borg! Welkom schuldbetaler en Lastdrager!”* Het neemt aldus Gods Woord aan en het zegt: Gewis in de Heere heb ik mijn gerechtigheden en sterkte.

Dan handelt men als een kind der belofte, *wanneer het geweten de beschuldiging der wet erkent en toestemt; en als het tegelijk de vrijspraak des Evangelies door het geloof aanneemt, en met een bijzondere toepassing op zichzelf de wet daardoor beantwoord.* Want, gelijk het geweten de bedreiging der wet tot overtuiging bijzonder op zichzelf toepast, zo past ook het geloof zich de belofte op een bijzondere wijze toe. *“Ik heb belang,”* zegt het geweten, *“bij deze beschuldiging der wet; ik pas haar billijk op mijzelf toe; en ik ben die schuldenaar.”* zo zegt ook het geloof: *“ik heb belang bij deze vrijspraak des Evangelies, ik pas mij die toe, en ik hoop door genade, een vrijgelatene des Heeren te zijn.”* Daar moet in het geloof iets van deze bijzondere toeëigening, in mindere of in meerdere trap gevonden worden, anders kan men door het Evangelie noch hulp, noch troost bekomen. Gelijk het met de wet gelegen is, indien men de bedreiging van haar niet op zichzelf toepast, en gelooft dat die aan ons is, zo kan men door de wet geen ware overtuiging bekomen. Alzo is het ook gelegen met het Evangelie. Indien er geen bijzondere toepassing van de belofte is met enige verzekering, dat die voor mij is, zo kan ik geen hulp of troost door haar genieten. Laat dit toch opgemerkt worden; want, kan iemand de beschuldiging der wet aanhoren, zonder dat hij daar een wezenlijk belang in stelt, zo mag hij deken, dat hij gelooft, hij kan ondertussen nog maar een atheïst zijn; zijn geweten is dan nog nooit door de wet gewond geweest. Wanneer een ander de vrijspraak des Evangelies hoort, zonder dat hij bij die zaak veel belang meent te hebben, zo mag hij zich verbeelden, dat hij het evangelie gelooft, maar hij bedriegt zichzelf; zijn hart is daardoor nog nooit genezen. Waarom? Omdat er bij hem geen ware toepassing plaats heeft. Indien iemand dekt, dat het een gemakkelijke zaak is, met toepassing op zichzelf te geloven, laat zo iemand eens overwegen, dat deze toeëigening, welke in de natuur van het geloof is, de beste toets zal zijn, om te weten, of zijn geloof een verbeelding is of niet. Want, indien wij zeggen dat wij geloven, en het is niet met enig bijzonder belang en toepassing op onszelf, dan is het geen geloof, maar een sterke verbeelding, ja, een krachtige bedriegerij; en indien men dat het geloof noemen mocht, zo is het nochtans niet het geloof der uitverkorenen Gods.

Indien u eens hoorde verhalen van een zeer rijk mens in Amerika, die zeer vele duizenden aan inkomsten jaarlijks had, en dat maar van iemand van gewone geloofwaardigheid, zo zou u dat lichtelijk geloven, omdat u daar geen belang bij zou hebben. Maar wanneer u op dienzelfden tijd bekend gemaakt werd, dat u zo arm zou worden als een bedelaar, en dat u niets in de wereld hebben zou, dan hetgeen u van dien rijken mens zou te verwachten hebben, om uit zijn schatten ondersteund te worden; alsook, dat hij van hart gewillig zijn zou, om u tot uw gebruik daarvan te willen mededelen, gewis, indien u belang bij zulk een zaak begon te krijgen, dan zou u wat meer bekommerd zijn om dat verhaal te geloven. Daar zouden dan wel duizend verdenkingen omtrent die zaak bij u plaats hebben. Of, wanneer u een obligatie van hem ontving, dan zou u die wel met een bijzondere toepassing voor uzelf aannemen, en zien, of u daar geen wisselbrieven op zou kunnen trekken. Alzo is het ook hiermede gelegen. U hoort, dat er in de hemel een grote en rijke Zaligmaker is, die onnaspeurlijke schatten en rijkdommen bezit, ja dat zelfs de volheid der Godheid in Hem woont. Mogelijk hebt u nooit recht gezien, welk belang u in Hem hebt, en naar uw gedachten kunt u het zonder Hem nog heel wel stellen. Evenwel dekt gij, dat u wel genoeg gelooft, en over uw geloof valt bij u weinig twijfeling. U kunt gemakkelijk een zaak, waarbij u geen of weinig belang hebt, geloven. Maar, wist gij, gelijk u arm en nooddruftig bent, dat u ook als een machteloos schuldenaar zult sterven, en dus gezonden worden naar de gevangenis der hel, wegens de schuld welke u aan Gods rechtvaardigheid schuldig bent, zo niet CHRISTUS voor u Borg wordt, om uw schuld

te betalen? Dan is het een geheel andere zaak te geloven, wanneer het op een recht geloof, met een bijzondere toepassing op uzelf, aankomt. Want zolang een mens in zijn natuurlijke zorgeloosheid slaapt en nog geen noodzakelijkheid van CHRISTUS ziet, dan dekt hij, dat hij, al wat het Evangelie hem voorstelt gemakkelijk geloven kan, zodat hij dan daar verder nooit aan twijfelt. Hoe! zal hij zeggen, dekt gij, dat ik een atheïst of een ongelovige ben, en dat ik de Bijbel niet geloven zou? Maar wanneer God zijn geweten eens wakker maakt, zodat hij begint te zien, hoeveel er aan het geloof verbonden is, met betrekking tot zijn eigen en bijzonder belang, dan bevindt hij eerst, dat te geloven een andere zaak is, dan hij zich voorheen verbeeldde.

Daarom, gijlieden die dekt, dat u altijd recht geloofd hebt en daarom aan uw geloof nooit getwijfeld hebt, u mag dit uw geloof wel verdenken alsof het maar een enkele inbeelding zou zijn. O mens! Waag toch uw ziel niet op een sterke inbeelding! Weet echter ook, dat het geloof in zijn natuur geenszins in twijfeling bestaat, want het is juist het tegenovergestelde daarvan. dek niet dat u gelooft, omdat u twijfelt, want de twijfeling is ongelooft en het ongelooft is noch een ontkennend, noch een stellig merkteken van het geloof; ik meen het ongelooft omtrent Gods Woord der belofte, zodat men dat niet met een bijzondere toepassing aanneemt. Dat verschilt grotelijks van de twijfeling, over ons geloof. Wanneer het voorwerp van iemands twijfeling is over zijn geloof, zo is die twijfeling rechtmatig, zolang totdat hij Gods Woord der belofte gelooft, met een bijzondere toepassing op zichzelf. Wanneer hij dat door genade doet, dan heeft hij geen reden meer, om over zijn geloof te twijfelen. Maar wanneer het voorwerp van iemands twijfeling Gods Woord der belofte is, hetwelk God hem gebiedt te geloven, met toepassing op zichzelf, zo is er ter wereld geen reden, om daaraan te twijfelen. Neen, zijn twijfeling daaraan blijft altijd zijn zonde, zolang als het ongelooft zijn zonde is. Zolang iemand aan het Woord der genade twijfelt, en de belofte niet met toepassing op zichzelf aanneemt, heeft hij grote reden om nog te twijfelen aan zijn geloof, want de toepassing en de toeëigening der belofte en van CHRISTUS, daarin is de eigenlijke natuur en de kern van het geloof. De levendigste daad van een kind der belofte, waardoor hij haar als Gods Testament, voor zichzelf aanneemt, en waarop hij, als het ware, wisselbrieven op CHRISTUS trekt, als zijnde Hem “*van Gode geworden wijsheid, rechtvaardigmaking, heiligmaking en verlossing*” 1 Kor. 1:30 en ziende op Hem, als op een belovend God in CHRISTUS, en pleitende op de belofte, om alle nodige onderstand, daarin opgesloten, zo leeft hij, aldus op de belofte, als een kind aan zijns moeders borst totdat de ganse vervulling zal gekomen zijn. De Heere geve u verstand in alle dingen, en Hij make u bekwaam om alzo te geloven tot zaligheid uwer zielen, tot bewijs dat u kinderen der belofte bent!

10. Hieruit kunnen wij ook zien, *waarom alle mensen van nature, niet alleen onder de vloek der wet zijn, maar tevens ook onder een vervloekte neiging, om daardoor gerechtvaardigd te willen worden, en wel, omdat ze, met ISMAEL, kinderen der dienstbare zijn, en niet kinderen der vrije, als IZAK was.* Wij zijn allen van nature vervloekte Ismaëlieten en geboren onder de dienstbaarheid van de wet, als verbond. Dit is de reden, waarom alle zondaren, welke in dien staat blijven, hoewel de wet hen vervloekt, evenwel begeren onder de wet te zijn; dat is: zij willen door hun doen van gehoorzaamheid of door een anderen conditionelen weg, gezaligd worden en kunnen niet begrijpen, hoe het mogelijk zijn kan, door een vrije en absolute belofte gezaligd te worden. Ja, zij zullen al degenen, die hun werken klein achten, en die maar als drek aanmerken in het stuk van rechtvaardigmaking voor God, dapper tegenstaan en vervolgen. Hoe! zeggen ze, die mensen moeten zeker goddeloze mensen zijn, en vijanden van de wet en van

goede werken, welke willen, dat wij al onze hoop en verwachting verwerpen zullen, welke gegrond zijn op onze godsdienstplichten; alsook, dat wij op een gans ander fundament bouwen zullen. Hieruit ontstaat dan ook de vervolging, gelijk wij zien kunnen in het volgende vers van onze tekst. Daarom moeten de kinderen der belofte, gelijk IZAK was, het dan niet als wat vreemds achten, dat zij in de wereld door de Ismaëlieten, (de kinderen der dienstbare) gedrukt en vervolgd worden; en wel inzonderheid door bespottende tongen, want zo werd ook onze IZAK vervolgd door ISMAEL. Dit heeft de Schrift voorzien en God heeft ons daarin willen waarschuwen, dat, wanneer zulk een bedeling plaats mocht hebben, wij niet versted zouden staan. Doch, het grote onderscheid en de grondslag daarvan is hetzelfde, waarvan onze tekst in de samenhang spreekt, te weten: de wet en de belofte. De een is onkundig ijverende voor de wet, en de ander is geestelijk en heilig ijverende voor de belofte. De een roept om een heiligheid, overeenkomstig de wet, en de ander roept ook wel om een heiligheid, maar niet door de wet, maar door de belofte, als een vrucht des geloofs der vrije rechtvaardigmaking, zonder de werken der wet, wel wetende dat dit geloof alleen *“door de liefde werkzaam is”*, Gal. 5:6. Hierom tonen de Rooms en ook alle onkundige Protestanten, dat zij nog Ismaëlieten en kinderen der dienstbare zijn, hoewel zij voorwenden te ijveren voor het Evangelie. Ondertussen veranderen zij het Evangelie in een nieuwe wet of in een conditioneel verbond tussen God en de mens, een gedeelte aan de Heere en een gedeelte aan henzelf toeschrijvende. Maar alle kinderen der belofte, welk maar enig inzicht hebben in het Evangelie, zullen gaarne erkennen, dat het een vrije en absolute belofte is, zonde enige conditie van onze zijde. Verder, dat, sedert de val van ADAM en de verbreking van het verbond der werken, God nooit met ons enig verbond van leven en zaligheid gemaakt heeft, dan dat verbond, hetwelk Hij met CHRISTUS en in Hem, met het uitverkoren zaad gemaakt heeft, gelijk onze grote Catechismus dat alzo verklaart. Verwondert u intussen niet, dat u in uzelf of in anderen een sterke neiging vindt tot de ouden verbondsweg van zaligheid en rechtvaardigmaking; want wij zijn allen, van nature kinderen der dienstbare. O gelovigen! Dankt God, indien Hij uw ogen geopend heeft, om de vrijheid des Evangelies te kennen, waarmede CHRISTUS u vrijgemaakt heeft! Gelukkig zijn de kinderen der vrije, want zij zijn kinderen der belofte.

11. Ziet hieruit ook *de vrijheid en de soevereiniteit der genade Gods, in de aanneming van enig kind voor Hemzelf*. Al zijn kinderen zijn kinderen der belofte, gelijk IZAK was. Die werd niet door de kracht der natuur geboren, want ABRAHAM en SARA waren beiden oud; zijn lichaam was verstorven, en SARA'S baarmoeder was onvruchtbaar. Behalve de natuurlijke onvruchtbaarheid, was zij de jaren van kinderen te baren al voorbij; zodat IZAK niet geboren was uit kracht der natuur, maar alleen uit kracht der belofte. Alzo worden de gelovigen ook kinderen Gods; niet uit kracht der natuur maar uit kracht der belofte, wanneer de Geest Gods daaraan een barend kracht geeft. Het is de belofte van God in CHRISTUS, die ons tot kinderen maakt; en de belofte is uit de vrije genade Gods. Dus zijn allen, die kinderen Gods zijn, het alleen uit de vrije genade Gods; Ef. 1:5, 6. *“Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door JEZUS CHRISTUS, in Hem zelve, naar het welbehagen. van Zijn wil, tot prijs der heerlijkheid Zijner genade, door welke Hij ons begenadigd heeft in de Geliefde”*. Hoe versmadend en verderfelijc voor de leer van Gods vrije genade en soevereiniteit is dan toch het gevoelen, dat de verkiezing en de aanneming tot

kinderen, geschied zou zijn op een voorgezien geloof en goede werken! Want dan zouden wij onszelf verkiezen en dus kinderen zijn, niet door de Goddelijke belofte, maar door onze eigen vrije wil en door ons geloof. God heeft wel het geloof Zijner uitverkorenen voorzien, maar dat was, omdat Hij eerst besloten had aan hen de genade des geloofs te geven. Want de voorkennis van toekomstige zaken hangt af van een voorgaande wil in God, aangezien er zonder Zijn wil niets gebeurt. De vrienden en voorstanders van des mensen vrijen wil zijn, door zichzelf te willen bekeren, vijanden van de vrije genade Gods. Die brengt door Hemzelf kinderen voort, uit kracht der belofte in CHRISTUS en door middel daarvan. Ook vernietigt dit de vrije wil der mensen niet, want, gelijk de berende belofte de absolute wil Gods zelf is, zo is ook de bepaling van des mensen wil, door de wil Gods, de vrijheid van zijn wil, en geenszins diens bedwang. Wanneer Hij krachtadig op de wil des mensen werkt, dan *“geeft Hij beiden het willen en het werken naar Zijn welbehagen”*, Fil. 2:13, en Hij maakt de mens gewillig. Dit is de volmaaktheid der vrijheid, wanneer des mensen wil de wil van God wordt gelijkvormig gemaakt. Dus zijn alle kinderen Gods, kinderen der belofte.

12. Hieruit kunnen wij ook zien, wat *het grote werk is van een Leraar, indien hij een gelukkig instrument zal zijn om Gode kinderen voort te brengen*. Zijn alle kinderen Gods kinderen der belofte, zo moeten Zijn dienaars ook herauten of uitroepers van die belofte wezen; Dienaars des Nieuwen Testaments, hetwelk het verbond der belofte is, niet der letter, maar des Geestes. Het is het Evangelie, in onderscheiding van de wet, hetwelk een *“bediening des Geestes is”*, 2 Kor. 3:6, 7, 8. De wet moet wel gepredikt worden, maar dat moet alleen geschieden als dienstig aan het Evangelie. Een zondaar moet horen, wat de wet tegen hem heeft in te brengen; opdat, wanneer hij daardoor overtuigd wordt, hij zich haasten moge, om de toevlucht te nemen tot de vrijspraak, welke voorgesteld is in het Evangelie, of tot CHRISTUS, als *“het einde der wet tot rechtvaardigheid, een iegelijk die gelooft”*, Rom. 10:4. Niemand kan behoorlijk de wet, als verbond prediken, tenzij hij CHRISTUS verkondigd als het einde der wet. Insgelijks kan ook niemand, zoals het behoort, de wet als regel prediken, tenzij hij CHRISTUS verkondigd als het begin van haar. Want CHRISTUS, tot onze rechtvaardigheid, is het einde der wet, als verbond; en CHRISTUS tot onze sterkte, is de springbron van al onze gehoorzaamheid aan de wet als regel. Verwondert u dan niet, dat wij zoveel op deze snaar spelen, inzonderheid in deze dagen, waarin het evangelie onder zoveel verachting, smaad en verdenking gebracht wordt, alsof het een deur opende tot zorgeloosheid. Gelijk de uitdrukkelijke woorden van onze zending zijn: *“Gaaf dan heen, en predikt het Evangelie alle creaturen”*, Markus 16:15 (dat is, aan alle redelijke creaturen), zo is het ook het Evangelie alleen, hetwelk zaligt allen die gezaligd worden en heiligt allen die geheiligt worden; want het is de bediening des Geestes, en een kracht Gods tot zaligheid. Het is ook de belofte des Evangelies alleen, welke de vruchtbare baarmoeder is, waaruit alle kinderen Gods hun wedergeboorte ontvangen hebben, want zij zijn kinderen der belofte. O, laat ons dan de belofte eer bewijzen en haar hoogachten! Een troon zonder een belofte, is maar een kerker des satans. Voorspoed zonder een belofte, is maar brandstof voor de hel. Tijdelijk genietingen, zonder een belofte, zijn maar vreselijke vloeken. Leven, gezondheid en vrolijkheid, zonder een belofte, zijn anders niet, dan een zijden draad, waaraan u boven de afgrond en de verdoemenis hangt. O, Bidt God dan dat Hij zich aan u ontdekke in de belofte, en dat Hij de verborgenheid des Evangelies aan u bekend make. De godsdienstplichten zelf

zonder een belofte, zijn anders niet, dan een timmeren van uw eigen nest, rondom de oude vervallen muren van een verbond der werken, welke zeker zullen instorten en op u vallen met vloek en toorn. O, zoekt dan God in CHRISTUS, en God in een belofte te kennen! Want daarin kunt u Hem alleen als een verzoend God vinden. God in een belofte, maakt alles liefde; CHRISTUS in een belofte, is hemel; de Geest in een belofte, is al heiligheid en troost. Alle dingen, vergezeld van een belofte, zijn dierbaar en verkwikkelijk. Uitwendige zegeningen met een belofte zijn eerst rechte zegeningen. Een beker koud water met een belofte, een verkwikkende maaltijd. Een kruis met een belofte, is een hartsterking. Een kerker of gevangenis met een belofte, is een paradijs. Een bloedig schavot met een belofte, is een plaats van ere. De dood met een belofte, is een deur des levens. O, zoekt dan God te kennen in de belofte. God, als een Wetgever en een Gebieder, is voor de wereld zozeer geen verborgenheid, want het licht der natuur toont hun daar iets van aan; maar God in de belofte is waarlijk een verborgenheid. Hierom is het, dat er meer dwalingen omtrent het Evangelie, dan omtrent de wet ontstaan zijn, en wel omdat de beginselen van de wet geschreven zijn in des mensen hart en natuur. De Heidenen hebben tegen alle uitwendige zonden en ondeugden wetten gemaakt, welke door de zedelijke wet verboden waren; maar het evangelie is geheel boven-natuurlijk, alsook de evangelische belofte van de inschrijving der wet in hun hart, door een nieuwe schepping, in CHRISTUS JEZUS, tot goede werken. Het is de eer van een volk of natie, dat de zetel van het evangelie daaronder is. Gelijk de ark de heerlijkheid Israëls was, zo is ook CHRISTUS in de belofte de heerlijkheid van de kerk Gods. Wat doet anders een kerk bloeien, dan de belofte des evangelies, wanneer die bezwangerd is door de Geest van CHRISTUS om Gode kinderen voort te brengen? Dit kunnen wij zien in het vers vóór onzen tekst: "Wees vrolijk, gij onvruchtbare, die niet baart; breek uit en roep: gij, die geen barensnood hebt; want de kinderen der eenzame zijn veel meer, dan de kinderen der getrouwde". Wat deed onze reformatie en verbondsdagen zulke vrolijke en blijde dagen voor de kerk zijn, met Gode zoveel kinderen voort te brengen? Dat was, omdat er een evangelische Geest over haar werd uitgestort, in tegenstelling van de oude wettische leer der Roomsens; en toen de vrije belofte en de vrije genade Gods lucht kregen, toen was de kerk Gods een blijde moeder van vele kinderen voor God. Toen werd een volk, als het ware, op één dag geboren; vele bekeerden werden in haar geboren en voortgebracht. Maar helaas! Vanwaar komt de onvruchtbare baarmoeder van de kerk van Schotland, in deze verbondbrekende dagen? Het is, omdat onze plechtige verbonden begraven liggen in vergetelheid. Ja, de verbintenis daartoe wordt door velen bestreden en verloochend, die dientengevolge ook het verbranden en begraven van ons verbond rechtvaardigen. Daardoor veroordelen zij dus de beginselen van onze verbondmakende hervormers en van onze zuiverste kerkvergaderingen, welke de grondslag van des Heeren huis onder ons gelegd hebben; mannen, welke dag en nacht gearbeid hebben om het werk der reformatie te brengen tot het voorbeeld der Schrift. Zij, die de evangelische waarheden, aan ons ten koste van hun eigen bloed hebben overgeleverd, waarvan sommigen onder hen die bezegeld hebben met een wrede marteldood. Terwijl wij, hun ondankbare nakomelingen, hun arbeid vergeten, of die verachten, alsof zij meer door krankzinnigheid dan uit rechten ijver waren gedreven geweest; niettegenstaande al hun uitgestorte gebeden, tranen en worstelingen met God, ook ten behoeve van ons Sion. Maar, gelijk het ongemeen succes en de vruchtbaarheid van hen aanwees, hoezeer zij door God vereerd zijn geworden, zo toont onze onvruchtbaarheid ook aan,

hoezeer wij van Hem verlaten zijn. Het heerlijke evangelie wordt thans onder veel verachting gebracht, en het prediken van de vrije genade wordt gebrandmerkt met merktekenen van schande en lasteringen. Daardoor wordt God onteerd, CHRISTUS veracht, de Geest bedroefd, het evangelie versmaad, de stichting der zielen bedorven, en velen daartoe gebracht, dat zij de waarheid verdenken, alsof die een dwaling ware. Alzo worden er weinigen of niemand geëerd en bekwaam gemaakt, om aan de zielen enige vrucht toe te brengen. Een wettisch Leraar wordt niet geëerd, omdat de wet de bediening des Geestes niet is. Een evangelisch Leraar wordt daartoe ook niet verwaardigd, omdat God vertoornd is op Zijn moederkerk, omdat zij, met al haar kinderen, als onder een wolk en in duisternis zijn. O, smeekt dan veel, dat de Heere zich onzer ontferme, en op een dag zijner heirkraft tot ons wederkeere; dat Hij verschijne in Zijn heerlijkheid en Sion weder opbouwe. Ondertussen kunt u wel zien, wat ons voorname werk wezen moet met het Woord aan ulieden te prediken; en dat is, om inzonderheid de rechten middenweg te houden tussen de wet en de belofte. Want, als men de wet en het evangelie dooreen mengt, dan kunnen wij noch zuiver wet, noch zuiver evangelie prediken, maar alleen een hutspot of mengelmoes van die beiden, tot bederf van het een en van het andere. Dan is het gelijk het te samenmengen van water en wijn; hetgeen een slechten drank maakt, die door God verworpen is, Jes. 1:22, "Uw wijn is vermengd met water". Hoe ellendig bent u dan toch, die het evangelie hoort; zo u nooit tot kennis kunt komen, wat het evangelie en wat de wet is; alsook, of uw zaligheid in het een of in het andere gelegen is! Mijn tekst bestiert mij voor het tegenwoordige tot geen ander onderscheid van de wet en van het evangelie, dan om u te zeggen, dat het evangelie een belofte is, of een openbaring van Gods genade, en van Zijn goedwilligheid jegens arme zondaren, in CHRISTUS. Alsook, dat het de belofte des evangelies alleen is, welke, onder de invloed des Geestes, Gode kinderen voortbrengt. Indien dit éne stuk maar wel en recht werd opgemerkt, dan zou dat voor u van groot nut voor geheel uw leven kunnen zijn, in het horen prediken van het Woord, om te kunnen verstaan, wat de stem der wet, en wat de stem des evangelies daarin is. Want de wet komt altijd voor, op een gebiedende of op een bedreigende wijze; maar het evangelie komt voor, op een belovende wijze; het eerste baart vrees en schrik, maar het laatste baart hoop. Gelukkig zijn dan de zodanigen, die, verschrikt zijnde door de wet, genoodzaakt zijn geworden, om hun toevlucht te nemen tot het evangelie, waardoor zij wedergeboren worden tot een levende hoop. Maar wee u voor eeuwig, indien u nooit God kunt onderscheiden in de bedreiging, en in de belofte en dus ook nooit de toevlucht van een bedreigend, tot een belovend God genomen hebt! Dat is, van een God buiten CHRISTUS, bekleed zijnde met dreigingen en met toorn, tot een God in CHRISTUS, bekleed zijnde met beloften, goedertierenheid en genade; want daarin ligt al uw heil en zaligheid. O, zoekt dan naar genade, opdat de bedeling des evangelies aan u krachtadig moge gemaakt worden !

TWEEDE GEBRUIK VAN BEPROEVING EN ONDERZOEK.

Namelijk om te onderzoeken, of gij ook kinderen der belofte zijt of niet.

Aan dit onderzoek is zeer veel gelegen; want indien u een kind der belofte zijt, dan bent u ook een kind Gods en een erfgenaam der heerlijkheid. Maar indien u geen kind der belofte zijt, zo bent u nog onder de vloek der wet, op de rand van de hel en van de verdoemenis, onder de macht en dienstbaarheid der zonde, en een slaaf des satans. Beproeft u dan of u een kind der belofte zijt of niet; ik meen, of u inderdaad een kind der belofte zijt, want de Heere weet alleen, wie daarvan kinderen zijn in kracht en in voornemen. IZAK was reeds daadwerkelijk of in kracht, een kind der belofte, vóór hij uit kracht daarvan geboren was; hij lag al in de baarmoeder van de belofte, totdat zij tot haar volle dracht kwam, om hem voort te brengen en te baren. Alzo hoop ik, dat er hier nog wel enige kinderen der belofte zijn zullen, welke dat in kracht zijn, doch die nog niet geboren zijn en nog liggen in de baarmoeder van Gods genadig voornemen en belofte. Dezulken zullen allen in de volheid des tijds worden voortgebracht, want "Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen", zegt CHRISTUS, Joh. 6:37. Maar wat hunzelf, in hun natuurlijke staat, aangaat, zo liggen zij allen nog in dezelfde gemeen massa van zonden en ellenden, met het overige van de wereld. Zij zijn soms erger dan de anderen, en nog vreemdelingen van de verbonden der belofte. De vraag en het onderzoek gaat dan niet omtrent dezulken; want omtrent hen kan men geen andere kentekenen geven dan die, welke hen zouden doen blijken te zijn: kinderen des duivels, vijanden Gods en vreemdelingen van CHRISTUS. De vraag is dus: wie de dadelijke kinderen der belofte zijn, die aangenomen en door het Woord der waarheid wedergeboren zijn?

Ik zal dan, om dit stuk wat nader te verklaren, eerst enige negatieve of ontkennende kentekenen voordragen, om aan te tonen, wie géén kinderen der belofte zijn. Dan zal ik, ten tweede, enige positieve of stellige kentekenen opgeven, wie wel kinderen der belofte zijn.

Vooreerst, ontkennenderwijze, wie géén kinderen der belofte zijn.

1. *De spottende Ismaëlieten, die de vrije bedeling des evangelies en diens oprechte belijders en volgers haten, tegenstaan, bespotten en belachen;* want de kinderen der belofte, gelijk IZAK was, komen hier voor, in tegenstelling van de spottende ISMAEL, de zoon der dienstmaagd. Dezulken dan, die de vrijheid des evangelies. wanneer het in tegenstelling met de wet komt, bespotten, vervolgen en lasteren; en de belijders en gelovigen daarvan smaden en verachten, alsof het een nieuwe uitvinding ware, de zaligheid te verwachten uit de vrije belofte, zonder de werken der wet. De spotters met de vrije genade Gods, hebben toe te zien, wat zij doen; want zo diezelfde vrije genade het niet wonderdadiglijk voorkomt, zullen zij uit Gods familie worden uitgeworpen, al zouden zij voor een tijd een groot aanzien

daarin gehad hebben; gelijk ISMAEL in ABRAHAM'S huisgezin gehad heeft, totdat het hiertoe kwam: "Werpt de dienstmaagd uit met haren zoon". De spotters met het evangelie zijn dus geen kinderen der belofte.

2. *Niemand is een kind der belofte die "in de zonde leeft of blijft onder de macht van enige zonde, hetzij verborgene of openbare; want het geloof reinigt het harte", Hand. 15:9. De kinderen der belofte zijn door haar wedergeboren tot een levende hoop, en "die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf", 1 Joh. 3:3. Het is waar, de kinderen der belofte mogen de overmacht der zonde wel eens gevoelen en soms vrezen, dat zij nog onder die macht zijn, omdat de kracht der verdorvenheid hen dikwijls tegen hun wil vervoert, maar nochtans bewijst hun pleiten op Gods belofte tegen de kracht der zonde, en hun verborgene worstelingen met de Heere omtrent dien, dat zij niet onder de macht der zonde zijn, en dat de "zonde over hen niet heersen zal, omdat zij niet onder de wet zijn, maar onder de genade". Rom. 6:14. Maar in dezulken, die met een opgeheven hand zondigen, en in dronkenschap, hoererij, vloeken, zweren, sabbathschending en in het nalaten van verborgene en huiselijke godsdienst of in enige andere zonden leven, hoe ook genaamd, en dat zonder tegenstand, in diegenen is het openbaar, dat zij niet zijn onder de macht van de evangelische belofte, maar dat de zonde over hen nog heerst, omdat zij niet zijn onder de genade maar onder de wet.*

3. *Alle zelfrechtvaardigers, te weten, zodanige mensen, die door de wet en haar werken, hetzij geheel of ten dele, willen gerechtvaardigd en gezaligd worden. Niemand van dezulken is een kind der belofte. Ook kunnen die alle geen deel hebben in het Koninkrijk der hemelen; zij moeten uit de kerk en uit de familie Gods worden uitgeworpen, gelijk wij in de samenhang van de tekst zien kunnen: Werpt de dienstmaagd uit met haar zoon. Hier horen wij de stem Gods het grootste gedeelte van de wereld uit de Hemel in de hel werpen: de Turk, de Jood, de Heiden en de Papist, tegelijk met alle onkundige Protestanten en belijders, welke geen anderen weg van zaligheid en rechtvaardigmaking kennen, dan door hun werken; of die de zaligheid zoeken, als uit de werken der wet. O, hoezeer gaat de wereld verloren in een wettischen droom; terwijl men zich inbeeldt met God te handelen door de wet. God in CHRISTUS of in de belofte kent men intussen niet. Sommigen, welke van CHRISTUS horen en vernemen, dat er geen zaligheid is dan door Hem, wat dromen die echter dikwijls van een zaligheid, ten dele door de wet en ten dele uit de belofte, terwijl zij aldus de zaligheid verdelen tussen CHRISTUS en henzelf. Maar door alzo te doen, nemen zij alle eer daarvan voor zichzelf; en CHRISTUS heeft alleen de blote naam daarvan, bij wijze van een compliment.*

Vraagt men: *Hoe zoekt u gezaligd te worden o mens?* Men zal zeggen, alleen door CHRISTUS. Het is wel gezegd; maar waarom verwacht u door Hem gezaligd te worden? Dan zal men antwoorden: "Omdat ik mijn best doe; ik ben een goed gebuur, die nooit iemand verongelijkte; ik ben rechtvaardig in mijn handelingen, getrouw in mijn beroep en matig in mijn wandel. Ja, ik lees, ik bid, ik ga ten Avondmaal en zo vervolgens; en hoewel ik niet volmaakt ben (want daar is niemand of hij heeft zijn fouten) nochtans ben ik oprecht, en ik heb een goede mening". Dat is alles wel, maar wat wilt u daarmee zeggen? "Daarom", zegt u, "hoop ik dat CHRISTUS, of God om CHRISTUS' wil, mij zal zaligmaken, omdat ik alzo mijn best doe". Neen, mens! Ik

moet u zeggen: "daarom zal God u uitwerpen, omdat u CHRISTUS maar de blote naam geeft, dat Hij uw Zaligmaker is, en omdat u de eer daarvan neemt voor uzelf. Uw hoop is niet gebouwd op Gods belofte, maar op uw eigen praktijk". "Hoe", zult u mogelijk zeggen, "wilt u, dat wij al onze goede werken en onze goede betrachtungen zullen opgeven en verlaten, en maar in een antinomiaanse losbandigheid daarhenen lopen? O, diepe onkunde van de genade Gods! dekt u dat het opgeven van uw dode werken, het bederf van de goede werken zijn zou? Al uw werken, vóór het geloof in de vrije belofte, zijn maar dode werken. U moet voor eeuwig verloren gaan, indien niet het bloed van CHRISTUS "uwe consciëntiën reinigt van de dode werken, om de levenden God te dienen", Hebr. 9:14. Er is geen welbehagelijk dienen van de levenden God, vóór dat de oude dode werken uitgezuiverd zijn. U kunt u wel niet te veel overgeven tot het lezen, bidden, horen en de middelen te gebruiken; maar dat u die middelen tot conditiën en voorwaarden stelt, alsof u met God, op voorwaarde van het Oude Verbond, moest handelen, dat is een handel met de conditionele wet tegen de vrije en absolute belofte.

4. *Niemand is een kind der belofte, die nog een vreemdeling is van de kracht en de uitwerking daarvan; want alle ware of echtgeboren kinderen der belofte, zijn uit kracht daarvan geboren en voortgebracht.* Indien uw godsdienst maar alleen uit opvoeding, gewoonte, het voorbeeld van anderen, uw eigen vrijen wil, beschaafdheid en opsiering, of uit de oefening van uw natuurlijke vermogens voortspuit, en niet uit kracht van de belofte en haar uitwerking, onder de invloed van de almachtige Geest Gods, zo bent u nog maar een bastaard, gelijk ISMAEL, en geen echtgeboren kind, als IZAK was. De belofte draagt al de onkosten voor haar eigen kinderen, want zij kunnen zonder een belofte en de kracht daarvan, of zonder CHRISTUS en kracht uit Hem om alle onkosten van hun godsdienst, en godsdienstige betrachtungen te dragen, onmogelijk bestaan; Gelijk CHRISTUS tot Zijn discipelen zei: "Zonder Mij kunt gij niets doen", Joh. 15:5, zo bevinden en weten zij ook, dat "zij van zichzelf niet bekwaam zijn iets te deken", enz. 2 Kor. 3:5. Daarom is al hun verwachting en bijstand alleen door de vrije belofte der genade Gods in CHRISTUS. Daarentegen kunnen dezulken, welke niet uit kracht der belofte geboren zijn, als IZAK was, maar alleen uit kracht der natuur, als ISMAEL, alles doen door hun eigen natuurlijke kracht. Het is waar, zij mogen leren zeggen: "zonder CHRISTUS kunnen wij niets doen", maar zij liegen en hebben een bedorven inbeelding in hun harten, dat zij hun eigen lasten wel genoeg kunnen dragen. Want zij kunnen horen, lezen, bidden, geloven en ten Avondmaal gaan, en dat alles met de grootste gemakkelijkerheid, zonder de minste zwaarigheid. Zij vinden het soms vreemd, wanneer zij sommigen van Gods kinderen horen klagen over zwaarigheden en over hun onmacht; dat werk is voor hen onmogelijk; want zij vinden nooit enige zwaarigheden, en het is voor hen altijd doenlijk genoeg geweest. Waarom? Wat is hiervan de reden? Dit: Zij zijn nog nooit bewerkt geweest door de kracht en de uitwerking der belofte, maar alleen door de kracht der natuur en door de gemene invloeden; want zij zijn geen kinderen der belofte.

Ten tweede. Nu zal ik u verder enige positieve of stellige kentekenen van de kinderen der belofte voordragen, waarvan sommigen haar voorafgaan, anderen medegaan en beslissende kentekenen zijn van de kinderen der belofte.

- I. Het eerste voorafgaande kenteken is dit, *dat zij, die door genade dadelijk*

kinderen der belofte zijn, zichzelf hebben leren kennen, dat zij van nature, en door hun praktijk, kinderen der ongehoorzaamheid zijn, Efez. 2:2. Zij zijn allen overtuigd geweest van zonde; door het overtreden van de geboden der wet. Dat heeft hun die zaligmaking van de zonde, in de belofte beloofd en voorgesteld, doen waarderen en hoogachten. Dezulken, die God nooit hebben gekend in het gebod van de wet, als door hen onteerd en geschonden, hebben Hem ook nooit gekend in de belofte, als met hen verzoend. Een mens leeft zolang zonder de wet, totdat het gebod komt; maar als het gebod gekomen is, en als hij de geestelijkheid daarvan ziet, dan wordt de zonde levend, en de mens sterft, Rom. 7:9. Sommigen beschouwen alleen de uitwendige letter van de wet, en zo menen zij, dat ze geheel onschuldig zijn. Maar indien de Geest Gods de geestelijkheid van de wet ontdekt, dan roept de ziel uit: "Onrein! Onrein! Ik heb al de geboden Gods overtreden en geschonden!" Indien men sommige mensen geloven wil (ik meen onkundige legalisten of wettischen), zo spreken zij, alsof zij nooit één van de tien geboden overtreden hadden. Zij hebben zich nooit begeven tot afgoderij, bijgeloof, ontering van Gods naam of van Zijn Sabbath; zij waren nooit hun ouders ongehoorzaam; geen doodslager, geen overspeler, geen dieven, geen valse zweerders of valse getuigen en geen begeerders van huns naasten vrouw, huis of goederen, enz. Maar dezulken, die, doordat het gebod tot hen gekomen is, overtuigd en vernederd zijn, o, die zien, welk een grote massa van verdorvenheid het natuurlijke hart is; ja, dat het zelfs het tegenovergestelde van alle geboden Gods is. De taal van een kind der belofte, hetwelk God in het gebod tot zijn overtuiging gezien heeft is niet: "Al deze dingen heb ik gedaan van mijn jongheid af"; maar integendeel: "Al deze dingen heb ik overtreden"; want, in tegenstelling van het *eerste gebod*, is mijn hart anders niet, dan een troon van ongerechtigheid, en een bewaarplaats van valse goden. Ik heb het wel duizendmaal overtreden; want zo menigen lust en afgod, als ik gehad heb, zoveel vreemde goden hebben mijn hart weggenomen. In tegenstelling van het *tweede gebod*, is mijn hart anders niet, dan een kamer van beeldendienst. Zo dikwijls als ik de dienst van God verzuimd, of Hem niet recht gediend heb, zo dikwijls heb ik dit gebod overtreden, en dat zijn tijden zonder getal. In tegenstelling van het *derde gebod*, is mijn hart anders niet, dan een kerker van onheiligheid. Zo dikwijls als ik van Gods Naam onbetamelijke gedachten heb gehad, of als ik oneerbiedig van Zijn eretitelen, eigenschappen, ordonnantiën, woorden of werken gesproken heb, zo dikwijls ben ik daaraan schuldig geweest. In tegenstelling van het *vierde gebod*, is mijn hart anders niet, dan een onheilige verkwister van de heiligen tijd en een speelhuis van ledigheid. Zo menigmaal, als ik vleeselijke en wereldse gedachten in mijn hart gehaald en ijdele en dwaze woorden gesproken heb, en God heb zoeken af te zetten en met dode en geesteloze gebeden heb zoeken te paaien, en zo dikwijls als ik omzwervende gedachten en genegenheden onder het lezen, horen, bidden of zingen gehad heb op des Heeren dag, zo dikwijls ben ik een verdoemelijk overtreder van de Sabbath. In tegenstelling van het *vijfde gebod*, is mijn hart anders niet dan een paleis van trotsheid, een springbron van alle hovaardig gedrag jegens mijn naasten, hetzij omtrent mijn meerderen, mijn minderen of omtrent mijn gelijken. Zo dikwijls als ik de plichten van mijn standplaats heb verzuimd, hetzij als Magistraat, Leraar, Ouderling, man of vrouw, vader of kind, heer of knecht; mijn kinderen of onderhorigen niet heb onderwezen, of onderwijs heb willen ontvangen van heer of vrouw of van degenen, welke mijn meerderen waren, enz. zo dikwijls heb ik dit gebod

geschonden. In tegenstelling van het *zesde gebod*, is mijn hart anders niet, dan een slachthuis van allerlei wrede gedachten tegen mijn naasten; want God heeft gezegd: "Een iegelijk, die zijn broeder haat, die is een doodslager," 1 Joh. 3:15, ja, "die op zijn broeder toort en tot hem zegt: Raka, gij dwaas! die is schuldig aan het helse vuur," Matth. 5:22. Daarom, zo dikwijls als ik mij schuldig heb gemaakt, door toornige gedachten of woorden, of door spottende gedragingen tegen mijn naasten, zo dikwijls heb ik dit gebod overtreden. In tegenstelling van het *zevende gebod*, is mijn hart anders niet, dan een kooi van onrein gevogelte en een fontein van onreinheid. CHRISTUS noemt het begeerlijk oog een overspel des harten. Zo dikwijls dan als ik onreine gedachten, vuile woorden, een oneerbaar gedrag en onkuise kleding of opschik heb gehad, zo menigmaal heb ik dit gebod overtreden. In tegenstelling van het *achtste gebod*, is mijn hart maar een spelonk van dieven en een veld van roverij; want, zo dikwijls als ik bedrog gepleegd heb, en wegen verzonnen om voordeel van mijn naaste te behalen, zodat ik door zijn verlies winnen mocht, zo dikwijls heb ik dit gebod overtreden. In tegenstelling van het *negende gebod*, is mijn hart anders niet, dan een fontein van achterklap; een zaad van lastering, twist en schending van mijn naaste. Zo dikwijls als ik zijn naam gesmaad of een kwaad gerucht van hem ontvangen heb, of als ik blijde geweest ben iets kwaads van hem te horen verhalen, en geneigd, om dat zonder noodzaak te verbreiden, zo dikwijls heb ik dit gebod overtreden. In tegenstelling van het *tiende gebod*, is mijn hart anders niet, dan een tempel van afgoderij; want de gierigheid is afgoderij. Zo dikwijls, als ik met mijn eigen staat niet vergenoegd ben geweest, en ik ogen van nijd ten opzichte van mijns naasten goederen of bezitting heb opgeslagen, met de wens, dat het zijne het mijne ware, zo menigmaal heb ik dit gebod overtreden. O, u dan, die daar zegt of dekt, dat u een goed hart hebt! Hebt u ooit gezien in dezen spiegel van Gods geboden? O neen, neen! Indien u de geestelijkheid van Gods wet zaagt, dan zou u daaruit zekerlijk de vleselijkheid en de verdorvenheid van uw hart en uw natuur zien, Rom. 8:7. Indien u God gezien hebt in het gebod, dan kunt u niet anders dan uitroepen: "O ik ben een overtreder van de baarmoeder af aan. De wet is geestelijk, maar ik ben vleselijk verkocht onder de zonde," Rom. 7:14. Indien u nooit God in het gebod tot uw overtuiging gezien hebt, gewis, dan hebt u Hem ook nooit in de belofte des evangelies gezien tot uw vertroosting; dan bent u ook geen kind der belofte.

- II. Het tweede voorafgaande kenteken is dit: dat *allen, die door genade dadelijk kinderen der belofte zijn, zoals zij, door overtuiging, zichzelf hebben leren kennen, als zijnde van nature kinderen der ongehoorzaamheid, tegelijk ook gezien hebben, dat zij dus ook kinderen des toorns zijn van nature*, Efez. 2:3. Gelijk zij God gezien hebben in het gebod, wiens gezag door hen geschonden was, zo hebben zij Hem ook in de bedreiging gezien, zoals de vloek tegen hen is uitgesproken, volgens de inhoud van de wet, Gal. 3:10, "Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven staat in het boek der wet, om dat te doen." Ik spreek niet van de maat van deze bedeling. Maar echter is het zeker, dat de kinderen der belofte dezulken zijn, die zover vernederd en ontwaakt zijn geworden door de bedreiging van Gods toorn, dat zij door het gezicht van zichzelf en van hun ellende, genoodzaakt zijn geworden om tot CHRISTUS, voorgesteld in de belofte, hun toevlucht te nemen. Ik spreek nu niet van het recht, hetwelk allen hebben, om tot de belofte de toevlucht te nemen, maar van de wijze hoe God hen daartoe brengt, welken Hij krachtadig

roept. Hij overtuigt hen van zonde en ellende. Niet alleen van zonden, door de geestelijkheid van het gebod aan hen te ontdekken, maar ook van ellende, door aan hen de gestrengheid van de bedreiging te openbaren. Hij toont hun aan, hoe "de bezoldiging der zonde de dood is," Rom. 6 :23, en dat "de ziel, die zondigt, zal sterven," Ezech. 18:4, alsook, dat er "verdrukking en benauwdheid zal komen over alle ziel, die het kwaad werkt," Rom. 2:9. Indien u nooit onder vrees voor de hel en de verdoemenis bent gesteld geweest (hetwelk u met alle onchristelijke en ongelovige zondaren behoorde te vrezen) of zo u door een gezicht van God, geopenbaard in de bedreiging, nooit bent verschrikt geweest, dan is het zeer te duchten, dat u nooit vertroost of geholpen bent geworden door een gezicht van God, geopenbaard in de belofte. God, zichzelf openbarende in het gebod, baant de weg, om CHRISTUS' volmaakte gehoorzaamheid hoog te achten; en de openbaring van zichzelf in de bedreiging, baant de weg, om de volmaakte voldoening van CHRISTUS te waarderen. Is dit zo? Dan is het geen wonder, dat CHRISTUS, die grote belofte, veracht wordt, zolang een mens in het licht van het gebod zichzelf nog niet gezien heeft, als een kind der ongehoorzaamheid en in het licht van de bedreiging, als een kind des toorns. Daarom gaan deze twee zaken, in elk kind der belofte, altijd vooraf. Nochtans zijn ze maar vooruitgaande kentekenen; ze kunnen daarom ook de zaak niet recht bepalen, tenzij men die voegt bij hetgeen nog volgen zal. Want het kan gebeuren, dat iemand overtuigd wordt van zijn zonde en ellende, en zichzelf daarom kan aanmerken als een kind der ongehoorzaamheid en des toorns, terwijl hij nochtans geen kind der belofte zou kunnen wezen. Want ofschoon alle kinderen der belofte aldus worden overtuigd, nochtans zijn allen, welke alzo overtuigd worden, geen kinderen der belofte.

De volgende kentekenen zullen dan de zaak bepalen, en aantonen wie dat zijn of niet.

Eerst. Diegenen, welke kinderen der belofte zijn, zijn bijzondere kenners en onderscheiders van de belofte. Hun ogen zijn verlicht door de Geest der wijsheid en der openbaring in de kennis van CHRISTUS. Zij zijn verlicht, om God in de belofte, als de enige deur der hoop, te zien in de bijzondere gevallen, waarvan ik zo even gesproken heb; alsook, om God te zien in de een of andere waarheid van het evangelie, of een openbaring, welke even zwaar weegt als de belofte. Dit is die kennis Gods in CHRISTUS, waarvan gesproken wordt, 2 Kor, 4:6. *"Want God, die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is degene, die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis van de heerlijkheid Gods in het aangezicht van JEZUS CHRISTUS."* De spiegel, waarin dit gezegend aangezicht gezien wordt, is de belofte des evangelies, of het Woord der genade. Wanneer een schilder een beeld trekt, dan begint hij eerst aan het oog; zo ook, wanneer God Zijn beeld aan de ziel indrukt, zo opent hij haar ogen en ontdekt haar Zijn heerlijkheid in het evangelie. Ik zeg dan, dat de kinderen der belofte de bijzondere onderscheiders van die belofte zijn; ik meen, zij hebben een geestelijke onderscheiding van het evangelie en van de Goddelijke dingen ontvangen, want: *"De natuurlijke mens begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn, want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat ze geestelijk onderscheiden worden"*, 1 Kor. 2:14. Een natuurlijk mens dekt, dat het evangelie een dwaasheid is; maar de kinderen der belofte hebben een geheel andere soort van onderscheiding en kennis van CHRISTUS en het evangelie.

Vraagt u: *hoe zal ik weten of mijn kennis van CHRISTUS en van het evangelie, van een bijzondere natuur is?*

Ik zal u, door deze vragen voor te stellen, hierop antwoorden:

1. Hebt u uw uiterste blindheid en duisternis ooit gezien zodat u niet één sprankje zaligmakend licht of kennis had, zeggende: *"een ding weet ik, dat ik blind ben?"* Joh. 9:25. Dat zou een goed blijk en bewijs zijn.
2. Hebt u de wijsheid Gods gezien in het aanstellen van CHRISTUS tot Profeet? Alsook dat Hij nooit een bekwame of volkomen Zaligmaker zou geweest zijn, indien Hij niet geweest ware *"een Licht tot verlichting der Heidenen?"* Luk. 2:32.
3. Hebt u de noodzakelijkheid gezien van een Goddelijk onderwijs en een Goddelijke lering? Ziet u dat nog, steeds zijnde onder het gevoel van uw blindheid, en door gebrek aan licht vernederd, zeggende met AGUR, Spr. 30:2, 3: *"Voorwaar ik ben onvernuftiger dan iemand; ik heb geen mensenverstand, en ik heb geen wijsheid geleerd, noch de wetenschap der heiligen gekend,"* en met ASAF, Ps. 73:22: *"Toen was ik onvernuftig en wist niets; ik was een groot beest bij U;"* verootmoedigd zijnde, als het allerverwardste schepsel en de grootste dwaas in de wereld? Wel, dan zou u een van Gods rechte of wijze dwazen zijn, waarvan wij lezen: *"zo iemand denkt dat hij wijs is in deze wereld, die worde dwaas, opdat hij wijs moge worden,"* 1 Kor. 3:18.
4. Bent u ooit gedrongen geweest, om uit te roepen om licht en om kennis, zeggende met de Psalmist: *"Zend Uw licht en Uw waarheid, dat die mij leiden,"* enz. Ps. 43:3. Waardeert u ook elk straaltje licht, wetende, dat het vermakelijk is de zon te aanschouwen, en vermakelijk om God in de belofte te aanschouwen? Want daarin ligt opgesloten de wijsheid Gods, bestaande in verborgenheid; daarin is ook al uw heil en al uw hulp.

Welnu, indien u op deze vragen antwoorden kunt, dan bent u een bijzonder onderscheider van de belofte, en dientengevolge ook een kind daarvan.

Ten tweede. *Zij, die kinderen der belofte zijn, zijn de bijzondere afkomelingen en het vrije en krachtdadige geslacht daarvan.* Gelijk IZAK een kind van ABRAHAM was, niet door de kracht der natuur, maar door de kracht en de uitwerking van de belofte, zo is het ook hier; want de kinderen der belofte zijn dat niet uit de werken, maar alleen door de genade, Rom. 11:6: *"Daar is dan een overblijfsel naar de verkiezing der genade; en indien het door genade is, zo is het niet meer uit de werken, anders is de genade gene genade meer,"* enz. Vraagt u: *"hoe zal ik weten of ik een bijzonder afkomeling van de belofte ben?"* Ik antwoord: omdat het dan zeker is, dat de Geest Gods aan de belofte kracht en sterkte tot dit doel gegeven heeft, om u voort te brengen. Het evangelie is voor u geweest *"een kracht Gods tot zaligheid"*, Rom. 1:16. 1 Thess. 1:4, 5: *"Wetende geliefde broeders! uwe verkiezing van God; want ons evangelie is onder u niet alleen in woorden geweest, maar ook in kracht, in de Heiligen Geest en in vele verzekering."* Het evangelie is tot u gekomen, niet alleen in zijn uitwendige en voorwerpelijke openbaring, maar ook in zijn inwendige en onderwerpelijke krachtdadigheid en demonstratie des Geestes. Wat hebt u van deze kracht ondervonden? Indien u een kind der belofte bent, dan bent u ook naar Gods wil gebaard door het Woord der waarheid, en wedergeboren tot een levende hoop, niet uit kracht der natuur, maar uit kracht der genade; niet uit kracht van de wet, maar uit kracht der belofte.

Vraagt u: *hoe zal men weten, dat het niet uit kracht is van de wet, maar van de belofte, dat men wedergeboren is tot een ware belijdenis van de godsdienst?* Want de wet, die dienstbare, heeft ook kracht om kinderen te baren, als ISMAEL, welke nochtans geen kinderen der belofte of der genade zijn. Hoe zal ik dan weten, dat het niet de kracht is van de wet, maar de kracht van de genade des evangelies en der belofte, waardoor ik bewerkt ben geworden? Indien u door de belofte, en dus ook door de kracht van de Goddelijke souvereine genade bent wedergeboren, dan hebt u ondervonden, dat God u noch als goed, noch als kwaad heeft aangezien, om u tot Zijn kind aan te nemen. Indien u een kind der belofte bent, dan hebt u ook ondervonden, dat Hij uw goed of goedheid niet heeft aangezien; daar u niets goeds had, om Hem daartoe te bewegen; alsook, dat Hij uw kwaad niet aangezien heeft, want daarvan had u genoeg om dat te verhinderen. Wat heeft Hem dan bewogen? Anders niet, dan Zijn eigen vrije en souvereine genade. De genade is een zaak, die door ons kwaad niet kan verhinderd, noch door ons goed kan bevorderd worden. Ziet u, dat alleen de vrije souvereine genade het heeft uitgewerkt? Want: *"Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der waarheid,"* Jak. 1:18. Want indien u een kind der belofte bent, en geen bastaard van de dienstbare, de wet, dan hebt u gezien, dat uw zaligheid en rechtvaardigmaking geheel uit genade is en niet uit de werken; *"niet uit de werken, opdat niemand roeme,"* Ef. 2:9. Niet uit de werken, dat is: noch om uw werken, noch in uw werken, noch door uw werken, noch volgens uw werken.

1. U zult zien, dat uw zaligheid niet is om uw werken, of dat de belofte u niet toegebracht wordt om uw werks wil; ziet Ezech. 36:32: *"Ik doe het niet om uwentwil, spreekt de Heere Heere; het zij u bekend, schaamt u en wordt schaamrood van uw wegen, o huis Israels?"* Hoewel de Heere Zijn volk zalig maakt tot goede werken, *"hen scheppende in CHRISTUS JEZUS tot goede werken,"* Ef. 2:10, nochtans weten alle kinderen der belofte zeer wel, dat Hij hen om die niet zalig maakt, want dat zou, volgens het oude Verbond zijn. Dat is nu onmogelijk, omdat, *uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd zal worden,"* Rom. 3:20.
2. U zult zien, dat, gelijk u om uw werken niet zalig wordt, u ook daarin niet gezaligd wordt; want toen de Heere u zalig maakte, waart u juist in uw zonde en in de diepe kerker van helse vijandschap en ongeloof, daar u *"dood waart in de zonden en misdaden,"* Ef. 2:1. Daarom zult u met de kerk zingen, uit Ps. 136:23, *"Die aan ons gedacht heeft in onze nederigheid; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid."* Eindelijk, toen u *"in een gans bittere gal, en samenknoping der ongerechtigheid"* waart, Hand. 8:23. *"En in de kuil, daar geen water in was, toen heeft Hij u uitgelaten door het bloed des Verbonds,"* Zach. 9 :11.
3. U zult zien, dat het niet is door uw werken, Tit. 3:5. Want, *"Hij heeft ons zalig gemaakt, niet uit de werken der rechtvaardigheid, die wij gedaan hebben, maar naar Zijne barmhartigheid, door het bad der wedergeboorte en de vernieuwing des Heiligen Geestes,"* en u zult weten, dat u uit *"genade zalig geworden zijt en niet door de werken der wet,"* Ef. 2:8.
4. U zult zien, dat u niet naar of volgens uw werken zijt zalig gemaakt; ziet 2 Tim. 1:9: *"Die ons heeft zalig gemaakt en geroepen met een heilige roeping; niet naar onze werken, maar naar Zijn eigen voornemen en genade, die ons gegeven is, in CHRISTUS JEZUS, voor de tijden der eeuwen."* Indien u een kind der belofte bent, dan bent u een bijzonder afkomeling daarvan, en geenszins een bastaard of afkomeling van de wet, de dienstbare. U zult zien en weten, dat uw zaligheid niet is om de werken, als een oorzaak; noch in de werken als een beweegreden; noch

door de werken als het middel, en ook niet naar uw werken als de regel van uw zaligheid en rechtvaardigmaking. Weet het mijn vrienden! God zal wel de ganse wereld oordelen naar haar werken, maar Hij wil niemand zaligmaken naar zijn werken. God zal de goddelozen, volgens of naar hun werken tot in de hel veroordelen, zeggende: *"wijkt van Mij af, al gij werkers der ongerechtigheid,"* Luk. 13:27. Maar Hij zal de gelovigen oordelen en hun de Hemel toewijzen, om de volmaakte gerechtigheid van CHRISTUS, waarmede zij bekleed zullen zijn. Tot welke goede werken het geloof in of van die gerechtigheid hen ook aangezet moge hebben, daarvan zal een heerlijke melding gedaan worden; en in zover zullen zij naar hun werken geoordeeld worden. Maar gelijk niemand naar zijn werken gezaligd wordt, maar naar Gods eigen voornemen en genade, zo zal ook aan al de kinderen der belofte deze les geleerd worden; daar integendeel, de kinderen der dienstbare, de Ismaëlieten en wettische mensen, omtrent dit stuk zeer onleerzaam en onhandelbaar zijn. Want ofschoon zij de genade mochten vereren met de naam van hun zaligheid, nochtans stellen zij, in het wezen van de zaak hun werken of tot de bewegende, of tot de verdienende, of tot de verkrijgende, of tot de middelloorzaak van hun zaligheid. Zij stellen, zeg ik, hun werken tot de bewegende oorzaak van hun zaligheid. Zij denken dat hun goede betrachtingen Gode wel zullen bewegen, om hen zalig te maken. Dus stellen zij hun werken in de plaats van de vrije genade, welke nochtans de enige bewegende oorzaak is. Of zij stellen hun werken tot de verdienende oorzaak van hun zaligheid en denken dat hun moeite en hun arbeid hun de hemel wel zullen verwerven. Zo stellen zij hun werken in de plaats van CHRISTUS' bloed en van zijn gerechtigheid, welke de enige verdienende oorzaak is. Of zij stellen ze tot de verkrijgende oorzaak van hun zaligheid, zeggende: hoewel wij niet verdienen kunnen, (want het is alleen CHRISTUS' verdienste welke ons zaligmaken kan,) nochtans moet datgene wat door Zijn bloed verdiend is, door onze gebeden en goede plichten verkregen worden. Indien zij dan geen hele zaligmakers kunnen zijn, dan denken zij, dat zij tenminste halve moeten wezen, om door hun werken voor henzelf te verkrijgen, hetgeen CHRISTUS door zijn bloed verworven heeft. Zo stellen zij dan hun werken in de plaats van CHRISTUS' voorbidding, welke de enige verkrijgende oorzaak is. Of eindelijk stellen zij die tot de instrumentele of middelloorzaak van hun zaligheid. "Wel," zeggen zij, "moeten wij niet enige goede werken doen, opdat wij tot CHRISTUS komen, en door Hem behouden en zalig worden?" Dus stellen zij hun werken in de plaats van het geloof, hetwelk de enige middelloorzaak is, om CHRISTUS te ontvangen. Zij weten niet, dat er geen goede werken zijn kunnen voor het geloof, en dat het, zonder geloof, *"onmogelijk is Gode te behagen,"* Hebr. 11:6; en dat, omdat buiten CHRISTUS en buiten een belofte, aangenomen door het geloof, Hem niets behagen kan. Beproeft u dan, of u also kinderen der belofte zijt, door uw afkomst van de vrije en krachtdadige belofte en van de vrije genade Gods; in tegenstelling van de werken der wet, aangezien de zaligheid niet is uit de werken, maar uit de genade, want *"uit genade bent u zalig geworden door het geloof en dat niet uit u, het is Gods gave,"* Ef. 2:8.

Ten derde. Die *"kinderen der belofte"* zijn, *"die zijn de bijzondere gelovers en aannemers daarvan door het geloof"* ziet Gal, 3:12. Het ongeloof en het mistrouwen is de zonde der zonden, maar het geloof en het vertrouwen op de belofte is de genade der genaden, en het voornaamste kenteken van de kinderen der belofte. Want, gelijk niemand zalig kan worden, dan wanneer hij een kind der belofte is, gelijk IZAK was, en gelijk niemand een kind der belofte wezen kan als IZAK was, tenzij hij een kind

ABRAHAMS worde, Luk, 19:9; zo kan ook niemand een kind ABRAHAMS worden, tenzij hij in de voetstappen van ABRAHAMS geloof wandelt, Rom, 4:11, 12. De apostel verklaart duidelijk, Gal. 3:7: *"Dat degenen die uit het geloof zijn, ABRAHAMS kinderen zijn,"* en vers 9: *"Die uit het geloof zijn, die worden gezegend met de gelovigen ABRAHAM."* Indien wij dan het leven onzer zielen, zowel als de eer en heerlijkheid van God waarderen en liefhebben, zo moesten wij nauwkeurig onderzoek doen naar de beschrijving van ABRAHAMS geloof; teneinde wij ons geloof daarbij beproeven mogen.

Vraagt u: *"hoe zal ik weten of mijn geloof recht is, en of ik een bijzonder gelover van de belofte ben?"* Ik antwoord: "beproof uw geloof bij de beschrijving van het geloof van ABRAHAM, uit de grond, de strijd, de overwinning en de zegepraling van dat geloof. Rom. 4.

1. *Beproof uw geloof uit zijn grond en voorwerp, met de grond en het voorwerp van ABRAHAM.* Wat was de zaak waarop ABRAHAMS geloof rustte? Zijn geloof rustte op de belofte Gods aangaande IZAK, en op CHRISTUS in hem, Rom. 4:17. God had hem een talrijk zaad beloofd; en hij zag en gevoelde zo wel in zichzelf, als in zijn vrouw SARA, anders niet dan onvruchtbaarheid. Nochtans was dat niets, wanneer wij opmerken, in wie ABRAHAM geloofde, *"namelijk in God, die de doden levend maakt en roept de dingen die niet zijn, alsof ze waren."* Alzo is Gods belofte ook het onmiddellijke voorwerp des geloofs, en het Woord van een almachtig God, Die aan Zijn Woord het wezen geeft.
2. *Beproof uw geloof uit zijn strijd.* Wat was de strijd van ABRAHAMS geloof? Dat was de orde van de natuur. Het gevoel en de rede, gegrond op natuurlijke oorzaken, toonden een volkomen tegenstrijdigheid aan en een onmogelijkheid van de beloofde zaak; waartegen nu zijn geloof het blote Woord en de macht stelde van God, die het gesproken had. Deze strijd des geloofs wordt uitgedrukt, vers 18: *"Welke tegen hoop op hoop geloofd heeft, dat hij een vader van vele volken zou worden, volgens hetgeen gezegd was: alzo zal uw zaad zijn."* Hij geloofde tegen hoop; dat is tegen die hoop, welke hij ontvangen mocht uit overweging van de natuurlijke oorzaken. Hij geloofde op hoop, dat is in de hoop, welke hij ontving uit overweging van de macht en de belofte van God. Dus zal ook daar, waar het geloof is, een strijd gevonden worden van hoop tegen hoop; en dus zou er tegen de natuurlijke hoop, een geloof zijn op een geestelijke en bovennatuurlijke hoop, gegrond op Gods Woord en Zijn belofte.
3. *Beproof uw geloof uit de overwinning daarvan.* Wat was de overwinning van ABRAHAMS geloof? Die bestond niet in op te merken, maar over het hoofd te zien de gehele orde van de natuur en van natuurlijke oorzaken; alsook van al die dingen welke aan het gevoel en de rede een tegenstrijdigheid en onmogelijkheid van de beloofde zaak insluiten. Anderzijds in geheel en alleen te berusten op het woord, de belofte en de macht van die God, die het gesproken heeft. Daardoor worden dan ook alle zichtbare dingen, die volgens de rede, strijdig zijn tegen de belofte, als geen dingen, en hebben als het ware geen wezen meer, terwijl de onzichtbare dingen, welke van God gesproken zijn, de enige worden, welke bij ons alleen wezen en fondement hebben. Deze overwinning des geloofs vinden wij in vers 19 uitgedrukt: *"En niet verzwakt zijnde in het geloof heeft Hij Zijn eigen lichaam niet aangemerkt, dat reeds verstorven was,"* enz. Zo gaat het met het ware geloof in de Goddelijke belofte. Al wat een mens in of aan zich ziet, dat is alles tegen en soms strijdig met de vervulling van Gods belofte; doch dat merkt hij niet op. Om aan de waarheid en de macht van God plaats te geven, zo vergeet

hij zichzelf als het ware en trekt zijn zinnen van al die dingen af, welke hij in zichzelf gevoelt, en ze ziet als strijdig te zijn met de belofte. Het gevoel van doodsheid, onvruchtbaarheid, onwaardigheid, ledigheid, zondigheid en schuld en alles wat het ook zou mogen wezen, dat alles wordt begraven in vergetelheid; en de ziel wordt als verzwolgen in de overweging van niets anders, dan van de belofte en van de macht van God. Hij gelooft dingen, die voor de natuur, voor het gevoel en voor de rede onmogelijk zijn; ja, die daar volkomen tegen strijden en wel, omdat hij het Woord gelooft van dien God, die de doden levend maakt. Hij merkt Gods Woord aan, en laat verder de overweging van alle andere dingen varen. Beproof dan nu eens, of uw geloof ooit zó gehandeld en zich also geoeffend heeft op de belofte!

4. *Beproof uw geloof uit zijn zegepraling.* De zegepraling van ABRAHAMS geloof bestond hierin, dat hij aan God de eer van Zijn waarheid en macht toebrecht; ziet vers 20, 21, en vergelijkt dat, met hetgeen wij van SARA'S geloof vinden gemeld, Hebr. 11:11. Het geloof, over al zijn vijanden triumferende geeft aan God, ten spijt van het gevoel, van de reden en van alle uitwendige waarschijnlijkheden, alleen de eer van Zijn waarheid en trouw. Hierop gelooft het geloof zulke dingen, welke door de natuur onmogelijk, en voor de vleeselijke rede ongelofelijk zijn. Het merkt wel op hetgeen het gevoel en de reden zeggen, maar het schuift al haar redenen aan een zijde en het gelooft geheel het tegendeel.

Vraagt men: "*Op welke wijze?*" Ik antwoord: Door hetgeen het gevoel en de rede voorwenden, als uit het oog en uit de zin te stellen, gelijk ABRAHAM ten opzichte van de doodsheid van zijn lichaam, en van de onvruchtbaarheid van SARA'S baarmoeder deed. Zodat hij dat alles niet opmerkt, maar vertrouwend op God alleen, zelfs dan, wanneer hij in Zijn voorzienigheid anders dan in Zijn Woord schijnt te spreken. (Zo handelde CHRISTUS ook in het eerst met de Kananese vrouw.) Ja, dat hij zelfs op God vertrouwt, wanneer alle schepselen anders spreken dan het Woord, hetwelk de allersterkste gelovige wel zou kunnen doen wankelen, wanneer zulk een geval zich eerst opdoet, totdat hij overweegt, wat God gesproken heeft, en totdat hij het zeggen van alle andere dingen vergeet. Dus wankelde SARA in het eerst, maar eindelijk kreeg zij de overwinning over al haar twijfelingen, door haar onvruchtbaarheid en haar ouderdom geheel te vergeten, (welk een volstrekte onmogelijkheid voorwendden) en door Hem getrouw te achten, die het beloofd had.

Maar om alle misvattingen hieromtrent te voorkomen, zo weet, dat er een vierledig geloof is, hetwelk het geloof van de kinderen der belofte niet kan uitmaken; namelijk:

- a een natuurlijk;
 - b. een waan;
 - c. een redekavelend;
 - d. een tijd-geloof.
- a. *Sommigen hebben een natuurlijk geloof*, dat zij van kindsbeen af gehad hebben. Zij hebben altijd geloofd, zeggen zij en er is geen overreden aan, dat zij niet wel of recht geloven. Dit geloof groeit op een kwade grond, namelijk in een verdorven en onvernieuwde natuur. Het is geen geloof van Gods planting, maar het groeit vanzelf op. Het wordt ook niet door Hem besproeid, of door de invloeden des hemels in het leven bewaard. Het ontvangt zijn leven in alles niet van CHRISTUS, maar het wil een ziel rechtstreeks tot God brengen, zonder CHRISTUS eerst te kennen. Ja, dit geloof is geworteld in grove onkunde van God, en gelijk de boom is, zo is ook zijn vrucht. Het geeft geen vruchten van

ware heiligheid, maar van formaliteit, losse godsdienstigheid en onverschilligheid omtrent de zaligheid en de ere Gods. Dat zijn vruchten, die rijp zullen worden voor de verdoemenis. Dus is dit natuurlijke geloof niet het geloof van de kinderen der belofte.

- b. *Er is een waan- of een menend geloof*; dat is een geloof, hetwelk gegrond is op waarschijnlijkheid en mening. Sommige mensen hebben een mening of waarschijnlijke gissing, dat het evangelie de ware weg is tot zaligheid. Doch dat is nog geen omhelzing van het evangelie, als een onfeilbare waarheid. Toch zijn er velen, die op dit bijpad overstappen, en voor dezulken is het evangelie een waarschijnlijk problematiek, dat is een gevoel dat zeer waarschijnlijk is. Daarbij houden zij zich zolang, totdat een ander komt, die het tegenspreekt. Wel, zeggen zij dan, dit is ook zeer waarschijnlijk; en alzo waggelt en tobt men heen en weder, gedreven wordende door elke wind der leer. Vandaag omhelzen dezulken het een, en morgen het andere; en de meestbiedende bederft alzo de markt. Deze twijfelaars en waarschijnlijke waangelovigen, zijn niet onder het getal der gelovigen. Zij worden ook niet gerekend op CHRISTUS' rol, want het evangelie is nooit door hen bevat geworden als een onfeilbare waarheid, en het is in hun harten nooit geworteld geweest. Het evangelie is voor dezulken niet ja, gelijk de Apostel zegt, 2 Kor. 1:8, maar ja en neen; vandaag ja en morgen neen. Deze zijn *waterloze wolken, die van de winden omgedreven worden; zij zijn als bomen in het af gaan van de herfst, onvruchtbaar, tweemaal verstorven en ontworteld; wilde baren der zee; hare eigene schande opschuimende; dwalende sterren, voor welke de donkerheid der duisternis in der eeuwigheid bewaard wordt, wanneer zij niet tot een vast en waar geloof komen*, Judas vs. 12, 13.
- c. *Er is een redekavelend geloof*. De eerste twee hebben voornamelijk plaats onder het meer onkundige slag van volk, maar dit heeft plaats bij de meer geleerde mensen. Zij doen onderzoek naar redenen van de zaken, en van hetgeen zij moeten geloven, hetwelk voor zover wel gedaan is. Zij willen de Waarheid niet op het geloof van anderen aannemen, maar zij onderzoeken die zelf, opdat zij hun toestemming, op gronden van de rede, daaraan zouden mogen geven. Dit houden zij dan voor het zaligmakend geloof. Doch zij zijn ontbloot van de Geest des geloofs. Dit is niet het geloof van de kinderen der belofte, maar op zijn best een geloof, gebouwd op gronden van de rede en op een historische klaarlijkheid. Zij schijnen een vastere greep van het evangelie te hebben dan de voorgaanden, maar nochtans is die niet vast genoeg; want hun geloof is maar blotelijk gegrond op kundigheid of op een natuurlijke redenering. Zij maken enige veronderstellingen, bij wijze van betoog of demonstratie en daaruit trekken zij dan besluiten, en denken zeker dat die grond kunnen houden. Maar er ligt een dwaling of gebrek in het eerste gebouw; daarom moet al wat zij daar verder op bouwen, noodzakelijk verderfelijk zijn en waggelen, zodra het maar geschud of bewogen wordt. Want zodra komt er niet een beter redenaar met andere sluitredenen, of hij werpt bij wijze van demonstratie, het ganse gebouw, waarop zij stonden omver. Daar liggen zij dan ter neder; zodat al degenen, die het evangelie omhelzen door de kunst van schoolgeleerdheid, en filosofie, daarvan wederom afvallen. De natuurlijke rede en de filosofie brengen hen daartoe, en de natuurlijke rede en filosofie beroven hen daarvan weder. Want zodra het blote redenerende fundament, waarop hun geloof gebouwd is, geschud en omgekeerd wordt, valt al hun geloof ook omver. Geeft zulk een mens maar eens een aannemelijk argument, of laat hem maar een verzoeking voorkomen, zo zal hij zelfs terstond de Godheid van CHRISTUS kunnen loochenen, gelijk velen in onze

dagen doen; en hij zal zich laten drijven waarheen men ook wil. Doch het Goddelijk geloof is gegrond op een Goddelijk getuigenis, enz.

- d. *Er is een tijd-geloof, hetwelk al het voorgemelde te boven gaat; hetwelk gewrocht wordt door de gemene werking van de Geest Gods.* Het wordt niet alleen ingenomen met de waarheid des evangelies, maar het smaakt ook iets van de goedheid en zoetheid daarvan. Daarom wordt er van de steenachtige aardehoorders gezegd: *"Dat zij het woord met vreugde ontvangen,"* Matth. 13:20. Nochtans heeft dit geloof geen wortel of geen blijvend beginsel; het is niet het geloof van de belofte, hetwelk in de kinderen der belofte plaats heeft. Hier ligt een subtiel bedrog in het voorwerp of in de stof des geloofs. Sommige mensen kunnen, als het ware, een greep van CHRISTUS doen, ontvangende enige sappen en vruchten van Hem, tot hun verkwikking, welke nochtans nooit in Hem komen. Zij zijn, gelijk het klimop, dat tegen de boom opklimt, zich daar rondom slingert, daarvan zijn sap ontvangt, en dat echter op zijn eigen wortel groeit en nooit met de boom waarlijk verenigd wordt. Zo gaat het ook met vele belijders. Zij kunnen CHRISTUS in de belofte aannemen door een tijd-geloof; zij zijn rondom Hem als besloten, en zij trekken ook enig sap en enige kracht uit Hem. Maar zij zijn nooit waarlijk in CHRISTUS geworteld geweest, en zij blijven vastgeworteld in de oude ADAM, en in het Oude Verbond. Zij zijn nog nooit afgesneden geweest van de oude wortel, en in CHRISTUS ingeënt; maar zij trekken alleen kracht uit Hem, om hun eigen oude verbondsvrucht verder aan te kweken.

Vraagt u; *"Hoe zal ik weten, of ik er niet een van die ben, die het geloof hebben, die als het klimop om de boom, vast aan CHRISTUS klevan, en die uit Hem ook enig sap trekken, zonder ooit in Hem geworteld te zijn?"* Zo zal ik u, om deze zwaarigheid op te lossen, maar dezen éne sleutel aanbieden; u hebt nodig dat die voor u opengelegd wordt, want uw eeuwige zaligheid is in gevaar, wanneer u hieromtrent mocht mistasten. Want indien u geen ander geloof hebt, dan een tijd-geloof, zo kunt u geloven, en nochtans met de duivel verloren gaan; doch u kunt dan niet geloven tot zaligheid. De sleutel, om deze zaak daarmede als het ware te openen, bestaat in deze vraag: *Wat onderscheid kent u tussen de gerechtigheid in CHRISTUS, en tussen de gerechtigheid van CHRISTUS?* Een tijd-gelovige kan zeggen: "van de Heere heb ik gerechtigheden en sterkte"; maar een waar gelovige zegt: "In de Heere heb ik gerechtigheden en sterkte". Een tijd-gelovige kan vele dingen van Heere ontvangen, maar een waar gelovige ontvangt alle dingen in Hem, en is ook *"in Hem volmaakt,"* Kol. 2:10. Het tijd-geloof, zonder in Hem geworteld te zijn, heeft niets in Hem, maar wel van Hem. Doch het ware geloof, dat in CHRISTUS geworteld is, (wat het ook van Hem ontvangen moge) rust daarin niet, maar het beschouwt hetgeen in Hem is, en daarin alleen roemt het dan, zeggende: *"In de Heere zullen gerechtvaardigd worden, en zich beroemen het ganse zaad Israels,"* ziet Jes. 45:24, 25, en 1 Kor. 1:30, 31. Wat meent u dat de paapse geloofsweg tot zaligheid is? Het is zeker, dat de beschaafdsten onder de Rooms en zover komen, als vele Protestantse belijders onder ons doen. Zij erkennen, dat er geen zaligheid is, dan door CHRISTUS. Hoewel zij niet met toepassing geloven, dat zij enige gerechtigheid in Hem hebben, nochtans bouwen zij op een gerechtigheid van CHRISTUS, zeggende, dat Hij het is, die de mens kracht geeft om iets te kunnen doen; en die dan des mensen doen besprengt met Zijn bloed, waarop hij dan zijn leven en zaligheid verdient. Zulke papisten zijn er nog velen onder ons. Zij geloven, dat CHRISTUS hen alleen kan zaligmaken; en zo gaan zij dan tot Hem, om van de zonde bevrijd te worden; en ook om genade, om in het toekomstige beter te doen. Indien zij dan daartoe kracht krijgen, dan hopen zij, dat ze zalig zullen worden; terwijl zij nochtans verdoemd kunnen zijn, en naar de hel gaan; ofschoon zij

de besmetting der wereld ontvloden mochten, en dat zelfs door de kennis van JEZUS CHRISTUS. Let wel, niet door hun eigen kracht, maar door de kracht van de kennis van CHRISTUS, 2 Petr. 2:20. Doch, het ware geloof komt eerst tot CHRISTUS om gerechtigheid, en dat krijgt aldus een gerechtigheid tot rechtvaardigmaking en de eeuwige zaligheid. Daar het alzo geworteld is in CHRISTUS, zo wast het ook in Hem op, en het heeft alles in Hem. Daarom kan het zich beroemen in CHRISTUS; zelfs dan, wanneer het anders niets dan ledigheid in zich vindt. Want het is de aard en de natuur van het ware geloof, dat het van zichzelf uitgaat tot CHRISTUS in de vrije belofte. Verder, het tijdgeloof neemt CHRISTUS conditioneel aan, maar het ware geloof neemt CHRISTUS aan, zoals Hij in het evangelie vrijelijk wordt aangeboden. De tijdgelovigen nemen Hem aan voor een Zaligmaker; maar hoe? Op deze conditionele wijs: *Indien ik Hem een dienstknecht ben, dan zal Hij voor mij ook een Zaligmaker wezen.* Alzo dient hij Hem, en daarop wacht hij dan de zaligheid van Hem af. Dus dragen zij de wortel, maar de wortel draagt hen niet. Maar een ware gelovige neemt CHRISTUS vrijelijk aan tot gerechtigheid en sterkte, zeggende: *"zo neem ik Hem dan aan, zowel tot gerechtigheid, opdat Hij mij een Zaligmaker worde, als tot sterkte, opdat Hij mij tot Zijn dienstknecht make om Hem te dienen als een zoon en niet als een huurling."* Het tijdgeloof en het wettische geloof geloven, dat CHRISTUS de mens zaligmaken zal op zijn goed gedrag in het toekomstige, zeggende: *"Indien ik Hem dien, dan zal Hij mij zaligmaken."* Maar het evangelische geloof neemt CHRISTUS aan op de evangelische voorwaarden, zoals Hij in de belofte des evangelies wordt aangeboden, zeggende: *"O! Ik durf Hem niets beloven, maar ik neem Hem aan, als alles aan mij belovende; gezegend zij de vrije en soevereine genade, welke alles in de belofte is. Want indien er maar iets van mijn goed gedrag of mijn toekomstigen dienst afhing, dan zou ik vrezen, dat alles verloren zou zijn; daarom neem ik CHRISTUS en de belofte aan voor alles. O! Hoe zalig is dat voor mij, dat Hij mij alles beloofd heeft; want ik kan niets ter wereld beloven, daarom zal ik mij vasthouden aan de belofte van zaligheid en van heiligmaking."* Langs dezen weg, die van de belofte om niet aan te nemen, wordt hij oneindig beter bekwaam gemaakt tot een goed gedrag, dan al de wettische en conditionele gelovigen in de wereld ooit zijn; want gelijk hij de belofte gelooft, zo leeft hij ook daarop. Dit leidt mij tot een ander kenmerk van de kinderen der belofte. Want zij zijn niet alleen gelovers van de belofte, maar zij zijn ook:

Ten vierde, *levers op en afhangers van die belofte.* Dit wordt genoemd, te leven *"door het geloof des Zoons Gods"*; Gal. 2:20; dat is: een leven op de Zoon Gods, voorgesteld in de belofte. Gelijk een kind op zijn moeder en een zuigeling op de borst leeft, zo leven de kinderen der belofte ook daarop, zuigende de melk welke daarin is. Zij betrouwen op Zijn Woord, en ten volle verzekerd zijnde, omhelzen zij de belofte, en blijven al hun dagen aan de borsten daarvan hangen. Sommigen zullen mogelijk ook zeggen, dat zij de belofte geloven. Maar leven zij daar wel op? O neen; en omdat zij er niet op leven, bewijzen zij, dat zij nooit waarlijk geloofd hebben. Zij zijn goede gelovigen, maar zijn ze ook wel goede belevers? O neen! Het is een gewoon spreekwoord onder ons: *Die man of vrouw leeft wèl,* wanneer zij zedig en burgerlijk vroom zijn. Het is waar, die mensen zijn wel goed om bij te leven; en het is te beklagen, dat er zo weinig zedelijkheid onder de Christenen gevonden wordt, zodat er onder sommige Heidenen meer van bespeurd en gevonden wordt. Maar overweegt ondertussen eens, mijn vrienden! wie ze zijn, die in Gods achting wel leven; het zijn dezulken alléén, die op de belofte leven door het geloof.

Vraagt u verder: *"Hoe zal ik weten, of ik door het geloof leef op de belofte?"* Zo

antwoord ik:

1. Indien u door het geloof op de belofte leeft, dan zult u bevinden, dat de belofte zowel het middel is om uw geloof op te wekken, als zij het middel was, om dat eerst in u te scheppen of voort te brengen." Een gelovige is in alle opzichten een kind der belofte. Zijn genade des geloofs is een kind der belofte en zijn leven des geloofs is ook een kind daarvan. Dat geloof, hetwelk de belofte gelooft, wordt uit kracht daarvan geboren; het geloof dat op de belofte leeft, wordt insgelijks geboren uit kracht daarvan, en komt uit haar baarmoeder voort. Die belofte, welke het voedsel is waarop het geloof leeft, is ook altijd het zaad waardoor het opwast. Daarom wordt het evangelie genoemd: *het Woord des geloofs, waardoor de gelovigen opgevoed worden*; 1 Tim. 4:6. *"Uw toezegging heeft mij levend gemaakt,"* zegt de psalmist, Ps. 119:50. Van het evangelie wordt gezegd, dat het een *"kracht Gods is tot zaligheid, een iegelijk die gelooft,"* Rom. 1:16. Die zelfde kracht, welke het geloof werkt en baart, is nodig tot aanwas van het geloof, en om elke daad daarvan voort te brengen. Het is altijd als IZAK was, een kind der belofte, want het is *"een geloof der werking Gods,"* Kol. 2:12. Uit de belofte komt voort: *genade, kracht, en het vuur dat het aansteekt*. Ik stel niet, dat er altijd een gevoelige kracht is, welke uit de belofte voortkomt; of dat er terstond zulk een kracht gevoeld wordt, want het gevoel volgt op het geloof. Maar er is een verborgen, onuitsprekelijke en ongevoelige kracht, terwijl een mens mogelijk maar in overdenking is van de belofte, waarop dan de gevoelige kracht en het vuur volgt; want *"een vuur ontbrandde in mijne overdenking,"* Ps. 39:4. Hierom bevindt een gelovige, dat het geloof zowel in het begin, als in al zijn daden, het moeilijkste en het gemakkelijkste werk is. Het is zo moeilijk, dat het voor hem volstrekt onmogelijk is; totdat er kracht uit de belofte komt, op een zekere verborgene en ongevoelige wijze terwijl hij zijn dorre hand uitstrekt. Nochtans is het zulk een gemakkelijke zaak, wanneer hij onder de krachtige invloeden van de genade der belofte is, welke hem zich op CHRISTUS doet wentelen, alsof hij gevoerd werd op een baar der zee, en alsof hij hem gemakkelijk tegemoet reed op een wagen, welke bespreid is met de liefde, enz.

2. Indien u door het geloof op de belofte leeft, dan zult u ondervinden, dat uw geloof onderhouden wordt door het gebed, of in de weg des gebeds, zeggende: *"Heere ik geloof, kom mijn ongelovigheid te hulp,"* Mark. 9:24. *"Heere! vermeerder mij het geloof,"* Luk. 17:5. Dit volgt uit het voorafgaande; want die beden om het geloof en om aanwas daarvan, bewijzen klaar, dat niemand geloven kan wanneer hij wil, of zoveel als hij wil. Want indien hij geloven kan, wanneer en zoveel als hij wil, wat behoeft hij dan tot God in CHRISTUS te gaan door het gebed, om vermeerdering van het geloof? Neen! *"Het is niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods,"* Rom. 9:16. Het geloof is Gods gave; en CHRISTUS is de Beginner of de Overste Leidsman en Voleinder des geloofs. Daarom moet men Hem om hetzelfde ook bidden; alsook om aanwas en vermeerdering daarvan. Ja het gebed: *"Heere, vermeerder ons het geloof!"* bewijst duidelijk, dat zij, die alzo bidden, het geloof hebben moeten. Anders spot men maar met God, wanneer men om vermeerdering bidt van datgene wat men nooit gehad heeft. Nochtans zullen sommigen zeggen: *"O! Mijn geloof is zwak; Heere, vermeerder mij het geloof!"* terwijl zij ondertussen nooit recht kennis of geloof gehad hebben. Het geloof is een vuur; en het gebed is als een blaasbalg, om dat vuur aan te blazen en te vermeerderen. Doch waar geen vuur is, daar kan

de blaasbalg het ook niet aanblazen; maar waar de genade des geloofs gevonden wordt, daar wordt dat door het gebed gemeenlijk aangestookt. Vele mensen kunnen geloven zo dikwijls als zij willen, gelijk zij eten, drinken en slapen; ofschoon zij niet om kracht bidden, om deze dingen te doen. Maar het ware geloof neemt af en toe, naardat de Geest des gebeds bij hen af- of toeneemt. Diegenen dan, welke denken, dat zij door het geloof leven, en die niet door middel van een aanhoudend gebed hun geloof onderhouden, mogen wel vrezen, dat zij in de uitkomst van hun geloof zullen beschaamd worden.

3. Indien u door het geloof op de belofte leeft, dan zult u ook voor uw ziel voldoening vinden in de melk der belofte, en nergens anders; gelijk een kind, dat op de melk uit de borst leeft, daarin voldoening vindt, en zonder die niet rusten kan. Dat kind is niet tevreden met de borst, tenzij het de melk, welke daarin is, geniet. Alzo kan ook een kind der belofte nergens anders voldoening in vinden, dan in de belofte; en ook niet in de blote belofte, tenzij het de melk geniet welke in haar borst is. Wat is de melk, welke in de borst der belofte is? Die is anders niet, dan CHRISTUS; het is CHRISTUS alleen, waarop een kind der belofte leeft. Het is niet het Woord alleen, maar CHRISTUS in het Woord, hetwelk hem voldoening geeft; het zijn niet de ordonnantiën alleen, maar CHRISTUS daarin. De belofte is het vat, maar CHRISTUS is het vocht hetwelk daarin is en het levende water, dat in het vat is. Wanneer iemand gelooft, en door het geloof leeft, dan neemt hij niet alleen het vat in zijn hand, o neen, dat zou zijn dorst niet lessen, noch hem voldoening geven kunnen, zodat hij er door gevoed werd! Maar hij drinkt CHRISTUS, het levende water dat daarin is, en alzo wordt hij dan gevoed, verkwikt en voldaan. Die dan elders zielsvoldoening vinden kunnen, die leven nog niet door het geloof op de belofte. Sommigen kunnen voor hun harten in de wereld voldoening vinden; anderen vinden voor hun geweten voldoening in de plichten; doch zij zijn beiden vreemdelingen van de ware voldoening des harten en des gewetens in CHRISTUS. Maar hierin rust een kind der belofte, en wordt voldaan, wanneer het uit de borsten der belofte de melk der vertroosting ontvangen mag; wanneer CHRISTUS, die de vertroosting Israëls is, hem van Gode geworden is, *"wijsheid, rechtvaardigheid en heiligmaking en verlossing,"* 1 Kor. 1:30.
4. Indien u door het geloof op de belofte leeft, dan bent u altijd arm en nooddruftig; dan hebt u nodig, om van het een stuk brood tot het andere onderhouden te worden, opdat u nooit zou aflaten op CHRISTUS in de belofte te leven. Hoewel een gelovige in CHRISTUS en in de belofte voldoening vindt, en die nergens anders vinden kan, nochtans gaat het met hem, gelijk met de magen, die wij door spijs en drank terstond schijnen te voldoen, doch die, binnen weinige uren, weder ledig en behoeftig zijn. Ook gelijk de vaten welke wij heden vol doen, en morgen weder opnieuw gevuld moeten worden, alzo vernieuwen en vermeerderen ook steeds de behoeften van een gelovige. Doch hoewel de vaten droog mogen worden, nochtans wordt CHRISTUS nooit droog; ofschoon de vaten ledig mogen worden, nochtans blijft de fontein vol, en altijd stromende. De goedheid Gods in CHRISTUS is een levende fontein, en Zijn beloften zijn een gedurig voedsel, tot onderhoud voor een gelovige, al zijn dagen; ja vanaf het eerste ogenblik, dat hij geboren wordt, en uit de baarmoeder der belofte voortkomt, tot het laatste ogenblik van zijn leven toe, Jes. 46:3, 4: *"Hoort naar Mij, o huis JACOBS! en het ganse overblijfsel des huizes Israels, die van Mij gedragen zijn van de buik aan,*

en opgenomen van de baarmoeder af, en tot de ouderdom zal Ik dezelfde zijn, ja tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen," enz. Dezulken, die vol zijn, en die rijk en verrijkt zijn geworden, vervuld van eigen wijsheid en gerechtigheid, diegenen leven op zichzelf en niet op de belofte. Doch een kind der belofte is een arm, nooddruftig, ledig en uitgehongerd schepsel, hetwelk gedurig nodig heeft, van de belofte afhankelijk te zijn, en dagelijks van CHRISTUS' volheid te "ontvangen genade voor genade," Joh. 1:14. Beproeft u dan, of u op de belofte leeft, en of u Gods belofte en uw toestand tesamen voegt; beiden Zijn belofte en uw geval tesamen overwegende. Want die hun geval of hun toestand zonder de belofte aanmerken, liggen bloot voor wanhoop; maar die enkel op de belofte, en niet ook op hun geval letten, die liggen aan de andere zij de weder open voor vermetelheid.

Ten vijfde. *Die kinderen der belofte zijn, zijn liefhebbers van de belofte, van het evangelie en van het Woord der genade; zeggende: "Hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten desgenen die het goede boodschap, die de vrede doet horen; desgenen, die goede boodschap brengt van het goede!" Jes. 52:7; en Rom. 10:15. "O! hoe zoet zijn Uw redenen mijn gehemelte geweest, meer dan honig mijn mond," Ps. 119:103. Allen, die kinderen der belofte zijn, als IZAK was, zijn ook liefhebbers daarvan, doch die de belofte niet liefhebben zijn maar Ismaëlieten. Maar sommigen mochten hieromtrent zichzelf bedriegen, denkende dat zij liefhebbers van de belofte waren, terwijl zij daar nochtans haters van zijn.*

Vraagt u: *"Hoe zal men weten, of men een waar liefhebber is van de belofte, of niet?"*
Ik antwoord:

1. Alle ware liefhebbers van de belofte des evangelies, zijn mensen, die het gebod en de bedreiging der wet verstaan, zodat zij weten, dat er met God geen handelen is door haar. Daartoe is de wet krachteloos geworden door het vlees, onmachtig om hen te zaligen, doch machtig hen te bederven.
2. De ware liefhebbers van de belofte zijn mensen, welke God gezien hebben in de belofte, door Zijn barmhartigheid, genade en goedwilligheid in CHRISTUS te zien; aan hen voorgesteld in de belofte tot de enige grond van hun hoop, zodat zij door middel daarvan *"wedergeboren zijn tot een levende hoop,"* 1 Petr. 1:3.
3. De ware liefhebbers der belofte zijn ware liefhebbers van al de geboden Gods, zoals zij een regel zijn van alle heiligheid, welke opgesloten ligt in de schoot der belofte. Het gebod zonder de belofte is vreselijk voor hen en dus is het hun een verbond der werken. Maar het gebod in de belofte of in CHRISTUS, als de Heere onze gerechtigheid en sterkte, is voor hen een liefhebbend gebod; zodat zij al Zijn geboden liefhebben en daarop acht geven. Vervolgens zijn ook:
4. *De ware liefhebbers der belofte ware liefhebbers van de Heere JEZUS CHRISTUS; want "die de Heere JEZUS CHRISTUS niet liefhebben, zijn een vervloeking,"* 1 Kor. 16:22; maar die Hem waarlijk liefheeft, die is gezegend.

Vraagt u: *"Hoe zal ik weten, of ik een recht en waar liefhebber van de Heere JEZUS ben?"* Zo antwoord ik:

- a. Een waar liefhebber van de Heere JEZUS is vergenoegd en heeft een welbehagen

in een gehele CHRISTUS. Hij is hem in alle opzichten dierbaar; niet dit of dat deel van Hem, maar een gehele CHRISTUS is hem dierbaar; dat is: tot een Koning zowel als tot een Priester; zowel in Zijn geringste als in Zijn heerlijkste omstandigheden; ja zelfs in Zijn kruis; en in een afwezige CHRISTUS zowel als in een tegenwoordige. Het is een eigenschap van een gelovige zich te verheugen in de tegenwoordigheid van CHRISTUS, of zich te beklagen wegens Zijn afwezigheid. Zijn afwezigheid is niet smartelijk voor degenen die Hem niet liefhebben; doch allen welke Hem liefhebben, o, die verlangen zeer, wanneer Hij afwezig is! Ziet Ps. 13:2, 3; daar roept de Psalmist viermaal uit: "*Hoe lang!*" enz. Zij kunnen niet rusten in Zijn afwezigheid. Het is waar, er kan wel eens een geestelijke slaapzucht rusten op een liefhebber van CHRISTUS; maar zodra ontwaakt hij niet, of hem lijkt elke minuut zeer lang te zijn, totdat Hij zich weder aan hem ontdekt. Dezulken hebben ook Zijn Woord en Zijn ordonnantiën lief, en achten die soms hoger dan hun dagelijks voedsel. Kunnen dan de zodanigen, welke de ordonnantiën licht achten, en die weinig werk maken van de Bijbel, wel liefhebbers van CHRISTUS zijn? O, neen! Onderzoek dan eens, welke hoogachting u voor de gehele CHRISTUS hebt, ten opzichte van al Zijn ambten, omstandigheden en omtrent alle dingen, welke op Hem betrekking hebben.

- b. Een waar liefhebber van CHRISTUS zal Zijn beeld hoog achten, overal waarin hij dat bespeurt; dus zowel in een bedelaar, als in een prins. Ja, een bedelaar op een mesthoop, welke CHRISTUS' beeld draagt, zal door een zodanige méér geacht worden, dan een Koning op zijn troon, die dat beeld mist. Het is zeker, dat indien wij Zijn beeld niet liefhebben, wij Hem ook niet liefhebben; want "*een iegelijk die niet liefheeft, degene die geboren heeft, hoe kan hij liefhebben degene, die uit hem geboren is?*" 1 Joh. 5:1. Acht u de heiligen ook, "*de heerlijken op de aarde te zijn? Is in hen al uw lust?*" Ps. 16:3. Ja zelfs dan, wanneer zij beroofd zijn van alle aardse goederen, hetzij rijkdommen, eer of andere dingen, welke hen aangenaam kunnen maken, wanneer men hen alleen aanmerkt, als hebbende het beeld Gods? Welnu, dan kunt u daaruit weten, "*dat gij overgegaan zijt uit de dood in het leven, dewijl gij de broeders liefhebt,*" 1 Joh. 3:14.
- c. Een waar liefhebber van CHRISTUS "*haat ook al Diens vijanden, van binnen en van buiten,*" zie Ps. 139:21, 22; en wel inzonderheid zijn inwendige vijanden, ik meen de zonde; want zij kunnen geen mededinger met CHRISTUS dulden.
- d. Eén waar liefhebber van CHRISTUS tracht en begeert Hem ook anderen aan te prijzen, opdat zij Hem mochten liefkrijgen. Het zou de begeerte zijner ziel zijn, dat ook anderen Zijn heerlijkheid aanschouwen mochten, en dat CHRISTUS grootgemaakt en verheerlijkt mocht worden in hen zalig te maken. Daarom zal CHRISTUS veel in zijn mond zijn, en ook in zijn hart; want uit de overvloed des harten spreekt de mond. Hij zal trachten, de kennis van CHRISTUS aan zijn geslacht na hem, over te laten, ten einde CHRISTUS ook het deel zijner kinderen worden moge, al zouden zij ook hun brood moeten bedelen. Al hadt u duizenden aan inkomsten 's jaars, zo zou u echter, indien u ware hoogachting voor CHRISTUS hebt, liever wensen, dat uw kinderen al hun leven kommer en gebrek hadden, dan dat zij vreemdelingen van CHRISTUS zouden zijn; en u zult veel liever trachten hun de genade na te laten, dan een rijke erfenis. Met één woord, een waar liefhebber van CHRISTUS is ook een liefhebber "*van de plaats des tabernakels Zijner eere,*" Ps. 26:8. Waar hij op aarde woont, die plaats, die mens en dat gezelschap zal hij liefhebben; en voor zoveel hij in de hemel woont, bemint hij de hemel, en verlangt daarin te zijn. Allen die CHRISTUS niet liefhebben, kunnen naar de hemel niet verlangen, of liefde daarvoor hebben; maar zij hebben

deze aarde wel duizendmaal liever. Het is waar, de hemel kan aangemerkt worden, of als een plaats van bevrijding van de toorn Gods, of als een plaats van volmaakte gelijkvormigheid met God. In de eerste zin kan een onwedergeborene de hemel wel liefhebben, omdat hij de verdoemenis haat; hoewel hij de weg, welke hem tot de verdoemenis leidt, liefheeft. Maar in de laatste zin kan niemand dan de gelovigen, de hemel liefhebben en begeren. Geen onwedergeboren mens kan de hemel liefhebben of waarlijk begeren, omdat die is een plaats van volmaakte heiligheid. O onbegenadigd zondaar, die buiten CHRISTUS zijt! U kunt zelfs niet begeren in de hemel te wezen, want u zou evenmin vermaak in de hemel kunnen hebben als een zwijn in eens konings paleis. Of evenmin als een drinkebroer (welke met zijn gezellen lustig brast) vermaak zou hebben in een gezelschap, waarin men God steeds aanbidt, en Hem op het allergeestelijkst prijst en looft. U zou veeleer een vleeselijke mens kunnen doden, dan dat u hem tot de prediking en tot het bidden zou kunnen bepalen. Hij weet niet eens wat het in heeft, in geestelijk en hemels werk al zijn ware vergenoeging en zijn vermaak te vinden; hoe zou hij dan de hemel zelf kunnen liefhebben? Die dan, welke liefhebbers der belofte zijn, kunnen ook niet anders, dan liefhebbers van CHRISTUS zijn; *"in wien alle beloften ja en amen zijn,"* 2 Kor. 1:20.

Ten zesde. *Die kinderen der belofte zijn, zijn ook deelgenoten van haar en van haar krachtdadige uitwerkingen.* Zij zijn niet alleen door de belofte wedergeboren tot een levende hoop, en daardoor levend gemaakt; maar hun leven wordt ook door de kracht en de uitwerking daarvan onderhouden. Zij hebben niet alleen alle beloften in CHRISTUS, maar enigen daarvan zijn in de vervulling aan hen medegedeeld. Beproeft u dan eens, of u zulk een deelgenoot zijt van de belofte; als iemand, die bevinding gehad heeft van enige wezenlijke beloften van het verbond in hare vervulling, in zover dat u met de Psalmist zeggen kunt, Ps. 42:6: *"Wat buigt gij u neder, o mijn ziel, en wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven,"* enz. en vers 7: *"Daarom gedenk ik Uwer uit het land der Jordaan,"* enz. Hoe doods, hoe duister, hoe werkeloos en hoe neerslachtig ik op het ogenblik ben, zo denk ik echter nog aan zekere tijden en plaatsen, waarin enige beloften dermate aan mij vervuld werden; dat ik de Heere, en Hij mij ontmoet heeft. Mijn verstand werd verlicht, mijn hart verruimd, mijn ziel vertroost, mijn wonden genezen, mijn lusten gedood, mijn vijanden overwonnen, mijn vrees en twijfelingen werden verdreven en al mijn banden losgemaakt. Ik werd bekwaam gemaakt, om op het pad van Gods geboden te lopen; Zijne liefde was uitgestort in mijn hart, terwijl er een glans Zijner heerlijkheid werd gestort in mijn ziel. Dat verheugde mij meer, dan wanneer ik een Monarch op de troon geweest ware; want ik ontving het levende geloof van de gunst Gods in CHRISTUS. *"De blijdschap des Heeren was mijn sterke,"* en Zijn sterkte was mijn blijdschap; dit sloeg al mijn moedeloosheden de bodem in. Dus zijn zij dan deelgenoten van de belofte; en zij hebben ook de vervulling van enige voorname beloften des Verbonds ondervonden.

Maar meer in het bijzonder, om u te beproeven, of u kinderen der belofte bent door uw deelgenootschap daaraan; en ten einde ik, die heden dit onderzoek doe, niet enige wezenlijke beloften missen zou, zo onderzoekt u eens, of u een deelgenoot van de belofte bent, gelijk zij haar betrekking heeft op God, op CHRISTUS en op de Heiligen Geest.

Eerst. Beproeft u, of u een deelgenoot der belofte bent, gelijk deze haar betrekking heeft op GOD. Want die kinderen der belofte zijn, die zijn daar deelgenoten van, in zover zij door de belofte deelgenoten Gods zijn, 2 Petr. 1:4. *"Door welke ons de*

grootste en dierbare beloften geschonken zijn, opdat u door dezelve der Goddelijke natuur deelachtig zou worden." De kinderen der belofte dan hebben het beeld van de belovenden God op hun zielen ingedrukt, aangezien zij der Goddelijke natuur deelachtig zijn. Gelijk zij uit kracht van hun vereniging met de eerste ADAM, volgens het oude verbond der werken, deelgenoten waren van de natuur des duivels, dragende zijn beeld, zo zijn ze nu, uit kracht van hun vereniging met CHRISTUS, de tweede ADAM, Welke een deelgenoot van onze natuur geworden is, ook in hun soort deelgenoten van de Goddelijke natuur. Wat kent u nu van dit deelgenootschap der Goddelijke natuur door de belofte? Dit is waarlijk een gewichtige zaak, nodig dat ik die een weinig in deze navolgende bijzonderheden blootleg.

1. Der Goddelijke natuur deelachtig te zijn, is *deel te hebben aan het Goddelijke licht*: "*want God is licht*," 1 Joh. 1:5. Indien u daaraan deel hebt, dan bent u "*getrokken uit de duisternis in het licht; kinderen des lichts en licht in de Heere*"; Ef. 5:8; zodat u "*in Zijn licht, het licht ziet*," Ps. 36:10. Het is niet het licht der zon, hetwelk de beesten met de mensen gemeen hebben, noch ook het licht der rede, of van het natuurlijke verstand, hetwelk alle mensen hebben; o neen! Maar het is een licht, waaraan God de mens deel doet hebben met Hemzelf, zodat hij de dingen ziet in het licht waarin God die ziet. Ziet u alzo het kwaad der zonde, de heerlijkheid Gods, de uitnemendheid der heiligen, de schoonheid der heiligheid, de voortreffelijkheid van des Heeren wegen en werken, alsook van Zijn Woord en Zijn ordonnantiën? enz.
2. Der Goddelijke natuur deelachtig te zijn, is *deel te hebben aan het Goddelijke leven*. Van een natuurlijk mens wordt gezegd, dat hij "*vervreemd is van het leven Gods*," Ef. 4:18. Wat is het leven Gods, en wie kan dat beschrijven? Niemand, dan God alleen. Ik zal alleen maar zeggen, dat, gelijk God in Zichzelf leeft, alzo ook een gelovige in God leeft, voor zover hij deel heeft aan de Goddelijke natuur, Col. 3:3. Want, "*uw leven is met CHRISTUS verborgen in God*." Gelijk God uit Zichzelf, en tot Zichzelf leeft, zo heeft ook een gelovige zijn gelovig en geestelijk leven uit God, als de werkende oorzaak; en hij brengt het weder tot Hem, als de eindoorzaak. Zij hebben het uit Hem, als de Gever, en tot Hem, als het Einde. Zij hebben het geheel uit Hem; en zij bevinden, dat zij uit en van zichzelf niet bekwaam zijn, om één goede gedachte, begeerte, neiging, werking, woord of werk voort te brengen; "*en al hun bekwaamheid is uit God*," 2 Kor. 3:5.
3. Der Goddelijke natuur deelachtig te zijn, is *deel te hebben aan de Goddelijke liefde*. "*God is liefde, en wie in de liefde blijft, die blijft in God, en God in hem*," 1 Joh. 4:16. God in CHRISTUS is geheel liefde. Hoe Hij nu deze Zijn liefde bevestigt en openbaart, ziet dat vs. 9 en 10. "*Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard*," enz. En, "*hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons liefgehad, en Zijn Zoon gezonden heeft tot een verzoening voor onze zonden*"; om een offerande, te zijn aan de ontstokene rechtvaardigheid daarvoor. Gelijk nu God in CHRISTUS voor Zijn kinderen geheel liefde is, zo is ook een gelovige, in CHRISTUS, geheel liefde tot God en tot de kinderen Gods; voor zover hij een gelovige is, en het beeld van Gods liefde op zijn ziel ingedrukt heeft. De gelovigen hebben elkander hartelijk lief. Het Woord betekent zulk een liefde, als het wijfje van een vogel voor haar jongen heeft; dat is een vrucht van die liefde, die CHRISTUS voor Zijn kinderen heeft. Daar zijn sommige vogels, die, wanneer een woestijn in brand gestoken wordt, en zij haar jongen in gevaar

zien van verbrand te worden, over die jongen heenvliegen, en klappen met haar vleugelen, om hen, ware het mogelijk, te bewaren; totdat zij soms zelf verbrand worden. O mijn vrienden! De zonde heeft een groot vuur verwekt; het vuur der hel, en het vuur van Gods toorn. Alle kinderen der belofte, zowel als de overigen van de wereld, waren in gevaar, om door dat vuur verbrand te worden. Maar CHRISTUS is in ons vlees, op de vleugel en der liefde, komen nederdalen, om Zijn jongen te bewaren, totdat Hij zelf in dat vuur geheel verbrand werd. Maar daar Hij zowel God was als mens, zo is Hij weder opgestaan uit de doden, en heeft daardoor al Zijn kinderen, met Zich, uit dat vuur gebracht. Nu hebben al de kinderen der belofte zulk een diepen indruk van deze Zijn liefde in hun zielen, dat zij ook enige gelijkvormigheden met Hem hebben in Zijn liefde. Al wat het voorwerp van Zijn liefde is, dat is ook het voorwerp van hun liefde, en de bijzondere voorwerpen van Gods liefde zijn ook de bijzondere voorwerpen van hun liefde. Inzonderheid zouden zij voor de kinderen Gods wel alles willen overgeven, om hun dienst te doen.

4. Der Goddelijke natuur deelachtig te zijn, is *deel te hebben aan de Goddelijke heiligheid en gerechtigheid*, als ook *"heilig te zijn, gelijk Hij heilig is,"* I Petr. 1:15. Niet, alsof een gelovige op aarde geheel bevrijd werd van de zonde, of van het gevoel daarvan; maar degenen, die deel hebben aan de Goddelijke heiligheid, zijn gevoelig geworden voor hun eigen onheiligheid. Vervolgens ook, dat zij in zichzelf geen heiligheid hebben, dan die, welke Hij hun mededeelt. Zij zijn hebbelijk geneigd, en soms ook dadelijk werkzaam tot elke plicht der heiligheid en der gerechtigheid in overeenkomst met de eerste en tweede tafel van de wet, in zover, dat het onmogelijk is, dat een waar gelovige een Antinomiaan, dat is, een vijand van de wet, als regel van heiligheid, zou kunnen zijn. Want de wet is op zulk een wijze in zijn hart geschreven, dat, al wat de wet zegt, ook zijn hart zegt; hetgeen de wet gebiedt, dat gebiedt ook zijn hart, en al wat zij verbiedt, dat verbiedt ook zijn hart. Doch dat niet op een natuurlijke wijze, gelijk elkeen, die maar een natuurlijk geweten heeft, zichzelf op zijn goed- of kwaaddoen beschuldigt of ontschuldigt, maar op een geestelijke en evangelische wijze, uit kracht van een nieuwe natuur, hem van God gegeven, zijnde *"geschapen in CHRISTUS JEZUS tot goede werken,"* Ef. 2:10. Niet om daardoor gezaligd of gerechtvaardigd te worden, maar alleen, om uit de vruchten der dankbaarheid getuigenis te geven, dat hij gezaligd en gerechtvaardigd is.
5. Der Goddelijke natuur deelachtig te zijn, is *deel te hebben aan de Goddelijke gelukzaligheid der rust, zowel als aan Zijn heiligheid en gerechtigheid*. Wij lezen Hebr. 4:1; *"Laat ons vrezten, dat niet te eniger tijd, de belofte van in Zijn rust in te gaan, nagelaten zijnde, iemand van u schijne achtergebleven te zijn."* In deze rust gaat een gelovige door het geloof. Gelijk nu de volmaakte heiligheid, de volmaakte gelukzaligheid is, en God, volmaakt heilig zijnde, ook volmaakt gelukzalig is, zo is ook een gelovige, naar mate zijner heiligheid, ook gelukzalig; daarom is zijn gelukzaligheid en rust hier ook onvolmaakt. Maar, gelijk God in Zichzelf gelukzalig is, en in Zichzelf berust, zo is ook een gelovige, naar de mate zijns geloofs, in Hem gelukzalig, en rust in Hem, als in een heilig God. Het is waar, er is een rust van rechtvaardigmaking, in CHRISTUS, als zijn gerechtigheid; en een rust van heiligmaking, als zijn sterkte; doch die strekken beiden om deze rust in God, als een heilig God, te bevorderen. Rust voor het geweten in CHRISTUS, als onze gerechtigheid, is ook de weg tot de ware rust des

gemoeds in Hem, als onze sterkte; en het rechte gebruik van CHRISTUS tot gerechtigheid strekt, om Hem ook te gebruiken tot heiligmaking, opdat men geraken zou tot de genieting van God, als een heilig God, en om in Hem te rusten en deel te hebben in Zijn gelukzaligheid.

Ten tweede. Beproeft u, of u een deelgenoot der belofte zijt, gelijk zij haar betrekking heeft op CHRISTUS. Want de kinderen der belofte zijn ook door haar deelgenoten van CHRISTUS, Hebr. 3:14; "*Want wij zijn CHRISTUS deelachtig geworden, zo wij anders het beginsel dezes vasten gronds vast houden tot de einde toe*"; dat is: zo wij ware gelovigen zijn, en door het geloof op de belofte leven, dan zijn wij daardoor deelgenoten van CHRISTUS geworden. Beproeft u dan, of u CHRISTUS deelachtig zijt:

1. *In Zijn dood*, of in "*de gemeenschap Zijns lijdens*," Filip. 3:10. Ziet of merkt u uzelf aan, alsof u met CHRISTUS gekruisigd zijt, en de wet en Gods rechtvaardigheid in Hem voldaan hebt en met de wet, als verbond, noch met de rechtvaardigheid Gods, als uw vijand, iets meer te doen hebt? Ik spreek nu, wat een gelovige doet, voor zoveel hij een gelovige is; en wanneer hij de taal des geloofs spreekt en niet die van het ongelooft. Want, als het ongelooft en het wettische hart spreken, dan spreken zij juist het tegendeel van hetgeen ik nu zeg. De taal des geloofs is: "*Ik ben met CHRISTUS gekruisigd, die mij liefgehad, en Zichzelf voor mij heeft overgegeven*," Gal. 2:20, alsook: "*het zij verre van mij, dat ik zou roemen, anders dan in het kruis onzes Heeren JEZUS CHRISTUS*," enz. Gal. 6:14. O welk een heerlijkheid is het toch, gelijkvormig te zijn aan de dood van Hem, die de Heere des levens zelf is! Lijdt u met CHRISTUS en hebt u deel aan de kracht van Zijn dood en lijden, om de zonde in u gedood te krijgen, niet alleen in haar verdoemende, maar ook in haar gebiedende kracht, door het geloof in Zijn dood en lijden? Vindt u de vijandschap gedood, en het vlees gekruisigd, met zijn bewegingen en begeerlijkheden? Leidt het gevoel van uw dagelijkse onreinheid u uit uzelf tot Zijn bloed, als uw dagelijks wasvat tot reiniging uwer ziel?
2. Beproeft u, of u CHRISTUS deelachtig zijt *in Zijn leven*; ik meen in Zijn opstanding, hemelvaart, en in Zijn zitten aan Gods rechterhand, Zijn Middelaarsbediening in u uitvoerende en van Zijn volheid aan u mededelende. Weet u wat het is "*wedergeboren te zijn tot een levende hoop door de opstanding van JEZUS CHRISTUS uit de doden*?" 1 Petr. 1:3. Welke gelijk Hij "*overgeleverd is om onze zonden, ook opgewekt is om onze rechtvaardigmaking*," Rom. 4:25. Weet u wat het is, "*overtuigd te wezen van gerechtigheid, omdat Hij heengegaan is tot Zijn Vader*?" Joh. 16:8; daardoor verklarende, dat door Hem een eeuwige gerechtigheid tot onze rechtvaardigmaking is uitgewerkt tot Zijns Vaders voldoening? Weet u wat het is: met CHRISTUS opgewekt te zijn, en uw genegenheden gezet te hebben "*op de dingen die daar boven zijn, daar CHRISTUS is, zittende ter rechterhand Gods*," Col. 3:1; en alzo te trekken uit en deel te hebben aan Zijn opstanding, hemelvaart en voorbede?
3. Beproeft u, of u CHRISTUS deelachtig zijt *in zijn gerechtigheid*, zeggende: "*in de Heere heb ik gerechtigheid; ik heb die niet in mijzelf, in mijn plichten, in mijn genaden, of in mijn gebeden, enz, maar in de Heere heb ik die*." Dit is hetgeen waarin de Apostel hoe langer hoe meer wenste gevonden te worden; "*niet*

hebbende zijn eigen gerechtigheid," enz. Filip. 3:9. Kunt u uzelf aanmerken, hoe snood en gering u in uzelf ook wezen moogt, als geheel schoon en volmaakt rechtvaardig in CHRISTUS? Rechtvaardig zeg ik, zelfs voor God, alleen om de gerechtigheid van CHRISTUS, aan u toegerekend? Kunt u CHRISTUS verheerlijken, door uzelf te omwinden met de gerechtigheid van een Godmens; en alzo bekleed zijnde, met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, zelfs onder een gevoel van zonde, verdorvenheid, noden, zwakheid, goddeloosheid en geringheid? Dit is een zeer grote eer voor CHRISTUS, wanneer wij aan Zijn gerechtigheid zoveel toeschrijven, dat wij, daarmede bekleed zijnde, met vrijmoedigheid kunnen doorbreken door het vuur van Gods rechtvaardigheid en van al Zijn vreselijke eigenschappen, wanneer wij die ten volle voldaan zien in CHRISTUS. Want CHRISTUS kon met zijn gerechtigheid doorbreken door de rechtvaardigheid Gods; die heeft Hij voor ons voldaan. Daarom mogen wij, die bekleed zijn met deze Zijn gerechtigheid en voldoening, ook alzo doen. Wat kent u van deze verborgenheid bij bevinding?

4. Beproeft u, of u CHRISTUS deelachtig zijt *in Zijn sterkte*. Kunt u zeggen: In de Heere heb ik gerechtigheden en ook sterkte? CHRISTUS' sterkte, als Middelaar, is niet alleen voor Hemzelf, evenmin als Zijn gerechtigheid. Doch allen die door het geloof met Hem verenigd zijn, zijn Hem ook deelachtig in Zijn sterkte, in zover zij zeggen kunnen: *"Ik vermag alle dingen door CHRISTUS die mij kracht geeft."* Fil. 4:13. Ik kan in mijn eigen kracht niet één plicht volbrengen, of tegen de minste zwaarigheid bestand zijn; maar aangezien *"Zijn kracht in zwakheid wordt volbracht, zo zal ik veel liever roemen in mijn zwakheden, opdat de kracht van CHRISTUS in mij wone,"* 2 Kor. 12:9.
5. Beproeft u, of u CHRISTUS deelachtig zijt *in Zijn vrijmoedigheid*. CHRISTUS, als onze Voorbidder in de hemel, heef toegang tot Zijn Vader; tot Zijn Vader zeg ik, die Hem altijd hoort; en een gelovige *"heeft de vrijmoedigheid en de toegang met vertrouwen door het geloof aan Hem."* Ef. 3:12. Hij komt met vrijmoedigheid tot de troon der genade, om te pleiten; en hij heeft hetzelfde fondement, om daarop te pleiten dat CHRISTUS had. Hij pleit op de offerande, welke Hij geofferd, en op het bloed, dat Hij gestort heeft. Alzo heeft ook een gelovige *"vrijmoedigheid, om in te gaan in het heiligdom door het bloed van JEZUS CHRISTUS,"* Hebr. 10:19. Wat kent u van dezen vrijmoedigen toegang tot God, op grond van des Middelaars bloed en gerechtigheid?

Ten derde. Beproeft u, of u een deelgenoot der belofte zijt, gelijk die betrekking heeft op de HEILIGEN GEEST. Want de kinderen der belofte zijn deelgenoten van de Geest der belofte, Ef. 1:13; en zij ontvangen *"de belofte des Geestes door het geloof,"* Gal. 3:14. Hier hebben wij de allerduidelijksten weg om te weten, of wij kinderen der belofte zijn; namelijk of wij de belofte des Geestes verkregen hebben: *Want al de kinderen der belofte, hebben de Geest der belofte, en, "zo iemand de Geest van CHRISTUS niet heeft, die komt Hem niet toe,"* Rom. 8:9. Vraagt u: *"Hoe zal ik weten of ik de Geest der belofte heb of niet?"* Ik antwoord: De Geest wordt vergeleken bij een fontein van water. Hoe zal men nu een fontein kennen, anders dan door het opborrelen van het water? *"Maar het water, dat Ik hem zal geven, zal in hem worden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven,"* Joh. 4:14. Hier zou ik kunnen spreken van de verscheidene werkingen van de Geest, volgens de belofte des Geestes. Ik behoef nu niet te melden van die bedeling des Geestes, als een Geest der

dienstbaarheid, want dit is verondersteld, door hetgeen ik gemeld heb in het begin van dit gebruik. Ik zal dan alleen enige eigenschappen van de Geest der belofte, welke gevonden worden overal waar Hij is, verder aan u voordragen.

1. Waar de Geest der belofte is, daar is Hij een *Geest der wijsheid en der openbaring in de kennis van CHRISTUS*, Ef. 1:17. Vraagt dan uw eigen ziel eens af: *Of de Geest ooit tot u gekomen is, om van CHRISTUS te getuigen*. Is Hij ooit tot u gekomen, om CHRISTUS te verheerlijken, door het uit het Zijne te nemen en het u te verkondigen? Heeft Hij nu, of in voorgaande tijden, CHRISTUS heerlijker aan u voorgesteld, dan de roofbergen, Ps. 76:5, en dan tienduizend werelden?
2. Waar de Geest der belofte is, daar is Hij *een Geest der genade*, Zach. 12:10. Men leest van de genaden en de vruchten des Geestes, Gal. 5:22. Indien u gans ontbloot zijt van die genaden en niets bezit van de Geest des geloofs, der liefde, der bekering, der verootmoediging en der nederigheid, hoe kunt u dan de Geest der belofte bezitten? Maar, opdat u mij niet verkeerd begrijpt, zo zal ik u zeggen, dat de Geest des geloofs de mens zijn ongeloof doet zien; dat de Geest der liefde zijn vijandschap ontdekt; dat de Geest der bekering zijn verharding en onboetvaardigheid ontdekt, en dat de Geest der ootmoedigheid en nederigheid zijn trotsheid ontdekt, en de mens vernedert wegens de hoogmoed zijns harten.
3. Waar de Geest der belofte is, daar is Hij *een Geest der heerlijkheid*, 1 Petr. 4: 14: *"Indien gij gesmaad wordt om de naam van CHRISTUS, zo zijt gij zalig; want de Geest der heerlijkheid en de Geest Gods rust op u."* Waar de Geest der heerlijkheid is, daar zal Hij de gedachten vervullen met de heerlijkheid, met de hoop, met het geloof der heerlijkheid, en met de begeerte en het verlangen naar de heerlijkheid en de volmaaktheid; verwachtende *"de toekomst onzes Heeren JEZUS CHRISTUS op de wolken des hemels met grote kracht en heerlijkheid,"* Matth. 24:30, om deze wereld te verderven en Zijn volk te brengen tot de heerlijkheid. Ja, de Geest der heerlijkheid vervult een mens met heerlijkheid, hem *"verheerlijkende inwendig,"* enz. Ps. 45:14.
4. Waar de Geest der belofte is, daar is Hij ook *een Geest der gebeden en der smekingen*, Zach. 12:6. *"Uw zwakheden te hulp komende,"* Rom. 8:26. Weet u wat het is, boven uw woorden en uitdrukkingen heen gevoerd te worden, onder uw belijdenis en gebeden? Weet u wat het is, de Geest der aanneming tot kinderen te hebben, roepende: "Abba Vader?" Rom. 8:15. Gal. 4:6, met tranen van blijdschap uitroepende: "Vader! Vader !"?
5. Waar de Geest der belofte is, daar is Hij ook een Geest der vertroosting; daarom zo menigmaal een Trooster genoemd Joh. 14 en 16. Wat kent u van de blijdschap des Heiligen Geestes? Het is waar, op zekere tijden kan een tijdgelovige het Woord met vreugde ontvangen; doch het heeft geen wortel. Maar de vreugde des waren geloofs is *"een heerlijke en onuitsprekelijke vreugde,"* 1 Petr. 1:8. Gelijk de zuchtigen van de Geest onuitsprekelijk zijn, zo is ook de vreugde van de Geest onuitsprekelijk; en daarin is een heerlijkheid, welke de heerlijkheid der zon, der maan en der sterren, ja alle geschapene heerlijkheid zeer ver te boven gaat. Want het gezicht der heerlijkheid Gods, in het aangezicht van JEZUS CHRISTUS, is de wortel en de oorsprong daarvan; en zij is een vernederende en versterkende

vreugde, enz.

6. Waar de Geest der belofte is, daar is hij ook *een Geest van strijd en van doding der zonde*, Gal. 5:17: "*Want het vlees begeert tegen de Geest, en de Geest tegen het vlees, en deze staan tegen elkander*". Dan zult u al Zijn vijanden den oorlog aanzeggen; want Zijn vijanden zijn uw vijanden. Indien de Geest van CHRISTUS in u woont, dan zult u, "*door de Geest de werkingen van het lichaam doden*," Rom. 8:13. Dat dan niemand zich inbeelde, dat de Geest van CHRISTUS in hem woont, wanneer hij niet wandelt door de Geest; en niemand verbeelde zich, dat hij door de Geest wandelt wanneer hij niet treedt op de nek van zijn eigen lusten, en als hij niet steeds zijn zonden doodt. Wij behoeven ulieden, die in de staat der natuur en nog buiten CHRISTUS bent, niet toe te roepen, om tegen uw zonden te strijden en die te doden. Want, ofschoon dat zekerlijk uw plicht is, nochtans kunt u gemakkelijker zien zonder ogen, spreken zonder tong, werken zonder handen en wandelen zonder voeten, dan dat u zonder de Geest een enige zonde zou kunnen doden. Hoewel het dan uw plicht zij, zo is het nochtans niet uw eerste plicht, want uw plicht is: *eerst tot CHRISTUS te komen, om de Geest der belofte*. Wanneer u aan uw knecht bevel geeft om een som geld op een zekere plaats voor u te betalen, en hem tevens gebod, om het eerst onderweg bij een ander te gaan halen, zo is het wel zijn plicht, het geld ter bestemder plaats te betalen, (en u zou hem met recht beschuldigen en bekijven, wanneer hij dat niet deed), maar nochtans was het niet terstond zijn plicht; want hij moest het eerst elders gaan halen, volgens uw bevel. Zo is het ook in dit geval: *de zonde moet gedood worden; maar daar moet eerst iets vooraf gedaan worden, om u daartoe bekwaam te maken*.

Sommige mensen zijn dapper bezig, om strijd te voeren tegen deze of gene begeerlijkheid; maar, omdat zij nooit de strijd gevoerd hebben tegen de zondige natuur die in hen is, zo zijn al hun pogingen ijdel. U mag de bittere vruchten van een kwaden boom zolang afslaan, totdat u afgemat bent, maar omdat de wortel onaangeraakt blijft, zal hij verder steeds meer kwade vruchten voortbrengen; en indien de boom niet goed gemaakt wordt, zal zijn vrucht ook niet goed zijn. Het is de goede Geest Gods, welke een boom goed maken moet. Denk dan niet, omdat u voor een tijd omtrent het Avondmaal, een bijzonderen lust hebt gedood, dat u daarom een gemortificeerd (geheel gedood) mens bent. O neen! Dat is maar gelijk het maken van een dam tegen het water; die mag voor een tijd het geruis van de stroom stillen, maar het water zal steeds aanwassen en later des te geweldiger afstromen. Zo is het ook hiermede gesteld, enz. De ware doding van en strijd tegen de zonde, verschilt zoveel van deze gemelde, als een geschilderde zon verschilt van de zon aan het firmament. De Geest des strijds is zo strijdig tegen het vlees, dat Hij zelfs de rust en het welvaren van de inwonende zonde vernietigt. Hij is ook als het vuur, dat zelfs de wortel der begeerlijkheid afbrandt. Hoewel de zonde soms in een kind Gods de overmacht heeft, nochtans wordt deze overmacht, door de Geest des strijds, een middel tot uitroeijing van de zonde. Gelijk het struikelen van een paard het te sneller doet voortrennen, alzo doet ook het vallen van een Godzalige hem later te sneller voortlopen; elke nederlaag, die hij krijgt, doet hem in het vervolg des te dapperder strijden.

7. Waar de Geest der belofte is, *daar is Hij een Geest der heiligheid en der heiligmaking*; niet alleen in de doding der zonde 2 Kor. 7:1, maar ook in de opwekking van de genade en in het geven van nieuw leven en sterkte; Ezech.

36:27: *"Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u, en Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen."* Hier wordt niet alleen stellige heiligheid beloofd, in haar beginsel, maar ook dadelijke heiligheid, zowel inwendig in de oefening van genade, als uitwendig in de volbrenging der plichten.

8. Waar de Geest der belofte is, *daar is Hij een Geest der kracht*, 2 Tim. I: 7: *"Want God heeft ons niet gegeven een Geest der vreesachtigheid, maar der kracht, der liefde en der gematigdheid."* Het is zeker, dat al die uitwerkingen, die ik reeds gemeld heb, niets minder vereisen, dan een almachtige kracht van de eeuwigen Geest. Alle pogingen om de zonde te doden, daartegen te strijden en te worstelen, zonder deze kracht des Geestes, zijn niets anders dan gelijk het worstelen van een vlo onder een berg. Maar als de Geest komt, dan vlieden de bergen van Zijn aangezicht, en zij versmelten onder Zijn verwarmende invloeden. Gewis, zo u iets kent van de godsdienst, dan weet u ook dat er een almachtige kracht geoefend en uitgelaten moet worden tot ieder deel van de geestelijke godsdienstoefening.

Er kan geen geloof zijn zonder kracht; geen bekering, geen bidden, geen recht horen of lezen en geen recht Avondmaalgaan, zonder deze kracht. Zo u het een gemakkelijke zaak vindt te lezen, te bidden, te horen en ten Avondmaal te gaan, zo geloof mij, o mens! ik zeg het u in Gods naam, dat u tot op dezen dag toe, de kunst nog niet geleerd hebt, om één van deze plichten recht te doen. Ja, u bent nog niet gekomen tot de eerste beginselen daarvan. Gelijk de gehele verwerving van de zaligheid, door de prijs van des Middelaars bloed gekocht is, zo wordt ook de gehele toepassing daarvan gewrocht door de kracht van Zijn Geest. Laat een Arminiaan vrij roemen op zijn vrijen wil, wij zullen veel liever roemen op de vrije genade Gods en op de krachtigen arm van Jehova; zonder die heeft niet één ziel zelfs een wil, om tot CHRISTUS te komen; want, *"Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heirkraft,"* Ps. 110:3. Iemands gehele godsdienst is maar een soort van gedrongen werk, hetzij van enige uitwendige opwekking en aandrang, hetzij door een geest der dienstbaarheid, totdat de Geest der kracht hem komt gewillig maken. Het is de kracht des Geestes, die het werk der zaligheid begint, voortzet en volmaakt; het is *"God, die in ons werkt het willen en het werken, naar Zijn welbehagen,"* Fil. 2:13. Wat kent u, o mens! van dezen Geest der kracht; van de krachtige toepassing van de belofte en van het evangelie, komende niet alleen in woorden, maar ook in kracht, in de Heiligen Geest en in vele verzekerdheid? van de gedurige noodzakelijkheid van de uitwerking der Goddelijke kracht, opdat Zijn vinger de duivelen, die in u zijn, uitwerpe? Wat kent u daarvan, dat de hand van Zerubabel, die de grondslag van de geestelijken tempel heeft gelegd, het moet komen voltooiën? enz.

9. Waar de Geest der belofte is, *daar is Hij ook een Geest van lof en dankzegging.* *"Looft de Heere,"* is de zinspreuk van een evangelischen Geest. Lof en dankzegging is de dispositie of de gesteldheid dergenen, die onder de invloed daarvan zijn: *"Dit volk heb Ik Mij geformeerd; zij zullen Mijn lof vertellen,"* Jes. 43:21; en *"offert de Heere dank, en betaalt de Allerhoogste uw gelofte,"* Ps. 50:14. Hierin ligt de verborgenheid van het rechte gelofte doen, en van het ware en persoonlijke verbondmaken. Dat is niet het werk van genadeloze of onwedergeboren mensen, welke tegen deze en gene zonde gelofte doen. Want dat is met dezulken maar, als met het afkappen van de takken van een boom, aan wiens wortel de bijl nooit gelegd is. Besluiten te nemen en gelofte te doen tegen de zonde, zonder interest in CHRISTUS, en zonder de Geest, is gelijk een mens, die

een groot gebouw opbouwt, zonder bezorgd te zijn, om een goed fundament daaronder te leggen. Geen wonder dan, dat, hetgeen hij de ene dag daarop bouwt, of de anderen dag weer instort. Sommige overtuigde mensen gaan steeds voort op deze weg, ofschoon zij klaar zien, welken grond zij ook de ene dag winnen mogen tegen de zonde, dat zij die op een andere dag weer verliezen. Echter blijven zij dezelfde koers houden, op elke nieuwe overtuiging die zij ontvangen; en dus vallen zij dan ook steeds op nieuw in dezelfde put en strik. Ja, een mens tot dit werk aan te zetten, is, alsof men de vijand uit het open veld sloeg en hem dreef in een onwinbaar kasteel, waar men tegen hem niets uitrichten kan, tot zijn overtuiging of bekering.

"Wel," zegt zulk een mens, *"ik hoop dat ik een goed Christen ben, want ik neem mij voor, en doe gelofte tegen mijn zonde. Ofschoon ik die menigmaal verbreek, zo troost ik mij daarmee, dat de beste Christenen hun fouten hebben, zowel als ik."* Dus wordt hij onwinbaar en verhard tegen alle roeping om tot CHRISTUS te komen; want hij is, naar zijn gedachten, reeds een Christen. Alzo wordt zijn gelofte doen tegen zijn bijzondere zonden, zijn bederf, omdat het fundament nooit wel gelegd is geweest.

U zult mogelijk vragen: *"Wat wilt u dan, dat onherboren mensen doen zullen? Zullen zij hun begeerlijkheden de vrije loop laten; daartegen geen gelofte doen, en maar ongebonden daarheen leven? Gewis, indien u ons deze plicht afraad, zo bent u een vijand van heiligheid."* Maar ik antwoord: hij, welke een mens afroept van het dichtmaken van een reet in de muur van zijn huis, opdat hij een vuur, hetwelk anders het ganse gebouw verteren zou en in de as leggen, kome blussen, is immers zijn vijand niet. Uw gelofte tegen uw bijzondere zonde is maar, gelijk het dichtmaken van een reet in de muur van uw huis. Maar er is een vuur aan het fundament van uw huis, o mens! hetwelk geblust moet worden door het bloed van CHRISTUS. Er is een brandende oven van verdorvenheid in uw natuur, welke uitgedoofd moet worden door een vloed van des Geestes invloeden en werkingen; anders bent u voor eeuwig verloren: Uw gelofte tegen uw bijzondere zonden, (zonder dat u er bij denkt, dat ge geheel en al zonde bent) is maar, alsof u u alleen bekommerde over een zwerende vinger, welke u pijn doet; zonder dat u zorg draagt of acht geeft op een uitterende koorts, welke u doden zal. Uw resolutiën en geloften mogen aan uw natuurlijk geweten wat rust toebrengen, maar zij kunnen uw ziekte niet genezen. Zij zullen u veeleer uw ware genezing doen verzuimen en licht achten; gelijk iemand, die in een zware koorts, over brand of hitte in zijn vel, en inzonderheid over enige brand in zijn aangezicht klaagt, wel enige verkwikking ontvangen kan, door het werpen van koud water op zijn aangezicht. Toch kan zulks de hitte van de lever, die de oorzaak van de uitwendige hitte en brand is, niet wegnemen. Neen, o neen! Het bloed moet eerst gezuiverd, en het vuile bloed eerst afgelaten worden; hetzij door een gewone weg, door enig lancet, of door enige purgerende of zuiverende middelen. Zo is het ook hiermede: *uw gelofte en resolutiën tegen uw bijzondere zonden zijn gelijk koud water te storten op het aangezicht van een brandende lust of begeerlijkheid.* Dat brengt uw natuurlijk geweten voor een tijd wel wat rust toe, maar o, er is een hitte in de lever, die eerst weg moet. Uw bloed moet gezuiverd worden door de toepassing van het bloed van CHRISTUS, en door de werking van Zijn Geest, want anders is alles maar ijdel en vergeefs werk. Maar, de verborgenheid van recht gelofte te doen en van het verbond te maken ligt hierin: het is de bezigheid en het werk van iemand, die interest in CHRISTUS heeft, en die onder geleide des Geestes, als een Geest des lofs en der dankzegging, de Heere dankoffert, en de Allerhoogste zijn gelofte

betaalt. Hij belooft, door genade, aan de Heere, om Hem dankbaar te dienen met hart, mond en leven; Hem welke hem gezaligd heeft van de schuld der zonde, van de toorn Gods en van de vrucht der verdorvenheid. Hij geeft zich over, om dankbaar de Heere toe te brengen de liefde van zijn hart, de kalveren zijns monds, en de gehoorzaamheid zijns levens.

- a. *Dankbaarheid des harten*; dat is: hij verheft en verhoogt CHRISTUS in zijn hart, en acht Hem alleszins dierbaar en gans begerlijk. Hij verheft en verhoogt in zijn hart de vrije genade Gods en heeft zeer hoge gedachten van de ganse uitvinding der zaligheid. Dit is het werk van de Geest des lofs en der dankzegging.
- b. *Dankbaarheid der lippen*. De dankbaarheid des harten laat zich dan ook in woorden uit; want *"uit de overvloed des harten spreekt de mond."* Hij spreekt tot zijn heerlijkheid en van Zijn heerlijkheid; *"In Zijnen tempel zal Hem een iegelijk ere zeggen,"* Ps. 29:9.
- c. *Dankzegging des levens*. Dat is die uitblinkende wandel en verkering, volgens de regel, dien wij vinden, Matth. 5:16: *"Laat uw licht also schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, die in de hemelen is, verheerlijken."* Het is zeker, dat niemand, dan die God tot zijn Vader in CHRISTUS heeft, en enige verzekering des geloofs daarvan bezit, zich recht kan overgeven tot deze dankbaarheid. O! Bidt dan God, om genadig met u een verbond te maken; want anders zult u nooit enig verbond van dankzegging met Hem maken kunnen. Uw verbondmaken zal ijdel zijn, totdat Hij komt, en u de natuur, de vrijheid en de volheid van het verbond der genade ontdekt, hetwelk in CHRISTUS vaststaat.

Laat een gelovige zelf altijd gedachtig zijn, dat hij nooit Gods Verbond der genade met zijn verbond van dankbaarheid vermengd; want uw verbond van dankbaarheid, zelfs dan, wanneer het in het wezen van de zaak ook recht is aangegaan, kan wel duizendmaal verbroken worden. Maar wee u voor eeuwig, wanneer het verbond der genade verbroken kon worden. Maar dat is onmogelijk; omdat het tussen twee onveranderlijke partijen, te weten, God en CHRISTUS, vaststaat, enz. Ondertussen, gelijk de Geest der dankbaarheid noodzakelijk is, vóór er een personeel verbondmaken van dankbaarheid wezen kan, zo wanhoop ik om ooit ons nationaal verbond vernieuwd te zien, totdat de Geest des lofs en der dankzegging weder ruimer wordt uitgestort. Wilt u dus uitzien en verlangen naar een dag van reformatie en van verbondmaking? O! Roept dan om de wederkomst van de Geest der belofte, als een Geest des lofs en der dankzegging. Hoewel de Heere, op onze plechtige verbondsdagen schijnsel gegeven heeft; ofschoon sommigen nu, in de dagen waarin wij leven, die bespotten, en ofschoon sommigen die verbonden onder de invloed van de Geest der dankbaarheid hebben aangegaan, nochtans is het algemene gemis van dezen Geest, zelfs in degenen, die dus verbondmaakten met de Heere, één van de oorzaken, waarom onze verbonden later zo vreselijk verbroken en verbrand zijn.

Ik heb eens een edelman gekend, die, nadat hij overtuigd was, een verbond maakte, het schreef, verzegelde en opsloot in zijn kabinet. Maar later werd hij goddelozer dan te voren; totdat hij, na alle banden afgeworpen te hebben, op zekere dag heen ging, en zijn geschreven verbond met God verbrandde. Daarop gaf hij aan zijn lusten voor een tijd weer de vrijen teugel; totdat God het zo bestierde, dat hij een andere predikatie hoorde. De Leraar werd bestierd, om op de volgende wijze te handelen, ofschoon hij

ondertussen geresolveerd was zich te verharderen tegen alles, wat de Leraar zeggen zou. Maar de Heere lag deze of dergelijke woorden in des Leraars mond, namelijk: *Mogelijk is hier wel de een of ander, die voorheen, onder overtuiging zijnde, een verbond gemaakt heeft, en die naderhand tot zulk een hoogte van goddeloosheid gestegen is, dat hij zijn verbond verbrand heeft.* De arme edelman wist, dat niemand in de wereld, dan God en zijn eigen geweten, van deze zaak kennis had. Daarom werd hij dan ook gedrongen, om te bekennen, dat het God zelf was, die tot hem sprak. Toen begon bij hem een recht werk van overtuiging. Daarop kreeg hij een gedachte van CHRISTUS tot zijn bekering; toen wist hij eerst recht, hoe hij zijn leven opdragen moest aan de Heere, onder de leiding van de Geest der dankbaarheid. Dit pas ik toe op het geval van dit ons land; hoewel het ook op persoonlijke gevallen toepasselijk is. Schotland is met God gekomen in een verbond. Ofschoon de Heere sommigen van onze voorvaders geholpen heeft, om vroom te handelen door een Geest van dankbaarheid, nochtans waren de meesten in die geslachten, zowel, als hun nakomelingen, vreemdelingen van de Geest der dankbaarheid. Wat is er nu van dat verbond geworden? Ziet, het is niet alleen gebroken, maar ook verbrand; en God is als het ware ons toeroepende: O Schotland! Schotland! U hebt het verbond verbroken; u hebt met vele boeleerders geboeleerd; ja u hebt uw verbond met God verbrand! Wanneer God ons de Geest der overtuiging niet zendt, om ons onze zonden te ontdekken, en daarna ook de Geest der dankbaarheid, om ons in dezen plicht regelmatig te doen handelen, als kinderen der belofte, (die de Geest der belofte, als een Geest der dankbaarheid, ontvangen hebben,) zo is er weinig hoop meer van krachtige verbondsdagen te verwachten. O! roept dan veel om de wederkomst van de Geest tot dit einde. Ondertussen zeg ik: *waar de Geest der belofte is, daar is Hij een Geest des lofs en der dankzegging.*

10. Waar de Geest der belofte is, *daar is Hij ook een Geest der vrijheid; van evangelische vrijheid*, 2 Kor. 3:17. Inzonderheid van de vrijheid der wet, als een verbond der werken. Dat is het onderscheidende merkteken van een kind der belofte, als IZAK, of der vrije; in tegenstelling van de Ismaelieten, of der dienstbare. Hierom hebben de kinderen der belofte een evangelischen, in tegenstelling van een wettischen Geest. Beproeft u dan, welke de dispositie of gesteldheid uws Geestes zij. Hebt u ooit de heerlijkheid des evangelies gezien? Bent u daardoor *"in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest?"* 2 Kor., 3:18. Hebt u nooit het beeld daarvan ontvangen? Bent u in dien vorm niet gegoten; en hebt u niet een evangelischen Geest ontvangen, welke een Geest der vrijheid is, in tegenstelling van een wettischen Geest?

Vraagt u: *"Wat is een wettische, Geest?"* Een wettische Geest is een Geest der dienstbaarheid, welke eigen is aan de kinderen der dienstbare. Hij is een Geest der slavernij, een vrees- en schrikachtige Geest; een morrende en een droefgeestige Geest; en een aan handen en voeten gebodene gesteldheid, waarin een mens geen hart voor God en CHRISTUS heeft.

Maar vraagt u: *"Wat is dan een evangelische Geest?"* Dat is een heilige evangelische vrijheid; een vrije dispositie, waarin een mens in vrijheid wordt gesteld, zowel ten aanzien van zijn staat, als van zijn gestalte. Zijn aangezicht wordt daardoor opgeheven, en hij ontvangt geestelijke vreugde en blijdschap. Een evangelische Geest, is een edelmoedige, een blijmoedige en een vrijmoedige Geest; want: *"Indien de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, dan zult gij waarlijk vrij zijn;"* Joh. 8:36. Het is waar, een kind der belofte dat aan CHRISTUS getrouwd is, en afgescheiden is van de wet, kan

wel eens door het ongeloof ingaan tot zijn ouden man, uithoofde van een wettische gesteldheid, die nog in hem overblijft, en die niet ganselijk in hem gedood is; maar dan vindt hij ook zijn boeien vastgemaakt, zodat hij zich niet kan bewegen in de weg van zijn plicht. Maar, o gelovigen! U zult het bevinden, zodra uw banden weder losgemaakt zijn, dat zulks wezen zal door weder te keren tot uw eersten Man; (ik meen tot de Heere JEZUS, in de belofte des evangelies voorgesteld); alsook, dat u al dien weg weder terug zult moeten gaan, totdat u komt waar u begonnen bent. De belofte, welke in het eerst het middel is om u levend te maken, en om u te wederbaren tot een levende hoop, zal u steeds een deur des levens en der vrijheid zijn, om u levend te maken. U zult het nooit in de wet, maar wel in de belofte vinden. Al wat u gewrocht hebt op het getouw van de wet der werken, door een wettisch en ongelovig hart, dat alles moet weer uitgerafeld en teniet gedaan worden; opdat u opnieuw zou mogen beginnen op een evangelisch getouw. Want de Geest der vrijheid wordt niet *"ontvangen uit de werken der wet, maar door de prediking des geloofs,"* Gal. 3:2, enz. Beproeft u dan, of u vrijgemaakt bent van de wet; niet van de gehoorzaamheid daaraan, maar van haar dienstbaarheid; hetzij dan van gehoorzaamheid of van voldoening aan haar.

- A. Ten aanzien van de *gehoorzaamheid*. Indien uw gehoorzaamheid aan de wet, u een last is, dan bent u in zover bewerkt door een Geest, die voor een kind der belofte zeer onvoegelijk is, maar die past aan een kind der dienstbare. Maar als uw gehoorzaamheid daaraan voor u geen last is, dan bent u voor CHRISTUS of voor God in CHRISTUS, onder de wet, wiens geboden niet zwaar zijn. Ik moet het u zeggen, dat voor zover u een kind der belofte bent, u aan de wet niet de minste harde, zware of conditionele gehoorzaamheid schuldig bent; want CHRISTUS heeft het ganse gewicht daarvan gedragen. Het is alleen de wet, als verbond der werken, die alle zware, harde en conditionele gehoorzaamheid inbrengt. Maar CHRISTUS heeft al dien last gedragen. Daarom bent u geen andere gehoorzaamheid schuldig dan die der liefde; en de liefde maakt het tot een *"wet der vrijheid,"* Jak. 2:12, en een zeer gemakkelijk juk. Wanneer de wet tot een gelovige komt, om hem enigen zwaren plicht op te leggen, zo mag hij tot haar zeggen: *"Ik ben niet verplicht, om dat op te nemen als een last; maar CHRISTUS heeft het zware en het lastige gedeelte daarvan gedragen, en voor mij niets overgelaten, dan het lichte en het gemakkelijke deel daarvan,"* Matth. 11:29, want: *"Zijn juk is zacht, en Zijn last is licht."* Indien u een gelovige bent, dan zult u het alsoo bevinden. Wanneer de ziel soms onder de invloed van de Geest der vrijheid opgebeurd wordt in de wegen des Heeren, en in de plichten van bidden, horen, Avondmaalgaan, en van worstelen met God alleen, "O"! zegt ze dan; *"ik ben er zover van af, dit werk moede te zijn, of dat het mij een last zou wezen, dat het integendeel voor mij een last is, om te denken mij daarvan te zullen moeten afscheiden."* ".O!" zegt ze dan, *"ik mag niet denken, om van de troon der genade te moeten afgaan; ik mag niet denken, om tot de vuile wereld weder te keren!"* Maar integendeel; een mens, die onder de wet is, dien is alles een last. De prediking is hem een last; het Avondmaal is hem een last, alsook een lange predikatie, en een lange sabbath, zeggende, *"wanneer zal hij over zijn?"* Wanneer enige plicht der wet voor u een last is, zo is het niet CHRISTUS' juk, dat u draagt maar enig oud verbondsjuk, dat in u door het verbond nog is overgebleven. Maar als u het werk verricht niet als een conditionele taak, maar door een vlamme liefde, welke uw plicht u tot uw element maakt, en als dankbaarheid de oorsprong daarvan is, dan handelt u in zover, als een kind der belofte. Uwe gehoorzaamheid is dan als van

een kind, wel wetende, dat er niets is, waartoe u verplicht bent, of de belofte is verbonden, om het in u en voor u te werken. Alzo zult u, indien u een kind der belofte bent, de Geest der vrijheid hebben; en dus bevrijd zijn van de dienstbaarheid der wet, zelfs ten aanzien van gehoorzaamheid. Niet vrij van de gehoorzaamheid, ten ware het de zware oude-verbondsgehoorzaamheid zij; maar in vrijheid, om te kunnen gehoorzamen, zeggende: "*Zekerlijk, ik ben Uw knecht, ik ben Uw knecht, Gij hebt mijn banden losgemaakt,*" Ps. 116:16. Inzonderheid is het verbond van verplichting tot alle zware en ongemakkelijke gehoorzaamheid in stukken gescheurd, opdat u gehoorzamen zou, langs een weg van liefde en van vrijheid.

- B. Ten aanzien van *voldoening en van lijden*. U bent vrij van de dienstbaarheid, of van de slavernij der wet, zodat u niet vallen kunt in de straf des doods en des vloeks, wegens uw ongehoorzaamheid. Gelijk een gelovige geen beker koud water schuldig is aan het gebod van de wet, als verbond aangemerkt, (gelijk ik te voren gemeld heb) zo is hij ook aan de bedreiging daarvan geen druppel warm bloed schuldig. Er kan niet één slag van de wrekende rechtvaardigheid en van de toorn Gods, op u vallen; want die slag is u voorbijgegaan en is gevallen, met al zijn vloek en toorn, op uw Borg; tot Gods volkomen voldoening; "*Zodat er nu geen verdoemenis is voor dengene, die in CHRISTUS JEZUS is,*" Rom. 8:1. Daarom, voor zover u onder de leiding van een evangelischen Geest, of van een Geest der vrijheid bent, kunt u niet, en wilt u ook niet gehoorzamen uit een beginsel van slaafse vrees voor de hel, of voor de toorn Gods. U mag wel zeker vrezen, dat uw ongehoorzaamheid uw Vader vertoornen zal, en dat u daarvoor vaderlijke kastijdingen lijden zult; dit komt met uw staat, als gelovige, zeer welovereen. Maar wanneer uw zonden en zwakheden, hetzij die groot of klein zijn, u met schrik en vrees voor de hel vervullen, dan handelt u meer als een kind der dienstbare, dan als een kind der belofte. Een ongelovige moest vrezen voor de hel en voor de wraakvorderenden toorn Gods, omdat hij daaraan onderworpen is, zijnde een "*vreemdeling aan de verbonden der beloften,*" Ef. 2:12. Maar dat u, o gelovigen! Gods eeuwigen toorn vrezen zou, alsof Hij weder van u voldoening vorderen zou, die Hij ten volle ontvangen heeft van CHRISTUS, dat is een oneer, de Heere JEZUS aangedaan. Dat is alsof Hij geen genoegzame offerande voor de zonde ware. Ook is het een oneer voor Gods rechtvaardigheid; door Hem onrechtvaardig te maken, alsof Hij meer voldoening vorderde, dan Hem toekwam. Want daar Zijne rechtvaardigheid haar vollen eis door CHRISTUS ontvangen heeft, zou het onrechtvaardig zijn, meer te vorderen. Daarenboven is zulk een slaafse vrees voor een kind Gods, welke God tot Vader heeft of voor een kind der belofte, die deze tot zijn vastheid ontvangen heeft, zeer onvoegelijk. Die zijn verzegeld door het aan de rechtvaardigheid voldoende, de hel uitblussende, en de hemel verwervende bloed van CHRISTUS, enz. Met één woord: er zijn twee dingen, waarvan een kind der belofte, dat de Geest der belofte als een Geest der vrijheid heeft, in de loop van zijn wandel bevrijd wordt.

Door dezen kunt u uzelf verder beproeven;

- a. van de gerechtigde of wettige macht der zonde;
 - b. en van een wettisch bedwang der werken.
- a. Ik zeg, een gelovige is vrij van de gerechtigde macht der zonde. Want de zonde heeft een *wettige macht over al de kinderen der dienstbare*. Zij heeft een zeker recht, om te heersen over al degenen die nog onder de wet zijn; en de wet der werken, waaronder zij zijn, is "*de wet der zonde en des doods,*" Rom. 8:2. Ook

zijn *"de bewegingen der zonde door de wet, de dood vruchten dragende,"* Rom. 7:5. Dus zijn zij onder de heerschappij der zonde, omdat zij niet zijn onder de genade, maar onder de wet, Rom. 6:14. Maar een gelovige is bevrijd van deze gerechtigde of wettige macht der zonde; Rom. 8:2: *"De wet des Geestes des levens, in CHRISTUS JEZUS, heeft hem vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods. Want de zonde zal niet over hem heersen, omdat hij niet is onder de wet; maar onder de genade,"* Rom. 6:14. Daarom, hoewel de zonde soms over een gelovige, een overweldigende, tiranniserende of usurperende macht oefent, nochtans heeft zij geen gerechtigde, noch wettige macht meer over hem; want hij heeft de autoriteit der zonde afgelegd, en hij heeft geen anderen Koning, dan CHRISTUS. Hierom klaagt hij over de indringing en onderdrukking der zonde; en hij vindt, op zijn klagen daarover tot zijn rechtvaardigen God en Vader, dat de dadelijke kracht der zonde bij trappen ook verbroken wordt. Want hij gaat tot God, gelijk BATHSEBA tot DAVID ging, toen ADONIA zich ingedrongen had in het koninkrijk, 1 Kon. 1:17. Zij zeide tot hem: *"Mijn heer de koning, u hebt uwe dienstmaagd bij de Heere uwen God, gezworen: voorzeker, SALOMO uw zoon zal na mij koning zijn, en nu, zie, ADONIA is koning."* Zo zegt ook een gelovige: *"Heere! hebt U niet beloofd, dat de genade over mij heersen zal? Hebt U ook niet beloofd, dat de zonde niet meer over mij zal heersen? Maar ziet echter, de zonde dringt zich op de troon. O rechtvaardige Heere, zie dit toch!"* Langs dezen weg krijgt hij de zonde ten onder, en de genade beklimt de troon. Dus is een gelovige vrij van de gerechtigde macht der zonde.

- b. Een gelovige is ook vrij van een *wettisch bedwang der werken*. Een gelovige in CHRISTUS is de werkzaamste mens van de wereld in goede werken; nochtans is hij ook te gelijk de meest vrije, voor zover hij een gelovige en een kind der belofte of der vrije is. Er is in de werken van een gelovige iets gemeens en iets bijzonders. Iets gemeens aan alles, hetwelk goede werken kan genoemd worden; en dat is: *de gelijkvormigheid daarvan met de wet, als regel des levens*. Maar er is ook iets bijzonders in; en dat is: *haar ongelijkvormigheid met de wet, als verbond*. Daarom is er niets in, dat naar bedwang gelijkt. Want in dit opzicht, voor zoveel hij een gelovige is, heeft hij opgehouden of gerust van zijn eigen werken; gelijk wij die uitdrukking vinden, Hebr. 4:10: *"Want die ingegaan is in zijne rust, die heeft zelf ook van zijne werken gerust, gelijk God van de Zijnen."* Die tot CHRISTUS gekomen zijn, en dus begonnen zijn, in hun rust in te gaan, die hebben opgehouden met hun eigen werk. Zij zijn gestorven aan de wet en met CHRISTUS getrouwd, opdat zij Gode vruchten zouden voortbrengen; maar niet aan de wet, als verbond, maar voor hun nieuwen Man, CHRISTUS. Gelijk de Geest van God in een ander geval spreekt: *"Zalig zijn de doden, die in de Heere sterven, van nu aan; ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid, en hun werken volgen hen na,"* Openb. 14:13, zo mag ik ook zeggen: *"zalig zijn de doden, die der wet gestorven zijn en aan CHRISTUS getrouwd; want zij rusten van hun eigen wettischen arbeid, en hun werken volgen hen na";* want zij zijn geschapen in CHRISTUS JEZUS tot goede werken. Maar zij hebben opgehouden en gerust van hun eigen werken. Wettische werken zijn onze eigen werken, die gedaan worden tot onze rechtvaardigmaking, en in onze eigen kracht; maar evangelische werken, zijn onze eigen werken niet. Een waar gelovige heeft opgehouden en gerust van zijn eigen werken, zowel ten aanzien van rechtvaardigmaking als van heiligmaking. Ik zeg: ten aanzien van rechtvaardigmaking, houdt hij op van zijn eigen werken; dat is: hij werkt ganselijk niet; opdat hij daardoor leven, rechtvaardigmaking of aanneming bij God verkrijgen zou. Wie tot dat einde werkt,

die werkt maar zijn eigen verderf en verdoemenis uit. Hij neemt het werk van CHRISTUS uit Zijn hand, en verrijdt also het oogmerk van CHRISTUS' dood, tot zijn eigen verderf: *"Want indien de rechtvaardigheid door de wet is, zo is dan CHRISTUS tevergeefs gestorven."* Gal. 2:21. *"Uit de werken der wet zal geen vlees gerechtvaardigd worden; maar die niet werkt, maar gelooft in Hem, die de goddeloze rechtvaardigt, dien wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid."* Rom. 4; 5.

Ten anderen, in het stuk van heiligmaking *heeft een gelovige opgehouden en gerust van zijn eigen werken*, in zover hij niets durft ondernemen in zijn eigen kracht. Maar, gelijk hij CHRISTUS aangenomen heeft, als zijn gerechtigheid tot rechtvaardigmaking en tot aanneming, zo neemt hij Hem ook aan als zijn sterkte, tot heiligmaking en bijstand. Daarom erkent hij ook, dat hij geen kracht heeft van of in zichzelf, en nochtans is hij *"krachtig in de Heere en in de sterkte Zijner macht*, Ef. 6:10; alsook, dat hij geen genade heeft van zichzelf, maar dat hij sterk is in de genade, die in CHRISTUS JEZUS is. Nu hij opgehouden en gerust heeft van zijn eigen werk, nu werkt hij eerst recht, aangezien hij van een verbond der werken afgemat zijnde, tot CHRISTUS gekomen is, *"die in hem werkt het willen en het werken naar Zijn welbehagen."* Fil. 2:13. Al wat hij nu te doen heeft, dat stelt hij in CHRISTUS' hand, *"zonder wie hij niets doen kan,"* Joh. 15:5; zeggende met DAVID, Ps. 57:3: *"Ik zal roepen tot God de Allerhoogste, tot God, die het aan mij voleinden zal."*

Dus zijn de kinderen der belofte als zodanig, in de gang van hun wandel vrij; zowel van de gerechtigde macht der zonde, als van een wettisch bedwang der werken. Hierin bestaat een groot gedeelte van de tegenwoordige vrijheid dergenen, die de Geest der belofte als een Geest der vrijheid, ontvangen hebben. Die Geest hebben al de kinderen der belofte, een iegelijk naar zijn mate, ontvangen. Door deze dingen kunt u uzelf beproeven. Sommige van deze kentekenen zullen mogelijk voor een gelovige klaarder en andere weder wat duisterder zijn; mogelijk beurt u het éne wel eens op, en het andere slaat u wel eens neder; het éne past u op uzelf toe, en het andere durft u u soms niet toepassen. Waarom? Dit denkt u, dat voor u is en het andere niet; dus blijft u in twijfeling. Het is waar, niemand behoort los te werk te gaan in het besluiten van dingen, rakende zijn eeuwig staat. Want sommigen eigenen zichzelf toe, wat hun niet toekomt; en anderen verwerpen soms, wat hun wel toekomt. Ik weet niet, hoe het met de meesten van ulieden gesteld is; ik ben een vreemdeling in uw zielestaat. Maar hetgeen ik uit Gods Woord u voorgedragen heb, dat laat ik over voor de Geest van God, om dat krachtdadig aan u toe te passen, ter beproeving of u ook kinderen der belofte bent of niet. Een voorname reden, waarom een ongelovige gereed is, zichzelf te bedriegen en te denken, dat hij een kind der belofte is, is, omdat hij vol van eigen verbeelding is. Gelijk iemand, die door een groenen bril ziet, waardoor zich alle dingen groen vertonen, zo gaat het ook met een geveinsde, als hij zichzelf ziet door de bril van eigen liefde en eigen inbeelding. Want dan ziet hij alle dingen in zichzelf, alsof ze schoon zijn; daar hij, indien hij het valse glas wegnam en zichzelf beschouwde, in de waren spiegel van Gods Woord, zich als een gal der bitterheid zien zou. Een voorname reden, waarom een gelovige ook gereed is, om te twijfelen, of hij wel een kind der belofte is, (terwijl voor hem het ene kenteken klaar is en het andere duister) is, omdat hij genegen is, zichzelf te beoordelen naar zijn tegenwoordig gevoel. Hij begrijpt, dat die dingen hem niet toebehoren, waarvan hij geen tegenwoordig gevoel heeft. Maar, gelijk wij van de algemene en onzichtbare kerk zeggen, dat ze niet is, zoals zij tegenwoordig in de wereld bestaat, maar dat zij is die

vergadering, die er geweest is, die er nog is, en die er zijn zal, zo moet ook een gelovige niet afgemeten worden naar hetgeen hij voor het tegenwoordige is, maar naar hetgeen hij geweest is, wat hij nog is en wat hij eens worden zal. U moest u beproeven of er niet wel een tijd geweest is, dat u deze dingen in u gevonden hebt, hoewel u die tegenwoordig niet vinden kunt. Of, zo u sommigen van die vindt en anderen nooit gevonden hebt, zo moest u plaats maken voor hetgeen God nog aan u doen moet, eer u in de hemel komt. Want indien er een wezenlijk kenteken van de kinderen der belofte u toekomt, als reeds aan u gewrocht zijnde, en een ander nog niet, zo mag u u wel verzekeren: *"Dat Hij, die een goed werk in u begonnen heeft, dat voleindigen zal,"* Filip. 1:6. Is het een zaak, die u volstrekt noodzakelijk is, Hij heeft beloofd, dat in u te zullen werken. Dankt God ondertussen voor de kentekenen, die u reeds in u bevindt; en wacht op Hem in Zijn eigen weg, op die, welke u nog ontbreken. Hoe langer u voortgaat in des Heeren weg, hoe meer u er toe komen zult, om al de kentekenen van de weg te kunnen onderscheiden. Indien u een langen weg te gaan hebt, en als u de kentekenen daarvan worden opgegeven, (als bijv.: daar is op het ene gedeelte van de weg een berg, op het andere gedeelte een rivier, op het derde gedeelte een brug en op een ander gedeelte een huis, en zo vervolgens); deze dingen dan neemt u voor de verscheidene kentekenen van de weg. Een mens begeeft zich nu eens op dien weg met de gegeven kentekenen, hij komt vervolgens ook eerst aan de berg en daarna aan de rivier; daarom oordeelt hij op de rechten weg te wezen. Zal hij nu stilstaan, en twifelen of hij op de rechten weg is, omdat hij nog niet gekomen is aan de brug en aan het huis? O neen! Hij zal voorwaarts gaan, en dan komt hij ook op zijn tijd dáár bij. Zo is het ook hier mede, enz. Ga dan maar voorwaarts en u zult ook tot de andere kentekenen komen. Ondertussen, indien u alsnog geen wezenlijk kenteken hebt of bezit, van dat u een kind der belofte bent, dan hebt u ook geen recht tot het Avondmaal, hetwelk een zegel is van het verbond der belofte. Bid dan, dat de Heere u beproeve en onderzoek; want u zult geen kenteken recht uitvinden, tenzij de Heere dat krachtdadig aan u toepasse.

DERDE GEBRUIK VAN GEWETENSGEVALLEN.

Bij wijze van toepassing uit deze leer, hetwelk uitgebreid kan worden in de oplossing van enige gevallen, waardoor de kinderen der belofte geoefend kunnen worden, omtrent het rechte gebruik, het wel aanleggen en de toepassing der belofte.

Eerste geval. De vraag is: *"Of een zondaar, als zondaar, enig recht heeft op de belofte, en welk soort van recht hij daarop heeft?"* Dit is een geval, hetwelk veeltijds een kind der belofte oefent. Want, ofschoon hij wel een heilige is, nochtans ziet hij zichzelf altijd aan, als een zondaar; ja, als de voornaamste der zondaren. Daarop is hij dan dikwijls gereed, zichzelf uit te sluiten van de weldaden der belofte, door zijn eigen ongelooft. Ik antwoord, dat de belofte juist een deur der hoop is voor een zondaar; en het evangelie is een blijde boodschap, dat CHRISTUS in de wereld gekomen is, om zondaren zalig te maken. De belofte nu en het evangelie, zijn een en hetzelfde. De belofte van reiniging en heiliging. heeft haar opzicht op vuile en onreine zondaren en de belofte van stenen harten weg te nemen heeft haar opzicht op verharde zondaren. Hieruit mag nu een zondaar hoop ontvangen; het zijn dezulken, als ik ben, waarop de belofte haar opzicht heeft; daarom zal ik daarnaar uitzien, en daarop gewicht leggen; alsook op God, welke haar beloofd heeft. Alzo wordt, door middel van de belofte, het geloof gewrocht, en de ziel wordt een kind der belofte, en is door het geloof wedergeboren tot een levende hoop. Daarom worden ook de beloften gezegd aan een zichtbare kerk te behoren, Rom. 9:4; en PETRUS zegt in zijn predikatie tot de kruisigers van de Heere JEZUS CHRISTUS: *"U komt de belofte toe en uw kinderen,!"* enz. Hand. 2:39.

Zo zeg ik ook: **"u komt de belofte toe, man! vrouw! Aan u, o zondaar, wie u ook zou mogen wezen! U hebt er zulk een recht van toegang op, dat het u geoorloofd is, haar te omhelzen. Ja, u wordt geboden haar te geloven tot uw zaligheid."**

Tweede geval. *Zijn niet de beloften alleen gedaan aan de gelovigen? Daarom denk ik, dat ik geen recht heb, om die aan te nemen.* Ik antwoord: degenen die dadelijk gelovigen zijn, hebben een recht van dadelijke bezitting van de belofte. Maar hun recht is niet uitsluitende het recht van toegang en van vrijheid, om de belofte te mogen geloven en te omhelzen, wat alle ongelovige en goddeloze mensen hebben, welke het evangelie horen en aan welke de belofte voorgesteld wordt, als een deur der hope, en als een grond des geloofs. Een gelovige heeft de belofte reeds bij aanvang, in haar vervulling; ja, in CHRISTUS heeft hij al de beloften, en alles wat beloofd is. Dus kan de belofte zo niet eigenlijk gezegd worden hem toe te behoren, want dan zou hem beloofd worden, hetgeen hij reeds heeft. Maar eigenlijk wordt de belofte van iets gedaan, aan iemand, die haar nog mist, en zoals hij een misser of ontbreker daarvan is. Hij wiens alle noden vervuld zijn, heeft geen belofte nodig; alzo zijn ook de heiligen in de hemel. Een gelovige op aarde zou geen belofte nodig hebben, zo hij niet behoeftig in zichzelf was; ofschoon hij alles in CHRISTUS heeft. Maar, gelijk een

Zaligmaker en een zondaar, betrekkelijkheden zijn, in zover er geen Zaligmaker nodig zou zijn, wanneer er geen zondaren waren, zo hebben ook een belofte en een behoeftige op elkander betrekking, in zover, dat er geen belofte nodig zou zijn, wanneer er geen behoeftigen waren. De grote belofte: *"Ik zal u tot een God zijn,"* heeft haar opzicht op degenen, die God missen; gelijk wij allen van nature doen. De belofte van CRHISTUS ziet op degenen, die Hem missen. De belofte van de Geest ziet op die, welke de Geest missen. De belofte, om een gewillig volk te maken, ziet op degenen, die onwillig zijn. De belofte des geloofs ziet op degenen die nog onbekeerd en onboetvaardig zijn. De belofte van vergeving ziet op schuldigen. De belofte van heiligmaking en heiligheid ziet op degenen die onheilig en goddeloos zijn; op diegenen welke nog geen heiligheid hebben.

Laat een zondaar, als zondaar, hij zij wie hij ook zij, dan maar deelnemen aan deze genade.

Derde geval. Zegt u: *"Indien de beloften gedaan zijn aan zondaren, als zondaren, zo moeten dat dan uitverkoren zondaren zijn, aan welke God alleen beoogt de beloofde zaak te schenken; nu weet ik niet, of ik een uitverkorene ben, en daarom kan ik niet geloven."* Ik antwoord: dat alleen de uitverkorenen het verkrijgen zullen, dat is waar; en dat er maar zo velen, als er ten eeuwigten leven verordineerd zijn, geloven zullen en de beloften omhelzen, dat is ook waar. Maar, het is er zover vanaf, dat zulks een grond van moedbeneming zou zijn om te geloven, dat het integendeel een sterk argument of drangreden is, om de belofte te geloven; opdat u aldus van uw verkiezing verzekerd mag zijn. Weet dan, dat uw verkiezing niet het eerste voorwerp des geloofs is. O neen! U wordt integendeel verboden daar in te dringen, omdat het een der verborgen dingen is, welke voor God alleen zijn. Het voorwerp en de grond des geloofs is alleen de belofte, of de verklaring van het evangelie. Weet ook, dat de intentie (bedoeling) van de Belover, en de intentie van de belofte twee onderscheidene zaken zijn. Wat het voornemen, het oogmerk of het doel van de Belover, met opzicht tot sommige mensen, ook wezen moge, zo wordt u verboden, om daarin te dringen. Maar het doel en oogmerk van de belofte, en de verklaring van het evangelie, (welke alle zondaren betreft), daarbij hebt u, nevens allen die het evangelie horen, uit kracht van het Goddelijk bevel, om dit evangelie, (namelijk: dat JEZUS CHRISTUS in de wereld gekomen is, om zondaren zalig te maken,) te geloven, met een bijzondere toepassing op uzelf. O! Hoe heerlijk is de wijsheid van God in dezen, die alzo Zijn oogmerk van een bijzondere verkiezing uitvoert, door zulk een algemeen aanbod en algemene nodiging. Niemand zal daarom te beschuldigen zijn, wegens zijn verderf, dan de mens zelf en zijn eigen moedwillige vijandschap, in het verachten van de Zaligmaker en van de aangeboden zaligheid in Hem; want, *"Die wil, die mag komen, en nemen het water des levens om niet"*, Openb. 22:17. Mogen wij niet uitroepen met de Apostel: *"O! diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods,"* enz. Rom. 11:33. Aangezien dan CHRISTUS verklaard heeft, dat, gelijk *"al wat de Vader Hem gegeven heeft, tot Hem komen zal, Hij ook alzo allen die tot Hem komen, geenszins zal uitwerpen,"* Joh. 6:37; terwijl Hij Zijn uitverkorenen door deze bazuin des evangelies vergaderen wil.

Maakt dan uw verkiezing vast door het komen tot CHRISTUS en het aangrijpen van de belofte op Zijn roeping en Zijn bevel.

Vierde geval. Zegt u: *"Maar indien ik de uitwendige roeping des Geestes niet in mijn hart heb, mag ik dan tot de belofte wel gaan en die aannemen, vóórdat zij tot mij komt met kracht? Zo ja, dan vrees ik voor vermetelheid, en dat ik in mijn eigen kracht*

geloven zou." Ik antwoord:

1. De regel des geloofs is God, sprekende in Zijn Woord, en niet in het hart; het voorwerp des geloofs is de verklaring des evangelies en niet des Geestes werking.
2. U moet zorgvuldig onderscheid maken tussen het recht, om te mogen geloven, en tussen de kracht, om te kunnen geloven. Uw recht, om te mogen geloven, is gegrond op het aanbod en op de belofte des evangelies; tegelijk ook op Gods bevel, hetwelk uw plicht, om te geloven, vaststelt, en uw ongelooft tot uw zonde maakt. Maar de kracht, om te kunnen geloven, is van de Geest Gods en door Zijn zaligmakende werking. Dus moet u bidden, dat de Geest der kracht de bediening van het woord vergezellen moge.
3. Alhoewel u niet gevoelt dat deze kracht in uw gewerkt wordt, nochtans, terwijl dat uw recht niet is, maar het Woord zo moest u trachten te geloven en uw dorre hand maar uitstrekken. In alzo te doen, mocht u kracht ontvangen, om u daartoe bekwaam te maken. Maar, daar u op het gevoel van des Heeren kracht wacht, stelt u het geloof van Zijn Woord uit, hetwelk gevaarlijk is. Gevoel is geen geloof; het gevoelen van Zijn kracht is niet het geloven van Zijn belofte. Ook ligt er veel bedrog in het zeggen: *"Ik wil noch kan Zijn belofte geloven, voordat ik Zijne kracht gevoel;"* want, hoewel er tot het geloven een Goddelijke kracht noodzakelijk zij, nochtans is daartoe geen gevoelen van deze kracht noodzakelijk.
4. U moet daarom ook zorgvuldig onderscheid maken tussen ware kracht, en tussen een gevoelde kracht. Indien u op de roeping Gods bepaald bent in uw hart om de belofte aan te nemen, en u ook zulks poogt te doen, zo is daar dan ware kracht; hoewel u het pas naderhand gevoelt, gelijk het ging met de vrouw, die de bloedvloeijing had; waarvan te voren gemeld is. Wat nu uw vrees voor vermetelheid aangaat: immers is het geen vermetelheid wanneer u doet, wat u God gebiedt; en omhelst, hetgeen Hij u geeft?

Nu, Hij geeft CHRISTUS en de belofte, om aangenomen te worden. Het is waar, het is vermetelheid te willen geloven in uw eigen kracht. Daarom is, onder anderen, dit ook een daad van vermetelheid, waaraan u weinig denkt, te weten: het geloven te willen uitstellen, totdat u in uzelf kracht vindt om te geloven; welke u nooit vinden zult. Want, wanneer een mens bekwaam gemaakt wordt om te geloven, zo zegt zijn geloof nooit: "nu heb ik kracht in mijzelf, daarom zal ik nu geloven door deze ontvangene kracht. O, neen! Maar hij zegt veeleer: "O! ik heb geen kracht evenmin als ik gerechtigheid heb; daarom zal ik uit mijzelf gaan tot het Woord der belofte, en tot CHRISTUS in dat Woord, zowel om kracht, als om gerechtigheid. Ik zal Zijn kracht omhelzen, welke beloofd wordt, en henen gaan in de mogendheden des Heeren."

Vijfde geval omtrent de belofte, waardoor de kinderen der belofte soms geoefend kunnen worden, is: *Of de absolute belofte, welke aan zondaren, om te geloven, voorgesteld is, het geloof als een conditie veronderstelt? Indien het geloof zelf beloofd wordt, hoe zal dan de getrouwheid Gods verklaard worden, in het niet vervullen van de belofte aan alle zondaren, welke het evangelie horen?* Ik antwoord:

1. Het geloof zelf wordt absoluut beloofd in dit Woord: *"Wanneer ik van de aarde zal verhoogd zijn, zal Ik ze allen tot Mij trekken,"* Joh. 12:32; alsook in deze woorden: *"Zij zullen Mij aanschouwen dien zij doorstoken hebben, en zij zullen over Hem rouwklagen,"* Zach. 12:10; en, *"UW volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heirkraft,"* enz. Ps. 110:3. Ja al de beloften van een nieuw hart en van een nieuw

en Geest, zijn beloften van het geloof. Alhoewel nu het geloof absoluut beloofd is, zo kan het niet de conditie zijn van de absolute belofte. O neen! De grote conditie van alle beloften, en onder anderen ook van het geloof, waarop dat verkregen wordt, is: de gehoorzaamheid en de voldoening van CHRISTUS. In 2 Petr. 1:1, wordt het dierbare geloof gezegd te zijn *"door de rechtvaardigheid onzes Gods en Zaligmakers JEZUS CHRISTUS."*

2. De absolute beloften, voorgesteld in de bedeling des Evangelies, zijn algemeen en onbepaald aan allen; maar niet bijzonder en bepaald aan iemand. Zij zijn als een onbepaalde obligatie aan onbepaalde personen; wie maar wil, die kome, en schrijve door een hartelijke toestemming des geloofs zijn naam daaronder. Dus zijn zij voor alle mensen die ze horen, een staand recht om te geloven. In dezen zin worden ze algemeen en onbepaald voorgesteld, en in het algemeen worden maar zondaars genoemd. Maar niemands naam is in het bijzonder daarin vastgesteld, totdat hij die onbepaalde obligatie ondertekent, en dus zijn naam opschrijft door de toestemming des geloofs. Dan geeft die obligatie aan dien persoon een bijzonder recht; dan, en éér niet, is de getrouwheid van God verbonden, om aan dien persoon te vervullen alles, wat in die obligatie opgesloten lag.
3. *"Maar"*, zult u mogelijk zeggen, *"dus blijft dan steeds het geloof de conditie?"* Ik antwoord: neen; want het geloof geeft geen recht op hetgeen in de obligatie staat; maar het ontvangt alleen het recht, dat daarin vrijelijk bedeed wordt; en het neemt de belofte, welke God vrijelijk schenkt, voor zichzelf aan; want die gelooft zal zalig worden. Vraagt men: "waarom?" Niet omdat het geloof enig recht geeft op die beloofde zaligheid, maar omdat het alleen die zaligheid aanneemt, welke God in de belofte van het evangelie vrijelijk geeft. Daartoe geeft Hij hun een recht, door de gerechtigheid van CHRISTUS. Zodat, ofschoon het waar is, dat, zolang een mens niet gelooft, hij nog geen dadelijk recht heeft op de beloofde zaak, nochtans het geloof geen eigenlijke conditie is van die beloofde zaak, omdat het daartoe bij wijze van morele of zedelijke conditioneelheid geen recht geeft. Maar het ontvangt daartoe alleen het recht, als bij wijze van fysicale of natuurlijke werktuigelijkheid. Indien u iemand een grote som gelds beloofde, welke u machtig waart aan hem te geven; of zo u hem een obligatie daarvan gaf: zo hij die op uw woord en belofte aanneemt, zo bent u volgens uwe belofte ook verbonden, om zulks goed te maken. Maar zo hij die niet wil aannemen, dan bent u niet verplicht om die som hem te geven. Toch blijft echter uw belofte vrij en absoluut. Alzo is het hiermede ook gelegen: degene die niet aannemen wil, hetgeen God hem in de belofte belooft, die kan Hem ook niet beschuldigen van ontrouw in het niet vervullen van hetgeen Hij beloofd heeft. Indien hij Zijn Woord geloofd had, dan zou de getrouwheid Gods verbonden zijn geweest; maar nu hij dat niet doet, is Zijn getrouwheid integendeel verbonden om hem te verderven; omdat hij door zijn ongelooft *"God tot een leugenaar maakt,"* 1 Joh. 5:20. Hoe het ook zij, de belofte wordt algemeen aan alle mensen voorgesteld tot een rechtgeving voor het geloof. Maar zij wordt niet particulier en krachtadig aan hen allen toegepast, om het geloof te werken, want dit doet God, wanneer en aan Wie het Hem behaagt.

Zesde geval. U mag vragen: *"Indien de belofte niet particulier is voor mij, wat baat mij dan de algemene en onbepaalde belofte, welke God toch niet verbonden is, aan een iegelijk te vervullen, en welk voordeel heb ik dan daardoor?"* Ik antwoord met PAULUS: "Vele in alle manieren," Rom. 3:2; en wel, omdat u daardoor een recht ontvangt om te geloven en de belofte in bezit te nemen. Dat is op zichzelf een grote genade, al wordt die alsnog op u niet particulier door de Geest, op een dag van Zijn

heirkraft, toegepast. Ja, een algemene belofte aan zondaren, en dus ook aan u voorgesteld zijnde, met een bijzonder bevel, om die voor uzelf aan te nemen, is zo wel, alsof zij particulier uw eigen naam inhield. Behalve dat u hierdoor geen nadeel bekomt; want, indien u hebben wilt hetgeen God aanbiedt, zo zult u het ontvangen; want: *"Die wil, die neme,"* Openb.22:17. Maar wanneer u niet wilt aannemen, hetgeen Hij u aanbiedt, dan verderft u, door deze uw weigering, uzelf, en u doet uzelf ongelijk aan; en waarom wilt u sterven? Maar, zult u mogelijk zeggen: *"God kan mij overwinnen en gewillig maken."* Ik antwoord:

1. Dat Hij dat doen kan, is waar, hoewel Hij door geen wet verbonden is, anders dan door Zijn eigen en souverain welbehagen en Zijn vrije genade, welke Hem zal doen overwinnen en gewillig maken allen die ten leven verordineerd zijn. Maar,
2. God is niet verbonden, om u gewillig te maken. Wanneer Hij het doet, zo hebt u gewis geen reden om te klagen; omdat u, zo lang u onwillig bent, Zijn goedheid veracht en in Zijn genade geen zin hebt.
3. Aangezien niemand gewillig is, om de belofte in CHRISTUS aan te nemen, vóórdat hem God gewillig maakt, zo maakt Hij hierdoor openbaar dat, gelijk al degenen welke verdoemd worden, verdoemd worden door een daad van heilige rechtvaardigheid, daar hun verdoemenis is uit hen, zo ook allen, die gezaligd worden, gezaligd worden door een daad van goedertierenheid en ontferming in CHRISTUS; en dat hun zaligheid is uit vrije genade.
4. Indien u één bent van degenen, die waarlijk gewillig zijn gemaakt, dan verandert de zaak; dan is er reeds enige gewilligheid; en de macht van God is voorhanden, om het werk voort te zetten. Alleen: stel het werk in de hand van Gods macht, uitroepende: "O! trek mij! trek mij!" enz.

Zevende geval. Vraagt men, *Of een belofte toegepast mag worden, welke alleen voorwerpelijk in het Woord gegeven is, en niet onderwerpelijk en krachtdadig door de Heiligen Geest?* Bij voorbeeld: indien de belofte alleen aan het geheugen in het lezen, het bidden, het horen of het mediteren, voorgesteld wordt, zonder dat zij met enige kracht voorkomt, kan ze dan wel tot enig nut toegepast worden? Ik antwoord:

1. Indien de vraag deze zij: Of iemand de belofte in zulk een geval niet behoort toe te passen, en zich door een bijzondere toepassing daarvan, eigen moet maken? Zo is het zeker, dat hij zulks behoort te doen, want het Woord van God moet geloofd worden. Indien het een Woord der zaligheid is voor een zondaar, dan moet het door het geloof verwelkomd en aangenomen worden. Maar,
2. Indien de vraag is: Of iemand die belofte in zulk een geval op zich kan toepassen, zonder dat er kracht bij kome? Dan is het zeker, dat hij dat niet doen kan. Nochtans moest hij het pogen te doen; gelijk ik te voren gezegd heb, al gevoelt hij geen kracht, omdat hij niet weet, of niet kracht van boven zijn pogingen vergezellen zal.
3. Het woord der belofte kan aan het verstand, onder het lezen of overdenken soms alleen wel voorkomen, en het kan een blote daad zijn van het geheugen, hetwelk in het eerst daaromtrent geoefend wordt. Nochtans kan wel eens, door des Heeren zegen, onze overdenking gebracht worden tot een levende oefening des geloofs daarop: *"Een vuur ontbrandde in mijne overdenking,"* zegt de Psalmist, Ps. 39:4.
4. Een woord, hetwelk gepast is naar onzen nood en op ons geval, wanneer dat op het geheugen gedrukt wordt, moest van ons niet afgeweerd en veracht worden, omdat het wel een bode van de hemel wezen kon, tot ons geestelijk nut en tot ons

voordeel. Want de Heilige Geest wordt de Indachtigmaker genoemd, omdat Hij het Woord in de gedachte brengt, Joh. 14:26. Dit is een van de bijzondere wijze, waarop Hij leert; *Hij zal u alles leren en u indachtig maken alles wat Ik u gezegd heb*. Verwerp dan nooit een tijdig en gepast woord, omdat het maar alleen op een oppervlakkige wijze, als het ware, op uw verstand kwam, maar onthaal het veeleer. Mogelijk zal het voor zichzelf wel plaats maken, om uw geheugen te heiligen en u doen zeggen: *"Ik heb Uw rede in mijn hart verborgen, opdat ik tegen U niet zondigen zou,"* Ps. 119:11.

Achtste geval. Vraagt u verder: *"Indien er een woord der belofte met kracht en met levendigheid op mijn hart komt, hoe zal ik weten of het van God komt, of van de Satan, zich veranderende in een Engel des lichts?"* Ik antwoord:

1. God zendt soms Zijn Woord op het hart, op zulk een wijze, dat het zijn eigen bewijs medebrengt, dat het van de Heere komt; in zover, dat er op dien tijd, als het komt, geen twijfel meer overig is; evenmin, als iemand twijfelen kan, of de zon op de middag schijnt; want het komt dan met een indruk van Goddelijke heerlijkheid en majesteit. Maar later, wanneer duisterheid en verberging op de ziel wederkeren, dan kan zij heel gemakkelijk verzocht worden om er aan te twijfelen, of het niet maar bedrog is geweest.
2. Het is in zulk een geval nodig, dat een mens reflecteert op de indruk, dien het Woord, toen het met kracht kwam, op hem gemaakt heeft. Vraag eens aan iemand, wanneer het een duistere nacht is: "Hoe weet u of u ooit de natuurlijke zon gezien hebt? Mogelijk droomde u dat maar; en het is maar een sterke verbeelding of bedrog geweest." Dan zal zulk een zeggen: "Ik ben verzekerd, dat ik die gezien heb en dat mijn ogen haar licht geschemerd hebben; ik werd verwarmd door haar hitte. Ik zat er bij te werken; in dat licht zag ik alles, wat rondom mij was; en ik werd daardoor verkwikt en haar licht was mij aangenaam"; en dergelijken. Alzo kunt u ook zeggen in een donkeren nacht van verlating, wanneer u verzocht werd om te denken, dat het Woord, dat u voorkwam, maar bedrog geweest is. Maar dan moest u terugzien, hoe het met u gesteld was, toen het Woord van de hemel met kracht en Goddelijk licht tot u kwam, en toen tegelijk de Zon der gerechtigheid scheen op uw ziel. Werden uw ogen toen ook niet verlicht, uw hart verwarmd, uw ziel verkwikt en uw geest verlevendigd in des Heeren werk?
3. De Satan kan wel woorden van de Schrift voortbrengen; want hij sprak Bijbeltaal tot CHRISTUS, toen hij Hem verzocht. Dat kan hij tot u ook wel doen; maar dat geschiedt dan altijd tot een boos einde, en met een kwaad oogmerk; gelijk hij aldus CHRISTUS verzocht, om Zijn Zoonschap te loochenen en zichzelf te verderven, en dergelijke. Alzo strekken ook de woorden, die van de duivel voortkomen, tot boze uitwerkingen; hetzij, om de ziel zorgeloos of hopeloos te maken, of om haar al te zeer neer te drukken tot wanhoop, of al te zeer te verheffen tot trotsheid en vermetelheid. Zij strekken, of om de ziel te verontrusten, te kwellen, en om haar uit haar postuur te brengen; òf anders, om haar te vervullen met valschen vrede, om haar in zichzelf te doen rusten en om haar van de ware rustplaats af te drijven. In het kort:
4. Een woord, dat van de Satan komt, draagt des Satans beeld; maar een Woord, dat van God komt, draagt Góds beeld. Des Satans beeld is trotsheid en onheiligheid; en een woord dat van hem komt, strekt, om de mens trots en vleselijk te maken; daar integendeel een Woord, dat van God komt, strekt, om hem heilig en nederig te maken. Een belofte, welke van de Heere komt, strekt als een spiegel, waarin

altijd iets van de heerlijkheid des Heeren gezien wordt; en waardoor de ziel *"veranderd wordt van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest,"* 2 Kor. 3:18. Hoewel de zonden later overhand mochten krijgen, zo is nochtans haar kracht meer verzwakt. Eindelijk:

5. Indien het komt in een tijd van nood, als het eigenlijk overeenkomstig is met de toestand der ziel, en als zij zich uitstort voor de Heere in het gebed, dan is het een goed bewijs; zie 2 Kor. 12:8, 9: *"Hierover heb ik de Heere driemaal gebeden en Hij heeft tot mij gezegd: Mijne genade is u genoeg,"* enz.

Negende geval. Vraagt men: *"Hoe zal ik weten, als ik een belofte op mijn hart ontvang, of ik niet de zin ervan verkeerd opvat, alsook het einde en het oogmerk daarvan?"* Bij voorbeeld: een kind der belofte komt een belofte voor; hoe zal het weten, dat het de zin van God daarin niet verkeerd opvat? Ik antwoord:

1. Als God een Woord doet voorkomen, dan geeft Hij dat altijd, overeenkomende met het oogmerk van de Heiligen Geest in dien Schriftuurtekst. Indien de zin, welken u er aan geeft, niet past op de zin van de Geest Gods daarin, dan is het zeker, dat u onder de ene of andere misvatting bent. Maar
2. De Geest van God is een Uitlegger, één uit duizenden. Gewoonlijk als Hij een Woord doet voorkomen, dan doet Hij de zin zó klaar verstaan, beter dan al de leraars in de wereld het doen kunnen. De ziel zal op zulk een tijd enige evangelische verborgenheid en enige onbegrijpelijke heerlijkheid zien in het Woord, welke niet één uitlegger, dan alleen de Geest Gods verklaren of openbaren kan.
3. U kunt nauwelijks de zin van het Woord verkeerd opvatten, indien de Geest daarin van CHRISTUS getuigt; want CHRISTUS zegt van de gehele Schrift, dat zij van Hem getuigt.
4. U kunt nauwelijks het einde en het oogmerk van God in het Woord verkeerd opvatten, indien het Woord, hetwelk u voorkomt, u tot CHRISTUS leidt en tot Hem trekt. Want de taal des Geestes, in elk Woord van de Schrift is: komt tot CHRISTUS; want de Geest en de Bruid zeggen: *"komt!"* Door deze algemene dingen kunt u gissen, of u de zin of de mening van de belofte, welke u gegeven wordt, recht opvat.

Tiende geval, waardoor een kind der belofte geoefend kan worden, is deze vraag: *Wanneer men bezet is en belang heeft omtrent, een vriend in verdrukking of in stervende omstandigheden, en hem de Heere opdraagt in het gebed,* (hetzij een nabestaande, een kind, een man, een vrouw of een ander boezemvriend), en wanneer mij een belofte op mijn hart komt, gepast op mijn geval, hoe zal ik dan weten of de belofte betrekking heeft op mij of op mijn vriend, in wie ik belang had en over wie ik werkzaam was? Hoe zal ik recht kunnen oordelen of ik de belofte, welke op hem betrekking heeft, niet verkeerd op mijzelf toepas! Ik antwoord:

1. Aangaande het eerste deel van de vraag, te weten: of de belofte haar opzicht heeft op u of op de persoon, waaromtrent u werkzaam bent? Zo is het zeker, dat u zulk een zaak wel verkeerd kunt opvatten. Ook weet ik geen anderen weg, om verzekerd te zijn dat de belofte haar opzicht op uw vriend heeft, dan door een geestelijke ingeving en verborgen indruk, welke niet wel verklaard, maar beter gevoeld dan uitgesproken kan worden. Alleen zal de Heere, die de belofte doet voorkomen, gemeenlijk ook de persoon doen voorkomen, waaromtrent u

werkzaam bent. Hij zal de ganse last van zijn verdrukking op uw geest leggen, dien u dan voor de Heere brengen zult en voor Zijn voeten nederleggen, totdat het Hem behage in uw oren of liever in uw hart, in te fluisteren enig bericht van Zijn voornemen omtrent hem.

2. Betreffende het andere deel van de vraag: Hoe u recht oordelen zult, of u u de belofte niet verkeerd mocht toepassen?
3. Mogelijk is het een algemene belofte, welke op een bijzonder geval wordt toegepast, als daar is: *"Vrees niet, Ik help u;"* enz. terwijl u gereed bent om een tijdelijk heil voor een geestelijk en een eeuwig heil op te vatten, of een geestelijk en een eeuwig behoud voor een lichamelijk en tijdelijk. Of
4. Mogelijk is het een particuliere belofte; gelijk: *"Ga heen, uw zoon leeft,"* Joh. 4:50, of, *"deze krankheid is niet tot de dood maar tot heerlijkheid Gods,"* Joh. 11:4. U bent soms gereed, om het oogmerk van de belofte en van Gods oogmerk daarin verkeerd op te vatten, alsook om haar verkeerd toe te passen. Dat kan inzonderheid gedaan worden in deze twee gevallen.
 - a. Wanneer u de Heere naar uw genegenheid bepaalt omtrent de zaak; dan bent u in gevaar, om de belofte verkeerd op te vatten.
 - b. Wanneer de natuurlijke drift van uw genegenheden en neigingen door u gesteld wordt tot een uitlegger van Gods Woord. Of als u van te voren, als het ware, bepaling hebt gemaakt, met opzicht tot hetgeen u gaarne hadt, en wanneer u dan de belofte uitlegt tot begunstiging van uw eigen genegenheden meer dan overeenkomstig met Gods Woord, of als het noodzakelijk is voor de vriend, over wien u werkzaam bent. Wij zijn genegen, om de belofte en de invloeden des hemels te misvatten, alsof het einde en het oogmerk daarvan maar was, om ons tegenwoordig begrip en oordeel te begunstigen. Maar de bevinding leert ons menigmaal van achteren, dat wij de zaak niet recht begrepen hebben. JOBS vrienden waren onder bijzonderen invloed des hemels, in alles wat zij spraken aangaande JOB. Maar die invloed, waaronder zij waren, kwam tot hen, op een tijd, toen zij onder een zeer grove misvatting waren aangaande JOB, alsof hij een geveinsde geweest ware. Daarom pasten zij dien invloed, waaronder zij waren, verkeerd toe, volgens hun verkeerd begrip; en dus gingen zij voort in hun misvattingen, JOB te beschuldigen, totdat de Heere hun dwaling aan hen ontdekte. Alzo kunnen iemand ook wel beloften voorkomen; en hij kan die op zijn tegenwoordige verkeerde begrippen toepassen, hetzij voor of tegen degenen, waaromtrent hij werkzaam is. Alzo doet hij dan Gods Woord een zin hebben, welke het meest overeenkomt met zijn tegenwoordige drift, genegenheid of begrip. Hierom is het, dat velen van des Heeren volk zich bevonden hebben onder nare en droevige teleurstellingen, door middel van hun onvoorzichtigheid omtrent deze dingen. Dit moest ons matigheid, wijsheid en een heilige omzichtigheid leren oefenen, in het toepassen van beloften van deze soort; opdat de Satan geen voordeel krijge over ons, tot verzwakking van ons geloof, en ter opgraving van het fundament daarvan, met opzicht tot andere beloften.

Elfde geval. Vraagt u: *"Wat zal ik van een belofte oordelen, welke ik ontvangen heb, wanneer juist het tegendeel van hetgeen mij beloofd was, mij door de Goddelijke Voorzienigheid is te beurt gevallen?"* Hoe zal ik in dit geval betamelijke gedachten behouden van Gods getrouwheid?" Ik antwoord:

1. Laat God altijd waarachtig, en alle mensen leugenachtig zijn. U behoort verlegen te zijn over uw onkunde en dwaling, in het toepassen en gebruiken van de belofte; en tevens behoort u God de eer te geven van Zijn getrouwheid, gelovende, dat Hij Zijn Woord wel waar zal maken; al is het ook, dat de Voorzienigheid de belofte schijnt tegen te spreken.
2. Mogelijk hebt u op dien tijd niet recht geweten, wat God tot u sprak. Gelijk CHRISTUS tot PETRUS eens zeide: *"Wat ik doe, weet gij nu niet, maar gij zult het na dezen verstaan,"* Joh. 13:7. Alzo mag Hij ook wel tot sommigen zeggen: *"wat ik spreek, dat verstaat u nu niet, maar u zult het hierna verstaan."*
3. Mogelijk hebt u God Zijn tijd niet gegeven door gelovig te wachten op dien tijd, welken God bestemd heeft tot vervulling van de belofte, en mogelijk zal Hij nog wel komen. Of zo u Hem Zijn tijd gegeven hebt, zo hebt u Hem Zijn eer soms niet gegeven, door ten volle verzekerd te zijn dat Hij, die *"het beloofd heeft, machtig is om het ook te doen; en door te geloven tegen hoop,"* enz. Rom. 4:18, 21.
4. Mogelijk vat u de weg en de wijze niet, waarop God beoogt de belofte aan u te vervullen; *"Zijn weg is in de zee, en Zijn pad is in de grote wateren,"* Ps. 77:20. Hij doet de belofte des hemels soms, als het ware, door de hel henen lopen, eer Hij die vervult; *"opdat alzo de beproeving des geloofs, die veel kostelijker is dan des gouds,."* beproefd zou worden; Jak. 1:3. Hij vervult de belofte van heerlijkheid, door ellende; de belofte des levens door de dood en de belofte van vrijheid door dienstbaarheid en verdrukking. Oordeelt dan niet over Zijn getrouwheid door uitwendige waarschijnlijkheden; want anders zult u nooit Zijn Woord geloven. Indien u een klare belofte ontvangt, dan kunt u wel eens een duistere wolk daarop ontvangen, om u nederig te houden; en om u te beproeven of uw geloof wel een *"bewijs is der zaken, die men niet ziet;* Hebr. 11:1, en of het geloof wel onzichtbare dingen zien kan, door zichtbare beletselen henen; gelijk ABRAHAMS geloof deed. Er was veel onzichtbare heerlijkheid en uitnemendheid in de belofte voorgesteld, welke aan MARIA, de moeder van JEZUS, gedaan was; waarvan wij lezen: Luk. 1:30, 31, 32, 33. Ik twijfel niet, of MARIA dacht, dat zij een gelukkige vrouw wezen zou, zolang zij leefde; en dat haar Zoon, de Heere JEZUS, een groot Man, zelfs in wereldse opzichten, zijn zou. Want wij zien, hoe zelf de Apostelen, zowel als de andere Joden, van een aards en tijdelijk koninkrijk droomden, hetwelk CHRISTUS oprichten zou. Ik twijfel niet, zeg ik, of zij dacht aan een groot en tijdelijk heil, heerlijkheid en grootheid voor haar Zoon; zelfs hier op de wereld. Maar opdat zij in die misvatting niet leven zou, zo ziet hoe de Heere de ouden SIMEON bestiert om tot haar te spreken, wanneer hij het kindeke JEZUS in zijn armen had; Luk. 2:34, 35. Want SIMEON zegende henlieden, en zeide tot MARIA, Zijn moeder; Ziet, deze wordt gezet tot enen val en ene opstanding van velen in Israël, en tot een teken, dat wedersproken zal worden; en ook een zwaard zal door uwe eigene ziel gaan, opdat de gedachten van veler harten geopenbaard worden. Dus ziet u dan, hoe de beloften en de wijze, op welke God die vervullen wil, verkeerd opgevat kunnen worden. O! ziet en erkent dan, dat Zijn weg heerlijk en uitnemend is.

Twaalfde geval. Vraagt men: *"of iemand niet wel besluiten zou mogen een kind der belofte te zijn, welke nooit enige belofte op zijn ziel met kracht ondervonden heeft?"* "Wel", zal mogelijk de een of de ander zeggen, "ik ben niet in gevaar, om op die wijze een belofte verkeerd op te vatten, want ik krijg geen belofte, welke zodanig op mijn harte tehuis gebracht wordt. Dat doet mij menigmaal twijfelen, of ik wel een kind van God, of een kind der belofte ben. Ik hoor, dat aan anderen sommige beloften

voorkomen met kracht en levendigheid; maar van die dingen heb ik geen ondervinding. Daarom wilde ik wel weten, of zulks wel met eens gelovigen staat bestaan, of daarmede overeenkomen kan." Ik antwoord: de dispensatie of bedeling van Gods genade, omtrent Zijn kinderen, is zeer onderscheiden. Ik kan niet zeggen, dat zij allen een en dezelfde bevinding hebben van de woorden der beloften, welke hun uit de hemel, als het ware, op hun harten voorkomen. Maar dit moet ik zeggen van al de kinderen der belofte, dat zij altijd het éne of andere woord der genade ontvangen, (de wijze daarvan zij dan, zo als zij wil) waarop zij hopen kunnen. Want zij worden door het Woord des evangelies wedergeboren tot een levende hoop; en zij kunnen met DAVID enigermate zeggen: *Gedenk Heere! het Woord, tot Uwen knecht gesproken, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen.*" Ps. 119:49. Indien al de beloften van de Bijbel voor u gelijk zijn, en u door de een of de andere niet wedergeboren bent, hoe kunt u dan een kind der belofte zijn, daar deze haar baarmoeder nooit geopend heeft, om u voort te brengen, of om enig geloof of enige hoop in uw hart te werken?

Dertiende geval. Vraagt u vervolgens: "*Of iemand een belofte mag aannemen, welke hem niet gegeven is; of zich een belofte toepassen, welke God hem niet geeft om toe te passen?*" Ik antwoord:

1. Alle beloften worden in de bedeling des evangelies en in haar aanbod gegeven, om aangenomen te worden. Het is de zonde van allen, die het evangelie horen, dat zij, hetgeen God geeft, niet aannemen en op zichzelf toepassen; en dat zij daarentegen CHRISTUS en de belofte van zich afweren en alzo in het ongeloof blijven leven.
2. Iemand kan de belofte verkeerd aannemen en op zich toepassen, en dus verderft hij zichzelf, door alzo te doen wanneer hij die aanneemt, niet door het geloof, maar door een sterke inbeelding. Want, gewis, het geloof van velen is anders niet, dan een sterke inbeelding en opinie; dat is dus een verdoemelijk geloof.
3. Iemand kan een belofte verkeerd aannemen en op zichzelf toepassen tot zijn eigen verderf, wanneer hij die wel aanneemt, maar niet uit Gods hand en op Zijn autoriteit; daar het ware geloof het Woord aanneemt, "*Niet, als eens mensen woord, maar gelijk het waarlijk is, als Gods Woord; hetwelk krachtig werkt in degenen die geloven,*" 1 Thes. 2:13.
4. Iemand kan de belofte verkeerd aannemen en zich toepassen. Maar men mag van zulk een zeggen, dat hij aanneemt hetgeen hem niet gegeven is, omdat hij het niet aanneemt, zoals het gegeven is, of tot dat einde, waartoe het gegeven is. De beloften worden gegeven, om u heilig, zowel als gelukkig te maken. Maar zo u die aanneemt, om u zorgeloos te maken en om uzelf de vrijen teugel en vrijheid in de zonde te geven, om alzo "*de genade Gods te veranderen in ontuchtigheid,*" Jud. vs. 4; en om "*uzelven toorn te vergaderen, als een schat, in de dag des toorns,*" Rom. 2:5, dan veracht u deze goedheid Gods. Maar indien u de belofte door het geloof aanneemt en toepast op uzelf, en zo u deze aanneemt uit Gods hand, en tot die heilige einden, waartoe zij gegeven is, dan behoeft u niet te vreezen, iets aan te nemen, hetwelk u niet gegeven zou zijn; want God vergunt en gebiedt u zelfs, om de belofte alzo aan te nemen.

Veertiende geval. Vraagt u: "*Welk gebruik zullen wij maken van die beloften, welke naar alle waarschijnlijkheid, in onze dagen niet vervuld zullen worden?*" Ik antwoord:

1. Wij moesten in het geloof daarop zoeken te leven en te sterven; Hebr. 11:13.

2. Wij moesten de perioden of tekenen der tijden onderzoeken, waarin zij hun vervulling zullen hebben; Dan. 9:2 vergeleken met 1 Petr. 1:10, 11.
3. Wij moesten met lijdzaamheid de vervulling daarvan afwachten; Hebr. 10:35, 36.
4. Wij moesten over hun vervulling niet oordelen door de schijnstrijdige bedelingen der Voorzienigheid omtrent derzelve, want *"de Heere vertraagt de belofte niet,"* 2 Petr. 3:9; maar Hij zal Zijn eigen tijd en Zijn eigen wijze daartoe nemen, welke menigmaal zeer wonderlijk en verborgen zijn.

Vijftiende geval. De vraag is: *"Of God in een belofte, tot een kind der belofte, niet wel zaligmakend spreken kan, hoewel hij dat soms niet weet?"* Ik antwoord: Dat ik niet twijfel, of daar kunnen wel jonge kinderen der belofte zijn, gelijk de jonge SAMUEL, tot wien de Heere weder en weder sprak, die ondertussen meende, dat het ELI was. Zo kan ook de Heere soms wel spreken tot het hart van sommigen, welke zo weinig gewend kunnen zijn aan de Heere, dat zij denken, dat het de leraar is, die tot hen spreekt. Hoe het ook zij, tot welken de Heere eenmaal begonnen heeft genadig en krachtig te spreken, daar zal Hij hun Zijn stem ook wel leren kennen; en hen tot meerdere kennis brengen van Hem. Maar ingeval iemand hierop zich vermeet (verstout) en aanmatigt een kind der belofte te zijn, ofschoon hij zulks niet weten zou, zo zijn er deze dingen, waarvan alle kinderen der belofte kennis en bevinding hebben: zij weten, dat zij van nature *"vreemdelingen zijn van de verbonden der beloften,"* Efez. 2:12; en dat zij, in plaats van onder de belofte te zijn, van nature onder de bedreiging der wet zijn. Daar zij onder de bevatting van de vloek der wet zijn, hebben zij tot CHRISTUS en de belofte de toevlucht genomen. Zij weten, dat al het geestelijke leven, hetwelk zij hebben, hun door de belofte of door de genade Gods in CHRISTUS is toegebracht. De belofte heeft aan hun geloof, aan hun hoop, aan hun begeerte, aan hun bekering en aan de doding van hun zonde, het leven bijgezet; *"Dewijl wij dan deze belofte hebben, geliefden! zo laat ons ons zelve reinigen,"* enz. 2 Kor. 7:1, want *"Uwe toezegging heeft mij levend gemaakt,"* Ps. 119:50. Zij weten dat de belofte hun zekerheid genoeg is voor de hemel en het eeuwige leven; en als zodanig nemen zij die ook aan. Zij weten, dat de vastheid der beloften afhangt van het bloed van CHRISTUS; zij zijn allen in Hem ja en amen; alsook van de getrouwheid en de eed Gods; daarom hangen zij daar ook van af. Met één woord, zij zijn prijzers van de belofte en pleiters daarop. Zij zijn toepassers van de belofte op zichzelf en zij hebben gemeenschap met God in CHRISTUS, door middel daarvan.

HET VIERDE GEBRUIK VAN VERMANING.

Hetwelk bestierd kan worden:

- I. Tot ongelovigen, welke geen geloof hebben, en dientengevolge ook geen bijzonder en dadelijk belang bij de belofte.
- II. Tot gelovigen, die dadelijk kinderen der belofte zijn.
- III. Tot alle belijders in het algemeen.

Tot ongelovigen, welke nog *"vervreemd zijn van het burgerschap Israels, en vreemdelingen van de verbonden der belofte,"* Ef. 2:12. O! zoekt toch eens kinderen der belofte te worden, als IZAK was; ik meen, om het blijkbaar te maken, dat u dezulken bent.

Ik zal u tot dit einde

- a) enige beweegredenen voorstellen en dan vervolgens
- b) enige bestieringen aan de hand geven.

Eerst ten opzichte van de beweegredenen. Ik zal u alleen voorstellen, wiens kinderen u bent, zo lang u nog geen kinderen der belofte bent; en wel inzonderheid, wiens kinderen u bent van nature, en wiens kinderen u bent van natie, hetzij door verdere of door onmiddellijke afkomst.

1. Overweegt eens, wiens kinderen u bent van nature.
 - a. Van nature bent u kinderen des duivels, afkomelingen van de afgefallen ADAM en kinderen van de boze; ziet Matth. 13:38, en 1 Joh. 3:10; *"Gij zijt uit de vader de duivel."*
 - b. Kinderen der verkeerdheid, Hoz. 10:9.
 - c. Kinderen der ongehoorzaamheid, Ef. 2:2, en 5:6.
 - d. Kinderen des toorns, Ef. 2:3.
 - e. Kinderen der vervloeking, of vervloekte kinderen, 2 Petr.2:14.
 - f. Kinderen des nachts, en der duisternis, 1 Thess. 5:5.
 - g. Kinderen der verderfenis, Joh. 17:12.
 - h. Kinderen der hel, Matth. 13:15.
 - i. Kinderen des vleses, Rom. 9:8.
 - j. Kinderen der dienstbare, gelijk blijkt uit de samenhang van onzen tekst.

Uit al deze benamingen, welke gegeven worden in de Schrift aan uw ellendigen staat, kunt u opmaken, in welk een naren en beklagelijken toestand u bent, die geen kinderen der belofte bent.

2. Overweegt ook eens, wiens kinderen u bent van natie; hetzij door een nationale of door een onmiddellijke afkomst. Door een nationale afkomst, als Schotten aangemerkt. Hoewel dit iets is, wat u allen, welke mij heden hoort naar ik vermoed, in het algemeen raakt. Evenwel kunnen hieruit enige bewegelijke

overtuigingen getrokken worden, om u verlegen en rusteloos te doen zijn, totdat u klare blijken ontvangen hebt, dat u kinderen der belofte bent.

- a. U bent kinderen en afkomelingen van Heidenen. Het is in waarheid van ons gezegd: *"Uw handelingen en uw geboorten zijn uit het land der Kanaänieten; uw vader was een Amoriet, en uw moeder een Hethitische,"* Ezech. 16:3. Want, vóór het evangelie in Schotland verkondigd werd, indien wij duizend en enige honderden jaren terugzien, waren wij een heidens gebroed; kinderen van zulke blinde en onvernuftige afgodendienaars, als er ooit in de wereld geweest zijn. Doctor OWEN, in zijn Theologumena, (behalve hetgeen andere historieschrijvers hiervan verhalen) ontdekt ons de vervloekte afgoderij van Groot-Britannië, waaronder onze voorvaders als verzonken lagen. Hun goden waren velen, en onder anderen ook die, naar welke wij tot op dezen dag toe de gewone namen van de dagen der week noemen. Gelijk Zondag, welke aan de zon was toegewijd; Maandag aan de maan; Dinsdag aan Twisco; Woensdag aan Wodan; Donderdag aan Thor; Vrijdag aan Friga, of Venus; Zaterdag aan Saturnus. Zij offerden menselijke slachtoffers aan hun ingebeelde goden, en dat op de wreedste wijze; waarover ik mij nu niet breder uitlaat. Althans, wij zijn van een heidense afkomst; wij hebben geen recht op ABRAHAM, als onzen vader. Wij zijn niet door geboorte van SEM'S huisgezin, het huisgezin der gelovigen; ook zouden wij nooit in een beteren staat geweest zijn, had niet de *"Heere JAFET uitgebreid, om te wonen in SEM'S tenten,"* Gen. 9:27.
- b. Maar, om een weinig nader te komen: U bent kinderen der Papisten. Wij als Schotten aangemerkt, zijn van de linie van den antichrist, een paaps gebroed. Want, nadat het grove Heidendom, door het licht des evangelies vernietigd was, (hetwelk God ook in Schotland gezonden had,) zo heeft een wolk van paapse en antichristelijke donkerheid, afgoderij en bijgeloof het land als overdekt, en daarop gerust verscheidene honderden jaren vóór de reformatie, waardoor ons God uit dat verborgen Babel gevoerd heeft. Nochtans, indien wij terugzien op die donkere tijden, zo kunnen wij onszelf nog, als een Babylonis broeinest, aanmerken. Het is nauwelijks twee honderd jaren geleden, dat onze voorvaders alle Egyptenaren waren; velen in Schotland zijn, tot op dezen dag toe, uit dat paaps Egypte niet uitgebracht. Velen zijn nooit met hun hart daar uitgegaan; en sommigen verlangen derwaarts weder te keren.
- c. U bent zelfs, als Schotten aangemerkt, kinderen der afvalligen, een meinedig gebroedsel, afkomelingen van verbondsbrekers en een ontrouw geslacht. Wij zijn in onze voorvaders schuldig geweest aan de allergrofste en snoodste gruwelen van zweren en verzweren, zelfs sedert onze reformatie van het pausdom; eden op eden zijn er gedaan, en wederom sommige eden strijdig tegen de voorgaande. Ik spreek nu niet van verborgen persoonlijke en gewone bloedige eden, welke overvloeien onder allerlei soort van mensen, maar zelfs ook van openbare eden, die door wetten vastgesteld zijn. Wat natie is er onder den hemel, die haar godsdienst en de regering van de kerk zo menigmaal veranderd heeft, als Schotland gedaan heeft? Mag niet de Heere van ons zeggen, gelijk Hij eertijds van Israël zeide: *"Mijn volk heeft twee boosheden gedaan; Mij, den springader des levenden waters hebben zij verlaten, om zich bakken uit te houwen, gebrokene bakken, die geen water houden,"* Jer. 2:13. Mag Hij niet tot ons zeggen: *"Gaat over in de eilanden der Chittiten, en ziet toe; heeft ook een volk de goden veranderd, hoewel dezelve geen goden zijn? Nochtans heeft mijn volk zijne eer veranderd in hetgeen dat geen nut doet,"* vers 10, 11. Maar inzonderheid, is er wel ooit een natie geweest die zo plechtig

met God in het verbond is ingegaan? Ja, is er wel ooit een natie geweest, welke haar verbond niet alleen verbroken, maar verbrand heeft; en ook uitgeroepen, als een zonde van rebellie, tegen het pleiten voor het verbond van haar God, gelijk Schotland gedaan heeft? Is er wel ooit een natie zo beschaamd geweest voor haar heerlijkheid, als wij geweest zijn?

- d. Wij, het volk van Schotland, zijn kinderen van een ondankbaar geslacht, hetwelk gezondigd heeft tegen oude en verse goedertierenheden. Tegen oude goedertierenheden. God had een oude liefde en toegenegenheid voor Schotland; en wij zijn een volk, dat gezondigd heeft tegen een zeer oude liefde Gods. God had al zeer vroeg het evangelie tot Schotland gezonden, ja zelfs maar weinige jaren na de hemelvaart van CHRISTUS. Alhoewel het Christendom niet door enige wet bevestigd werd, vóór het jaar 203 na CHRISTUS' geboorte, onder de regering van DONALDUS den Eerste, nochtans was het door vele mensen aangenomen in Schotland, vóór de tweede van de tien Heidense vervolgingen. Want, gelijk de historieschrijvers ons verhalen, (hetwelk ook door den Romeinsen historieschrijver bevestigd wordt), dat vele uitnemende Christenen van onder die vervolging zijn gevlucht naar Schotland, omdat ze verzekerd waren, dat het evangelie daar was aangenomen, en die vervolging omtrent het jaar 69 na CHRISTUS' geboorte is voorgevallen, zo moet dat evangelielicht, dat te voren in Schotland geschenen heeft, al vroeg ingang onder ons gemaakt hebben. Dat moet, gelijk sommigen ons verhalen, veroorzaakt zijn door de vervolging, welke de Joden verwekten tegen de Apostelen en discipelen des Heeren JEZUS CHRISTUS. Die zijn daarop Jeruzalem en Juda verlatende, de wereld doorgewandeld, tot ieder volk sprekende in zijn eigen taal. Diegenen, welke tot onze noorderkwartieren gekomen zijn, moeten de discipelen van den apostel JOHANNES geweest zijn. Wat hier ook van zij, het wordt algemeen erkend, dat wij onder de eerste vruchten uit de Heidenen zijn, die voor den Heere JEZUS zijn ingezameld. Daarom zeg ik: wij zijn een volk, hetwelk gezondigd heeft tegen zeer oude liefde en vroege goedertierenheden. Wat aangaat de latere of verse goedertierenheden: Is het wel nodig hier melding te maken van die heerlijke reformatie uit het pausdom, en die genadige omkeringen en menigvuldige verlossingen van onder de prelaten, en van arbitraire of willekeurige macht'? Deze dingen zijn ook van een latere tijd en beter bekend. Verder ook, dat grote evangelielicht en die ontelbare goedertierenheden van die soort, waartegen wij gezondigd hebben, in zover, dat wij vele nationale goedertierenheden weggezondigd hebben, en gebonden slaven zijn geworden. Wij hebben onszelf zover verkocht, dat onze nakomelingschap wel zeggen mag: "wij zijn kinderen der slaven." Hebben wij ook niet vele geestelijke goedertierenheden, vele evangelische voorrechten en vele heilige vrijheden weggezondigd? Hoe, is het evangelielicht verdonkerd, en de waarheid des evangelies niet vervalst en gesofistiseerd (als bedriegend) door wettische inmengsels! enz.

Overweegt ook eens, wiens kinderen u bent door onmiddellijke afkomst of dadelijke geboorte. Laat niemand op zijn geboorte of afkomst roemen. Gelijk wij kinderen zijn van het tegenwoordige geslacht, zo heeft elk onzer reden om met DAVID te zeggen: *"Wat ben ik, en wat is mijns Vaders huis."* enz. De Heere geeft aan de Joden, Jes. 57:3, een naren naam, te weten: Kinderen der huichelaresse, een overspelig zaad, dat hoererij bedrijft; omdat hun onmiddellijke ouders afgodendienaars waren, daarom worden zij kinderen der hoererij genoemd. Zo mag men mogelijk van velen onder ons, ook wel zeggen, dat zij een overspelig zaad zijn, kinderen der hoererij en van

overspel. Sommigen zijn een zaad van dieven en rovers; sommigen van een genadeloze afkomst, afkomende van goddeloze ouders, die nooit iets van God gekend hebben. Anderen zijn mogelijk een zaad der boosdoeners, kinderen dergenen, die vijanden van God, van Zijn werk en van de kracht der godzaligheid waren. Sommigen zijn, als een addereengebodselsel, waarvan gezegd mag worden, gelijk ook JOHANNES de Doper tot de Joden eens zeide: *"Gij addereengebodsels, gij haters Gods en bittere vijanden van het kruis van CHRISTUS! Wie heeft u aangewezen te vlieden van den toekomenden toorn?"* Matth. 3:7. O! hoe veraf van en hoe ongelijk zijn deze niet aan de kinderen der belofte? Of zo enigen alhier kinderen van begenadigde en godsdienstige ouders zijn; indien u nochtans aanmerkt, wat zij van nature zijn, zowel als anderen, hebt u dan geen redenen om te zeggen, gelijk er staat, Deut. 26:5: *"Mijn vader was een bedorven Syriër?"* Hetzij dan dat uw onmiddellijke ouders goed of kwaad zijn geweest, u hebt echter reden van verootmoediging. Zijn ze goed geweest, dan is het een stof van vernedering voor u, dat u in hun navolgenswaardige voetstappen niet gewandeld, noch hun geloof en heiligheid gevolgd hebt. Ook bent u hun zaad en hun kinderen, blotelijk gelijk zij zondaren waren en niet gelijk zij heiligen waren. Zo zij kwaad geweest zijn, dan is het buiten tegenspraak een vernederende aanmerking. Zij hebben u gewonnen naar hun gelijkenis; en zo blijft u, gelijk zij zijn, kinderen des toorns en der ongehoorzaamheid. Dus bent u gerechtigde en onmiddellijke erfgenamen, erfgenamen van al de vloeken en dreigementen, waaronder zij waren. Moest u dat niet opwekken om rusteloos te zijn, totdat u weet of u onder de kinderen der belofte bent, door te overwegen wiens kinderen u van nature door natie of door een onmiddellijke afkomst bent? Inzonderheid moest dat, wanneer wij tevens aanmerken, welk een erfenis van toorn u ontvangen zult door uw Syrische geboorte. Want uit kracht van uw natuurlijke afkomst, ligt u onder schrikkelijke plagen; inzonderheid onder de plagen van de besmetting der zonde, en onder de plaag van Gods vloek.

- a. Onder de plagen van de besmetting der zonde; niet alleen ontbloot zijnde van het beeld Gods, hetwelk de mens in zijn eersten staat van oprechtheid bezat, maar ook besmet en verontreinigd door den gehelen mens; als kinderen, geworpen op het vlakke des velds, tot walgelijkheid uwer ziel, met geen water gewassen, met geen zout gewreven, noch in windselen gewonden zijnde; maar vertreden liggende in uw bloed. Iedere vinger van uw hand, en elk stukje van uw vlees en beenderen, is maar een klomp van verdorvenheid; elk lid van uw lichaam, en ieder vermogen uwer ziel is maar een hoop van besmetting en onreinheid, Ps. 14:3. *"Te zamen zijn ze stinkende geworden."*
- b. Onder de plaag van Gods vloek, onder het vonnis van de wet, zodat de vloek daarvan tegen ons uitgesproken is, zodra wij geboren zijn; want, *"Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al wat geschreven staat in het boek der wet, om dat te doen,"* Gal. 3:10. Dus bent u, zolang u geen kinderen der belofte bent, kinderen der bedreiging en erfgenamen der verdoemenis. *"Vervreemd van het burgerschap Israëls; vreemdelingen van de verbonden der belofte; geen hoop hebbende en zonder God in de wereld."* Ef. 2:12.

Nog eens: gelijk u overwegen moest, wiens kinderen u bent en dientengevolge ook, in welk een nare staat u bent, zolang u nog geen kinderen der belofte bent, zo overweegt ook eens, tot uw opwekking, wiens kinderen u wezen zou, indien u kinderen der

belofte waart; en hoe gelukkig zij zijn, die dat geworden zijn. Die kinderen der belofte zijn, die zijn:

- 1) *Kinderen Gods*, Gal. 3:26; en wel van den levenden God, Rom. 9:26.
- 2) *Kinderen des Koninkrijks*; in dien zin, als vermeld wordt, Matth. 13:38.
- 3) *Ware kinderen Sions*, Ps. 149:2.
- 4) *Kinderen van het Jeruzalem, dat boven is*, Gal. 4:26.
- 5) *Kinderen des lichts*, Luk. 16:8.
- 6) *Kinderen der wijsheid*, Matth. 11:19.
- 7) *Kinderen ABRAHAMS*, in een waren en geestelijken zin, Gal. 3:7.
- 8) *Kinderen der vrijheid en der vrije*, Gal. 4:31.
- 9) *Kinderen der opstanding*, Luk. 20:30.
- 10) *Kinderen der genade en der heerlijkheid erfgenamen Gods, en medeërfgenen van CHRISTUS*, Rom. 8:17.

Dit zijn niet maar blote namen, welke zij hebben; o neen! Maar die geven te kennen de onuitsprekelijke gelukzaligheid hier, en inzonderheid hiernamaals, welke de kinderen der belofte bezitten zullen.

Ten tweede. Ten opzichte van de bestieringen. Indien u deel wilt hebben onder de kinderen der belofte, zo zal ik u deze drie of vier raadgevingen voordragen.

1. *O zondaar! Zie, erken en geloof uw betrekking op de bedreiging der wet*, en bid, dat de Geest van God u daarvan overtuige. De Geest Gods, als een Geest der dienstbaarheid, moest uw geweten en de bedreiging van de wet tesamen binden, vóór u enig belang zult hebben, om kinderen der belofte te worden. Indien u God, als een bedreigend God, niet kent, zo zult u ook nooit recht bekommerd zijn, om Hem te kennen, als een belovend God. Vóór dat een ziel daartoe gebracht wordt, om uit te roepen: "O! de bedreiging van de hel en van de verdoemenis is hetgeen mij rechtvaardig toekomt; en ik ben een kind des toorns", zo zal zij nooit het voorrecht, van een kind der belofte te zijn, recht waarden. Welke mate van overtuiging en van wettische verootmoediging er nodig is, bepaal ik niet. Maar, indien u niet enigermate uzelf bevindt onder het vonnis der wet, hoe kunt u dan ooit de belofte dierbaar achten en uw nood daaromtrent zien? Maar, indien u uw nood daarvan gezien hebt, zo ziet ook:
2. *Uw belang in de belofte en uw recht daartoe*, als leden van de zichtbare kerk. Hoewel u van nature daartoe geen recht hebt, nochtans hebt u door de genadige bedeling des hemels een eis daarop; Hand. 2:39: Want, "*U komt de belofte toe, en uw kinderen, en allen die daar verre zijn, zo vele, als er de Heere toe roepen zal.*" De belofte is gegeven aan de Evangelie-kerk, Hebr. 4:1. Zij komt haar niet minder toe, dan eertijds aan de kerk der Joden, Rom. 9:4. De belofte is een brief uit den hemel, welke aan u, o zondaar besteld wordt! Neem hem dan, doe hem open en lees hem, met toepassing op uzelf; want, "*Het is een getrouw woord, en aller aanneming waardig, dat JEZUS CRHISTUS in de wereld gekomen is, om zondaren zalig te maken,*" 1 Tim. 1:15. Hoewel u geen bezitting hebt van de beloofde zaak, vóórdat u gelooft, nochtans hebt u zulk een goed recht, om door het geloof daarvan bezit te nemen, als het gebod van God en de roeping des evangelies, daartoe geven kunnen. Dit recht is u in den Doop verzegeld; zie hier dan uw recht.

3. *Pleit op uw recht* gelijk u zien kunt, dat de Heere u daartoe roept, Ezech. 36:37. De Heere zegt daar, nadat het verbond der belofte geopend en aan u voorgesteld wordt "*Hierom zal Ik van den huize JAKOBS verzocht worden, dat Ik het hun doe.*" Pleit dan, dat een souverain God, die zich ontfermt, diens Hij zich ontfermen wil, aan u een nieuw hart en een nieuwen Geest wil geven, hetgeen hier ook beloofd wordt; te weten: Dat Hij u Zijn Geest in het binnenste wil geven, en u doen wandelen in Zijn inzettingen; en dat Hij u tot een God wil zijn en u tot Zijn volk maken wil, volgens Zijn belofte. Pleit, dat Hij, die u een belofte gegeven heeft, om daarop te pleiten, u ook de beloofde genade schenkt; en als u die ontvangt, dan zult u blijken hebben, dat u kinderen der belofte bent. Ga dan in dezen weg:

4. *Rusteloos*, totdat de belofte aan u krachtadig wordt toegepast, en u de kracht daarvan gevoelt. Bid dan, dat de kracht van God de bedeling des evangelies verzellen moge. Opdat alzo de belofte kracht moge hebben, om kinderen voort te brengen; en wel, om in het bijzonder u te mogen voortbrengen, als een kind der belofte; hetwelk wedergeboren is tot een levende hoop, naar Zijn souvereine wil; Jak. 1:18 en "*naar Zijne barmhartigheid en genade,*" Tit. 3:5. Het is waar, u kunt door het Woord evenmin tot de wedergeboorte iets toebrengen, als een kind toebrengen kan tot zijn eigen geboorte; of als een schepsel tot zijn eigen schepping. Het nieuwe schepsel is een gewrocht van Gods almachtige en krachtadige kracht alleen. Nochtans, omdat deze macht op de redelijke vermogens werkt, wanneer God het goede werk begint, zo roept Hij ons ook als redelijke schepselen, om de middelen en ordonnantiën van Zijn eigen instellingen te gebruiken; en om in dezen weg gevonden te worden, waarop Zijn macht en genade doorgaans voorspoedig rijden. Aangezien dan de ordonnantiën Gods de gouden pijpen of kruiken zijn, waardoor de olie van genade loopt, Zach. 4:12; zo neemt deze dan ook naarstig waar; en aangezien de beloften Gods de vaten zijn, waardoor God Zijn genade tot ons henenleidt en in ons instort, zo begeeft u toch daartoe, want: "*Deze grootste en dierbaarste beloften worden ons geschonken, opdat wij door dezelve der Goddelijke natuur deelachtig zouden worden,*" 2 Petr. 1:4. Omdat nu de belofte maar het vat en CHRISTUS de fontein is van alle genade, in Wien al de beloften ja en amen zijn, zo brengt de belofte tot CHRISTUS, gelijk iemand een vat brengt tot de fontein. Ziet dat u deze gevuld krijgt met genade en kracht; opdat u aldus "*uit Zijne volheid ontvangen mag genade voor genade,*" Joh. 1:16. Dan zal het blijken, dat u kinderen Gods bent, door het geloof in CHRISTUS JEZUS en dus ook kinderen der belofte. Met één woord: bidt dat de Heere u bekwaam wil maken, om de dienstmaagd uit te werpen, om aan de wet te sterven en die geheel te verzaken. Niet gelijk zij een regel van gehoorzaamheid is, maar als een regel van aanneming, en zo als zij een verbond der werken is en een conditie des levens. Opdat u geen verwachting des levens hebben zou uit de werken der wet, noch uit enige persoonlijke gerechtigheid van uzelf, maar alleen mocht rusten op de vrije beloften, Gods in CHRISTUS, tot rechtvaardigmaking, heiligmaking en het eeuwige leven; volgens den weg des evangelies. Opdat u langs dezen weg, onder het geleide van den Geest der belofte, kinderen der belofte worden mag, en ook "*kinderen Gods door het geloof in CHRISTUS JEZUS,*" Gal. 3:27; alsook "*kinderen der vrije,*" Gal. 4:31. Wees dan rusteloos onder het gebruik der middelen, totdat het God behage, kracht en leven te leggen in de beloften tot deze einden.

- II. De tweede vermaning, die wij voorstelden, was tot gelovigen, die dadelijk kinderen der belofte zijn. Zij dat dan zijnde, zo vermanen wij hen, om door het geloof te leven op de belofte. Hier zal ik weder enige beweegredenen, en dan enige bestieringen voordragen, teneinde zij gedurig leven mochten door het geloof daarop.

Eerst. Ten opzichte der beweegredenen; o gelovigen in CHRISTUS, en kinderen der belofte! Ziet toch toe, dat er niet in u gevonden worde een boos en ongelovig hart, om af te wijken van de levende God; en ziet toch toe, dat uw leven een leven des geloofs zij op de belofte. Er zijn inzonderheid twee aanmerkingen, die ik een weinig nader wilde aandringen, om u op te wekken, dit leven te leven; namelijk:

- I. de uitnemendheid der beloften, en dan
- II. de uitnemendheid van het leven des geloofs daarop.

- I. Overweegt eens *de uitnemendheid der beloften*; de apostel zegt, 2 Petr. 1:4: dat zij de grootste of de uitnemend-grote en dierbaarste beloften zijn. Sommige dingen kunnen groot, en evenwel niet dierbaar zijn; maar de beloften zijn beiden groot en dierbaar; en dat niet alleen, maar zij zijn uitnemend groot en uitnemend dierbaar. Er is een schat in, welke geen tong kan uitspreken, noch enig hart bevatten. U mag de uitnemendheid der belofte overwegen in deze volgende opzichten.
- a. De beloften zijn uitnemend en dierbaar, ten opzichte van haar Gever welke God is; 2 Kor. 1:20, "*Want zo vele beloften Gods, als er zijn, die zijn in Hem ja en zijn in Hem amen, Gode tot heerlijkheid door ons*". Daarvan wordt gezegd, dat GOD de Auteur is, want het zijn Zijn beloften; God is het Einde daarvan en zij zijn tot Zijn heerlijkheid. Indien u de belofte beschouwt, dan zult u ook al de eigenschappen en de namen Gods daarin bespeuren; als daar is Zijn liefde. O, hoe blinken Zijn liefde, goedertierenheid en genade uit, in het geven van de belofte! Het is vrije liefde, die Hem een Belover doet zijn, en welke Hem daarop een schuldenaar maakt aan ons. Nog eens, de macht van God wordt openbaar gemaakt in het vervullen van de beloften. God had beloofd, dat het "*zaad der vrouwe den slang den kop vermorzelen zou,*" Gen. 3:15; en Hij is verbonden geweest om Zijn macht te tonen, in het vervullen daarvan in CHRISTUS JEZUS, aan het zaad van ABRAHAM of de kinderen Israëls, door zeer vele wonderen. Het heeft Hem menig wonderwerk gekost, om Zijn Woord te vervullen aan Zijn volk in alle eeuwen der kerk. Nog eens: Zijn getrouwheid wordt daarin luisterrijk ten toon gesteld; hierin ligt de grote vastheid van de beloften, 2 Tim. 2:13. "*Indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw, Hij kan Zich zelven niet verloochenen.*" Nog eens, Zijne wijsheid blijkt ook hierin, om die beloofde genade uit te delen ter bekwaamer tijd, gepast op onze noden. Wij vinden een opmerkelijk woord in Ps. 138:2, "*Ik zal mij nederbuigen naar het paleis Uwer heiligheid, en ik zal Uw naam loven, om Uw goedertierenheid en om Uw waarheid; want Gij hebt wegens Uw ganse Naam, Uw Woord groot gemaakt; Gij hebt Uw Woord, super omne nomen, dat is, boven allen naam, groot gemaakt.*" God wil Zijn Woord grootmaken boven alle namen; en al Zijn namen dragen, als het ware Zijn Woord op hun schouders. Zijn dat dan geen dierbare en uitnemende beloften, welke aldus doorvlochten zijn met liefde, goedertierenheid, genade, macht, getrouwheid,

wijsheid en met al de andere namen Gods? Zullen wij zulk een schat bij ons hebben liggen, en die niet gebruiken?

- b. Zij zijn uitnemend en dierbaar ten opzichte van hun voorwerp, of den persoon aan wien zij gedaan zijn; namelijk, den Heere JEZUS CHRISTUS, de Middelaar en Verlosser. Zij zijn niet onmiddelijk aan de uitverkorenen gedaan, maar aan CHRISTUS voor hen, Gal. 3:16: *"Nu, zo zijn de beloften tot ABRAHAM en zijn zaad gesproken. Hij zegt niet: en den zaden, als van velen, maar als van één, en uw zaad, hetwelk is CHRISTUS."* Ware de belofte aan den mens gedaan geweest, dan zou deze geschied zijn tot vele zaden, dat is tot verscheidene zaden; zowel van de Joden als van de Heidenen, als van verscheidene soorten. Maar de belofte is maar tot énen geschied, dat is: aan Joden en aan Heidenen, die beide maar één zaad zijn in CHRISTUS JEZUS; want al de beloften zijn in Hem; 2 Kor. 1:20, dat is: in CHRISTUS, en met Hem om der verlostens wil. De beloften zijn zó uitnemend en dierbaar, dat God die niet vertrouwen wilde in de handen van mensen of van engelen, maar alleen in handen van den Engel des Verbonds, den Heere JEZUS CHRISTUS.
- c. Zij zijn uitnemend en dierbaar ten opzichte van haar prijs. Wij zijn doorgaans gewoon de dingen te waarderen naar den prijs, dien zij ons gekost hebben; nu, de prijs van de beloften was het bloed van den Zoon Gods, waarom wij ook gezegd worden, 1 Petr. 1:18, 19: *"Verlost te zijn, niet door vergankelijke dingen, zilver of goud, maar door het dierbare bloed van CHRISTUS, als eens onbestraffelijken en onbevleekten Lams."* Zouden wij niet zeer duur gekocht achten datgene, hetwelk ons het bloed van een zoon of van een dochter, ja van een enig zoon gekost had? Hoe dierbaar moet dan die verwerving toch zijn, welke het bloed van Gods enigen Zoon gekost heeft! Laat dit ons dan opwekken om de beloften hoog te waarderen.
- d. Zij zijn uitnemend en dierbaar, ten aanzien van reëliteit of dadelijkheid. Het zijn geen ijdele beuzelingen, noch ledige inbeeldingen; o neen! Want al de beloften zijn als zoveel vergevingen, zoveel zegeningen, zoveel gunstbewijzen en zoveel substantiën en vaste gronden van de grootste dadelijkheid, als er bedacht kunnen worden. Het goud wordt geacht het zwaarste metaal te zijn; en hoe zuiverder goud, hoe zwaarder het is. Zo zijn ook al de beloften als goud, dat zevenmaal beproefd en door het vuur gelouterd is. Wij lezen Hebr. 11:1: *"Dat het geloof is een vaste grond, een substantie of zelfstandigheid der dingen, die men hoopt, en een bewijs van zaken die men niet ziet."* Waarom? Omdat het geloof de zelfstandigheid en de dadelijkheid der dingen van de belofte van verre ziet. Een gelovige ziet en weegt ze in de balans des geloofs; en hij bevindt ze wezenlijk en dadelijk te zijn; daarom zijn die helden des geloofs vs. 13: *"Allen in het geloof gestorven, de beloften met verkregen hebbende, maar hebben dezelve van verre gezien en geloofd en omhelsd."* De sterren zijn van een zeer wonderlijke grootte; maar zij schijnen zo niet te zijn, omdat ze op zulk een groten afstand van ons zijn; ja, zelfs vele miljoenen van mijlen. Alzo zagen de heiligen de beloften van verre, als zoveel grote lichten; en zij omhelsden ze. Hebben zij nu schaduwen omhelsd? O neen! Het waren dadelijke zaken. Dat moet immers een grote dadelijkheid zijn, hetwelk de eigenschappen van God heeft, om hetzelfde zwaar te maken? Zoveel er van God in ieder schepsel gevonden wordt, zoveel gewicht is er in en meer niet. Elke belofte is opgevuld met Gods liefde, barmhartigheid, macht, getrouwheid, en met al Zijn andere eigenschappen. Zij hebben een gehelen God, om die belofte te vervullen en zwaar te maken: *"Ziet dan toe, dat niet te enigen tijd in*

iemand van u zij een boos en ongelovig hart, om af te wijken van den levenden God," door het leven des geloofs op de belofte te verzuimen, Hebr. 3:12.

- e. Zij zijn uitnemend en dierbaar ten opzichte van haar zekerheid en onveranderlijkheid. Rijkdommen hebben vleugelen en zij vliegen weg; eer heeft vleugelen en zij vliegt daarhenen; gestalten hebben vleugelen en vliegen weg. Maar God kan evenzeer ophouden God te zijn, dan dat Hij niet getrouw aan Zijn Woord, en zeker aan Zijn beloften zijn zou. Leert dan verzekerd te zijn op de beloften, opdat u iets mag hebben dat u blijft en niet verandert. Gewis, de beloften zullen u verlaten noch begeven. PETRUS zei eens: *"Al werden zij ook allen aan U geërgerd, ik zal nimmermeer geërgerd worden,"* Matth. 26:33. Maar de belofte zegt nog meer; zeker en gewis, al verlaten u alle mensen, nochtans zal ik u niet verlaten; ofschoon vrienden en bekenden, gezondheid en kracht, ja het leven zelfs u verlaten mochten, nochtans zal ik u niet verlaten; en ofschoon gestalten, verruimingen en genietingen u verlaten, nochtans zal ik u niet verlaten: *"Alle vlees is gras, en al zijn goedertierenheid, als een bloem des velds; het gras verdort, de bloem valt af, maar het Woord onzes Gods bestaat in eeuwigheid,"* Jes. 40:6, 7, 8. Men neemt het woord aan van een aanzienlijk mens, omdat in zijn woord zijn eer gelegen is. Maar God heeft meer gedaan, dan Zijn blote Woord te geven; Hij heeft Zijn eed daarbij gevoegd, Hebr. 6:17: *"Want God, willende de erfgenamen der beloften overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid Zijns raads, is met een eed daar tussen gekomen,"* enz. O, welk een gelukkig volk bent u dan toch, om wiens wil Hij zó zweren wil! En anderzijds hoe ongelukkig zijn dan toch degenen, die God op Zijn Woord en Zijn eed niet vertrouwen willen! Is er Zijn eer niet aan gelegen om dat goed te maken en te vervullen? Zo de beloften door engelen vervuld moesten worden, zo mochten wij die wantrouwen, maar God de Belover daar is en dus zichzelf verbind, om de Vervuller te zijn daarvan, hoe kunt u ze dan wantrouwen? Want zij zijn zeker en bewaard; ziet 2 Sam. 23:5: *"Hoewel mijn huis also niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is. Voorzeker is daarin al mijn heil en al mijn lust,"* enz. Daarom zal ik er dit alleen nog maar bijvoegen:
- f. Zij zijn uitnemend en dierbaar, ten opzichte van haar volheid. Daarin is al uw heil, volgens dien evengemelden tekst. Wat kunt u begeren, hetwelk niet gevonden wordt in de belofte? Wat heil of zaligheid hebt u nodig, dat daarin niet is? Zij behelst en begrijpt in zich, heil en zaligheid van de zonde, van de schuld der zonde, van de smet der zonde, van de macht der zonde, van den prikkel der zonde, van de walgelijkheid der zonde, van de vrucht der zonde, van de fontein der zonde en eindelijk ook van het zijn der zonde. Daarin zijn beloften van bevrijding van toorn, van de wet, van de rechtvaardigheid Gods, van den dood, van de hel, van de wereld, van den Satan en van alle onredelijke mensen; zaligheid en bevrijding van moeilijkheden, versmadingen, vrees, twijfelingen en van verflauwingen; bevrijding van verlatingen, moedeloosheden, noden, zwakheden, verongelijkingen en van lasteringen, welke geworpen worden op uw naam als anderszins; zaligheid en bevrijding van alle droefenissen en vermoeidheid; bevrijding van afwijkingen en afval; bevrijding van plagen en van alle onvolmaaktheden. Zij behelst in zich vele ontelbare en stellige zaligheden en genaden; vergevende genade; zonden ten onderbrengende genade; genezende, overwinnende, vertroostende, ondersteunende, aanwassende en volmakende genade; genade, om al Gods

bedelingen, kruisen en al uw toestanden te heiligen; beschermende, versterkende, helpende, volgende, inlichtende, verlevendigende en verruimende genaden. Genade, om al uw noden te vervullen, om al uw vrezen te verdrijven, om al uw zwakheden te bedekken, om al uw gebeden te verhoren en om alle dingen te doen medewerken ten goede van uw zaligheid, het eeuwige leven, heerlijkheid en onsterfelijkheid. Ik heb in deze weinige woorden ongeveer vijftig stukken van de zaligheid vermeld, welke begrepen zijn in de belofte van het nieuwe verbond. Ofschoon ik voortging, en nog duizend stukken meer vermeldde, zo zou nochtans de tekst: *"daarin is al mijn heil,"* nog al meer zeggen. Hier zijn beloften voor allerlei soort van mensen: voor koningen en onderdanen; voor edel en onedel; voor ouders en kinderen; voor heer en knecht; voor leraren en voor het volk; voor man en vrouw; voor getrouwd en ongetrouwd; voor degenen die kinderen hebben en voor die onvruchtbaar zijn; voor die gezond en voor die ziek zijn; voor die in de gevangenis en voor die in schuld zijn; voor de blinden, de lammen en die met kwalen bezet zijn; voor den soldaat en voor den zeeman; voor den levende en voor den stervende. O, wat is er een oneindige verscheidenheid in de belofte! O, welk een oneindige schat is hier, welke niet kan worden uitgeput! Er kan niemand arm zijn, die een belofte heeft, en daar kan niemand rijk zijn, die een belofte mist; niemand is zo rijk, als zij, die de beloften hebben, 1 Tim. 4:8: Want, *"De Godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte des tegenwoordigen en des toekomstigen levens."* Sommigen zeggen van een rijk mens: God weet wat hij al waard is; doch dat is een ijdele en goddeloze spreekwijze. Hoe! Wat menen zij daarbij? Zulk een is een buik vol stof en een groot gewicht van dik slijk waard. *"Bevrijd mij, o Heere!"* zegt DAVID, *"van de lieden, die van de wereld zijn, welker deel in dit leven is; welker buik Gij vervult met Uw verborgen schat,"* Ps. 17:14. Alleen een gelovige heeft een ware volheid; en God alleen weet, wat hij waardig is. De belofte heeft een volheid Gods in zich; en God alleen weet, wat zij waard is; Hij, die de pijpen door de fontein vervult, weet alleen, wat een gelovige waard is. Gelijk van JAKOB eens gezegd wordt: *"Wie zal het stof JAKOBS tellen?"* Num. 23: 10, zo mag men ook zeggen: *"Wie kan den schat van een gelovige tellen?"* Gelijk de hemel vol sterren is, zo is de Bijbel vol beloften; en de beloften zijn vervuld met zegeningen, gepast op al onze gevallen, staten en toestanden. Helaas! dat er zulk een schat is, en dat van de twintig, niet één dien schat kennen zou en daaraan gewend zijn. Laat dit dan een stof tot verootmoediging zijn; en laat een gelovige toch zorgvuldiger zijn, om op de beloften te leven, daar zij zo uitnemend en dierbaar zijn. Tot zover van de uitnemendheid van de beloften.

- II. Overweegt de uitnemendheid van het leven des geloofs op de beloften. Om u daartoe te bewegen, zo overweegt de uitnemendheden van dit leven in de volgende bijzonderheden; behalve vele andere dingen, welke daar bij gevoegd zouden kunnen worden.
 - A. Het leven des geloofs op de beloften is een allergerust en vreedzaamst leven, Jes. 26:3: *"Het is een bevestigd voornemen, gij zult allerlei vrede bewaren, want men heeft op U vertrouwd."* De mensen zoeken een stil en gerust leven; maar zij zoeken het onder de schepselen, waar het niet te vinden is; en wie het daarin zoekt, zal zich bedrogen vinden. Aanzien en eer in deze wereld, zijn doorgaans met gal en edik gemengd, in plaats van met zoetheid. Een leven van vrede en

van ware vergenoeging, kan in het schepsel niet gevonden worden. Al wat in de wereld is kan ons niet brengen tot zulk een gerusten en vreedzamen toestand, als wij wel begeren zouden; omdat het schepsel een gemengd en veranderlijk wezen is.

- a. Het is een gemengd wezen. Het beste leven, wat hier beneden is, heeft enig zoet en enige bitterheid; enig goed en enig kwaad; enige rust en enige onrust in zich. Dat is alzo niet bij geval, maar door een Goddelijke bestelling. Het is niet alles tot vergenoeging, wat in spijs en drank gevonden wordt en niet alles rust, wat in het bed is. De beste raadslagen zijn niet allen goed, en de beste heirlegers zijn niet allen sterk. O neen! Het is een gemengde vergenoeging, wat hier beneden is.
- b. Het is ook een veranderlijk wezen, zowel als gemengd. Alle schepselen hebben hun veranderingen, gelijk de maan soms af en soms toeneemt; en gelijk de zee nu eb en dan weder vloed geeft. Soms zijn wij in een hoge en aanzienlijke, en terstond zijn wij weder in een armen en ellendigen toestand; heden blij, morgen droevig. Daarom staat er Jes. 2:22: *"Laat ulieden af van den mens, wiens adem in zijnen neus is, want waarin is hij te achten?"* Het schepsel is tegelijk veranderlijk en ogenblikkelijk verdwijnt het, en het kan ons geen vergenoeging geven; uw vaders, waar zijn zij? Vrouw! Waar is uw man? Vandaag mogelijk in het warme bed, morgen in het koude graf. Man! Waar is uw vrouw? Heden in uw schoot, morgen in den schoot van een doodkist. Ja zelfs de kwintessentie of de pit en het merg van alle schepselen tesamen, kan geen droppeltje gelukzaligheid, noch een aasje vasten vrede opleveren. Het is God alleen, in CHRISTUS, welke aan de ziel voldoening geven kan. Daarom zegt Hij ook: *"Doe uwen mond wijd open en Ik zal hem vervullen,"* Ps. 81:11. Indien schoonheid, rijkdom en eer, zoiets beloven zouden, zo zouden zij leugenaars bevonden worden; *"De goddeloze, zegt mijn God, hebben genen vrede, zij zijn, als ene voortgedrevene zee, want die kan niet rusten, en hare wateren werpen slijk en modder op,"* Jes. 57:20,21. Hetzij dat de wateren der zee ebben of vloeiden, hetzij dat zij Noordwaarts of Zuidwaarts keren, zij kunnen niet rusten; waarheen zich ook een goddeloze keren moge, hij kan ook niet rusten. Maar kom hier, o ziel! Hier is het leven, hetwelk u begeert, omdat de ware rust en vrede gevonden wordt, in het leven des geloofs en nergens elders. Het is door het geloof op de belofte, dat ons een goede uitkomst wordt verzekerd; u behoeft u langs dezen weg niet te bekommeren. Gebruik alleen maar de middelen, en laat dan de uitkomst aan den Heere over, gelijk JAKOB deed, Gen. 43. Waar vinden wij, dat hij óf van honger moest vergaan, of zijn geliefden BENJAMIN laten henen trekken: *"Toen zeide Israel tot hen: is het nu alzo, zo doet dit, enz. Neemt uwen broeder mede en maakt u op, keert weder tot dien man."* Hij gebruikt het middel, en dan geeft Hij alles over in de handen van God, zeggende: *"God de Almachtige geve u barmhartigheid voor het aangezicht diens mans, enz. En mij aangaande, als ik van kinderen beroofd ben, zo ben ik beroofd."* Tot dit einde vinden wij ook, dat PAULUS, *gebonden zijnde door den Geest, reisde naar Jeruzalem, niet wetende wat hem daar ontmoeten zoude, dan dat de Heilige Geest van stad tot stad betuigde dat hem banden en verdrukkingen aanstaande waren; maar, zeide hij: "Ik acht op geen ding, noch ik houd mijn leven niet dierbaar voor mijzelfen, opdat ik mijnen loop met blijdschap moge volbrengen,"* enz., Hand. 20:22, 23, 24. Het geloven is een werpen van zijn last en zijn zorg op den Heere; waarop dan de ziel berust, Ps. 55:23: *"Werp*

uwe zorg op den Heere, en Hij zal u onderhouden." Wat zorg de ziel ook hebben moge, die werpt zij op den Heere; dus houdt zij geen angstvalligheid meer over, waartoe zij haar vrijmoedigheid ontvangen heeft van den Heere zelf, Filip. 4:6: *"Weest in geen ding bezorgd, maar laat uwe begeerte in alles, door bidden en smeken, met dankzegging, bij God bekend worden."* Hier is dan anders niet te doen, dan te bidden en dank te zeggen; en verder alles op God te verlaten, om daarvoor in te staan. Mensen, die op zichtbare dingen leven, kunnen dat niet doen; want als de schepselen hen begeven en veranderen, zo begeeft hen en verandert ook hun hoop. Maar het geloof beantwoordt alle twijfelingen; het verstroot alle vrees, en het heeft zijn gelukzaligheid opgewonden in de heerlijkheid Gods, zeggende, Ps. 4:9: *"Ik zal in vrede te zamen nederliggen en slapen; want Gij, o Heere alleen, zult mij doen zeker wonen."*

- B. Het leven des geloofs op de belofte, of op CHRISTUS door de belofte, is het allervrijste en het onafhankelijkste leven, dat een schepsel hier op aarde leven kan; terwijl anderen slechts een slecht en dienstbaar leven leiden; zelfs dan, wanneer zij denken dat zij vrij zijn. Ik zal alleen maar twee stukken van deze vrijheid van een gelovige melden uit velen, welke gemeld zouden kunnen worden.
1. Het is een vrij leven, in tegenstelling van de dienstbaarheid en de slavernij van de wet als verbond; zowel ten opzichte van het gebod, als van den vloek daarvan. Enerzijds is een gelovige bevrijd van het gebod van de wet, als verbond der werken; hij is niet meer verbonden aan: *"Doe dat en gij zult leven. Hij is niet onder de wet maar onder de genade,"* Rom. 6:14. Toch is hij meer dan ooit onder de verbintenis van de wet, als regel van gehoorzaamheid; want de liefde van CHRISTUS dringt hem daartoe, om alzo zijn dankbaarheid te bewijzen, en om den Heere zijn God te verheerlijken. Nochtans is hij onder geen verbintenis daaraan, als regel van aanneming; o neen! Hij is haar geen penning schuldig, zoals zij een conditie des levens is; want hij heeft zijn recht op het eeuwige leven langs een geheel anderen weg, namelijk, door de gehoorzaamheid van CHRISTUS tot den dood. Vervolgens is hij ook anderzijds bevrijd van den vloek der wet, Gal. 3:13. Hij, een kind der belofte zijnde, en daarop levende, is niet meer een kind der bedreiging, noch van den vloek; maar hij is verlost van alle onderhevigheid aan, en van de verbintenis tot den strafvorderenden toorn van God. Dit is een artikel van ons geloof; hoezeer dit ook van sommigen moge bestreden worden, nochtans denk ik het overwaardig, om daarvoor te strijden, en wel om verscheidene redenen.
 - a. Omdat het een artikel is van onzen Bijbel, welke verklaart: *"Dat er gene verdoememis is voor degenen die in CHRISTUS JEZUS zijn,"* Rom. 8:1, 2; en omdat de wet niets tegen hen heeft in te brengen, omdat *"de wet des Geestes des levens, in CHRISTUS JEZUS, hen vrijgemaakt heeft,"* en dat zij er nu niet meer onder zijn, vs. 2.
 - b. Omdat het een artikel is van onze belijdenis des geloofs, welke overeenstemt met den Bijbel. Daaraan zijn wij plechtig verbonden door nationale verbonden; zij spreekt aldus: *"Een gelovige is niet onder de wet, als verbond der werken, om daardoor gerechtvaardigd of verdoemd te worden."* Indien de wet hem dan niet kan verdoemen, hoe kan hij dan ooit aan den wrekkenden toorn van God onderworpen worden, hetwelk toch anders niet is, dan de

verdoemenis der wet?

- c. Om van een gelovige deze verbindtenis en onderhevigheid tot de hel en de verdoemenis vast te stellen, is onbestaanbaar met en strijdig tegen de volmaakte rechtvaardigmaking. Onze grote Catechismus zegt omtrent dit stuk: *"Dat een gelovige vrij is van den wreken den toorn Gods, en dat volmaaktelijk, zelfs in dit leven."*
- d. Een gelovige dan onder deze verbindtenis te leggen wegens zijn nieuwe zonden, dat zou aan de volmaaktheid van die heerlijke, die wet vervullende, die aan de rechtvaardigheid voldoende en den toorn stillende gerechtigheid van CHRISTUS te kort doen, waarmede een gelovige bekleed is. Dit kleed der gerechtigheid is hem aangedaan, en het zal nooit weder van hem afgenomen worden, Rom. 3:22. Het is hem aangedaan voor eeuwig, onophoudelijk en onverstoort; en dat zo lang als zijn vereniging met CHRISTUS vast blijft; en ziet, hij is voor eeuwig ondertrouwd met Hem. Het is waar, de zonden van de gelovigen verdienen de hel; en ik denk, dat ze die meer verdienen, dan de zonden van andere mensen, omdat zij te-gen meer licht en liefde zondigen. Hoe meer hun zonden zijn, hoe meer zij ook onderworpen zijn aan vaderlijken toorn en kastijdingen, gelijk onze geloofsbelijdenis dat alzo verklaart. Maar om uit de verdienste van de zonde een verbindtenis tot de hel, of wat hetzelfde is, tot den wreken den toorn Gods te willen besluiten, dat zou de eigen natuur van de vergeving der zonde geheel omver werpen en vernietigen, alzo die de verbindtenis tot straf en toorn wel wegneemt, maar de verdienste der zonde onmogelijk kan wegnemen. De inwendige verdienste der zonde vloeit uit de eigen natuur der zonde, en kan daarvan niet afgescheiden worden, omdat de verbindtenis en de onderhevigheid aan de hel, uit de bedreiging der wet vloeit, welke tenvolle op den Borg uitgevoerd is. Daarom zou dan de rechtvaardigheid Gods zelfs onrechtvaardig zijn, om van een gelovige een andere voldoening te vorderen en hem daartoe te verbinden; of hem met toorn te bedreigen, ofschoon de bedreiging nooit zou uitgevoerd worden. *"Want",* zeggen sommigen, *"het is zeker, wat de uitkomst aangaat, dat een gelovige nooit naar de hel zal gaan, ofschoon zijn nieuwe zonden hem daaraan onderworpen maken."* Dit is een zeer zwak argument; want, wat de uitkomst aangaat, zo was het zeker, dat hij nooit naar de hel zou gaan, zelfs eer hij een gelovige was; het besluit van God en de dood van CHRISTUS ten zijnen behoeve, hadden die zaak al vast genoeg gemaakt, zelfs vóór hij geboren was. Maar nu is hij, op de toerekening van CHRISTUS' gerechtigheid, niet alleen zeker, ten aanzien van de uitkomst, maar hij is tevens ook beveiligd tegen de verbindtenis des eeuwigen doods. Gelijk een gelovige, door de dadelijke gehoorzaamheid van CHRISTUS, een recht heeft op het eeuwige leven en op den hemel, zo wordt hij ook, door Zijn lijdelijke gehoorzaamheid, ontslagen van den eeuwigen dood en van de hel. Zijn bevrijding van de verbindtenis tot den eeuwigen dood en de hel, staat even vast en zeker op den dood van CHRISTUS, als zijn recht tot het eeuwige leven en den hemel, op Zijn gehoorzaamheid vaststaat. Gelijk de toerekening van CHRISTUS' dadelijke gehoorzaamheid niet alleen de uitkomst, dat een gelovige naar den hemel gaan zal, vaststelt, maar hem ook tevens een dadelijk recht daartoe geeft, zo stelt ook de toerekening van CHRISTUS' voldoening en Zijn lijdelijke gehoorzaamheid, niet alleen de uitkomst vast, dat hij niet naar de hel zal gaan, maar zij bevestigt ook zijn bevrijding van alle verbindtenis daartoe. Hoe nu een gelovige, welke altijd

het recht blijft behouden op het eeuwige leven, desniettegenstaande onderworpen zou kunnen gemaakt worden aan den eeuwigen dood, dat is iets, dat ik niet geloof, dat mij iemand zal kunnen doen verstaan. Indien de nieuwe zonden van een gelovige hem onderhevig maakten aan den eeuwigen dood, dan zouden zij ook zijn recht tot het eeuwige leven verbreken; en alzo zouden de beide delen van de rechtvaardigmaking omver geworpen worden. Welke tegenspraak deze leer ook ontmoeten moge, die zal ik weinig achten, tenzij deze en andere argumenten, bondig kunnen beantwoord worden, waarvan ik met blijdschap verzekerd ben, het nooit te zullen horen. De gelovigen zijn geen kinderen van de bedreiging der wet, en nog veel minder kinderen des toorns, gelijk zij waren vóór hun vereniging met CHRISTUS. O neen! Zij zijn kinderen der belofte, niet der dienstmaagd, maar der vrije, als IZAK was. Hoe meer geloof zij hebben, hoe meer zij deze vrijheid onderscheiden kunnen; en daarom, zeg ik, is het leven des geloofs een vrij leven, in tegenstelling van de dienstbaarheid der wet.

2. Het is een vrij leven, in tegenstelling van de slavernij der zonde. Dit volgt noodzakelijk uit de voorgaande bevrijding. Omdat de gelovigen vrij zijn van de wet, zijn ze vrij van de heerschappij en de slavernij der zonde, Rom. 6:14 en 8:2: *"De zonde zal niet over u heersen, want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade."* En, *"De wet des Geestes des levens, in CHRISTUS JEZUS, heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods,"* dat is, van het verbond der werken; de wet der zonde en des doods genaamd, omdat het de zonde en den dood aan ons vastmaakt, totdat CHRISTUS ons komt vrijmaken. Alzo wordt het verklaard in dat kleine traktaatje, hetwelk gevoegd is achter onze belijdenis des geloofs, genaamd: *"Het praktische gebruik van de zaligmakende kennis."* Het zijn de gelovigen alleen, die bevrijd zijn van de dienst der zonde; terwijl de overigen van de wereld dienstknechten en slaven daarvan zijn, hoezeer zij zich ook verbeelden mogen vrij te zijn. Een rijk mens denkt, dat zijn rijkdommen hem dienen, daar hij inderdaad hen dient en een slaaf daarvan is. Een eerzuchtig mens denkt dat eer en aanzien hem ten dienste zijn, terwijl hij ondertussen onder hun slavernij als gebonden is. Een vleselijk mens dient zijn lusten en plezier en is onder slavernij daarvan. Tit. 3:3: *"Want ook wij waren eertijds onwijs, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende."* De goddelozen zijn maar slaven van den Satan en hun boeien ratelen aan hun hielen. Het geloof alleen geeft iemand vrijheid en doet hem een vrij en onafhankelijk leven leiden, in zover, dat hij van niemand afhankelijk is dan van God alleen: *"Doch gij, o mijn ziel! zwijg Gode,"* zegt DAVID, Ps. 62:6. De wereld is bijster bedrogen in de keuze van haar toestand. Zij begeert een onafhankelijk leven te leiden, en waant aan niemand gehouden te wezen, noch te behoeven iemand ten dienste te zijn; maar zij zoekt dit leven onder de schepselen; waar het niet te vinden is. Het wordt alleen verkregen door een gelovige, die door het geloof leeft op een belovenden God.
- C. Het leven des geloofs op CHRISTUS in de belofte, is het allervaste en het onveranderlijkste leven, hetwelk een ziel hier beneden leven kan; het is niet onderworpen aan zulke veranderingen, als waaraan het leven van gevoel onderhevig is. Wie in het veranderlijke schepsel leeft, die verandert en versterft zo dikwijls, als het schepsel dat doet; dus leeft hij een ongerust en onvast leven. Gelijk het hart van NABAL bezweek, zo is ook het leven van een ongelovige;

heden blij en morgen droevig. Maar het geloof leeft op een levenden God; het is een levend geloof. Hoe meer men van dit leven bezit, hoe meer vastheid men heeft; ziet Ps. 112:7: *"Zijn hart is vast, betrouwende op den Heere."* Dan is een ziel meer in staat om den Heere te dienen, zonder daarvan afgetrokken te worden; alsook, om Hem te verheerlijken; *"Mijn hart is bereid, o God! mijn hart is bereid, ik zal zingen en psalmzingen,"* enz. Ps. 57:8, en 108:2.

- D. Het leven des geloofs op de belofte is een zeer ruim en uitgebreid leven; maar het tegendeel daarvan is maar een zeer nauw en eng leven, hetwelk nauwelijks ruimte heeft, om zich te kunnen keren. Men kan ras genoeg aan alle volmaaktheid van de schepselen een einde zien; als daar zijn: de schoonheid van ABSALOM en de schranderheid van ACHITOFEL, enz. Want er is niet genoeg in het schepsel, aangezien *"het oog niet verzadigd wordt met zien, noch het oor vervuld van het horen,"* Pred. 1:8. Wij roepen altijd: "geef! geef!" al hebben wij nog zo veel. ALEXANDER had geen ruimte genoeg, en was ook niet verzadigd toen hij nog een wereld begeerde, om die te overwinnen. Er is op aarde plaats genoeg voor het lichaam, maar niet voor den geest of de ziel, omdat de ziel een zeer groot ding is; zij is een edele geest. Het geloof nu heeft de hemel en de aarde, om daarin te wandelen naar zijn welgevallen; het wandelt met God; ja, het heeft God en al Zijn volmaaktheden, om daarin te wandelen; Ps. 119:45, *"En ik zal wandelen in de ruimte, omdat ik Uw bevelen gezocht heb."*
- E. Het leven des geloofs op de belofte is een zeer gezellig leven. Indien een goddeloze dat leven, leven wil, dan moet hij zijn kwaad gezelschap verlaten, en dan zou hij een beter in de plaats krijgen. Ja, gelijk wij van sommige gezelschappen zeggen: het is geen gezelschap, alzo zijn de goddelozen, zij zijn geen gezelschap; kwaad gezelschap is slimmer dan geen gezelschap. Maar door het geloof verkeren wij met God, met CHRISTUS en met den Heiligen Geest; dus met een heerlijk en drieëinig God, Ef. 2:18, en 3:12. Een gelovige, die door het geloof leeft, kan zeggen, gelijk CHRISTUS eens zeide, Joh. 8:16, *"Ik ben niet alleen,"* en waarom? Omdat de Vader bij Hem was. Zo is ook een gelovige niet alleen, want een ganse heerlijke Drieëenheid is bij hem. Ook wordt hij nooit alleen gelaten; want God heeft tot hem gezegd: *"Ik zal u niet begeven, noch Ik zal u niet verlaten,"* Hebr. 13:5. Ja, door het geloof heeft hij omgang en gemeenschap met een gans hemels gezelschap; ziet Hebr. 12:22, 23.
- F. Het leven des geloofs op de belofte is een allerheerlijkst leven, zowel onderwerpeijk, ten aanzien van een gelovige zelf, als voorwerpeijk, ten aanzien van God.
1. Ten aanzien van een gelovige. Welke heerlijkheid is er al in het leven des geloofs! Het is boven het zichtbare henen te leven; *"Dat is de heerlijkheid van al Zijne gunstgenoten,"* Ps. 149:9; daar anderen, die in het zichtbare verzonken liggen, maar in het slijk liggen en het stof eten, gelijk de slang. Een gelovige leeft een heerlijk leven, en heeft niets, of weinig meer te doen met het schepsel; Kol. 3:3, *"Ons leven is met CHRISTUS verborgen in God."* Hij heeft een hemel vóór den tijd, omdat hij wil wat God wil, en is aldus in God verslonden. O, wat een heerlijk leven is het, te leven in God en op God!
 2. Ten aanzien van God, is het heerlijk, want het brengt Hem eer en heerlijkheid toe;

Rom. 4:20: *"En hij heeft aan de belofte Gods niet getwijfeld door ongeloof, maar is gesterkt geweest in het geloof, gevende God de eer"*; hij verheerlijkte God door het geloof. God is (om met eerbied te spreken) meer gehouden aan een armen gelovige, die door het geloof leeft, dan aan den grootsten Monarch in de wereld, welke dit leven des geloofs niet leeft. Vraagt u: *"Welke heerlijkheid brengt het geloof toe aan God?"* Ik antwoord: het verheerlijkt al Zijn eigenschappen en volmaaktheden; Zijn goedertierenheid in het geven van de belofte; Zijn trouw in het vervullen, en Zijn macht in het uitvoeren daarvan, niettegenstaande alle zwaarigheden, die in den weg staan. Zijn wijsheid in het beschikken van den bekwaamsten tijd en de beste wijze van dien vervulling; en Zijn algenoegzaamheid in het verzorgen van de belofte, met al de nodige hulp. Vraagt u: *"hoe, of op welke wijze verheerlijkt het geloof God?"* Ik antwoord: dat doet het door afhankelijkheid en door wedervergelding. Door afhankelijkheid, wanneer een gelovige zich vestigt, rust en zich geheel op God verlaat; dat kan een ongelovige niet doen. Een gelovige kan zeggen: *"Ik heb een God, waarop ik vertrouwen kan," "En die machtig is, om mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren,"* enz. 2 Tim. 1:12. Degenen, die God wantrouwen, onteren Hem, maar die op Hem betrouwen, verheerlijken Hem. Een gelovige vertrouwt Hem en verlaat zich op Hem; volgens Ps. 37:5. *"Wentelt uwen weg op den Heere, en vertrouwt op Hem; Hij zal het maken."* Hoe meer wij op Hem, met al onze belangen, vertrouwen kunnen, ten opzichte van onze rechtvaardigmaking, heiligmaking en zaligheid, en dat alles volgens de belofte, des te meer wij Hem verheerlijken. Door wedervergelding verheerlijkt het geloof God; want de taal des geloofs is, Ps. 115:1: *"Niet ons, niet ons, maar Uwen Naam geef ere, om Uwer goedertierenheid en om Uwer waarheid wil."* Het oogmerk van een gelovige is ook, God te loven en te danken, wegens Zijn goedertierenheid en genade, aan hem bewezen; zeggende: *"Ik zal U verhogen, Heere! want Gij hebt mij opgetrokken,"* enz. Ps. 30:2. "O!" zegt hij, "hebt U Mij zó verhoogd en opgetrokken, en zou ik U niet verhogen en mijn hart opheffen, om Uwen Naam te loven?" O, welk een uitnemend leven is dat, hetwelk God alzo verhoogt en Hem eer geeft in de hoogste hemelen! Ik zou hier kunnen verhalen, welk een voortreffelijk leven het leven des geloofs is; O! de wegen der wijsheid zijn wegen der liefelijkheid! Wat is het een profijtelijk leven, wat rijke inkomsten worden er in dezen weg al gevonden, terwijl een gelovige *"uit CHRISTUS' volheid, genade voor genade ontvangt!"* Joh. 1:14. Welk een gelukzalig en heilig leven is het; en wat baant dat leven des geloofs den weg, tot een sterven in het geloof! Maar laten deze beweegredenen u genoeg zijn. Uit hetgeen ik reeds gezegd heb, kunt u nu wel zien, hoe onuitsprekelijk groot uw verlies moet zijn wanneer u vervreemd bent van dit leven des geloofs op CHRISTUS, door de beloften.

Ten tweede. Nu zal ik u vervolgens enige bestieringen en hulpmiddelen voordragen, teneinde de kinderen der belofte, door het geloof daarop mochten leven.

- I. Indien u, als kinderen der belofte, door het geloof op de belofte leven wilt, zo zoekt dan meer en meer overtuigd van en verlegen te worden over uw ongeloof. Zijn er niet teveel bewijzen, om getuigenis te dragen, dat uw leven meer een leven is van ongeloof dan van geloof? Overweeg dan, tot uw overtuiging, deze en dergelijke navolgende getuigen tegen u.
 1. Dat getuigt de kracht en de overmacht der zonde. Bewijst dat niet, dat uw geloof

klein en uw ongeloof groot is? Want, hoe meer geloof, hoe meer overwinning over de zonde.

2. Getuigt dat niet de kracht van uw wereldsgezindheid? Waar deze de overmacht heeft, daar is weinig geloof; *"Want dit is de overwinning, die de wereld overwint, namelijk, ons geloof,"* 1 Joh. 5:4. Hoe meer geloof, hoe meer het hart bepaald is, om alle dingen schade en drek te rekenen, *"om CHRISTUS te gewinnen"* Filip. 3:8.
3. Getuigen dat niet uw vrees en moedeloosheden, ten dage der benauwdheid? Want, *"Vertoont gij u slap ten dage der benauwdheid, zo is uwe kracht nauw,"* Spr. 24:10.
4. Getuigt dat niet uw spoedig en dikwijls vallen voor elke verzoeking en beweging tot zonde? U wordt niet zodra verzocht, of u bent overwonnen. Ja, de verdorvenheid is zó sterk, dat u geen verzoeking nodig hebt; u bent gereed te buigen zonder verzoeking, of anders voor een zeer geringe.
5. Getuigen dat niet uw onvruchtbaarheid en de magerheid uwer ziel? *"Maar nu zeg ik, ik word mager; ik word mager"* enz. Jes. 24:16.
6. Getuigen dat niet uw traagheid en zorgeloosheid in geestelijke plichten en inzonderheid in dezulken, die het meest inwendig zijn; gelijk daar zijn zelfonderzoek; zichzelf op te dragen aan den Heere; zelfveroordeling; eigen walgelijkheid; het bidden in den geest; het waken over het hart; het toepassen van het bloed, den dood, de liefde en van het Woord van CHRISTUS op uw ziel? In deze plichten is het geloof voornamelijk werkzaam, en het verzuimen van die bewijst weinig geloof en weinig geloofsleven.
7. Getuigt dat niet uw geringe aanwas in de genade, uw weinig gaan van kracht tot kracht, en uw weinig jagen naar het wit, enz.? Het is zeker, dat de ware genade wel eens haar eb en vloed en haar af- en toenemen hebben kan; zij kan wel eens, gelijk de zon, onder een wolk zijn. Maar zij loopt steeds haar loop; en zij breekt nu en dan van onder die wolk door; dan is zij ondertussen in haar loop gevorderd. Ontdekt echter uw weinig voortgaan in des Heeren weg niet het gemis of de zwakheid van uw geloof?
8. Getuigt dat niet uw laagachting van CHRISTUS, en uw weinig gebruik maken van Hem, als den Heere uw gerechtigheid en sterkte? Indien ik al de getuigen zou aanvoeren, welke getuigenis geven kunnen, dat uw ongeloof groot en uw geloof klein is, zo zouden zij al zeer velen zijn. Indien u door het geloof leeft, wat wil dan
 - a. uw onkunde en uw kleine kennis van de belofte? God heeft u grote en dierbare beloften geschonken, en u bent veeltijds een groot vreemdeling daarvan. Kan er dan ook vuur zijn zonder brandstof? Nu, de beloften zijn de brandstof van het leven des geloofs.
 - b. Wat wil de neerslachtigheid des geestes, welke soms bij u plaats heeft en waaruit DAVID zich door het geloof opbeurde, Ps. 42:12, zeggende: *"Wat buigt gij u neder, o mijne ziel! en wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven,"* enz. Bewijst uw neerslachtigheid niet, dat u

meer op het schepsel, dan op God leeft? Zo iemand met zijn enen voet op den vasten grond stond en met zijn anderen voet op los zand, dan zou hij zeker in het losse zand wegzinken; zo ook, wanneer een mens zijn enen voet op God heeft, en den anderen op het schepsel, zo is hij het meest genegen, om op het schepsel te vallen.

- c. Wat wil uw kleine troost in het Woord, indien u door het geloof leeft? *"Dit is mijn troost in mijne ellende, want Uw toezegging heeft mij levend gemaakt,"* zegt DAVID, Ps. 119:50. Dat gaf zijn leven des geloofs te kennen; en waar nu integendeel weinig troost in het Woord gevonden wordt, daar bewijst het ook weinig geloof.
- d. Wat willen uw zielsbeklemdheden, over de uitkomsten uwer zaken? Gewis, een leven des geloofs zou dat leven van angstvallige en kommerlijke zorgen welhaast verdrijven. O! zegt men, indien mijn koophandel eens verliep, of, wanneer een mijner schuldenaren mij eens niet betaalde, wat zou ik gaan doen?
- e. Wat wil dit uw zelfvertrouwen? Ontdekt dat niet veel ongeloof in u? Die van de ware besnijding zijn, *"dienen God in den Geest, die roemen in CHRISTUS JEZUS, en die betrouwen niet in het vlees,"* Fil. 3:3. Maar hoe ras wordt u niet opgeblazen met hoge gedachten van uzelf, wanneer u iets doet of spreekt, dat de wereld naar uw gedachten prijzenswaardig acht? Zegt men dan niet: *"Is dit niet het grote Babel, dat ik gebouwd heb?"* Mag ik wegens mijn wijsheid en bekwaamheden niet geroemd worden? Maar helaas! Het geloof vernedert een mens, welke het bezit; dat doet hem uitroepen met de kerk: *"Heere U zult ons vrede bestellen, want U hebt ons ook al onze zaken uitgericht."* Jes. 26:12.
- f. Wat wil toch inzonderheid uw vervreemding van CHRISTUS, anders te kennen geven? *"Maar u, die gelooft, is Hij dierbaar,"* 1 Petr. 2:7. Uw kleinachting voor Hem en uw grote vervreemding van Hem, tonen dan weinig van het leven des geloofs. Hoe meer geloof dan, hoe meer hoge gedachten van CHRISTUS; want door het geloof wordt de heerlijkheid Gods gezien in zijn aangezicht. Zo u dan ooit dit leven des geloofs wilt leven, arbeid dan, om het ongeloof uit te vinden, dat zich schuil houdt in uw boezem; onderzoek er naar, en zeg bij uzelf: *"Ik geloof, Heere! kom mijne ongelovigheid te hulpe,"* Mark. 9:24. Ga en beweene het voor den Heere in uw binnenkamer en zeg: O, welk een ongelovig schepsel ben ik! Hoe gereed ben ik, om met PETRUS te vergaan! Hoe weinig zie ik de heerlijkheid van CHRISTUS, en hoe weinig verwonder ik mij daarover! Hoe vele getuigen zijn er tegen mij, wegens mijn ongeloof! Schaam er u over voor den Heere, en overweeg toch welk een armhartig, gering en slecht leven u, uit gebrek van geloof, leven moet; en hoe ras u in het slijk en den drek u omwentelt, daar u in den hemel zou kunnen leven bij JEZUS CHRISTUS. Totdat u overtuigd wordt van uw ongeloof, zult u in het midden van de schepselen blijven voortleven, en denken dat het u daar goed is.

II. Indien u, als kinderen der belofte, door het geloof daarop leven wilt, zo arbeid dan, om een grondige kennis daarvan te bekomen. Het is wat anders, daarvan te praten, en wat anders, die recht te kennen. Hoe zult u de belofte kunnen liefhebben of daarop leven, indien u ze niet kent? Benaarstig u dan om die recht te kennen. Om u hiertoe behulpzaam te zijn, zal ik u vier dingen voorstellen, welke betrekking hebben op de beloften, hetwelk een nuttige studie of overweging voor u kan zijn; namelijk:

1. Haar waarde.
 2. Haar verscheidenheid.
 3. Uw belang daarbij.
 4. Den weg en de wijze van haar vervulling.
1. Overweeg de waarde van de beloften, als uitnemend groot en dierbaar, in al die zes opzichten, welke ik te voren gemeld heb. Erken ze een onwaardeerbare schat te zijn; want niemand dan God alleen, kent haar rijkdommen, ten opzichte van haar Auteur, haar onderwerp, haar prijs, haar dadelijkheid, onveranderlijkheid en volheid. Zie toch toe, dat u deze dingen ter degen overweegt, u niet vergenoegende met ze maar te horen, maar door een ernstige overdenking daarvan. O gelovigen! Leert toch steeds recht kennen, waartoe u geboren bent; want: Indien u de gave Gods kendet, en wie het is, die tot u zegt: leeft op de beloften; alsook, welk een schone erfenis deze zijn, gewis, dan zou u meer begeren van den Heere JEZUS, dat Hij u het levende water geven wilde uit deze fonteynen des heils,. Joh. 4:10.
 2. Overweegt ook haar verscheidenheid, opdat u, bij alle gelegenheden, zou kunnen uitvinden zulke beloften, welke gepast en tijdig zijn op uw noden en toestanden. Een gelovige kan in geen toestand komen, waarin hij niet tot de een of andere belofte, gepast op zijn nood en toestand, zijn toevlucht zou kunnen nemen, zo hij een onderscheidende kennis daarvan had. Maar wanneer een kind Gods leven zou in het midden van de beloften, en niet recht weten zou, waar zij te vinden zijn, die zou zijn gelijk een gewond of ziek mens, die in het midden van een apothekerswinkel was, en niet wist waar de dozen of de glazen met zalven staan, welke hem zouden kunnen helpen. Want dan zou hij eerder datgene aanvatten, wat hem schadelijk en verderfelijk zou zijn, dan hetgeen hem helpen en genezen zou; en zulk een is, als het ware, in een wildernis of doolhof. Een gelovige moest, als het ware, de beloften op de toppen van zijn vingers dragen, ja, ze in zijn hart vergaderen, zeggende: *"Ik heb Uwe reden in mijn hart verborgen, opdat ik tegen U niet zondigen zoude,"* Ps. 119:11. Het zou goed en nuttig zijn voor een gelovige, tot toeneming in het leven des geloofs, om een register van de beloften op te stellen, wanneer hij des morgens en des avonds de Schriftuur leest. Vergadert eerst de beloften, welke betrekking hebben op de vermurwing van het harde hart; en dan die, welke opzicht hebben op de ten onderbrenging van de verdorvenheid; dan daarna op dezulken, welke zien op de genezing van de afkerigheden; en zo vervolgens een lijst makende van al de beloften. Aangezien nu CHRISTUS de inhoud is van alle beloften, en Hij gegeven is tot een verbond des volks, en de beloften allen in Hem ja en amen zijn, zo merkt op, hoe zij in Hem zijn, en hoe zij tot Zijn verscheidene Ambten behoren. Brengt dan de beloften van CHRISTUS tot Zijn Ambten; bijvoorbeeld tot Zijn drieërlei Ambten van Profeet, Priester en Koning.
 - a. Er zijn beloften van wijsheid, kennis, raad, leiding, bestiering en van verdrijving van alle twijfelingen; deze behoren tot CHRISTUS, als Profeet, en die moeten tot dat Ambt gebracht worden.
 - b. Er zijn beloften van vergeving der zonden, rechtvaardigmaking, vrede, blijdschap en van aangenaamheid bij God; deze behoren tot Hem, als Priester, en: die moeten tot dat Ambt gebracht worden.
 - c. Er zijn beloften van overwinning over de zonde, ten onderbrenging van ongerechtigheden, vervulling van noden, van bewaring en bescherming;

deze behoren tot CHRISTUS als Koning, en die moeten tot dat Ambt betrokken worden. Kunt u alzo met een pen, of door enig ander middel, de beloften brengen tot de Ambten van CHRISTUS, dat zou een goede weg wezen, om in tijden van nood daartoe uw toevlucht te kunnen nemen; alsook, om u te bestieren, om op de rechte wijze met deze te pleiten.

Hoe gemaklijk en aangenaam zou dat zijn, om te gaan tot zulk een Ambt, en om met zulk een belofte te pleiten, zeggende: Heere! behoort dit niet tot U als Profeet, om zo of zo te doen? Als Priester, om zulk een woord te vervullen? Als Koning om zulk een belofte waar te maken? Indien u CHRISTUS en de beloften, en de beloften met Zijn Ambten tesamen kondet brengen, dat zou een groot voordeel zijn; inzonderheid voor diegenen, welke niet weten, waar zij de beloften vinden, of hoe zij daarmede pleiten zullen. Overweegt dan op deze wijze de onderscheiding der beloften, en de verscheidenheid daarvan.

3. Overweegt uw interest daarbij; want al wist u nog zulk een schone en rijke erfenis, en u wist niet, welk recht u daarop had, wat zou u dat kunnen baten? Tracht dan, uw recht daarop meer opgeklaard te mogen krijgen. De mensen geven zich geen rust, omtrent hun tijdelijke en aardse erfenissen, totdat zij hun recht daarop verzekerd hebben. Maar hoeveel te meer behoorde u hieromtrent ook alzo te handelen; want indien u meer zorg draagt voor uw aardse erfenis, en voor uw recht daarop, dan dat u voor de hemelse doet, dan ontdekt u meer uw ongeloof dan uw geloof. De uitwendige roeping van het woord der genade en de bedeling des evangelies, verklaren wel uw recht, in het algemeen op de beloften, zodat u daardoor aangemoedigd wordt om tot dezelve de toevlucht te nemen, die te geloven en te omhelzen. Maar daarenboven, o gelovigen! U hebt ook een bijzonder recht op, en belang bij de beloften, welke al de ongelovigen missen. Bidt dan om den Geest Gods, om dit voor u op te klaren, opdat u met blijdschap, door het geloof leven mag; en opdat de blijdschap des Heeren uw sterkte zij. Want hoe meer u uw interest daarin ziet, hoe vrijmoediger u tot de beloften u begeven zult, en dezen gebruiken tot verheerlijking van God en tot uw geestelijk nut en voordeel.
 4. Overweegt ook de wijze, langs welke, en hoe God de beloften vervullen wil. Hierin handelt de Heere vrij en souverain ten aanzien van den tijd, het middel, den weg en de mate van de vervulling daarvan; ziet Hab. 2:3: "*Het gezicht zal nog tot enen bestemden tijd zijn; dan zal Hij het op het einde voortbrengen en niet liegen; zo Hij vertoeft, verbeidt Hem, want Hij zal gewisselijk komen; Hij zal niet achter blijven.*" Jes. 30:18, "*De Heere is een God des gericht; welgelukzalig zijn allen die Hem verwachten.*" De Heere zal Zijn Woord wel vervullen; maar mogelijk zult u wel eens "*in het vuur of in het water komen, eer Hij u brengt in ene overvloeiende verversing,*" Ps. 66:12, Hij vervult Zijn Woord menigmaal door vele zwarigheden henen, en op zulk een wijze, als u soms niet verwacht: "*Maar vreest echter niet, gelooft alleenlijk,*" Mark. 5:36, en "*Indien u gelooft, dan zult u de heerlijkheid Gods zien.*" Joh. 11:40. Hoe het ook zij, "*Die gelooft, zal niet haasten,*" Jes. 28:16, maar hij wacht op den Heere, totdat Hij komt op Zijn eigen tijd en Zijn eigen wijze.
- III. Indien u, als kinderen der belofte, door het geloof daarop leven wilt, zo overweegt altijd uw geval met de belofte tesamen. Tracht de belofte op uw geval, en uw

geval op de belofte toe te passen; hetzij een verdrukt, een verlaten of een afwijkend geval, of welk een geval het ook zou mogen wezen. Overweegt altijd uw geval en de belofte tesamen; want, indien u uw geval zonder de belofte overweegt, dan bent u in gevaar, om te wanhopen; en indien u de belofte overweegt zonder uw geval, dan bent u in gevaar van vermetelheid. Overweegt dus in uw onkundig geval de belofte, welke op CHRISTUS als Profeet, betrekking heeft, en legt uw geval en de belofte tesamen. Overweegt in uw schuldig geval de belofte, welke op CHRISTUS als Priester ziet, en legt dan uw geval met de belofte tesamen. In een gevangen genomen geval, wanneer u overweldigd wordt door uw vijanden, zo overweegt de belofte, die betrekking heeft op CHRISTUS, als Koning; en overweegt ook in dezen, uw geval en de belofte tesamen. Verder, in het midden van de verdrukking der heiligen, zo overweegt CHRISTUS, als den Koning der heiligen; onder de verdrukking der natiën, of der heidenen, zo overweegt Hem in de belofte, als een Koning der heidenen; onder de verdrukking der Kerk, zo overweegt CHRISTUS in de belofte als het Hoofd der gemeente, of des lichaams. Wat uw geval ook wezen moge, o gelovigen! weet, dat in de belofte uw verzorging ligt. U bent een kind van Gods familie; en Hij heeft gezegd, *"zo iemand zijn huisgenoten niet verzorgt, die is erger dan een ongelovige,"* 1 Tim. 5:8. O! bedenkt dan, zou God Zijn eigen huisgezin niet verzorgen? Zult u Hem erger maken dan een ongelovige? Wacht u voor zulk een lastering van Hem. Vertrouwt Hem dan al uw verzorging toe, en weest niet bekommerd; al hebt u weinig in handen, u hebt echter een groten schat op wisselbrieven. Het grootste deel van uw schat, gelovigen, ligt in obligatien en wisselbrieven; en die worden voor u bewaard in uws Vaders hand. Indien u uw geval en de belofte tesamen overweegt, dat kan voor u een weg zijn, om de belofte, in elk geval te gebruiken; en dit is het ook, waartoe u geroepen wordt. Gebruikt dan de belofte, als een tegengift tegen al uw verzoeken, als een hartsterking tegen al uw verdrukkingen, en als een spoor tot al uw plichten. Indien de liefde Gods, in CHRISTUS in de belofte u dringt tot de plichten van den godsdienst, dan is uw wandel recht evangelisch. O! laten de liefde en de genade van de belofte u dan bewegen tot wederliefde; zodat u kunt zeggen: het is liefde die mij doet horen; het is liefde die mij doet lezen; het is liefde die mij doet bidden; het is liefde die mij doet mediteren; en het is liefde die mij al mijn plichten doet volbrengen, en al des Heeren ordonnantiën doet waarnemen. Nog eens, gebruikt de belofte tot aanmoediging van andere gelovigen; er is een belofte: *"Waar twee of drie in mijnen naam vergaderd zijn, daar ben Ik in het midden van hen,"* Matth. 18:20. Laten dan de gelovigen tesamen vergaderen, met elkander verkeren, met elkander bidden, en elkander aansporen in des Heeren weg; en dat zoveel te meer, als zij zien dat de dag nadert. Ja, gebruikt de belofte tot opwekking van uw genadeloze vrienden; verhaalt hun, bij alle geschikte gelegenheden, wat goeds u door de belofte al ontvangen hebt, en hoe de Heere door de beloften zelf uw hart geopend, uw verdorvenheden gedood en uw ziel wel eens verlevendigd heeft. Wie weet, of u daardoor niet wel een middel mocht zijn, om hun zielen in te winnen, en hen op te wekken, om ook den Heere te zoeken. Met één woord: gebruikt de belofte in elk geval; gebruikt de belofte van licht in duisternis, en de belofte van kracht in zwakheid. Wanneer u onder de macht van verdorvenheid bent, zo gebruikt de belofte van heiligmaking; als u onder het gevoel van schuld bent, de belofte van vergeving; wanneer u onder dienstbaarheid bent, de belofte van vrijheid; in engte en in noden, de belofte van vervulling; in gevaar de belofte van bewaring; onder verwarring, de belofte van bestiering; in

verzoeking, de belofte van ondersteuning; in neerslachtingheid, de belofte van troost; en in verlaten en verberging, de belofte van des Heeren wederkomst.

- IV. Indien gij, als kinderen der belofte, door het geloof daarop leven wilt, zo zie toch toe, dat gij het gebruik van de middelen en ordonnantiën van Gods instellingen niet verzuimt. Hoewel de beloften vrij en absoluut zijn, nochtans vermindert het gebruik der middelen geenszins de vrije en soevereine genade Gods, geopenbaard in de belofte. U moet op de Heere wachten in Zijn eigen weg; of anders verzoekt u de Heere en u verwerpt de belofte en alles. Zie op de bestiering, welke gegeven wordt, Luk. 24 : 49: *"En ziet, Ik zend de belofte Mijns Vaders op u; maar blijft gij in de stad Jeruzalem, totdat gij zult aangedaan zijn met kracht uit de hoogte."* Ziedaar; de belofte zou wel vervuld worden, maar zij moesten te Jeruzalem blijven en onder het gebruik der middelen zijn. Gelijk een zeeman, die, wanneer zijn schip in een haven op het droge zit, niet aanstonds aan het werk gaat om het vlot te krijgen, maar omdat hij weet dat zijn eigen kracht daar dan niets toe doen kan, aan den oever wacht, totdat het water wederkeert en totdat de wind waait, om dan eerst zijn weg te vervolgen, (hij heeft geen gebied over het water, noch over de wind, want de God der Voorzienigheid bestiert zijn reize naar Zijn welgevallen, en hij wacht aan wal, totdat de Voorzienigheid de zaken schikt naar Zijn genoegen). Zo gaat het ook met u, gelovigen! U kunt niets doen van uzelf. Mogelijk zit u wel eens aan den grond; en het is soms te vergeefs, om aan uw eigen hart te trekken, daar het niet in de macht van uw doods hart is, om te kunnen leven en te geloven. Ook hebt u de bestelling niet over de stromen des Geestes, noch over de winden van hemelse invloeden. Maar wacht u maar aan den wal, onder het gebruik der middelen, totdat de Heere zelf wederkeert, en totdat gij zult aangedaan zijn met kracht uit de hoogte; dan zult gij uw weg bevorderen naar den hemel.

Vraagt u: *"welke middelen zal ik gebruiken, opdat ik door het geloof op de belofte leven mag ?"* Ik heb u reeds enige middelen daartoe aan de hand gegeven; maar behalve de genoemde, zijn er zowel uitwendige, als inwendige middelen des geloofs, en tot de aanwas daarvan. Behalve de uitwendige middelen van het waarnemen van het Woord en de Sacramenten, nevens al de ingestelde ordonnantiën van God, zal ik deze volgende middelen tot aanwas van het leven des geloofs verder aan u voorstellen. Het zijn ten dele uitwendige en ten dele inwendige middelen.

1. Bidt dan om hetgeen beloofd is; want het is langs de weg des gebeds, dat de belofte vervuld wordt. Zo handelde DAVID, gelijk u zien kunt, Ps 119:49: *"Gedenk, Heere! des woords, tot Uwen knecht gesproken, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen."* Zo handelden ook de discipelen, zeggende: *"Heere! vermeerder ons het geloof."*
2. Ziet ook de belofte om al de genaden, welke u nodig hebt; en verwacht niet enige goede hoedanigheden in uzelf te vinden, vóór dat u alles uit de belofte ontvangt: *"Wie kan toch een reine uit een onreine voortbrengen?"* Kan ook een dorre aarde van zichzelf water voortbrengen? O neen! De belofte moet eerst water gieten op een droge grond, Jes. 44:3. Onze harten zijn als een droge aarde, of als een ledige pomp. U weet, dat de pomp van een schip geen water op kan halen (wanneer die geheel droog is) vóórdat er eerst wat water in gegoten wordt; dan zal zij eerst water opgeven. Zo is het ook hiermede gelegen; u zou aan uw eigen hart zolang

pompen, tot het barstte, vóór het een droppeltje genade opgeeft; zó droog is het, tenzij CHRISTUS zelf, door Zijn Geest, daar eerst wordt ingestort, volgens de belofte. Blijft niet terug, om de belofte aan te nemen, omdat uw handen vuil zijn en omdat ze eerst gewassen moeten worden. O neen! Al waren uw handen nóg zo vuil, blijft niet hangen aan het voorwendsel van ze eerst te moeten wassen; maar neemt CHRISTUS aan, zoals u bent; opdat Hij zelf u wasse en reinige, want "*Als Hij u vertreden ziet liggen in uw bloed,*" dan zegt Hij tot u, "*In uwen bloede leeft,*" Ezech. 16:6.

3. Ziet op CHRISTUS in de belofte. De belofte is het vat, maar CHRISTUS is de schat; de belofte is de beker, maar CHRISTUS is het vocht, hetwelk daarin is. Bent dan niet voldaan met den beker alleen zo maar aan te nemen, maar maakt er gebruik en toepassing van voor uzelf en drinkt daaruit.
4. Ziet ook de reden van uw geloof, zowel als de grootheid van de belofte; welke geloofd moet worden, opdat u niet mag denken, dat de zaak te groot is. Daarom moet u altijd de reden van uw geloof recht zoeken te kennen, als steunende op de getrouwheid en de macht van God. Geeft Hem dan de eer van Zijn getrouwheid, Hebr. 11:11.
5. Overweegt eens, hoe de belofte overgedragen is,
 - a. aan CHRISTUS, als het Hoofd; want, "*Nadat Hij op den weg uit de beek gedronken heeft, heeft Hij Zijn hoofd omhoog geheven*", volgens de belofte, Ps. 110:7, welke een zeker pand is, dat al de beloften zullen vervuld worden aan Zijn volk.
 - b. Aan de leden van Zijn lichaam. De belofte, aan de enen gedaan, verstrekt tot moedgeving voor het geloof van anderen; gelijk also de belofte, aan JOZUA gedaan, ook aan alle gelovigen toekomt, Hebr. 13:5.
6. Overweegt ook eens uw bevinding bij de belofte; en zegt: Hij, "*die mij uit zo groten dood verlost heeft en nog verlost, op welken ik hoop, dat Hij mij ook nog verlossen zal,*" 2 Kor. 1:10. Ook kunnen de bevindingen van anderen soms nuttig zijn, tot aanwas in het geloof der belofte, ziet Ps. 34: 4,5.
7. Laten ook de kinderen der belofte vruchtbaar zijn, in kinderen voort te brengen. Ik meen, in het voortbrengen van vruchten van heiligheid en gerechtigheid, gelijk dat kinderen der belofte betaamt, en dat op een evangelische wijze, opwassende in de genade op den boom van de belofte, welke hen, als zijn takken, voortgebracht heeft. Dit is de enige weg, om in de kennis van het geloof in de belofte op te wassen, Joh. 7:17; en hoe meer kennis u van het evangelie krijgt, hoe meer u zult opwassen en vruchtbaar zijn. Maar mogelijk zal de ene of andere gelovige mij tegenwerpen en zeggen: "*mij dunkt, dat ik voorheen beter ben geweest dan ik nu ben; niettegenstaande ik echter niet kan loochenen, dat de Heere mij enige meerdere kennis van het evangelie geschonken heeft.*" Ik antwoord: dat een Christen soms waarlijk meer evangelisch kan worden en daarin vorderen, zonder dat hij altijd zedelijkerwijze opwast. Om dit een weinig nader op te helderen, zo weet, dat een gelovige twee wortels heeft, waaruit hij vruchten voortbrengt. Er is een wettische wortel of een wettisch beginsel in hem, welke hem zolang zal bijblijven, als er nog enig overblijfsel van het verbond der werken in hem gevonden wordt; dat is, tot op zijn sterfdag toe. Dit dringt of zet hem dan ook aan

tot de plichten, maar op wettische en morele gronden; als daar zijn: wettische beloningen, bedreigingen, vreezen en hopen. Deze wortel kan ook zeer wel enige vruchten van zekere tederheid en gehoorzaamheid voortbrengen; maar deze dienstmaagd moet met haar kinderen of vruchten, uitgeworpen worden; gelijk de apostel spreekt in den samenhang van onzen tekst; Gal. 4:30. Maar er is in hem ook een evangelische wortel of beginsel hetwelk CHRISTUS is in een gelovige of in het nieuwe Verbond. Dat doet een gelovige, door het geloof, vruchten voortbrengen voor CHRISTUS, zijn nieuwe Hoofd en Man; Rom. 7:4. Wanneer nu een mens eerst bekeerd wordt, dan komen deze twee beginsels op een bijzondere wijze tesamen, dat is, als het ware, een vermenging van wet en evangelie. Hierom wordt er soms dan ook veel vrucht gevonden van tranen en van gebeden; maar hoewel er dan vele vruchten gevonden worden, nochtans zijn ze van een gemengd soort; dat is: ten dele wettisch en ten dele evangelisch. Wanneer nu dat wettische beginsel of de heerschappij van den eersten man, de wet, begint te sterven en te verdwijnen, en er weinig meer overblijft dan het evangelische beginsel, dan kunnen de vruchten wel eens kleiner en minder schijnen, maar zij zijn dan echter veel beter van aard en natuur. Het is waar, sommigen kunnen wel eens hun eerste liefde verlaten, en weder voor een tijd meer wettisch en vleselijk worden, maar ik spreek nu van hetgeen plaats kan en behoort te hebben, en hetwelk in een vruchtbaaren gelovige ook plaats hebben zal. Dan krijgt het tweede verbond plaats bij hem; dat dringt hem dan ook, tot zijn plicht, en ofschoon zijn werk soms minder is, nochtans is het beter dan te voren. Gelijk het soms gaat met een timmermansjongen, die eerst op het werk komt; hij hakt, hij schaaft en maakt een hoop spaanders, maar als hij zijn ambacht volleerd heeft, maakt en hakt hij wel zo vele spaanders niet, als voorheen, maar hij maakt veel beter werk; zo is het ook met u, gelovigen! Mogelijk hebt u voorheen meer gebeden, toen u onder de wet liep, en mogelijk werd u wel steeds onder dienstbaarheid gehouden; uitgenomen dan, wanneer u op uw knieën lag. Zolang de wet u aandreef, scheen u tederder en vlijtiger te zijn; maar nu bidt u beter en met meer geloof en liefde. U houdt u nu dicht bij CHRISTUS; u hangt nu meer van Hem af, en u leeft nu meer op die Fontein, scheppende daaruit meer met blijdschap dan voorheen. Indien dan uw aanwas evangelisch is, zo zal dat geenszins tot zorgeloosheid aanleiding geven, maar het zal een heiliger en evangelischer vrijheid in u bevorderen, enz.

8. Onderhoudt altijd een levendig gevoel van uw noden, want de beloften zijn tot vervulling der noden, en de noden zijn tot verheerlijking van de beloften; noden en beloften zijn op elkander betrekkelijk. Een evangelisch gevoel van behoefte, nietigheid en onwaardigheid, wakkert het geloof in de belofte op, gelijk het aldus met den Apostel ging, Rom. 7, aan het einde. Er is een wettisch gevoel van noden, hetwelk het geloof verhindert, als het gevoel van de verdorvenheid het geloof verzwakt en afschrikt, en een mens iets in zichzelf wil hebben, om op te roemen, en om daardoor de vrije genade Gods als het ware, door een geschenk te kopen. Sommige gelovigen zijn zó wettisch, dat zij wel willen zwemmen in het water van de belofte, maar zij willen ook altijd nog enige blazen of doggers van zichzelf bij zich hebben, om het hoofd alzo op te beuren en boven water te houden, aangezien zij het niet kunnen toevertrouwen aan de vrije genade Gods in de belofte. Een kind der belofte, hetwelk uit de belofte geboren is, wordt ook door haar opgehouden en ondersteund. Maar u wilt nog iets hebben in uzelf; u moet tevreden zijn, om te zeggen: *"het is bij mij of in mij niet, maar in den Heere, dat ik gerechtigheden en sterkte heb."* Maar er is ook een evangelisch

gevoel van de noden, hetwelk het geloof verstrekt en bevordert. De apostel klaagt en treurt, omdat de zonde nog in hem woont; hij roept er over uit: ach! *"ik ellendig mens,"* enz. Nochtans verzwakte dat zijn geloof niet, want hij roept tevens uit: *"Ik dank God, door JEZUS CHRISTUS onzen Heere,"* Rom. 7:24, 25. Zo zegt ook de Psalmist: *"Ongerechtigde dingen hadden de overhand over mij"* enz., maar ook dat verzwakte zijn geloof niet; want hij zegt er onmiddellijk op: *"Onze overtredingen verzoent Gij"* Ps. 65:4. Verder zegt hij ook op een andere plaats: *"Ik ben ellendig en nooddruftig"*; maar hij voegt er ook terstond bij: *"Maar de Heere denkt aan mij"* Ps. 40:18. Een recht gevoel van zonden en gebreken verzwakt het geloof niet, maar drijft den mens tot CHRISTUS en de belofte; het drijft hem uit zichzelf en uit zijn eigengerechtigheid en sterkte. Gelukkig is hij, aan wien niets is overgelaten, dan CHRISTUS en de belofte, en die anders niets heeft, om er zich aan vast te houden; ziet Jes. 40 aan het einde: *"Hij geeft den moeden kracht en Hij vermenigvuldigt de sterkte, dien, die geen kracht heeft"*; dat is: aan dezulken, welke niets hebben om op te betrouwen. Maar ziet, wat er volgt: *De jongelingen zullen vallen, welke kracht genoeg van zichzelf menen te hebben; en die op hun eigen benen staan, die zullen moede en mat worden; maar die den Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen;* enz. Die anders geen verwachtingen hebben, dan van den Heere, *die zullen de kracht vernieuwen*, of die zullen de kracht veranderen, gelijk er in het Hebreeuws staat. Dat wordt ontleend aan dezulken, die wisselklederen hebben voor elken dag; sommigen hebben klederen om in huis te gebruiken, klederen voor het veld, een kleed om in te werken een kleed om in te reizen, een kleed om op den rustdag, en een kleed om in de week te gebruiken en klederen voor hun bijzondere bezigheden, hetzij om te wandelen of te werken. Alzo zullen ook degenen, die den Heere verwachten, hun kracht vernieuwen, en zij zullen in hunne kracht veranderen naardat zij het nodig hebben. Hebben zij kleine kracht nodig tot enig gering werk, die zullen zij dan ook hebben; hebben zij grote kracht nodig tot grote werken, die zullen zij ook hebben. Zij zullen de kracht vernieuwen en veranderen; zij zullen vliegende, lopende en wandelende kracht ontvangen, naardat ze die nodig hebben; want dus volgt er: *Zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden; zij zullen lopen en niet moede worden; zij zullen wandelen en niet mat worden.*

- III. De derde vermaning, welke ik voorstelde, was tot alle mensen in het algemeen. Namelijk, *dat zij van de beloften, waarvan de gelovigen kinderen zijn, gebruik zouden maken, het zij tot hun eerste of tot hun verdere geloof; CHRISTUS omhelzende, die aan hen in de belofte des evangelies wordt voorgesteld, de belofte alzo toepassende, dat ze CHRISTUS daarin op hen toepassen. Maar zo men vragen mocht: Welk verband er tussen het toepassen van de belofte, en tussen het toepassen van CHRISTUS is? Of hoe CHRISTUS in de belofte is, en de belofte in CHRISTUS; zodat men zou kunnen weten, dat, wanneer men met de belofte werkt, men met CHRISTUS werkzaam is, en dat men in het toepassen van de belofte, CHRISTUS Op zichzelf toepast? Zo antwoord ik: Hoewel CHRISTUS in den hemel is, en wij op aarde zijn, zo is nochtans de belofte het middel van mededeling van CHRISTUS aan ons; gelijk de apostel dat alzo verklaart, Rom. 10:6, 7, 8; "Zegt niet in uw hart, wie zal in den hemel opklimmen? Hetzelve is CHRISTUS van boven afbrengen; Of, wie zal in den afgrond nederdalen? Hetzelve is CHRISTUS uit de dood en opbrengen. Maar wat zegt ze? Nabij u is het Woord, in uwen mond en in uw hart, dit is het Woord des geloofs, hetwelk wij prediken." CHRISTUS wordt ons door de belofte nabij gebracht gelijk het water*

uit een fontein door pijpen en buizen nabij een stad gebracht wordt. Mogelijk is de fontein verscheidene mijlen van de stad gelegen; nochtans leiden de buizen het water zó nabij, dat u uw mond aan de buis kunt zetten, en daaruit drinken, of een emmer daaraan zetten, om dien te laten vollopen. Dus gebruikt u het water uit de fontein, ofschoon nog zover van u afgelegen, door middel van de buis welke voorhanden is. Zo is het ook hiermede gelegen: *CHRISTUS is de fontein in welke al de volheid Gods woont*; de belofte is als de buis; en ofschoon nu de fontein in den hemel is, zo is nochtans de buis of pijp bij de hand en aan uw mond; ja, in uw mond en in uw hart, zegt de apostel. Wordt niet zijn Woord, te weten, het evangelie en Zijn belofte, het Woord des geloofs genoemd? Dat is omdat het Woord dat wij geloven moeten, zowel het voorwerp als het middel is, waardoor wij geloven; want, het geloof is uit het gehoor van dat Woord. Is niet het Woord der belofte in uw mond, terwijl wij het spreken, en ulieden het hoort en leest; en is het niet in uw hart, wanneer u daaraan denkt, of denken moest? Wat blijft er dan anders over, dan dat wij den mond des geloofs aan de buis leggen? Want dan zullen wij het water des levens inhalen. 0, hadden wij den Geest des geloofs, in tegenstelling van den wettischen Geest, welchen de apostel hier ontdekt vs. 3. Hij verhaalt ons, dat de wet gehoorzaamheid vordert, om daardoor te leven; en vs. 5 dat het evangelie geen gehoorzaamheid vordert, maar dat het CHRISTUS' gehoorzaamheid in onze plaats stelt, hetwelk wij nu te geloven hebben, dat Hij dat gedaan heeft. U behoeft u niet te bekommeren, wil de apostel zeggen, om in den hemel op te klimmen en CHRISTUS van boven af te brengen, om alzo alles voor ons te doen; want Hij is reeds tot dat einde nedergedaald. Ook niet, om in den afgrond neder te dalen om CHRISTUS weder uit de doden op te brengen, want Hij is reeds opgestaan, tot een teken, dat Hij dat werk reeds volbracht heeft. Daarom is er nu geen werk of doen meer nodig, om daardoor het leven te verwerven, want CHRISTUS heeft dat alles gedaan. Dit woord, aangaande CHRISTUS, dien groten gehoorzamer in onze plaats, is nabij en de belofte is nabij. Deze pijp of buis heeft Hij op aarde gelaten, toen Hij ten hemel opgevaren is; en Hij heeft Zijn dienaars gesteld, om de kraan daarvan open te draaien en het water daaruit te laten lopen, zeggende: "*Predikt het evangelie allen creaturen,*" Mark. 16:15. Daarbij gaf hij een belofte, dat Zijn Geest door die buis zal heenlopen, totdat Hij wederkomen zal, zeggende: "*En ziet, Ik ben met ulieden tot aan de voleinding van de wereld,*" Matth. 28:20. Nu, de buis is zó lang, dat ze tot in den hemel reikt; dat is van CHRISTUS' hart tot uw hart, zowel, als van Zijn mond tot uw mond; ziet Jes. 59:21: "*Mijn Geest, die op u is, en Mijn Woorden, die Ik in uwen mond gelegd heb, zullen van uwen mond niet wijken, noch van den mond uws zaads,*" enz. Nu, CHRISTUS is in de belofte, omdat deze buis CHRISTUS en Zijn Geest tot ons afleidt; en de belofte is in CHRISTUS, omdat de buis in Zijn hart vastgemaakt is; en al de beloften in Hem ja en amen zijn. Ja, in het stuk van vaststelling, daar Hij dat in Zijn waarheid vastgesteld heeft; en amen, in het stuk van bevestiging, daar Hij dat door Zijn dood bevestigd heeft. Gelijk de buizen van een waterloop gezegd kunnen worden in het water te zijn, en het water gezegd kan worden in de buizen te zijn, zo is ook CHRISTUS in de belofte en de belofte weder in CHRISTUS. Daarom CHRISTUS in de belofte aan te nemen, of de belofte in CHRISTUS aan te nemen, dat komt al op een uit. Alleen, CHRISTUS is nu nedergedaald en Hij is u zo nabij, als uw mond en uw hart u nabij zijn. Het evangelie is de grote buis; en alle beloften zijn als zo vele takken of kleine buizen, vol zijnde van het water des levens, gevuld voor elken mond. Gelijk u weet, een grote buis of waterloop, om het water naar een stad te

leiden, kan vele takken of kleinere pijpen hebben, om het water tot deze en gene zijde of gedeelte van de stad te leiden, ja, zelfs wel tot particuliere huizen, ten nutte van bijzondere personen, naardat zij door kunst zijn aangelegd. Ziet, hier is een kunst en uitvinding van een oneindige wijsheid, bestaande in die grote buis van het Verbond, welke in CHRISTUS JEZUS vaststaat. Daaraan zijn vele pijpen vol water tot verkwikking, vol wijn tot vervrolijking en vol melk, tot voeding voor de zielen; Jes. 55:1. Wij komen heden, om deze te zetten aan uw mond; daarom: *"O al gij dorstigen! komt tot de wateren, en, die geen geld hebt komt, koopt en eet; ja komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk."* Hier is een pijp voor elken mond, door welke u CHRISTUS tot uw harten, kunt trekken, ofschoon Hij in den hemel is en u op aarde bent.

- Is hier dan een blinde of verdwaalde ziel welke een dronk van onderwijzende genade nodig heeft uit CHRISTUS' volheid? Ziet, hier is een pijp voor uw mond, *"Ik zal de blinden leiden door den weg, dien zij niet geweten hebben,"* Jes. 42:16.
- Is hier een schuldige ziel, welke een dronk van vergevende genade nodig heeft? Hier is een pijp voor uw mond in deze belofte: *"Ik, ik ben het, die uw overtredingen uitdelg, om Mijnentwil,"* enz. Jes. 43:25.
- Is hier een vuile en onreine ziel, welke een dronk van heiligende of reinigende genade nodig heeft? Ziet, hier is een pijp voor uw mond: *"Ik zal rein water op u sprengen, en gij zult rein worden; van al uw onreinigheden en van al uw drekgoden zal Ik u reinigen,"* Ezech. 36:25.
- Is hier een gebondene of geboeide ziel, welke niet kan geloven, zich niet bekeren, of die niet bidden kan, wien de Satan mogelijk voor vele jaren gebonden heeft; en die een dronk van den satan-overwinnende genade nodig heeft? Hier is een pijp voor uw mond: *"De Geest des Heeren Heeren is op Mij, zegt CHRISTUS; Hij heeft mij gezonden, om den gevangenen vrijheid uit te roepen en den gebondenen opening der gevangenis,"* Jes. 61:1.
- Zijn hier enige afwijkende zielen, die van hetgeen zij aan God beloofden, niet één woord gehouden hebben, en wier harten hen wel duizendmaal bedrogen hebben; die een dronk van genezende genade nodig hebben, of genezend water, om de kwaal van hun afkerigheden te genezen, in zover zij nooit in het verderf mogen nederdalen? Hier is een pijp voor uw monden: *"Keert weder, gij afkerige kinderen, Ik zal uwe afkeringen genezen"* Jer. 3:22. *"Ik zal u vrijwillig liefhebben,"* Hos. 14:5.
- Zijn hier enige dode zielen, die een dronk levendmakende genade nodig hebben? Hier is een pijp voor uw monden: *"Ik ben de opstanding en het leven,"* Joh. 11:25. Als ook: *"De ure komt en is nu, wanneer de doden de stem des Zoons Gods zullen horen, en die ze gehoord hebben, zullen leven,"* Joh. 5:25.
- Is hier een verlatene ziel, welke een dronk van nooit begevende noch verlatende genade nodig heeft? Hier is een pijp voor uw mond: *"De Heere zal Zijn volk niet begeven, noch Hij zal Zijn erve niet verlaten,"* Ps. 94:14.
- Is hier een bezwijkende, zwakke of moedeloze ziel, welke een dronk versterkende genade nodig heeft? Hier is een pijp voor uw mond: *"Mijne genade is u genoeg, Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht,"* 2 Kor. 12:9; en: *"Hij geeft den moeden kracht,"* enz.

- Is hier een neerslachtige ziel, welke een dronk vertroostende genade nodig heeft? Hier is een pijp voor uw mond: *"Ik zal den trooster tot u zenden, die zal van Mij getuigen,"* die de vertroosting Israëls ben, Joh. 15:26.
- Is hier een overheerste ziel, welke lang gevangen is geweest door de macht der zonde of door enige sterke verdorvenheid, welke een dronk van zonde ten onderbrengende genade nodig heeft? Hier is een pijp voor uw mond: *"Ik delg uw overtredingen uit, als een nevel,"* Jes. 44:22 en: *"U zult al hunne zonden in de diepte der zee werpen,"* Mich. 7:19.
- Is hier een verzochte ziel, welke een dronk van de Satan overwinnende genade nodig heeft? Hier is een pijp voor uw mond: *"Het zaad der vrouw zal de slang den kop vermorzelen,"* Gen. 3:15 en: *"De God des vredes zal den Satan haast onder uw voeten verpletteren,"* Rom. 16:20.
- Is hier een weerbarstige ziel, welke een dronk van trekkende genade nodig heeft? Hier is een pijp voor uw mond: *"Wanneer Ik van de aarde verhoogd zal zijn, zal Ik ze allen tot Mij trekken,"* Joh. 12:32.
- Zijn hier enige door den dood verschrikte zielen, welke verschrikt zijn voor den koning der verschrikking, en een dronk van den dood overwinnende genade nodig hebben? Hier is een pijp voor uw monden: *"De dood is verslonden tot overwinning,"* 1 Kor. 15:54. *"O, dood! waar zijn uw pestilentiën?"* Hos. 13:14.
- Is hier een zorgeloze of een ongevoelige ziel, wier geweten als met een brandijzer is toegeschroeid, en welke een dronk van wakkermakende en overtuigende genade nodig heeft? Hier is een pijp voor uw mond: *"Ik zal Mijn Geest zenden en die gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde,"* Joh. 16:8.
- Is hier een ontwaakte ziel, wier geweten wakker gemaakt zijnde, onder een gevoel ligt van zonde en van vreze voor de verdoemenis; welke een dronk van heluitblussende genade nodig heeft? Hier is een pijp voor uw mond: *"Het bloed van JEZUS CHRISTUS Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonden;"* 1 Joh. 1:7, en: *"verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale; Ik heb verzoening gevonden,"* Job 33:24.
- Ja, is hier ook een hemeltergend Atheïstisch, niet biddend, genadeloos of goddeloos ellendeling, die tot hiertoe zonder God en zonder enige gedachten van de eeuwigheid geleefd heeft, hetzij hij zijn nood ziet of niet, welke nochtans nodig heeft, als een vuurbrand uit het vuur gerukt te worden, welke een dronk van zaligmakende of bekerende genade nodig heeft? Ziet, hier is een pijp voor uw mond: *"De Verlosser zal uit Sion komen, en zal de goddeloosheden afwenden van JAKOB,"* Rom. 2:26.
- Oud zondaar, jong zondaar, man, vrouw of kind, en u allen die maar vatbaar bent om te kunnen verstaan hetgeen ik zeg, welke genade u ook nodig hebben mag, de pijp der belofte, om die genade van CHRISTUS af te leiden tot uw ziel, is aan uw monden. Ja, zegt de apostel, de belofte is nabij, want *"nabij u is het Woord, in uw mond en in uw hart,"* Rom. 10:8.

Klopt niet de Heere aan de deur van eens ieders hart, door al deze woorden der genade en zult u, helaas al deze genade vruchteloos laten voorbijgaan? Zult u ze niet uit uw mond spuwen, of door den duivel uit uw harten laten wegnemen, wanneer hij zegt: *"Zulk een woord is voor u niet?"* Immers is de duivel een leugenaar; en omdat hij dat is, zo verzoekt hij u misschien, opdat u door ongeloof, God tot een leugenaar zou stellen. God zegt: *"Tot u is het Woord dezer zaligheid gezonden,"* Hand. 13:26. *"De*

belofte is voor u en voor uw kinderen en voor allen die daar verre zijn." Hand. 2:37. De belofte is voor u, om ze aan te nemen en om ze te geloven; en zult u zeggen: "*zij is voor mij niet?*" Zult u de genade Gods van u afweren? Waartoe ben ik anders hier gekomen, dan om u te zeggen, dat deze genade een iegelijk van u wordt aangeboden? Ik zeg u, in den naam van Hem, welke mij belast heeft om "*het evangelie te prediken allen creaturen,*" Mark. 16:15, dat CHRISTUS, door middel van dit Woord, ingang zoekt in uw harten. Hij is u zo nabij gekomen door deze lange pijp der belofte, dat u CHRISTUS en de zaligheid in Hem heden niet kunt missen, zonder dat u Hem buiten de deur van uw mond en uw hart sluit. O! dat u dan "*uw mond wijd open wilde doen; Hij zou dezelve vervullen.*" Ps. 81:11. "*Heft uw hoofden dan op, gij eeuwige deuren, opdat de Koning der ere inga,*" Ps. 24:7. Verwelkomt Hem en Zijn Woord der genade, en neemt het toch aan, zeggende: Mij geschiede naar Uw Woord, en volgens Uw belofte van vergevende, heiligende en zaligmakende genade. O zondaar! De belofte van vergeving en van heiligmaking raakt u, om uw ziel te reinigen van schuld en onreinheid. U zult niet kunnen inbrengen, dat u genade gemist hebt, of niet geweten hebt, waar u die ontvangen zou; want de God aller genade is nabij u gekomen met een aanbod van alle genade in CHRISTUS. Indien de dood, het oordeel en de eeuwigheid u zo nabij en onder het oog waren als deze belofte der genade u heden nabij gebracht is, dan zou u wel een gehele wereld voor één belofte willen geven. Maar zult u die nu uit uw mond spuwen? Wat kunt u in dit geval dan anders verwachten, dan dat God u uit Zijn mond zal spuwen, u van voor Zijn aangezicht wegdoen en u werpen onder de duivelen en de verdoemde geesten, tot in alle eeuwigheid? Zult u dan een zwarte duivel, een snode wereld en een vuile lust verheffen boven CHRISTUS en boven al Zijn beloften van genade en van heerlijkheid? Dat zij verre. Foei, schaamt u! Zult u het Woord der genade, en de belofte van goedertierenheid uit uw mond spuwen, welke God, door dit heerlijk evangelie, in uw mond komt leggen? O, verkiest liever op een schavot te sterven, dan dat u zulk een aangename bete, of zulk een voorsmaak van genade en van heerlijkheid zou moeten missen!

Hoe het ook zij, ofschoon u al deze genade verwerpt, gelijk ik vrees dat de meesten doen zullen, nochtans moet ik u zeggen, dat het koninkrijk Gods u nabij gebracht is. U zult niet kunnen zeggen, dat u op zulk een dag tot Glendovan gekomen bent, en daar niets ontvangen hebt, want ik neem u allen, naast de hemel en de aarde tot getuigen, dat u heden een aanbod van genade, van CHRISTUS en van de belofte, hetwelk meer waard is, dan tienduizend werelden, ontvangen hebt. O, dat de macht van een belovenden God dit thuis brenge op uw harten. Opdat u wedergeboren mag worden tot een levende hoop, en men, uit kracht van de belofte, tot u zeggen moge: "***Maar nu, broeders! Wij zijn kinderen der belofte, als IZAK was.***"

E I N D E.